

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 33 · 15. desember
Sesjonen 2023–2024

Møte fredag den 15. desember 2023 kl. 9

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 33):

1. Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeloven (konverteringsterapi) (Lovvedtak 16 (2023–2024), jf. Innst. 105 L (2023–2024) og Prop. 132 L (2022–2023))
2. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (gjennomføring av konvensjon av 30. juni 2023 om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia) (Lovvedtak 17 (2023–2024), jf. Innst. 100 L (2023–2024) og Prop. 5 LS (2023–2024))
3. Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeprosessloven mv. (elektronisk kontroll av besøksforbud) (Lovvedtak 18 (2023–2024), jf. Innst. 89 L (2023–2024) og Prop. 128 L (2022–2023))
4. Stortingets vedtak til lov om endringer i rettshjelploven (ny modell for økonomisk behovsprøving) (Lovvedtak 19 (2023–2024), jf. Innst. 91 L (2023–2024) og Prop. 124 L (2022–2023))
5. Stortingets vedtak til lov om endringer i helselovgivinga (organisatoriske endringer i sentral helseforvaltning) (Lovvedtak 20 (2023–2024), jf. Innst. 113 L (2023–2024) og Prop. 11 L (2023–2024))
6. Stortingets vedtak til lov om endringer i foretakslovgivningen mv. (kjønns sammensetning i styret) (Lovvedtak 21 (2023–2024), jf. Innst. 118 L (2023–2024) og Prop. 131 LS (2022–2023))
7. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser (hjemmel for registreringsplikt for statssekretærer og politiske rådgivere) (Lovvedtak 22 (2023–2024), jf. Innst. 121 L (2023–2024) og Prop. 12 L (2023–2024))
8. Stortingets vedtak til lov om endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll) (Lovvedtak 23 (2023–2024), jf. Innst. 86 L (2023–2024), Prop. 139 L (2022–2023))
9. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Kommunal- og distriktsdepartementet (Innst. 126 S (2023–2024), jf. Prop. 22 S (2023–2024) unntatt kap. 505, 541, 542, 3505, 3506, 3507 og 5607)
10. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))
11. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentanten Erlend Wiborg om stans i mottak av kvoteflyktninger så lenge krigen i Ukraina vedvarer (Innst. 132 S (2023–2024), jf. Dokument 8:27 S (2023–2024))
12. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (Innst. 127 S (2023–2024), jf. Prop. 15 S (2023–2024), kap. 670, 671, 672, 3671 og 3672)
13. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 128 S (2023–2024), jf. Prop. 19 S (2023–2024) kap. 490, 491 og 3490)
14. Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))
15. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 122 S (2023–2024), jf. Prop. 24 S (2023–2024), unntatt kap. 1137)
16. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 123 S (2023–2024), jf. Prop. 25 S (2023–2024), unntatt kap. 916, romertall III kap. 916, 920, 923, 926, 3923, 3926, 2440, 5440 og 2540)
17. Referat

Presidenten [09:00:06]: Fra den innkalte vararepresentanten for Østfold, Shakeel *Rehman*, foreligger søknad om fritak fra å møte i Stortinget fredag 15. desember under representanten Solveig *Vitanzas* permisjon, jf. Stortingets forretningsorden § 5 andre punktum.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Andre vararepresentant for Østfold, Maria *Imrik*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten [09:00:30]: Maria Imrik er til stede og vil ta sete.

Representanten Grunde Almeland vil framsette et representantforslag.

Grunde Almeland (V) [09:00:46]: På vegne av representantene Abid Raja, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Freddy André Øvstegård, Grete Wold, Kathy Lie og meg selv ønsker jeg å sette fram et representantforslag om å styrke tolketjenesten.

Presidenten [09:00:58]: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sakene nr. 1–8 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [09:01:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeloven (konverteringsterapi) (Lovvedtak 16 (2023–2024), jf. Innst. 105 L (2023–2024) og Prop. 132 L (2022–2023))

Sak nr. 2 [09:01:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (gjennomføring av konvensjon av 30. juni 2023 om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia) (Lovvedtak 17 (2023–2024), jf. Innst. 100 L (2023–2024) og Prop. 5 LS (2023–2024))

Sak nr. 3 [09:01:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeprosessloven mv. (elektronisk kontroll av besøksforbud) (Lovvedtak 18 (2023–2024), jf. Innst. 89 L (2023–2024) og Prop. 128 L (2022–2023))

Sak nr. 4 [09:01:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i rettshjelploven (ny modell for økonomisk behovsprøving) (Lovvedtak 19 (2023–2024), jf. Innst. 91 L (2023–2024) og Prop. 124 L (2022–2023))

Sak nr. 5 [09:01:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i helselovgevinga (organisatoriske endringer i sentral helseforvaltning) (Lovvedtak 20 (2023–2024), jf. Innst. 113 L (2023–2024) og Prop. 11 L (2023–2024))

Sak nr. 6 [09:01:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i foretakslovgivningen mv. (kjønnssammensetning i styret) (Lovvedtak 21 (2023–2024), jf. Innst. 118 L (2023–2024) og Prop. 131 LS (2022–2023))

Sak nr. 7 [09:01:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser (hjemmel for registreringsplikt for statssekretærer og politiske rådgivere) (Lovvedtak 22 (2023–2024), jf. Innst. 121 L (2023–2024) og Prop. 12 L (2023–2024))

Sak nr. 8 [09:01:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. (straffereettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll) (Lovvedtak 23 (2023–2024), jf. Innst. 86 L (2023–2024), Prop. 139 L (2022–2023))

Presidenten [09:01:12]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 9 [09:01:22]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Kommunal- og distriktsdepartementet (Innst. 126 S (2023–2024), jf. Prop. 22 S (2023–2024) unntatt kap. 505, 541, 542, 3505, 3506, 3507 og 5607)

Presidenten [09:01:42]: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det ikke bli gitt anledning til replikker, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Rune Støstad (A) [09:02:07] (ordfører for saken): I denne proposisjonen er det gjort rede for en lang rekke endringsbehov for statsbudsjettet 2023 under Kommunal- og distriktsdepartementet.

Regjeringspartiene og SV viser i innstillingen til budsjettenigheten mellom disse partiene i nysalderingen. Partiene er enige om å øke tilskudd til utleieboliger og istandsetting med 20 mill. kr over kapittel 581 post 76.

Komiteen tar endringsforslagene til orientering og slutter seg til regjeringens forslag, med de unntak som kommer fram i innstillingen. Jeg antar at partiene selv vil redegjøre for unntak.

Mímir Kristjánsson (R) [09:03:06]: Det er bare å beklage at jeg kommer og ødelegger julestemningen i den andre komiteen, men det dreier seg om et forslag som betyr ganske mye for oss i Rødt.

Det gjelder en gjentakelse av det som ble vedtatt av et flertall på Stortinget i fjor, nemlig å bevilge 1 000 kr ekstra til hver sosialhjelpsmottaker og 1 000 kr ekstra per barn til alle sosialhjelpsmottakere. Det er ganske lite penger for Stortinget og for den norske staten, men det er utrolig mye penger for dem det gjelder. Julen er en tung og veldig vanskelig tid for mange i Norge nå. 600 000 mennesker i Norge gruer seg til jul. Hver fjerde familie vurderer altså å avlyse hele eller deler av julefeiringen fordi de ikke har råd. Så sent som i dag kom det nye tall fra Røde Kors som viser at i hver fjerde barnefamilie i Norge har et eller flere av familiemedlemmene i løpet av det siste året lagt seg sulten, fordi de ikke har råd til mat.

I fjor forsto Stortinget – veldig klokt – at det var behov for å gi folk en ekstra håndsrekning til jul. Det er mye som skal handles inn for at en julefeiring skal være noenlunde normal i dette landet: pynt, mat, gaver. Ikke minst for barnefamilier er det åpenbart av stor betydning, også for den psykiske helsen, at julen går for seg i noenlunde normale former og ikke er preget av akutt pengemangel, matmangel, gavemangel og det som måtte være. Dette forsto som sagt Stortinget i fjor. Man fant fram noen ekstra penger og hjalp folk helt på tampen av året.

I år har regjeringspartiene og SV merkelig nok ikke sett å kunne støtte et sånt forslag. Det er i mine øyne ganske uforståelig. Det er ingen endring fra i fjor til i år som tilsier at det er noe mindre behov for hjelp til jul for fattige folk. Tvert imot har fattigdommen, på alle parametere vi har, økt i løpet av det siste året. Vi har mange renteøkninger bak oss siden i fjor, og vi har en forverret dyrtidssituasjon. Behovet er med andre ord like stort som noensinne.

Når jeg har prøvd å få svar fra regjeringspartiene på hvorfor man ikke støtter dette forslaget, er det de utroligste begrunnelser som dukker opp. For ikke lenge siden var det en representant fra et av regjeringspartiene som mente at man ikke kunne gi julestøtte fordi det ikke er alle sosialhjelpsmottakere som feirer jul, muslimene feirer f.eks. id. Jeg har til gode å møte en eneste sosialhjelpsmottaker som ikke har behov for julehjelp for å kjøpe gaver til ungene sine, enten man har muslimsk bakgrunn eller hvilken religion man måtte ha. Jeg har veldig vanskelig for å forstå at det skal være en gyldig begrunnelse for ikke å gi denne julehåndsrekningen.

På vegne av Rødt vil jeg si at jeg er skuffet og egentlig overrasket over at ikke regjeringspartiene og SV også i år ser at det er behov for akutt hjelp til jul til dem som har aller minst.

Jeg tar opp Rødts forslag.

Presidenten [09:06:07]: Representanten Mímir Kristjánsson har tatt opp det forslaget han refererte til.

Lene Vågslid (A) [09:06:16] (leiar i komiteen): I år som i fjor handlar dessverre veldig mange av budsjettdebattane i Stortinget om dyrtid, inflasjonssituasjonen og at mange er urolege for sin eigen økonomi. Difor har Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV ein politikk for budsjettet som handlar om både å motverke dyrtid og å avhjelpe dyrtid. Det at me i budsjettet for neste år tek grep for billegare barnehage og auka barnetrygd, innfører gratis kjernetid i SFO, aukar minstesatsane i uføretrygda og arbeidsavklaringspengane, aukar studiestøtta og gjennomfører ei historisk styrking av Husbanken, har betydning.

For inneverande år får representanten Kristjánsson ha referansane sine i fred, eventuelt kome med eksempel på kvar han får påstandane sine frå, men det er éin forskjell mellom i år og i fjor: Tidlegare arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen var veldig oppteken av at handlingsrommet og det rause i lovverket må bli bruka på ein betre måte. Difor lanserte me ein ny rettleiar for Nav, som blei sett i verk for eitt år sidan. Det me ser – blant anna kunne me lese det i Fagbladet 6. desember – er at den nye rettleiaren gjev resultat. Fleire Nav-kontor svarar no at dei rettar langt større oppmerksomd mot ungar, barnefamiliar og deira behov enn dei gjorde tidlegare. Fleire vurderer krav til dokumentasjon på ein annan måte, og fleire beskriv at ein i større grad enn tidlegare er god på å bruke skjøn, og at ein gjer fleire individuelle vurderingar av nivået på stønaden. Det meiner eg er godt nytt, og det er ei utvikling me håpa me skulle sjå då me sørgde for å lansere denne tydelege rettleiaren.

For Arbeidarpartiet er det viktig at Nav og ordningane er ubyråkratiske, og at ein skal få hjelp når ein treng det. Det at me ser at Nav-kontor som ikkje tidlegare nytta det handlingsrommet, no i stor grad gjer det, er ei veldig positiv utvikling, særleg fordi ein no ser at ein brukar meir skjøn, og ein vurderer stønadene individuelt på ein betre måte. Arbeidarpartiet og Senterpartiet kjem ikkje til å stemme for forslaget frå Raudt i saka.

Presidenten [09:08:41]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.

Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil sakene nr. 10 og 11 bli behandlet under ett.

Sak nr. 10 [09:08:48]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartemen-

tet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))

Sak nr. 11 [09:09:14]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentanten Erlend Wiborg om stans i mottak av kvoteflyktninger så lenge krigen i Ukraina vedvarer (Innst. 132 S (2023–2024), jf. Dokument 8:27 S (2023–2024))

Presidenten [09:09:30]: Presidenten vil ordne debatten slik:

Debatten deles i to, slik at vi først behandler budsjettkapitlene under Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Finansdepartementet, same- og minoritetspolitikk, offentlig forvaltning, personvern, boligpolitikk, rammeoverføringer til kommunene samt distrikts- og regionalpolitikken, og deretter budsjettkapitlene under Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet: innvandring og integrering.

Taletiden blir fordelt slik i hver del av debatten:

Del 1: Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Del 2: Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – i hver del av debatten bli gitt anledning til et replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra partiens hovedtalspersoner og inntil sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Rune Støstad (A) [09:10:43]: Når jeg en gang er ferdig som stortingsrepresentant, håper jeg at jeg kan se tilbake på den tiden med stolthet – stolthet over våre valg i denne salen, at de gjorde livet enklere og bedre for folk i en vanskelig tid. Det er ingen enkel oppgave. Vi har vervet som stortingsrepresentanter på lån i en tid som er en av de mest krevende Norge og Europa har opplevd. Nettopp derfor er valgene våre så viktige.

For oss i Arbeiderpartiet er det viktigste nå å få kontroll på prisveksten og føre en trygg økonomisk politikk

som bidrar til lavere rente. Det handler om folks privatøkonomi, om trygghet for folk og bedrifter over hele landet. Vi skal stille opp for dem som sliter, slik at alle kan ha et godt liv, uavhengig av hvor man kommer fra, og uavhengig av hvor mye penger man har.

Et liv starter alltid i en kommune, og kommunen skal være med en i alle livets faser. Kommunene er selve ryggraden i velferdsstaten, med barnehage, skole og omsorg – gode fellesskapsløsninger som bidrar til å trygge folk i en urolig tid. Derfor var noe av det første denne regjeringen gjorde, å styrke kommuneøkonomien med 2,5 mrd. kr. For 2024 ligger det inne en vekst på 6,4 mrd. kr. Regjeringen har stilt opp for kommunene som har hatt ekstraordinære utgifter i forbindelse med lønns- og prisvekst, flom og flyktninger.

Selv om vi legger opp til en vekst, vet vi at situasjonen er ulik mellom kommunene. Flere kommuner har også store utfordringer med å få budsjettene til å gå opp. Vi vet at flyktningsituasjonen utfordrer det kommunale apparatet. Det må vi løse sammen med kommunene, og det er imponerende å se hvordan kommunene, ansatte og folkevalgte over hele landet stiller opp.

For regjeringen er det viktig å føre en politikk for både by og land. Som to store partier er det viktig at vi klarer å forene krefter og bygger bru mellom byene og distriktene. Stortingsmeldingen Gode bysamfunn med små skilnader, Meld. St. 28 for 2022–2023, er kjernen i regjeringens bypolitikk. Byene er viktige motorer i utviklingen av samfunnet. Vi prioriterer byene og skal sikre at folk kan ha et godt liv der.

Vi lanserer flere gode grep i bymeldingen. Flere skal få muligheten til å eie egen bolig. Kommunene får flere verktøy i plan- og bygningsloven som skal bidra til flere attraktive møteplasser. Vi innfører en ungdomsgaranti, og alle unge skal få muligheten til å delta i fritidsaktiviteter.

For omtrent ett år siden møtte jeg representanter fra Tøyen Sportsklubb her i Oslo. De driver et unikt arbeid for å inkludere ungdom i fritidsaktiviteter. Slike eksempler må vi lære av når vi framover skal utvikle bypolitikk for å inkludere flere.

Skal vi lykkes med bypolitikken, er det viktig å videreutvikle samarbeidet mellom stat og kommuner gjennom områdesatsinger. Vi har allerede slike satsinger i de store byene. Denne regjeringen har utvidet satsingen fra 4 til 14 kommuner neste år. De nye kommunene i 2024 vil være Gjøvik, Halden, Indre Østfold, Larvik og Tromsø. Denne regjeringen satser på både små og store byer. I budsjettet for 2024 ligger det nesten 260 mill. kr til områdesatsingen.

Noe av det fineste med Norge er at det bor folk i hele landet, og at vårt samfunn er preget av høy tillit. Skal vi holde fast på det, må vi ha en politikk der by og land går hand i hand, og at folk får muligheten til å leve et godt liv

i hele landet. Det er et overordnet mål med regjeringens distriktspolitikk. Regjeringen foreslår å bevilge rundt 1,6 mrd. kr til distriktspolitiske virkemidler. Det er en økning på 20 pst. sammenlignet med saldert budsjett 2023.

Arbeid og velferd er det viktigste i distriktspolitikken. Et godt eksempel på det er det kraftfulle velferdsloftet for barnefamilier i neste års budsjett. En familie med to unger i barnehagen i min egen hjemkommune Nord-Fron vil spare nesten 30 000 kr fordi vi halverer barnehageprisen. Det er bra for alle ungene, det er bra for foreldre som jobber mer, og det er bra for næringslivet, som lettere kan få tak i arbeidskraft.

Folk i arbeid og lønnsomme bedrifter er også grunnlaget for vår felles velferdsstat. Det er derfor vi nå fører en offensiv nærings- og distriktspolitikk i hele landet. Det er 130 000 flere sysselsatte nå enn før pandemien, og det etableres 6 000 nye bedrifter hver måned.

Mange har kjent på at både tjenester og statlige arbeidsplasser er blitt borte de siste årene. Det gjør vi noe med nå. Regjeringen har invitert landets kommuner til å bli med på piloter med nærtjenestesentre. Det er et grep for å flytte tjenester og arbeidsplasser nærmere der folk bor. Regjeringen har lyst ut 10 mill. kr til en pilotordning for denne satsingen. Dagens regjering har sørget for at Norge har fått en ny og forsterket distriktspolitikk.

Mange sliter med å få egen bolig. I byene er det nesten umulig å komme inn på boligmarkedet. I distriktene er det en risikosport å investere i bolig fordi verdien av et nytt hus som regel er lavere enn det det koster å bygge. Vi vil at flere skal få muligheten til å eie egen bolig i både by og bygd. Derfor starter arbeidet med å gjenreise Husbanken, der vi neste år sørger for at lånerammen er på nesten 30 mrd. kr. Det er bra for dem som trenger et sted å bo, og det er bra for en byggenæring som trenger oppdrag.

Vi gjør det bl.a. lettere for de kommunene som ønsker det, å stille krav til utbyggere, slik at de kan bidra til et variert bomiljø i et område gjennom politisk å styre hva slags type boliger som skal bygges. Samtidig skal de store byene få større handlingsrom til å påvirke bolig-sammensetningen i sine nabolag. Neste år har vi også 21 mill. kr til å teste ut nye boligkonsept i distriktene.

Dagens regjering med Arbeiderpartiet og Senterpartiet er opptatt av å se og utvikle hele landet. Digitalisering gir oss nye og store muligheter. Derfor er jeg glad for at vår regjering også legger opp til et temposkifte i digitaliseringen. Det åpner spennende muligheter innen både offentlig og privat sektor, der resultatet kan bli nye arbeidsformer, forenkling, bedre velferd, nye grønne arbeidsplasser og en frihet til å kunne bo og arbeide i hele landet. Samlet bruker vi over 1,6 mrd. kr til nye digitaliseringsiltak i 2024.

Kommunene har en enormt viktig oppgave, også for å løse vår tids største utfordring, nemlig klimautfordrin-

gene. Det må løses lokalt og ved å samarbeide nasjonalt, regionalt og lokalt for en areal- og transportpolitikk med bygging av arbeidsplasser og boliger nær kollektivtilbud og gjennom fylkeskommunene med støtte til grønne innkjøp. Gode innkjøpsstrategier er en viktig del av løsningen, også i klima- og miljøpolitikken. Budsjettavtalen med SV sikrer også Klimasats.

Jeg ser fram til en spennende debatt og ønsker lykke til med budsjettbehandlingen.

Presidenten [09:18:39]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [09:18:56]: I mange kommuner ligger det nå an til en dramatisk økning i vann- og avløpsgebyrene. Dette vil ramme mange innbyggere hardt økonomisk. Miljødirektoratet har anslått at det samlede investeringsbehovet for nitrogenfjerning i Oslofjorden er på et sted mellom 1 000 og 2 000 mill. kr totalt. I statsbudsjettet legger regjeringen opp til å bevilge 12,4 mill. kr til en tilskuddsordning. Mener representanten da at innbyggerne skal ta regningen, og mener representanten, når behovet er et sted mellom 1 000 og 2 000 mill. kr, at det da holder å bevilge 12,4 mill. kr?

Rune Støstad (A) [09:19:52]: Takk for et godt spørsmål om et viktig område. Både representanten og undertegnede har vært og sett på hvordan disse store utfordringene kan løses gjennom interkommunalt samarbeid i mitt hjemfylke. Det er mye å lære av gode prosjekt.

Det er en enorm utfordring vi står framfor. Jeg tror at selvkostprinsippet må ligge fast, men samtidig kan det være mulig å se på støtteordninger. Regjeringen er godt i gang med et arbeid for å ta fram nye nasjonale mål innenfor området, og jeg er trygg på at representanten vil få gode svar når den planen kommer på bordet om ikke så altfor lenge. Det er et stort og viktig område som dessverre, under regjeringsperioden til representantens parti, ikke ble prioritert i det hele tatt – og det ser vi konsekvensen av nå.

Erlend Wiborg (FrP) [09:20:50]: Kravet om nitrogenrensing kommer nå. Det er nå utgiftene øker dramatisk. Mange innbyggere vil nå oppleve 10–20–30 pst. økning i disse avgiftene, og det kommer på toppen av alle andre priser som har steget enormt den senere tid. Jeg må nesten gjenta spørsmålet, siden jeg ikke fikk svar på det: Når kostnaden er på mellom 1 000 og 2 000 mill. kr, synes representanten da at 12,4 mill. kr fra regjeringen er nok, eller mener representanten at regningen for kravene man stiller, skal sendes over til innbyggerne?

Rune Støstad (A) [09:21:43]: Jeg vet ikke om representanten hørte hva jeg prøvde å si i sted, tydeligvis ikke. Jeg ser at dette er et enormt stort og viktig område

der det må satses store penger framover. Det er et område som regjeringen jobber aktivt med, og på nyåret vil det komme en plan for nye mål innenfor det å behandle vann bl.a. Man må se dette i sammenheng, både det med rent drikkevann og det som gjelder avløp, som representanten er inne på. Det er et område vi prioriterer høyt, og som vi vil komme tilbake senere.

Mudassar Kapur (H) [09:22:45]: Et av de viktigste prosjektene til denne regjeringen har vært tillitsreformen. Vi har jo hørt regjeringspartiene snakke veldig mye om å avlyse og reversere reformer, mens dette har vært den eneste reformen de sånn sett har lagt på bordet og sagt at skal komme med brask og bram.

Så langt har vi ikke fått noen konkrete saker som handler om tillitsreformen. Vi har egentlig ikke sett noe til den. Når man ser på arbeidsgiverbarometeret som har vært gjennomført i staten, særlig blant lederne, er det veldig mange som har hørt om den, akkurat som vi andre også har hørt mye om den, men når man ser på tallene for hvor mange som vet hva den handler om, er det et drastisk fall i prosentandelen. Jeg vil først og fremst spørre representanten om han kan fortelle når regjeringens tillitsreform kommer til Stortinget.

Rune Støstad (A) [09:23:50]: Takk for spørsmålet.

Tillitsreformen er en viktig satsing for denne regjeringen. Jeg tror det handler veldig mye om tillit – tillit til de ansatte, mindre rapportering og større tro på at de ansatte som er nær tjenestene, vet hvordan oppgaven best løses.

Vi er godt i gang med dette. Det har vært en tydelig beskjed gjennom etatsstyring at dette skal prioriteres.

Tillit er ikke noe man kan vedta i denne salen, men jeg kan i hvert fall forsikre representanten om at tillitsreformen er et høyt prioritert område. Vi er godt i gang med det. De ansatte skal være i førersetet. Vi er i gang med et prosjekt som heter «frikommuneforsøk», som blir spennende, der vi kan teste nye måter å jobbe på, men det må være på de ansattes premisser.

Mudassar Kapur (H) [09:24:55]: Jeg noterer meg at representanten mener at vi skal ha tillit til at regjeringspartiene tenker mye på tillitsreformen.

Det ene konkrete forslaget som representanten viser til, om frikommuneforsøk, er jeg veldig glad for at de andre partiene kunne slutte seg til da Høyre tok til orde for det, men jeg hørte ikke noen konkrete grep eller reformer, heller ikke delreformer, for den saks skyld, som til slutt utgjør tillitsreformen. Vi får likevel ha tillit til at regjeringen tenker mye på den. Det er åpenbart også derfor man i undersøkelser ser at det ikke er så mange som vet hva den helt handler om.

Representanten var også innom det å ha tillit til fagmiljøer og tillit til de ansatte, men en generell tillit til dem som jobber med fag. Vel, en del flinke fagfolk har nylig lagt fram en rapport om generalistkommuneprinsippet, hvor de peker på at det åpenbart er sånn at små og usentrale kommuner er overrepresentert i statistikken over dem som gjør det dårlig på tjenestetilbudet. Er representanten enig i den faktagjengivelsen?

Rune Støstad (A) [09:26:03]: Det er ingen tvil om at mange kommuner i Norge har utfordringer når det gjelder kompetanse, og generalistkommuneutvalget har vært tydelig på at kompetansenivået må opp. Jeg mener at det er mange måter å jobbe med det på, f.eks. interkommunalt samarbeid. Jeg tror det er viktig å anerkjenne de fagfolkene og den rapporten, og så må en da jobbe med det.

Frikommuneforsøk, som vi var inne på i stad, er én måte å teste nye måter å jobbe på. Høyres medisin, tvangssammenslåing av kommuner i den kaosreformen som representanten var med på å skape, er i alle fall ingen medisin for å styrke kommunene i framtiden.

André N. Skjelstad (V) [09:27:08]: I representantens åpningspreken prediket representanten Støstad veldig mye om det gode liv rundt omkring i landet. Ikke minst dro han fram sin egen kommune, Nord-Fron, som ikke er verdens største kommune, men selvfølgelig en trivelig kommune å bo i. Det bør representanten Støstad selvfølgelig ha god erfaring med. Så følger representanten Wiborg opp noe som er ganske interessant knyttet til nitrogenrensing. Det må jo, som Støstad var innom, selvfølgelig gjøres noe med, fordi utslipp til vassdrag og sjøer er stort. Det vil imidlertid være sånn at de minste kommunene som blir omfattet av dette, vil få en vesentlig større avgiftsøkning enn det vi vil ha i de største byene. Hvordan er dette tenkt løst? For det løses jo ikke med 12,4 mill. kr, det skjønner vi alle.

Rune Støstad (A) [09:28:15]: Jeg takker for spørsmålet.

Representanten har selvsagt helt rett i at små kommuner og kanskje kommuner der det er langt mellom husene, er i en mer utfordrende situasjon på dette området. Det er åpenbart at dette er et område som vi må se nærmere på.

Vi har sagt det i merknads form fra Stortinget at en er nødt til å se på det landet vi bor i, se på de utfordringene vi har. Vi har en regjering bestående av Senterpartiet og Arbeiderpartiet som mer enn noen annen regjering, tror jeg, er skikket til å se på hvordan en kan legge dette til rette for å ivareta det landet vi bor i.

Presidenten [09:29:00]: Replikordskiftet er avsluttet.

Mudassar Kapur (H) [09:29:20]: Kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet og de fremste leverandørene av tjenester. Kommunene skal være godt forberedt på å møte framtidens utfordringer og gi alle innbyggerne gode tjenester. Noe av det viktigste vi kan gjøre, er å bidra til en god og forutsigbar kommuneøkonomi som vil gi folk i hele landet gode tjenester.

Høyre mener det er viktig å ha en videre satsing på en enklere hverdag for folk flest, med en fortsatt fornying, forenkling og forbedring av offentlig sektor. For å skape og videreutvikle gode tjenester for innbyggerne må det legges til rette for videre innovasjon, omstilling og digitalisering, og det må opprettholdes et høyt digitaliseringstempo. Det er et stort potensial for en mer effektiv bruk av fellesskapets midler, og derfor ønsker Høyre å fortsette denne satsingen, i vårt alternative budsjett.

De fleste har fått dårligere råd under dagens regjering. Derfor tar vi et krafttak for privatøkonomien og for å inkludere flere i jobb. Høyres alternative budsjett vil bety at en familie med to voksne, to barn i barnehagen og 750 000 kr i samlet inntekt vil sitte igjen med omtrent 17 000 kr mer i form av lavere skatt, lavere barnehagepris og økt barnetrygd. Vårt alternative budsjett prioriterer med andre ord vanlige familier.

Det har blitt vanskelig for unge å komme inn på boligmarkedet, særlig i pressområdene. Økte boligpriser, kombinert med utlånsforskriften, bidrar til behov for økt oppsparing av egenkapital. Samtidig er det mange førstegangskjøpere som har betjeningsevne, men ikke tilstrekkelig egenkapital til å kunne kjøpe egen bolig. Det er viktig å se på tiltak som kan legge til rette for at denne gruppen enklere kan komme inn på boligmarkedet. Høyre foreslår derfor et prøveprosjekt for å hjelpe personer i lavinntektsgrupper inn på boligmarkedet. Det foreslås å opprette en ordning i Husbanken hvor man matcher egenkapitalen til den som skal kjøpe bolig. I tillegg til dette foreslår vi å styrke BSU-ordningen gjennom å gi 1 000 kr i skattefradrag på de første 10 000 sparte kroner i året til ungdom som sparer i BSU.

I 2023 vil vi få et nytt inntektssystem for kommunene. For Høyre er det viktig at den inntektsmodellen vil fordele de frie inntektene i hovedsak etter objektive kriterier, og ikke kriterier som legger føringer på kommunenes prioriteringer lokalt. Høyre foreslår derfor også i år å kutte grunnskoletilskuddet som gis per grunnskole, i stedet for å fordele denne over innbyggertilskuddet. Da kan kommunen selv prioritere de tiltakene de selv mener vil skape kvalitet i skolen. Generalistkommuneutvalget skrev i sin rapport at dette tilskuddet sannsynligvis ikke bidrar til likeverdighet i kvaliteten på velferdstjenestene, og at det kanskje vil ha motsatt effekt.

Fylkeskommunene har de siste ti årene økt sine disposisjonsfond betraktelig og hatt gode resultater, fra

omtrent 7,3 mrd. kr i 2013 til 28,8 mrd. kr i 2022. Disposisjonsfondene er i gjennomsnitt fire ganger høyere enn anbefalt nivå, og derfor foreslår Høyre i sitt alternative budsjett en engangsreduksjon av innbyggertilskuddet til fylkeskommunene på 1 mrd. kr. I en tid der rentene øker, matprisene går opp og bokostnadene blir høyere, er det viktigere å prioritere tiltak til enkeltpersoner enn å øke disposisjonsfondene til fylkeskommunene enda mer.

Dagens regjering velger å bruke menneskelige ressurser, tid og penger på reverseringer av viktige reformer i stedet for å utvikle tjenester til innbyggerne. Vi er uenige i denne prioriteringen. Vi mener samfunnets ressurser heller må prioriteres til de viktigste oppgavene, og foreslår å kutte tilskuddet til å splitte opp fylkeskommuner, lage mer byråkrati, svekke tjenestetilbudet og stanse viktig utvikling.

Jeg tar med dette opp Høyres forslag.

Presidenten [09:33:34]: Representanten Mudassar Kapur har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kathrine Kleveland (Sp) [09:33:55]: Høyre skriver i budsjettinnstillingen at «digitalisering er et viktig og målrettet virkemiddel for å gi innbyggere mulighet til å bo og leve i hele landet».

Dette er jeg selvsagt enig i. Samtidig kutter Høyre 200 mill. kr i bredbåndtilskudd i sitt alternative budsjett. Hvordan henger dette sammen? For oss i Senterpartiet er det viktig at alle husstander og virksomheter har tilgang til høyhastighetsbredbånd innen utgangen av 2025. Hvorfor vil ikke Høyre støtte oss i det?

Mudassar Kapur (H) [09:34:34]: Jeg takker for spørsmålet og synes det er veldig interessant å få et spørsmål om digitalisering fra en representant fra et parti som kutter i veldig mange viktige satsinger som ville fått både det offentlige, det kommunale og det private til å kunne ta mange viktige skritt framover i arbeidet med digitaliseringen, og dermed også skape flere arbeidsplasser og effektivisering og spare innbyggerne for kostnader.

Når det gjelder bredbånd, er det slik at Høyre også er for mer utbygging av bredbånd. Utbygging av bredbånd skjer i både privat og statlig regi. I 2022 investerte private aktører nesten 14 mrd. kr i utbygging av bredbånd. Vi mener også at utbygging av bredbånd skal gå så raskt at en statlig støtteordning sliter med å henge med i hvor det trengs tilskudd. Da er det viktig at vi tar en fot i bakken og ser hva som er det reelle behovet. I tillegg ser vi at 5G er et realistisk alternativ, og vi ønsker derfor å omprioritere noen av midlene fra bredbånd til bedre tjenester. Det er en ærlig prioritering.

Rune Støstad (A) [09:35:48]: Dagens regjering har sørget for et taktskifte i distriktspolitikken. Gratis ferje er en av regjeringens store satsinger. Men i Rogaland har det borgerlige styret og representanten Kapurs partikolleger tatt betalt for ferje, til tross for at en får statlig støtte til å gjøre det gratis. Forkastelig og respektløst, sier en beboer på Sjernerøy. Næringslivsaktør Daniel Nedrebø karakteriserer dette som et slag under beltestedet.

Hva synes representanten om at hans kollegaer gjør det dyrere å ta ferje i Rogaland, når en får statlig støtte for at ferjene skal være gratis? Bør de miste den statlige støtten?

Mudassar Kapur (H) [09:36:32]: Før representanten hadde stilt dette spørsmålet til meg, hadde han hatt godt av å lese det svaret hans egen statsråd har sendt til Stortinget om bruken av disse midlene. Der sier samferdselsministeren at det er opp til den enkelte fylkeskommune å bruke midlene på best mulig måte, og selv sagt også i henhold til intensjonen, men han legger ikke ned noe forbud mot det grepet som tas rundt omkring i fylkeskommunene, uten at jeg skal gå inn i enkeltbudsjetter her og nå. Kommunalministeren har sagt noe annet, og nå herjer det rett og slett full forvirring om hva regjeringen egentlig mener. Så jeg synes at regjeringen først må komme på banen og si hva de prinsipielt egentlig mener om dette spørsmålet. Når det gjelder vår satsing på gratis ferje, mener vi at dette tiltaket i seg selv er dårlig. Det er derfor vi kutter i dette i vårt alternative budsjett. Vi mener at det er en bedre prioritering å ha en likebehandling når det gjelder ferjepriser, slik at alle kan få et godt tilbud, uavhengig av hvor man bor.

Rune Støstad (A) [09:37:40]: Representanten velger å ikke svare på spørsmålet, så da får det bare stå åpent. Rogaland fikk nesten 60 mill. kr for å kunne tilby gratis ferje. Fylkesordfører Ole Ueland fra Høyre sier til NRK at en måtte velge mellom pest og kolera, og at de havnet i denne situasjonen fordi de får mindre penger fra staten. I Høyres alternative budsjett er det foreslått et kutt på 1 mrd. kr for fylkeskommunene. Da måtte Høyres fylkesordfører i Rogaland ha kuttet 80 mill. kr ekstra.

Hvordan rimer det forslaget? Hva mener representanten at de skal kutte i – videregående skole eller kollektivtilbud?

Mudassar Kapur (H) [09:38:26]: Dette er nok et spørsmål hvor representanten ikke har gjort hjemmelaksen sin før spørsmålet stilles. Det vår fylkesordfører, Ole Ueland, også sa, var at en av grunnene til at fylkene, bl.a. Rogaland, nå må prioritere – og sliter med det – er jo nettopp at regjeringen har måttet lage et nytt inntektssystem, som igjen gjør økonomien usikker. Grun-

nen til at man må lage et nytt inntektssystem for fylkene, er at regjeringen har valgt å lage nye fylker og å bruke én milliard på det.

Det bringer meg til denne milliard: Jeg synes det er veldig spesielt at representanten er opptatt av at byråkratiet må effektivisere og bruke én milliard mindre, slik at vi kan omprioritere de midlene til barnefamilier, barnetrygd, barnehage osv., istedenfor å være opptatt av at hans eget parti selv går målrettet inn og henter ut nesten 1 mrd. kr fra skattebetalerne til å kunne lage mer byråkrati, flere fylkeshus og flere fylker. Jeg står fint i den prioriteringen.

Erlend Wiborg (FrP) [09:39:39]: Vi har akkurat lagt bak oss en valgkamp, og Høyre og partileder Erna Solberg fokuserte mye på at avgiftene for folk flest måtte ned. Det er få ting som gjør en FrP-er varmere om hjertet enn avgiftslettelser. Vi vet at mange innbyggere nå kommer til å få dramatiske økninger i vann- og avløpsutgiftene, både 10, 20 og 30 pst., allerede fra 1. januar. Samtidig lukker Høyre øynene for dette og bidrar til at avgiftene øker så dramatisk. Så mitt spørsmål til representanten er:

Var ikke avgiftsreduksjoner så viktig etter valget som det var før valget?

Mudassar Kapur (H) [09:40:40]: Valgløftet handlet om å holde summen av de samlede skatter, avgifter og gebyrer nede. Det er noe man skal gjøre over en periode. Samtidig erkjente vi også at det i enkelte kommuner, f.eks. rundt Oslofjorden, kunne bety økte gebyrer på noen områder. Jeg er glad for at Høyre og Fremskrittspartiet, som nå styrer sammen i mange kommuner, har et klart mål om å holde de samlede avgifter og gebyrer nede i Kommune-Norge. Det ser jeg fram til, og jeg er helt sikker på at våre lokalpolitikere kommer til å levere bra på det. Jeg håper også at representanten vil støtte Høyres forslag om vann og avløp, som i sum også kan bidra til at kommunene kan holde de offentlige utgiftene nede og dermed også holde nede trykket på gebyret for de enkelte innbyggerne i kommunene.

Tobias Drevland Lund (R) [09:41:52]: Vi gleder oss alle til jul, men jeg må dessverre skuffe representanten, for jeg gleder meg ikke til at Høyre får regjeringsmakt igjen. Det er kanskje ikke så overraskende, men hvis man ser på Høyres kuttliste, er det jo ikke måte på hvor kreativ man er for å kutte i velferden til folk. Da snakker vi om kutt til bredbånd, kutt i ordningen med gratis ferje, kutt i gratis SFO og kutt i makspris på barnehager.

Hvorfor mener representanten Kapur at dette er bedre for folk? Ville folk i Norge fått det bedre hvis Høyre hadde styrt, når resultatet er kutt i velferden for det store laget av befolkningen der ute?

Mudassar Kapur (H) [09:42:34]: For det første er jeg ikke enig i representantens premiss om at vårt alternative budsjett bidrar til dårligere velferd eller dårligere tjenester for innbyggerne – tvert imot. Når vi tar dette grepet med barnetrygden, hvor familier får mer i barnetrygd for barn opptil seks år, når vi bidrar til et bedre og større barnehageopptak, og når vi ser på inntektsgrensen for gratis kjernetid, bidrar det også i familieøkonomien. Vi setter ned de samlede skatter og avgifter og retter det særlig inn mot barnefamilie og dem med lave inntekter. Vi kutter i BSU-ordningen i den forstand at det skal lønne seg å spare i BSU. Listen er lang.

Så er det en del ting vi ikke gjør. Vi pålegger ikke innbyggerne høyere levekostnader gjennom høyere skatter, slik Rødt gjør. Vi bruker ikke skattebetalernes penger på å ese ut det offentlige byråkratiet, slik Rødt gjør. Så i sum mener jeg borgerne kommer mye bedre ut med Høyres politikk enn med Rødts politikk.

Presidenten [09:43:41]: Replikordskiftet er omme.

Kathrine Kleveland (Sp) [09:44:08]: Et godt liv i hele Norge forutsetter fellesskap med trygge rammer, forutsigbar hverdagsøkonomi og tilgjengelige tjenester, fra bredbånd til arbeid, skoleplass og sykehjem der folk bor.

Vårt budsjett skal trygge folks økonomi og Norge i en urolig tid. Regjeringens viktigste jobb er trygg og ansvarlig økonomisk styring. Senterpartiet har en ansvarlig og nøktern politikk for alle. Samtidig merker mange høyere priser og renter i hverdagen. Vi skal sikre gode velferdstjenester for alle og stille ekstra opp for dem som trenger det mest. Tillit og framtidstro er viktig.

President Zelenskyj var på besøk i Stortinget nylig, og ting ble satt i perspektiv for meg.

Jeg er glad vi har en regjering med mål om økt folketall i distriktene. Det krever klare og beintøffe politiske prioriteringer. Kraftig redusert barnehagepris er et svært konkret grep for å hjelpe hverdagsøkonomien til barnefamilier over hele landet. Vi reduserer månedsprisen i barnehagene med 1 000 kr for alle, og med 1 500 kr i 189 distriktskommuner. Tredje barn i barnehage er gratis.

Norske fødselstall var dessverre rekordlave i fjor. Når fødselstallene går ned, er regjeringens kraftfulle satsing på billigere barnehage og SFO et viktig bidrag for å sette mot i folk til å bli flere.

Økt pendlerfradrag er god hjelp for arbeidsfolk som jobber et stykke hjemmefra. Senterpartiet står opp for de praktiske jobbene, de praktiske fagene og fagutdanningene. Gode tjenester nære folk forutsetter flere lærere og sykepleiere der folk bor. Jo flere som er utdannet der de bor, jo flere blir boende der etterpå. Derfor er desentralisert utdanning god distriktspolitikk.

Senterpartiet er stolt av å gjenopprette lærerutdanningen på Nesna og å opprette flere sykepleierstudieplasser landet rundt og 500 flere fagskoleplasser i fjor. Regjeringen foreslår 485 mill. kr for kvalifisering til læreplasser og arbeidet med å få flere læreplasser.

Regjeringen opprettholder også et høyt digitaliseringstempo. Samlet foreslår regjeringen over 1,6 mrd. kr til nye digitaliseringstiltak neste år.

Årets norske nyord er KI-generert. Utviklingen går fort, og da er det viktig at vi har satt av 1 mrd. kr til forskning på digitalisering. Og jeg er glad for at vi i Norge har klart å få et norsk ord: kunstig intelligens.

Jeg er glad for at vi leverer et budsjett som fortsetter å prioritere kommunesektoren i trange tider. Samtidig ser vi at det er krevende å få budsjettene i hop. Siden tiltreddelsen høsten 2021 har regjeringen tatt grep for å styrke økonomien til kommunene og fylkeskommunene. Fylkeskommunene får en nødvendig økning på 1,3 mrd. kr neste år.

Jeg hadde vært enda mer bekymret for konsekvensene for skolestruktur, fylkesveier og kollektivtrafikk om høyresiden skulle styrt. Høyre har foreslått å kutte 1 mrd. kr til fylkeskommunene.

5 mrd. kr i økt låneramme til Husbanken er en kraftig styrking av Husbanken, nå med total låneramme på 29 mrd. kr. Økningen går bl.a. til studentboliger, startlån og utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Husbanken er et av våre viktigste virkemidler for at flere skal komme inn i boligmarkedet. Det er et faktum at det er tøffe tak for bolignæringen. Det er imidlertid god aktivitet innenfor rehabilitering av bygg. Det jobbes f.eks. mye med å gjøre byggene mer energieffektive. Da er vår økning til Enova viktig.

Plan- og bygningsloven forenkles. Det skal bli enkle- re for kommunene, som også får mer selvråderett. Mer differensiert arealpolitikk er vi allerede i gang med. Flere skal kunne bygge og bo i utkantene. Samtidig kan vi ikke fortsette å bygge ned matjorda. Ny jordvernstrategi ble lagt fram i juni, med nytt og skjerpet mål for mindre årlig nedbygging. Jeg tror at vi klarer begge deler med klok forvaltning. Landet vårt skal brukes, det er en rikdom for alle at vi fortsatt bor i hele Norge, eller i «Mitt lille land», som Ole Paus ville sagt.

Presidenten [09:49:10]: Det blir replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [09:49:22]: Representanten Kleveland og jeg er nok begge to veldig opptatt av at distriktene skal vokse framover, og at det skal være godt å bo og leve på bygda. Derfor synes jeg og Høyre det er veldig bekymringsfullt at regjeringen har innført så mange næringsfiendtlige tiltak den siste tiden, som også rammer distriktene ekstremt hardt. Det kan gjelde skatte- og avgiftsøkninger eller rigide endringer i ar-

beidsmiljøloven, for å nevne noen eksempler. På tirsdag kom det nok et eksempel på noe som både er distriktsfiendtlig og rammer små og mellomstore bedrifter hardt: Nå skal man også kutte støtten til f.eks. Rørosmeieriet og Synnøve Finden, for å nevne noen. Ikke bare er dette et tiltak som kan føre til at folk får dyrere matvarepriser i en tid hvor prisene øker, men det vil ramme arbeidsplasser, f.eks. på Røros og i Alvdal.

Spørsmålet er egentlig hva representanten Kleveland nå vil si til ansatte hos f.eks. Synnøve Finden og Rørosmeieriet om regjeringens distriktsfiendtlige politikk, som også truer disse arbeidsplassene.

Kathrine Kleveland (Sp) [09:50:29]: For det første vil jeg si at jeg er slett ikke enig i at vi har noe som helst distriktsfiendtlig politikk. Vi tar sterke grep for distriktene i hele landet.

Når det gjelder disse ordningene, er dette ordninger som vi har stått opp for lenge, at vi skal støtte samvirke på den måten som vi er opptatt av, og vi tror at det kommer alle til gode. Vi skal sørge for at det fortsatt skal være mulig å ha arbeidsplasser i hele landet, selv om vi velger at dette er riktig politikk ut fra sånn vi tenker når det gjelder samvirkepolitikk.

Mari Holm Lønseth (H) [09:51:15]: Jeg synes det er innført mange tiltak som tvert om er svært distriktsfiendtlige. Formuesskatten er f.eks. doblet, og det er ikke bedriftene i Oslo som har størst problemer med å betale formuesskatten – det er små og mellomstore hjørnesteinsbedrifter i distriktene, som er langt unna kapitalmarkedene her i hovedstaden.

Hvis vi går tilbake til det som handler om de små og mellomstore bedriftene, f.eks. i Alvdal eller på Røros, sier nå Kleveland at dette er noe som vil komme alle til gode. Konkurransetilsynet er jo kjempetydelige på at dette absolutt ikke vil komme alle til gode. For det første vil det gå ut over forbrukerne, som risikerer å få høyere matvarepriser, men det vil også kunne gå ut over de arbeidsplassene, som vi sårt trenger, også for å gi konkurranse til f.eks. Tine.

Men da er spørsmålet: Hvilke grep vil regjeringen nå ta for å hjelpe disse – Q-Meieriene, Synnøve Finden og Rørosmeieriet, for å nevne noen – for å ta vare på de arbeidsplassene som er i distriktene?

Kathrine Kleveland (Sp) [09:52:16]: Vår regjering har mange tiltak som skal gjøre det enklere å være næringsliv, også i distriktene. Vi er opptatt av differensiert arbeidsgiveravgift. Vi legger til rette for at det skal være godt og mulig å bo i hele landet, slik at folk har lyst til å bo der, og at det stimuleres til et næringsliv i hele landet. Og ikke minst har vi hatt et jordbruksoppgjør som har stimulert til at det faktisk er noen som vil produsere

den melken som Q-meieriene, Tine og Synnøve Finden kan lage melkeprodukter av.

Så jeg er ikke enig i at vi bare driver distriktsfiendtlig politikk. Vi stimulerer til mange muligheter for at det skal være mulig å bo og jobbe – og lage arbeidsplasser – i Norge.

Erlend Wiborg (FrP) [09:53:19]: Senterpartiet snakker ofte varmt om selvråderett og snakker så varmt om det at man også bytter dialekt, for «sjølråderett» er viktig. Samtidig vet vi at en av de største hindringene for å ha en reell selvråderett, er statsforvalteren. I budsjettet vi behandler i dag, har Fremskrittspartiet flere forslag og tiltak for å flytte makt bort fra byråkratiet hos statsforvalteren over til kommunene. Senterpartiet er imot det, så mitt spørsmål er: Hvorfor er representanten så sterk tilhenger av statsforvalteren i stedet for det lokale selvstyret – eller «sjølstyret»?

Kathrine Kleveland (Sp) [09:54:12]: Jeg synes både selvstyre og «sjølstyre» er gode ord, og det er vi absolutt opptatt av. Regjeringen er opptatt av at vi også skal ha en statsforvalter, som er et ledd med viktige oppgaver.

Når det gjelder Senterpartiets politikk, må jeg snakke for egen del. Vi er også opptatt av at flere oppgaver skal over til fylkeskommunen, men vi er opptatt av at statsforvalteren f.eks. er veldig, veldig viktig når det gjelder jordvern. Det er oppgaver der vi mener det er viktig å ha et ledd over som passer på i enkelte saker. For eksempel når det gjelder arealforvaltning, er det viktig å ha en statsforvalter som kan være en voksen i huset.

André N. Skjelstad (V) [09:55:25]: Representanten Kleveland sa at det er ikke bare distriktsfiendtlig politikk Senterpartiet predikerer i regjering. Det var for så vidt et interessant utsagn, uten at jeg skal dvele for mye ved det. Jeg vil litt tilbake til representanten Wiborgs spørsmål her i sted. Jeg skjønner nå at det har blitt et taktskifte i Senterpartiet, at man er mer opptatt av kontroll hos statsforvalteren enn av folkevalgt styring. Er det et taktskifte som har kommet enda tydeligere fram under dagens regjering, at Senterpartiet nå så tydelig sier at de ønsker å vektlegge kontroll i større grad enn folkevalgt styring?

Kathrine Kleveland (Sp) [09:56:07]: Nei, det er det slettes ikke. Statsforvalterens rolle er viktig. Det er jo kontroll som er statsforvalterens rolle i flere tilfeller, men vi er slettes ikke opptatt av å stramme til noe mer enn det vi har gjort her. Det kan jeg ikke se er noe som helst mål med statsforvalteren.

Presidenten [09:56:31]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Erlend Wiborg (FrP) [09:56:50]: Jeg vil begynne med å takke komiteen for godt samarbeid om budsjettinnstillingen, og ikke minst komitéråden og hennes stab for god bistand.

Samtidig som vi står her og behandler statsbudsjettet i denne salen, sitter det mange kommune- og fylkestingspolitikere rundt omkring i landet og vedtar budsjettet for sine kommuner. Uansett hvilken lokalavis man leser i, ser vi at det er krevende tider for kommunene. Dette skjer på Arbeiderpartiet og Senterpartiets vakt.

IKS' budsjettundersøkelse for 2024 oppgir 97 pst. av kommunene at budsjettarbeidet for 2024 har vært mer eller like krevende som i fjor, et år som også kan beskrives som krevende sammenlignet med året før. Andelen kommuner som opplever prosessen som mindre krevende, er på den andre siden redusert fra 18 pst. i 2022 til 3 pst. i årets undersøkelse. Sånn går det når man har en regjering som ikke evner å prioritere det viktigste først.

Men først litt overordnet: Fremskrittspartiets mål er å flytte makt bort fra politikere og tilbake til folk flest. Vi mener at mer makt må bort fra denne sal og ned til kommunene, og aller helst til den enkelte innbygger.

Kommunene er også grunnmuren i det norske demokratiet, den fremste leverandøren av velferdstjenester i folks hverdag. Detaljstyring og økt byråkrati fra regjering, storting, fylkeskommune og statlige byråkrater bidrar til at oppgavene løses mindre effektivt i kommunene. Derfor har Fremskrittspartiet i denne budsjettinnstillingen vært opptatt av at byråkratiet må reduseres, og at det lokale selvstyret må løftes, for det er lokalpolitikere i de ulike kommunene som kjenner sitt lokalsamfunn best, ikke vi i denne sal – og i hvert fall ikke byråkratene hos statsforvalteren.

Mange kommuner opplever at statsforvalteren blander seg bort i det lokale selvstyret ved å fremme innsigelser og gjøre om lokale vedtak. Fremskrittspartiet ønsker å legge ned statsforvalteren slik vi kjenner den i dag, som en byråkratisk og tungrodd organisasjon. Vi vil heller ha et organ som driver tilsyn med kommunene når vi mener de ikke leverer de lovpålagte tjenestene som skaper omsorg og trygghet.

Vi hadde i Moss nylig et omvalg til fylkestingsvalget som ga en valgdeltagelse på 33,6 pst., noe som viser at innbyggerne ikke har noe stort forhold til fylkeskommunen. Dette tydeliggjør det Fremskrittspartiet alltid har ment: at Norge kan og bør klare seg med to nivåer, stat og kommune. Oppgavene fylkeskommunen i dag løser, kan flyttes til kommunene, til private eller til staten, der det er mest hensiktsmessig. Derfor kutter vi til fylkeskommunen, og vårt mål er å legge ned fylkeskommunen i 2027.

God infrastruktur i hele landet er viktig. Gode riksveier og fylkesveier bidrar til trygge veier og kortere rei-

seavstander. Det er derfor Fremskrittspartiet foreslår å øremerke 0,5 mrd. kr ekstra til fylkesveier og prioritere midler til viktige skred- og rassikringstiltak. Vi foreslår også å halvere fergetakstene samt å redusere prisen på båtruter til øyer og samfunn uten fastlandsforbindelse.

For å skape et attraktivt lokalsamfunn er man avhengig av et godt og variert tjenestetilbud. Derfor mener Fremskrittspartiet at det er viktig med et mangfold av aktører som leverer offentlig finansierte tjenester til innbyggerne. Dette er gode tilbud som gir valgfrihet, bl.a. i eldreomsorgen, helsevesenet og barnehagene. Private sikrer full barnehagedekning samtidig som det gir foreldre mer frihet til å velge. Vi er derfor sterk motstander av regjeringens undergraving av private tilbud, og vi øker også bevilgningen til private barnehager.

Det aller viktigste for en kommune er likevel å ha et næringsliv og å ha innbyggere som bidrar med skatteinntekter. Der er jeg bekymret over politikken regjeringen fører, som stadig blir mer næringsfiendtlig. Man har glemt det gamle, grunnleggende: at verdier må skapes før de kan fordeles.

Jeg tar opp forslagene Fremskrittspartiet er med på.

Presidenten [10:01:52]: Representanten Erlend Wiborg har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [10:02:06]: Flytte makt frå staten ned til kommunane, sa representanten i innlegget sitt. Kvifor er då Framstegspartiet mot frikommuneforsøk?

Erlend Wiborg (FrP) [10:02:19]: Når Fremskrittspartiet ønsker å flytte makt ned til kommunene, handler det om at vi ønsker at den enkelte innbygger skal kunne bestemme mer over sitt eget liv. Derfor ønsker vi, og det er det primære, at den enkelte selv skal kunne avgjøre hvordan man ønsker å leve sitt eget liv, hva man ønsker å gjøre innenfor sin egen eiendom, og så videre. Samtidig er det noen avgjørelser som må fattes av en kommune. Da ønsker vi at kommunene i størst mulig grad skal kunne fatte de avgjørelsene, og at det da er de som er valgt av innbyggerne i kommunen, som skal fatte dem – ikke at det skal overstyres, sånn som regjeringen ønsker.

Lene Vågslid (A) [10:02:59]: Takk for svaret. Meiner representanten at det blir meir eller mindre makt til kommunane gjennom frikommuneforsøk?

Erlend Wiborg (FrP) [10:03:07]: På noen områder vil det helt sikkert gi mer makt til kommunene. Fremskrittspartiets politikk handler om å gi kommunene enda friere rammer, men vi ønsker også å sikre at alle kommuner skal måtte tilby visse grunnleggende velferdstjenester, og at rettighetene til det skal ligge hos

den enkelte innbygger. En kommune er ikke et mål i seg selv, men tjenestene til innbyggerne er et mål i seg selv.

Lene Vågslid (A) [10:03:39]: Det er noko underlege svar. Det er ikkje stor samanheng mellom Framstegspartiet som eit parti som ynskjer meir fridom frå staten, og det at når me har eit tiltak som er eit forsøk med meir fridom til kommunesektoren, samlar det alle partia i Stortinget, berre ikkje Framstegspartiet.

Mitt siste spørsmål til representanten gjeld fylkeskommunane, som ein på sikt ynskjer å leggje ned – men om Framstegspartiet kom i regjering i morgon, ville ein ikkje klart det i januar reint praktisk, det er ikkje anna enn eit faktum. Framstegspartiet vil kutte 1 mrd. kr til fylkeskommunane. Det ville for Møre og Romsdal fylke utgjort 60 mill. kr, og Framstegspartiets partileiar Sylvi Listhaug sa til meg i finansdebatten at Møre og Romsdal fylkeskommune kunne klare å kutte endå meir enn det. Kor mykje meiner representanten at Møre og Romsdal fylkeskommune kan kutte utan at det går ut over folk som tek buss og ferje og går i vidaregåande skule?

Erlend Wiborg (FrP) [10:04:30]: Jeg vet godt at Arbeiderpartiet mener at offentlig sektor ikke har noe særlig effektiviseringspotensial, men i de tidene man er i nå, er det mange som må snu på krona. Vi vet at mange innbyggere må det, bl.a. for å kunne dekke opp for alle de skatte- og avgiftsøkningene som dagens regjering gjør, og selvfølgelig kan fylkeskommunene drive mer effektivt – det sier flere fylkeskommuner selv.

Dette handler også om at vi må bruke pengene på de oppgavene som er viktigst for innbyggerne. Når det gjelder fylkeskommunen, mener Fremskrittspartiet at de viktigste oppgavene fylkeskommunen i dag bedriver, er veier og samferdsel, det er videregående skole, og det er tannhelse, og da ønsker vi å prioritere det. Så har vi mange områder vi mener kan nedprioriteres i fylkeskommunen, for vi må ta vare på skattebetalernes penger og sørge for best mulig tjenester.

Heidi Greni (Sp) [10:05:42]: Fremskrittspartiet kutter 2 mrd. kr til landbruket, vår viktigste distriktsnæring, og kutter alt til bygdevekst – pilotene ville fått null til å gjennomføre, og det blir ingen nye. Fremskrittspartiet kutter 200 mill. kr til posttjenester. Det vil føre til enten dyrere posttjenester i distriktene eller et dårligere tjenestetilbud – eller kanskje begge deler. Kutt på 1 mrd. kr til fylkeskommunene vil føre til kutt i tilbudsstrukturen på videregående skole, og når vi reiser rundt i landet, er desentralisert utdanning noe av det alle trekker fram som det viktigste for å styrke bosettingen i distriktskommuner. Det er helt tydelig at det ikke ville

bli noe tilflytting til distriktskommuner med Fremskrittspartiets budsjett.

Hvorfor mener Fremskrittspartiet det er klokt å legge til rette for at det skal bli vanskeligere både å bo og å drive næringsutvikling i distriktskommuner?

Erlend Wiborg (FrP) [10:06:39]: Jeg er glad for det spørsmålet, for hvis man går inn og ser på fraflyttingen, kan man se hvordan fraflyttingen og nedbyggingen av distriktene har vært når Senterpartiet har sittet i regjering, kontra hvordan det har vært når Fremskrittspartiet har sittet i regjering. Det handler om hvordan Fremskrittspartiet har en fundamentalt annen forståelse enn Senterpartiet av hvordan samfunnet fungerer best. Der Senterpartiet mener at samfunnet er best ved at politikere og byråkrater skal peke ut, og at kommuner og innbyggere skal måtte stå med lua i hånden og be om penger fra det offentlige, ønsker vi heller å legge til rette for et godt næringsliv i hele landet, bl.a. gjennom å redusere skatter og avgifter, noe Senterpartiet øker. Vi ønsker å bygge bedre veier i distriktene, noe Senterpartiet kutter. Vi ønsker å styrke skolen over hele landet, noe Senterpartiet ikke gjør. Vi ønsker også å bygge ned byråkratiet, bl.a. i distriktene, der Senterpartiet går motsatt vei og bygger opp byråkratiet og hindringene.

Tobias Drevland Lund (R) [10:07:52]: Aller først vil jeg berømme Fremskrittspartiet for nok en gang å ha mange gode forslag sammen med Rødt i forbindelse med statsbudsjettet. Et av de forslagene handler om å fjerne det ulogiske skillet mellom hurtigbåter og ferjer i ordningen med gratis ferjer. Det er bra.

Samtidig stusser jeg litt, for når man leser Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, vil de, som påpekt tidligere her, bl.a. kutte til fylkeskommunen med over 1 mrd. kr. Dette er penger som bl.a. kunne gått til å styrke, vedlikeholde og opprettholde ferjedriften i mange av landets kystfylker. Da lurer jeg på: Hvordan henger dette sammen?

Erlend Wiborg (FrP) [10:08:37]: Det blir som i svaret jeg ga til foregående replikk. Også Rødt er et parti som ønsker å ha høye skatter, høye avgifter, som gjør at folk og næringsliv må stå med lua i hånden og be om å få almisser fra det offentlige tilbake. Vi har mye større tro på at man skal ha en effektiv offentlig sektor, og så skal folk flest og næringsliv kunne beholde mer av sine egne penger, slik at vi får økt verdiskaping og flere arbeidsplasser ute i distriktene. Det har vist seg å være mye mer effektivt enn den modellen Rødt hegner om, som betyr at staten og det offentlige skal skattlegge folk så hardt at man nesten bare har offentlige arbeidsplasser igjen.

Presidenten [10:09:20]: Replikordskiftet er omme.

Petter Andreas Wadstensvik (SV) [10:09:48]: Bolig har, siden den Høyre-drevne dereguleringen av boligmarkedet på 1980-tallet, gått fra å være et velferdsgode til å bli et spekulasjonsobjekt. Konsekvensen av å ha overlatt all styring av boligsektoren til markedet er økte økonomiske forskjeller i samfunnet. Det har gitt oss en gjeldsgrad som i dag er en trussel mot den finansielle stabiliteten og mot familiers og enkeltpersoners økonomi.

På mandag denne uken kunne vi lese i mediene at bokostnadene har økt med hele 45 pst. for boligeiere i Norge siden 2021. Det er en enorm økning i bokostnadene til folk på bare to år. Denne økningen i bokostnadene blir særlig påvirket av den stigende renten. SV er derfor svært bekymret for hva som skjer med familiers og enkeltpersoners økonomi, spesielt nå som boligrenten enda en gang ble økt med et kvart prosentpoeng i går.

Hvis vi skal sikre folks økonomi, haster det å gjøre noe med boligpolitikken. Det er derfor på høy tid at vi gjenreiser Husbanken som en motor i sosial boligpolitikk. SV er derfor svært glad for at vi sammen med regjeringen har sikret en kraftig styrking av Husbanken. Gjennom forhandlingene har vi økt lånerammen til Husbanken med 5 mrd. kr, opp til en total ramme på 29 mrd. kr. Det er en økning i Husbankens låneramme på nesten 40 pst. bare siden 2022. Ikke bare vil denne økningen sikre flere utlån til bygging av studentboliger, det vil også gi flere tilgang på et startlån, og det vil stimulere til bygging av enda flere kommunale utleieboliger.

Mens enkelte kan vise til fulle lommebøker og overfylte bankkontoer, er det mange i Norge som sliter med å få endene til å møtes. Da skal ikke skyhøye boligpriser og boliglånsrenter være det man må bekymre seg for. Ved å satse på Husbanken og prøve ut ordninger for å gi flere unge og førstegangsetablerere tilgang på startlån kan vi gi enda flere muligheten til å eie sin egen bolig, uavhengig av om de har tilgang på en foreldrebank eller ikke.

Bolig har blitt en forskjellsmaskin, og stadig flere har problemer med å kjøpe sin egen bolig. Tall som ble presentert av SSB i går, viser at boligdrømmen for mange unge voksne har blitt et boligmareritt, hvor det å kunne kjøpe sin egen bolig er noe man bare kan drømme om. Det har blitt sånn at det er flere husholdninger som leier bolig enn det var før. Det gjelder faktisk så mange som 28 pst. av alle husholdninger.

Skal vi sikre trygge og stabile forhold for dem som er på leiemarkedet, må vi satse på en ikke-kommersiell utleiesektor, for i Norge har vi et utleiemarked som i stor grad består av enkeltpersoner som leier ut én utleiebo-

lig. Det betyr at økte bokostnader for boligeiere smitter over på leiemarkedet.

SV er derfor svært glad for at vi nå skal få en juridisk definisjon på ikke-kommersielle boliger med pris- og omsetningskontroll. Vi er også glad for vi skal få på plass lovendringer som åpner for at kommuner kan stille krav om en viss andel kommunale boliger i reguleringsplanene.

SV ønsker også avslutningsvis å vise til sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, og at vi er glade for å ha fått til en god samepolitisk pakke med økt støtte til Sametinget, SAMINOR og Samisk høgskole.

Tobias Drevland Lund (R) [10:13:58]: Illusjonen om at Norge er et land med små forskjeller, slår kraftig sprekker, og priskrisen med høy inflasjon og skyhøye renter har vist at det er store forskjeller mellom dem som har mest, og dem som nå sliter med å få endene til å møtes. Det er 600 000 nordmenn som oppgir at de gruer seg til jul. Det er 112 000 barn som vokser opp i fattigdom i Norge. Jeg tror at hvis man hører ordentlig godt etter, kan man nærmest høre Einar Gerhardsen snu seg i graven borte på Vestre gravlund. Vi skal ikke ha det sånn i Norge, men det er dessverre realiteten i 2023.

I dagens priskrise er det viktig med målrettede tiltak for å sørge for at vanlige folk får det bedre. Det er da vi må utvide velferden. I Rødts alternative statsbudsjett for 2024 setter vi av penger til å øke sosialhjelpen, og vi styrker bostøtteordningen. I en tid da prisene og forskjellene vokser, setter Rødt av penger til å innføre gratis skolemat i grunnskolen, slik at alle barn skal kunne sitte fullt fokuserte ved pulten og være mette – ikke sitte sultne.

Med mindre man bor på Svalbard, bor vi alle i en kommune, og dessverre opplever fortsatt mange kommuner trang økonomi som resulterer i kutt og sentralisering i tilbudene til innbyggerne. Kommune-Norge må derfor settes i stand til å tilby gode tjenester for folk i hele landet, i by og bygd. I Rødts alternative statsbudsjett styrker vi kommunene med 9 mrd. kr, hvorav 3 mrd. kr av dette er frie inntekter. De frie inntektene er viktige, for det er kommunene selv som vet best hva innbyggerne trenger mest.

I Rødts alternative statsbudsjett setter vi også av midler til et søkbart fond, slik at kommuner kan drive oppkjøp av strandsoneareal. Slik sikrer vi allemannsretten, og vi setter også av penger til midler til ulovlighetsoppfølging i strandsonen. Vi har også et forslag som ber regjeringen kartlegge kommunenes behov for revidering av arealplanverket og komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan kommunene kan styrke kompetansen og saksbehandlingskapasiteten om arealforvaltning, natur og friluftsliv i kommunene. Det er viktig.

Fylkeskommunene spiller også en viktig rolle i å skape gode lokalsamfunn landet rundt. Rødt har derfor vært sterke motstandere av den sentraliserende region-reformen til Solberg-regjeringen, og vi er derfor glade for at vi fra 1. januar 2024 får nye fylkeskommuner igjen. Det flytter makt nærmere folk.

Det er likevel mange av utfordringene fylkeskommunene står overfor, som trengs å løses. En av dem er det enorme vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Rødt setter av 1 mrd. kr til å bøte på noe av det. I tillegg vil tannhelseetjenesten, kultur, folkehelsearbeid og vide-regående opplæring komme til å trenge mer penger i årene framover. Vi styrker de frie inntektene med 600 mill. kr for fylkeskommunene.

Gratis ferje er en viktig distriktssatsing, men jeg skjønner ikke hvorfor regjeringen har et kunstig skille mellom hurtigbåter og ferjer. Det burde være åpenbart at det skillet burde ha vært fjernet, og derfor har vi sammen med Fremskrittspartiet et forslag der vi vil at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett skal komme tilbake med en ordning der man innlemmer dette.

Merkur-ordningen er også svært viktig for Distrikts-Norge. Vi har i dag et forslag som nettopp ber regjeringen vurdere situasjonen for småbutikkene i lys av bl.a. strømprissituasjonen.

Vi må ta tilbake kontrollen over boligpolitikken. I Rødts alternative statsbudsjett styrker vi Husbankens låneramme med 10 mrd. kr, det dobbelte av budsjettforliket – selv om det også er et skritt i riktig retning. Vi må sikre at vi får betydelig flere lån folk kan ta, sikre bygging av flere boliger og utleieboliger, og det burde finansieres av Husbanken – særlig i en tid da byggenæringen står overfor en boligkrise, da folk kan miste jobben, og da vi ikke bygger tilstrekkelig mange boliger. Da må det offentliges ta ansvar.

Vi styrker også Leieboerforeningens tilskudd i Rødts alternative statsbudsjett, for det er viktig at landets leietakere kan organisere seg og kjempe for bedre rettigheter på leiemarkedet. Vi mener også det trengs et eget husleietilsyn – nettopp for å sikre at leietakere bor i forsvarlige boliger – som på forespørsel fra leietakere kan komme og sjekke om leiligheten man bor i, er god nok. Vi setter av penger til det.

Det er veldig mange grep som må tas, og de må tas ute i kommunene. Jeg er derfor stolt av at ingen partier kan måle seg med Rødt når det gjelder overføringer til kommunesektoren. Det er fordi det er der ute folk flest får velferdstilbudene sine.

Med det tar jeg opp de forslagene Rødt har alene.

Presidenten [10:18:42]: Representanten Tobias Drevland Lund har tatt opp de forslagene han refererte til. Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [10:18:55]: Partiet Rødt, og ikke minst deres ideologi, har en broket historie når det gjelder eiendomsrett. Tidligere nestleder Marielle Leraand har vært ute og snakket med forakt om at noen snakker om vern av overklassens private eiendomsrett og så videre. Regjeringen har nylig sendt på høring et forslag der det åpnes for at man skal kunne rekvirere folks eiendom for å huse flyktninger i gitte situasjoner, altså at staten skal kunne gå inn og ta utleieboligen din, ta kjelleren din og så videre for å huse flyktninger. Er dette et forslag Rødt støtter?

Tobias Drevland Lund (R) [10:19:47]: Det er alltid spennende å høre representanten Wiborgs tilnærmer til Rødts ideologi. Han mener at han kan det svært godt, men personlig tror jeg at jeg kan det mye bedre enn ham. Vår ideologi er selvfølgelig mer demokrati for folk. Derfor er vi også for et sosialistisk samfunn der vanlige folk skal få mer makt.

Men det til side og til det konkrete spørsmålet til Wiborg: Vi i Rødt har tenkt at det er en lovendring som vi støtter, men det forutsetter at den ikke skal misbrukes. Det skal selvfølgelig være siste utvei at man skal rekvirere privat eiendom på den måten som lovforslaget legger opp til. Det er ikke noe vi tenker at er ideelt. Samtidig har vi en ekstraordinær flyktningssituasjon, fra Ukraina, som representanten er godt kjent med, og da hender det også at man trenger å gjøre endringer i henhold til det.

Erlend Wiborg (FrP) [10:20:43]: Jeg er glad for at representanten i hvert fall er ærlig i sitt svar, om at Rødt støtter dette forslaget. Der har vi en helt åpen og ærlig uenighet. Så kan representanten også mene så mangt om mitt syn på Rødt, men jeg refererte altså forhenværende nestleder Marielle Leraand, og jeg tar for gitt at en nestleder snakker på vegne av sitt parti.

En annen del av det regjeringen har sendt på høring, er at de ønsker å legge opp til å pålegge kommunene å måtte opprette asylmottak, noe som vil medføre mye kostnader for kommunene. Nylig kom det et varsko fra Nordland fylkesting, som mener at dette ikke blir fullfinansiert av staten. Mitt spørsmål er om Rødt mener at staten skal fullfinansiere og dekke enhver kostnad en vertskommune har på asylmottak.

Tobias Drevland Lund (R) [10:21:44]: En forutsetning for at man skal ha et effektivt mottak av flyktninger og bosetting av flyktninger ute i kommunene, er at det fullfinansieres. Det vi får signaler om ute i Kommune-Norge nå, om at det påløper økte utgifter, forutsetter Rødt at dekkes fullt ut – alle de utgiftene som er i forbindelse med mottak av flyktninger.

Så må jeg tillate meg å svare på det som kommer fra Wiborg om en forhenværende nestleder som ikke lenger er med i partiet: Hennes uttalelser får hun stå for selv.

André N. Skjelstad (V) [10:22:33]: Det er litt interessant å høre to partier på talerstolen som har så umåtelig stor tro på overordnet statlig styring. Det er også litt interessant å høre på representanten om at det er de som bevilger mest penger til kommunal sektor, for de pengene kommer fra en plass. Man får dem inn gjennom skatter og ikke minst fra næringslivet. Vi er helt avhengig av å ha et næringsliv som fungerer for nettopp å kunne ha og fordele.

Det virker som Rødt ikke er så veldig opptatt av hvor godt næringslivet går. Det er næringslivet som gjør at vi har muligheten til nettopp å kunne bruke og bevilge penger til offentlig sektor. Det at man videre tenker tankene om at man vil gjøre det enda verre for privat næringsliv faktisk å være med og bidra til den store dugnaden, overrasker meg litt, men kanskje representanten har svar på det.

Tobias Drevland Lund (R) [10:23:38]: Jeg deler ikke de betraktningene. Tvert imot har Rødt en veldig næringsvennlig politikk.

Et av de aller største problemene som næringslivet vårt står overfor nå, er de enorme strømprisene, som har vokst seg skyhøye. Der har Rødt tatt til orde for bl.a. en makspris på strøm, for å sørge for at norsk industri og næringsliv får forutsigbarhet når det gjelder nettopp det. Det er noe representanten og representantens parti har vist nevneverdig lite interesse for å gjøre noe med.

Det er selvsagt at verdier skal skapes, men det er også veldig viktig å minne om at det går svært godt blant dem som har aller mest i samfunnet, og at de kan bidra lite grann mer til de over 600 000 menneskene som gruer seg til jul, til alle dem som står i matkø, til alle dem som nå ikke vet om de klarer å få endene til å møtes. Dem trenger vi å hjelpe, og da må vi også styrke velferden for dem.

Presidenten [10:24:33]: Replikordskiftet er avsluttet.

André N. Skjelstad (V) [10:24:45]: Fundamentet i landet er selvfølgelig kommuner og fylkeskommuner, som på mange måter er bolverket for velferdsstaten og hvordan vi bygger den. Da er det viktig at vi har gode rammer for både kommuner og fylkeskommuner. Undertegnede har stor tro på rollen til fylkeskommunene, selv om noen sår litt tvil om det. Jeg tror det er helt nødvendig at vi har et mellomledd mellom kommune og stat, for kommunene er forskjellige, det er forskjellige størrelser, og vi har et land som er langstrakt. Derfor var

det også viktig, selv om noen mener at vi pratet nedsettende om kommuner, at vi innførte regionreformen, og heldigvis har byggverket vart. Noen plasser var det en del som ønsket omkamp om den, og man bruker mye penger på å reversere moderniseringen og avbyråkratiseringen som den forrige regjeringen la opp til, og som var nødvendig, for det er der tjenestene blir skapt.

Det snakkes om tilbudsstrukturen eller om de vide-regående skolene, som er svært viktige i alle landets fylkeskommuner, og ikke minst fylkesveier. Der har mitt parti vært med på å bevilge – i vårt alternative budsjett – 1 mrd. kr mer, for vi mener vi er nødt til å få også disse årene til å fungere. Fylkesveiene har et etterslep som er stort og vondt, og skal vi få næringslivet og ikke minst hele landet til å fungere, er det viktig at vi faktisk bruker noe penger på fylkesveier.

Så til digitalisering, og den digitale motorveien er også viktig i hele landet – definitivt ikke bare i byer, men i hele landet. Derfor bruker Venstre mer penger på mer bredbåndsutbygging, slik at vi faktisk kan få også den digitale veien til å fungere.

Vi mener også at jordmorkapasiteten i hele landet må oppjusteres. Vi er nødt til å se at vi kommer videre med det, nettopp for å få den tryggheten som er helt nødvendig på det området.

Det er mange som nevner Husbanken. Ja, Husbanken er en viktig motor for å kunne klare dette. Det er ikke til å komme fra at det er noen mørke skyer som også ligger rundt kommunene. Jeg er for at vi er nødt til å ha nitrogenrensing av vann og avløp – det er jeg svært for – men det er klart at dette vil være utfordrende hvis vi ikke finner ordninger, for ellers vil avgiftene bli formidable, spesielt i de minste kommunene. Når dette skal være et selvkostsystem, vil det være svært, svært utfordrende hvis ikke staten er med på det spleiselaget som er helt nødvendig. Også på grunn av avrenningen vi ser til norske fjorder og elver og så videre, vil det være helt nødvendig å få en tydelig nitrogenrensing av dette.

Jeg blir også litt overrasket når Senterpartiet nå har sittet med kommunalministeren ganske lenge, fra vi startet denne perioden, og det ikke er noen nye grep når det gjelder utflytting av statlige arbeidsplasser – ingen nye, klare grep på det området. Det hadde vi da vi satt på innsiden og utsiden i de foregående åtte årene, for jeg mener dette helt klart er en nødvendighet for også å bygge ut kompetansekraften vi ser i hele landet.

Ett eksempel fra statsrådets eget gamle fylke, Sogn og Fjordane, er at vi flyttet ut det daværende Fredskorpset, som nå heter Norec, til Sunnfjord kommune, eller Førde kommune den gangen. Det var et helt nødvendig grep for nettopp å bygge opp under den statlige biten, den kompetansebiten. De grepene ser jeg dessverre inngenting av i det som har kommet fra dagens regjering, og

heller ikke med Senterpartiet i en klart ledende posisjon i denne regjeringen på kommunaloppgradningen. Dette er altså ting jeg savner.

Jeg kunne tenkt meg mer offensivitet, en modernisering om hvordan man tenker rundt det, og avbyråkratisering, men det er det lite å se til. Vi får tro at de siste årene av regjeringsperioden kanskje får dem på nye tanker, men jeg tror det ikke før jeg får se det, for å si det sånn, for det har ikke vært noe tilløp til det så langt.

Presidenten [10:29:15]: Det blir replikkordskifte.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [10:29:28]: Venstre gikk til valg på å dempe prisveksten i boligmarkedet og gjøre det enklere å kjøpe sitt første hjem. Jeg finner ingen grep i Venstres alternative budsjett for å dempe prisveksten i boligmarkedet og gjøre det enklere å kjøpe. Hva var det jeg overså i Venstres budsjettforslag for neste år?

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

André N. Skjelstad (V) [10:29:51]: Et av de grepene er selvfølgelig å bruke mindre penger i det offentlige, for da demper man også både inflasjonspresset og ikke minst rentepresset. Vi har holdt igjen på oljepengebruken i forhold til regjeringen, og vi mener også at man må ha en stabil og forutsigbar økonomisk politikk uten å pøse inn masse oljepenger som også vil gjøre at prisveksten vil øke.

Kathrine Kleveland (Sp) [10:30:33]: Representanten Skjelstad savner både det ene og det andre fra Senterpartiet i sitt innlegg, men det gjør sannelig jeg fra Venstre også.

Senterpartiet vil at det skal bli enklere for flere å bo i distriktene, og legger enda mer til rette for det i årets budsjett. Hvorfor vil da Venstre gjøre hverdagen dyrere for småbarnsforeldre ved å redusere pendlerfradraget til 2021-nivå, øke ferjepriser, flypassasjeravgift, redusere strømstøtten fra 90 til 80 pst. og ikke minst øke maksprisen på barnehager i sentralitetsklasse 5 og 6 og kutte gratis barnehage for det tredje barnet i barnehagen?

André N. Skjelstad (V) [10:31:18]: Jeg har fått med meg flere runder om dette, for å bruke litt tid på dette med ferjepris, som er subsidiert eller gratis rundt omkring i distriktene. Jeg kan ta et eksempel noen vil kjenne ganske godt igjen. På øya Ytterøya, som det heter inne i Trondheimsfjorden, er det gratis ferje. Det medfører i mange henseender at mye av næringstransporten, som konkurrerer med de ferierende eller de som har hytte der, må stå over. Det er dyrt for næringslivet. Jeg tror det er bedre å bruke de pengene mer målrettet

og faktisk bruke mer penger på fylkesveiene, som representanten Kleveland parti ikke har valgt å bruke noe mer penger på i statsbudsjettet. Jeg tror det er mye mer målrettet enn gratis ferje, og da også ha flere ferjeavganger, for det er nettopp det som etterlyses – det er ikke gratis ferje, det er flere avganger, sånn at folk faktisk får brukt det, også i næringslivet.

Kathrine Kleveland (Sp) [10:32:21]: Representanten svarer ikke på det jeg kanskje var mest opptatt av, som handler om småbarnsfamilier og barnehagepriser. Der har regjeringen et kraftfullt løft, med tanke på at flere skal ønske å bo i distriktene og ikke minst kanskje at vi skal bli flere innbyggere i Norge, og gjøre det enklere. Hva vil representanten Skjelstad si om kuttene i barnehagepriser?

André N. Skjelstad (V) [10:32:52]: Det var ganske mange spørsmål i første runde, så da valgte jeg å svare utfyllende på dette med ferjene.

Når det gjelder barnehagepriser og de andre spørsmålene til Kleveland, handler dette selvfølgelig også om at vi har prioriteringer, og vi tror at våre prioriteringer er mer treffsikre enn å ha gratis barnehage for enkelte. Vi tror at å gjøre mer gjennom barnetrygden er mer målrettet enn det representanten Kleveland parti legger opp til. Det er vårt svar og våre prioriteringer på det.

Erlend Wiborg (FrP) [10:33:37]: I partiet Venstres program står det følgende:

«Vi har alltid vært en sterk forsvarer for kommunalt selvstyre, desentralisering av makt, folkelig deltakelse i styringen av samfunnet og begrensning av statens rolle.»

Det som står der, er fornuftig, men samtidig vet vi at Statsforvalteren er den største trusselen mot lokalt selvstyre. De går inn og overprøver kommunalt skjønn. De går inn og overprøver kommunale vedtak og ønsker.

I budsjettet vi behandler her i dag, ser det ut til at Venstre vil gå imot alle forslag som handler om å flytte makt fra Statsforvalteren, fra byråkratiet, og til det folkevalgte nivået. Synes representanten Skjelstad det er greit at Statsforvalteren fortsetter å fremme innsigelser og overkjøre det kommunale selvstyret, i strid med Venstres program?

André N. Skjelstad (V) [10:34:42]: Vi må ha et klart skille mellom hva som er Statsforvalterens oppgave, og ikke. Statsforvalteren er satt til å kontrollere at vi følger opp det som er lovlig, i kommunene. Vi er ikke for at Statsforvalteren skal ha større politisk portefølje. Når vi var gjennom regionreformen, var vi også villige til å forenkle og avbyråkratisere. Den gangen satt representanten Wiborgs parti i regjering, vi satt på utsiden. Det var

ikke den store «åtgaumen», for å bruke det uttrykket, mot å flytte flere oppgaver fra Statsforvalteren fra representantens parti den gangen.

Venstre ønsker å flytte flere oppgaver, men vi er helt tydelige på at vi må ha et kontrollerende organ gjennom Statsforvalteren. Vi kan ikke la være å kontrollere også lovlig fattede beslutninger, som vi er pålagt fra Stortinget. Det er også en del av Statsforvalterens portefølje, og er helt nødvendig.

Tobias Drevland Lund (R) [10:35:48]: Det er alltid hyggelig å få et gjensyn med representanten Skjelstad og høre hans betraktninger rundt Kommune-Norge. Han har veldig mange store ord om Kommune-Norge, men bakom ordene ligger det også kutt. Da er det interessant å lese Venstres alternative statsbudsjett, hvor kommunesektoren, hvis Venstre hadde fått en hånd på rattet, måtte ha belaget seg på et kutt på over 1 mrd. kr, samlet sett for hele kommunesektoren. Hvordan henger det sammen, hvis man da skal satse på kommunene, at man kutter så mye til kommunene, som ville resultert i dårligere velferd der ute for folk?

André N. Skjelstad (V) [10:36:28]: Jeg er nok ikke helt enig i inngangen til spørsmålet.

Det er hyggelig å se igjen Drevland Lund, det kan jeg også replisere, men han hørte også etter og har sett vårt budsjett. Vi prioriterer tungt på fylkesveiene. Vi omprioriterer en del ting som vi mener kan være mer målrettet, i vårt alternative budsjett, for vi mener at det er mer målrettet å tenke totalt på kompetanse og kunnskap og ikke nødvendigvis gi et sjablongtillegg for grendeskoler. Jeg er en svært stor tilhenger av grendeskoler, men jeg er ikke for et sjablongtillegg. Vi er nødt til å fokusere på innholdet i grunnskolen. Det håper jeg også representanten Drevland Lund gjør, selv om det kan høres litt annerledes ut i hans replikkveksling her i dag.

Presidenten [10:37:14]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Erling Sande [10:37:30]: Kommunalar er eit bra konsept. Ikkje berre er dei ei fantastisk oppfølging av prinsippet om at avgjersler som påverkar kvardagen til folk, skal takast nærast mogleg folk – det er eit prinsipp både eg og Senterpartiet og regjeringa er veldig glad i – men i tillegg er kommunane fulle av kvardags-heltar som jobbar kvar dag med å passe ungar i barnehagen, ruste skuleungane våre med kunnskap for framtida og gje god omsorg til dei eldre. Dette gode arbeidet som blir gjort i Kommune-Noreg kvar einaste dag – og natt, kunne eg sikkert leggje til – er heilt avgjerande for at vi alle skal kunne føle oss trygge på at vi og våre næraste får hjelp og omsorg når vi treng det.

Fylkeskommunane er også eit utslag av prinsippet om at avgjersler skal takast nærast mogleg dei folka dei påverkar. Nokre oppgåver, som vidaregåande skular og samferdsel, krev eit avgjersorgan som evnar å sjå eit litt større geografisk område enn kvar enkelt kommune, men som samtidig har ei lokal forankring og er nær, slik at ein kan finne gode løysingar. For Senterpartiet og Arbeidarpartiet har det vore viktig å prioritere økonomien til kommunar og fylke. Difor starta vi denne regjeringperioden med å gje kommunar og fylke eit inntektsløft.

Høgre og Framstegspartiet kutta i sine alternative budsjett i den fylkeskommunale økonomien. Dermed prioriterer dei ned viktige velferdstenester og fylkesvegar. Heldigvis er det Senterpartiet og Arbeidarpartiet som styrer no, og med støtte frå SV har vi prioritert meir pengar til fylka, og gjennom det meir pengar til veg, tenner, ferje og skule. Vi har lytta til folk, og vi har sikra at dei tvangssamanslåtte fylka får gjenoppstå. Frå 1. januar er Østfold, Buskerud, Akershus, Vestfold, Telemark, Troms og ikkje minst Finnmark eigne fylke igjen.

Regjeringa har òg store ambisjonar for distrikta våre. Folk skal kunne leve eit godt liv i heile Noreg. Alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og folketalet skal auke i distriktskommunane våre. For å oppnå dette må distriktspolitikken forsterkast og fornyast, og i vårt budsjett for 2024 har vi gått endå fleire viktige steg i den retninga.

Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV sørgjer m.a. for auka tilskot til utbygging av høghastigheitsbreiband, forbetra flyrutetilbod, halverte maksprisar på FOT-rutene og gratis ferje i alle fylke – tydelegvis utanom Rogaland, der Høgre ikkje ønskjer å innføre dette, men vil ta frå folk og næringsliv dette viktige bidraget.

I tillegg kjem det fleire tiltak for å styrkje lokalt politi, og det blir halverte barnehageprisar i 189 distriktskommunar og sterkt reduserte barnehageprisar i alle kommunane.

Denne debatten får fram nokre viktige politiske skiljelinjer, og eg reknar med at Høgre i løpet av debatten vil forklare – betre enn dei har gjort til no – kvifor det er så viktig å påføre folk som bur utanfor dei største byane våre, ekstrakostnadar i budsjettforslaget sitt. Kvifor er ein så oppteken av at distriktsbefolkninga skal få dyrare barnehage, dyrare fly, dyrare diesel, dyrare ferje og, på toppen av det heile, dyrare kjøt og mjølk? Det siste gjeld for så vidt alle innbyggjarar. Kvifor er denne prioriteringa så viktig å få gjennomslag for, kontra den satsinga regjeringa har på desse områda? Det einaste gode å seie om det, er at det får fram politiske skiljelinjer. Eg er glad for at det er Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV sine satsingar for å gjere kvardagen til folk litt enklare som får fleirtal, og som skal gjelde for 2024.

Regjeringa er oppteken av å fremje ein politikk for heile Noreg, og at folk skal kunne leve eit godt liv uansett kor i landet dei bur. Det meiner eg dette budsjettet i stor grad er med og bidreg til.

Presidenten [10:41:47]: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [10:42:01]: I en replikkveksling med min kollega fra Arbeiderpartiet hadde jeg gleden av å høre at det man var mest stolt av, og som egentlig også var det eneste konkrete eksempelet på tilittsreformen man kunne trekke fram på vårt felt, var frikommuneforsøk. Det er jeg veldig glad for. Det er et forslag som Høyre har fått gjennomslag for blant alle partier, bortsett fra ett parti, som fikk lov til å redegjøre for det selv i en annen replikkrunde. Men jeg vil gjerne spørre litt videre om frikommuneforsøk, det er jo en viktig sak. Jeg tror det også kan bidra til å få videre fart på det som også har vært viktige elementer i kommunereformen, nemlig at man skal kunne levere bedre og mer effektive tjenester. Men kan statsråden si litt mer om hvordan vi nå vil se utrulling av frikommuneforsøkene?

Statsråd Erling Sande [10:42:57]: No ligg det føre ei rekkje søknader, ca. 85, trur eg – ta talet med litt atterhald – frå kommunar og fylke som ønskjer å teste ut ulike konsept for frikommunar, og det er kjempespennande. Vi sit no og går gjennom desse forslaga, og det er klart at dei er noko forskjellige, det vil dei jo vere, nokon ting er større enn andre ting. Vi kjem til å sortere desse no framover, og så kjem vi til å presentere dei som vi ønskjer å gå vidare med. Heilt nøyaktig kva dag dette skjer, kan eg ikkje seie her og no, men dette kjem til å vere eit arbeid som har høg prioritet framover vinteren, nettopp fordi – og her trur eg representanten Kapur og eg er einige – vi må kome vidare i dette viktige arbeidet med å sikre kommunane olbogerom til å vidareutvikle tenester og unngå unødig rapportering eller byråkratarbeid som dei helst vil sleppe.

Mudassar Kapur (H) [10:44:00]: Jeg takker for svaret. Jeg regner med at når man har mottatt såpass mange søknader – og jeg har også forståelse for at man skal behandle søknadene og komme nærmere tilbake til det – har statsråden og departementet sikkert begynt å gjøre seg noen tanker om hvilke områder det kan være særlig aktuelt for kommunene å være frie på. Så jeg vil gjerne spørre statsråden om han kan gå litt mer i detalj om hva vi kan forvente vil være typiske forsøk når vi kommer så langt.

Statsråd Erling Sande [10:44:38]: Eg har ikkje tenkt å gjere behandlinga av søknader her og no, men det eg kan seie, er at det er nokre rammer dette arbeidet må ta

stilling til. Det eine er individuelle rettar, ikkje sant, korleis vi rammar inn dette, sånn at vi sikrar at dei er tilstrekkeleg varetekne. Det andre er at ein del av desse innspela handlar om ting som ein kanskje kan gå i gang med utan at ein treng spesielle unntak. Det er eit breitt spekter i søknadene vi har fått inn, og dei skal vi behandle ryddig og greitt, og så må eg få lov til å kome tilbake til kva søknader som skal innvilgast og jobbast vidare med. Det synest eg ikkje vi kan ta her i replikkordskiftet, og det har sikkert representanten Kapur forståing for.

Mudassar Kapur (H) [10:45:28]: Hvis jeg hadde bedt statsråden behandle søknadene i plenum, hadde jeg hatt forståelse for noe av svaret, men det var ikke det jeg gjorde. Men jeg noterer meg at man ikke har kommet så langt i arbeidet at det går an å redegjøre for det enda. Det er et mer ærlig svar, og det er helt greit. Vi ser fram til at en kommer så langt.

Jeg kunne ikke unngå å legge merke til at statsråden hadde en kritikk av Høyres prioriteringer i budsjettet, bl.a. dette engangsnedtrekket på 1 mrd. kr. Vi kunne sikkert hatt en lang diskusjon om det er bedre å bruke 1 mrd. kr på å lage dårligere tjenester og reversere reformer, men det er egentlig ikke det som er mitt spørsmål.

Jeg har lyst til å stille et faglig spørsmål, altså om fagpersoner, nettopp fordi vi har vært litt innoen denne tilittsreformen. Noe av det handler om å ha tillit til fagfolkene. Mange flinke fagfolk har lagt fram store rapporter som viser at en åpenbart vil svekke tjenestetilbudet og sette utviklingen på vent ved å drive disse reverseringene. Hva er statsrådens kommentar til de faglige argumentene mot reverseringen?

Statsråd Erling Sande [10:46:33]: Vi, både Senterpartiet og Arbeidarpartiet, har frå dag éin vore kritiske til måten desse reformene, som Kapur sitt parti gjennomførte, blei gjennomførte på – over hovuda på folk, utan lokalpolitisk forankring, ei overkøyring av lokaldemokratiet i mange tilfelle. Det er vi ikkje med på, rett og slett, og det er heile bakteppet for at vi no ryddar opp etter det som var den førre regjeringa sin politikk på desse områda.

Så må eg ha ein liten kommentar til det representanten Kapur innleia med òg, som gjeld prioriteringar i budsjettet. Ja, eg spør fordi eg er litt nysgjerrig òg. Eg spør fordi eg er nysgjerrig, for i to debattar no har Høgre blitt utfordra på kva som er deira konkrete distriktpolitiske grep. På same måte som dei viser til storbygrepa sine, som er viktige, har vi spurt kor grepa deira for distriktpolitikken er, og vi har ikkje fått eitt svar – ikkje eitt svar.

Erlend Wiborg (FrP) [10:47:42]: For under en måned siden ble stemmene i omvalget i Østfold talt opp i

Moss. Valgdeltakelsen endte på 33,6 eller 33,7 pst. I 2003 avholdt man i Nittedal kommunevalg og fylkestingsvalg på to forskjellige datoer. Valgdeltakelsen til fylkestingsvalget var da på 31,5 pst. Denne valgoppslutningen er alarmerende, og Fremskrittspartiet mener det viser at folk flest i utgangspunktet ikke har noe særlig forhold til fylkeskommunen.

Gjør den lave valgdeltakelsen at statsråden gjør seg noen tanker om hvorvidt vi fortsatt bør ha det tredje forvaltningsnivået i Norge?

Statsråd Erling Sande [10:48:37]: Sjølvsagt er eg oppteken av valdeltaking og vil til kvar tid motivere alle til å stemme ved val og bruke den retten. Det er viktig for demokratiet vårt.

Det som representanten Wiborg og Framstegspartiet her gjer ved å peike på to val, som er unntaksval, og seie at på grunn av låg oppslutning i dei to vala bør ein ikkje ha fylkeskommunar, synest eg er å dra det ganske så langt. I alle fall må ein ta utgangspunkt i det som er valoppslutninga i fylkesval generelt. Den skulle gjerne ha vore høgare, men det skulle gjerne også valdeltakinga på kommunenivå ha vore, og der har vi eit felles ansvar for å bidra. Men det er jo ingen som vil argumentere for at vi skal leggje ned det kommunale nivået fordi valdeltakinga der ikkje er på 95 pst. Eg synest vi gjerne kan diskutere fylkeskommunen. Der har regjeringa og Framstegspartiet to forskjellige syn. Men å bruke valoppslutninga i desse to noko spesielle vala til å argumentere for å leggje ned fylkeskommunen – det er eg ueinig i.

Erlend Wiborg (FrP) [10:49:41]: Fremskrittspartiet liker å lytte til folk og det folk faktisk mener, men jeg registrerer at statsråden ikke nødvendigvis gjør det.

Mitt andre spørsmål går på nitrogenrensing, for det er alarmerende vekst i de kommunale vann- og avløpsavgiftene nå. Mange innbyggere kommer til å få et avgiftssjokk i årene fremover, spesielt rundt Oslofjorden, når 10–20 mrd. kr skal dekkes inn. Regjeringen legger opp til å bevilge 12,4 mill. kr når behovet er 10–20 mrd. kr. Så mitt spørsmål er: Hvor mye vil de 12,4 mill. kr regjeringen bevilger til dette, påvirke folks regning?

Statsråd Erling Sande [10:50:34]: Fyrst ein kort kommentar. Eg er glad for at Framstegspartiet no, etter to år i opposisjon, men også etter åtte år i regjering, seier dei er opptekne av å lytte til folk. Det er viktig å hugse også når ein er i regjeringsposisjon. Det valde jo Framstegspartiet ikkje å gjere. Men lat det liggje.

Det andre spørsmålet om vatn og avløp er både eit relevant og eit viktig spørsmål. Eg meiner vi må vere heilt tydelege på sjølvkostprinsippet. Eg er usikker på om Framstegspartiet tenkjer at vi skal fråvike det prin-

sippet. Det får eg ikkje håpe. Så må vi samtidig sjå på det, og no blir det gjort vurderingar. Blant anna er det eit arbeid på gang i EU knytt til dette. Så vi må sjå på det – både relevansen og oppfølginga av det i norsk lov og regelverk vil òg vere med og påverke korleis desse kostnadene og tiltaka blir. Dette er eit viktig spørsmål om eit viktig arbeid der vi enno ikkje har alle svara på korleis den endelege regelutforminga blir.

Tobias Drevland Lund (R) [10:51:46]: Jeg må først si at Rødt også er tilhenger av satsingen på gratis ferje. Det er et godt distriktstiltak som regjeringen skal ha skryt for, men det er fortsatt spørsmål rundt ordningen. Et av dem Rødt tar opp også her i dag, er det meningsløse skillet mellom hurtigbåter og ferjer. Da vi hadde høring i kommunalkomiteen, kom det også beskjed fra flere fylker om at de stilte seg ganske uforstående til det skillet.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvorfor fjerner man ikke det skillet, og vil man på sikt også se på muligheten for å innlemme hurtigbåter i ordningen med gratis ferje?

Statsråd Erling Sande [10:52:25]: Det er heilt klart, som representanten påpeiker, at for mange er hurtigbåtar ein viktig måte å kome seg att og fram på i dette landet. Sånn sett er det eit rimeleg spørsmål. Det har vore slik for Arbeidarpartiet og Senterpartiet at vi ikkje har hatt all verdas økonomisk handlingsrom i den tida vi har vore gjennom. Det har påverka kor lange og kor store ein har kunna gjere dei ulike satsingane. Vi har måtta prioritere også, og vi har prioritert ferje i denne omgang. Det har vore eit riktig grep, og så får framtida vise om ein skal gå vidare og gjere ytterlegare grep innanfor distriktspolitikken.

André N. Skjelstad (V) [10:53:19]: Jeg har stor respekt for at vi har forskjellige politiske innganger. Det ene statsråden brukte mye tid på, var å fortelle hvor mye han reparerer fra vi satt i regjering – med andre typer prioriteringer rundt fylkeskommuner, kommuner osv.

Jeg trodde, også ut fra at jeg satt mer med proposisjonene i forrige periode, at Senterpartiet i utgangspunktet ønsket å flytte ut statlige arbeidsplasser som lå i Oslo-området. Jeg har skjont at det er en nydreining i politikken der Senterpartiet har forlatt det ståstedet og ikke ønsker det, for nå ser vi flyttinger fra Ålesund inn til Oslo osv. Når kom den nye dreiningen i Senterpartiets politikk? Er det nå helt klart at Senterpartiet ikke ønsker å flytte ut statlige arbeidsplasser fra Oslo? For det skjer jo ingenting. Når kom det?

Statsråd Erling Sande [10:54:22]: Premissen i spørsmålet er ikkje riktig i det heile. Denne Arbeidarparti-

Senterparti-regjeringa har også lokalisert viktige arbeidsplassar i bl.a. Tromsø, Trondheim og Gjøvik. Ein har lagt inn tydelege føringar for desentralisering inn- anfor den statlege verksemda og har offensive retnings- linjer som det blir jobba etter heile tida. Så premissen er feil.

Vi kjem til å ha ein offensiv politikk også på dette området, nettopp som fleire har argumentert for her i dag. Det er viktig å ha statleg verksemd rundt i landet.

Til det fyrste representanten Skjelstad tok opp: Senterpartiet og Venstre sprang ut frå den same politiske bevegelsen, der det gjaldt å lytte til folk. Det var på ein måte den folkelege styringa som var ein utruleg viktig basis. Så det er freistande å spørje tilbake: Kva skjedde med Venstre i desse åra i Solberg-samarbeidet som gjorde at dei fann ut at det var heilt greitt å køyre over folk og slutte å lytte til grasrota?

Presidenten [10:55:27]: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Karianne O. Tung [10:55:47]: I en tid da den teknologiske utviklingen går raskt, endrer det både samfunnet og hverdagen vår, og det er helt avgjørende at vi klarer å være i forkant. Det handler om å ta kontroll på utviklingen og sørge for at den skjer på våre, og ikke på teknologiens, premisser. Derfor har regjeringen også vektlagt dette tungt i årets budsjett. Sammen med SV har vi nå gjort et godt budsjett for neste år enda bedre. Og hovedlinjen ligger fast: et ansvarlig budsjett for trygg økonomisk styring i urolige tider. Vi skal bidra til gode tjenester for innbyggerne, næringslivet og frivillig sektor, og vi skal bidra til en sterk, effektiv og fornyet offentlig sektor – alt dette med digitaliseringen som verk- tøy.

Jeg har lyst til å benytte denne anledningen til å snakke litt mer om noe vi for sjelden snakker om, nemlig fellesløsningene. De digitale fellesløsningene har spilt en helt avgjørende rolle i den raske utviklingen vi står i, og er en av hovedgrunnene til at Norge også gjør det godt på digitalisering. Det merker vi i hverdagen vår, og vi merker det i kontakten med det offentlige. Altinn, ID-porten, Helsenorge, skatteetaten og Nav – dette er fellesløsninger som er helt avgjørende for oss, både som privatpersoner og bedrifter. Samtidig kan det også gjøre oss sårbare. Derfor har regjeringen valgt å styrke og modernisere de digitale fellesløsningene vi alle er så avhen- gige av, nettopp for å gjøre de bedre for oss som bruker dem, og for å gjøre dem mer sikre og robuste i møte med en trusselsituasjon som blir stadig større. Det blir fore- slått en bevilgningsøkning på 4,4 mill. kr til ID-porten og 200 mill. kr til arbeidet med økt sikkerhet og stabili- tet i Altinn.

Fellesløsningene er på mange måter digitaliserin- gens byggeklosser. Dette er tjenester som er helt avgjø-

rende for dialogen mellom offentlige etater, næringsliv og privatpersoner, og vi er helt avhengige av at disse tje- nestene fungerer og er stabile.

Vi må legge til rette for at vi drar nytte av mulighete- ne som teknologien gir for å levere bedre tjenester, løse store samfunnsutfordringer på nye og bedre måter og skape de jobbene vi trenger. Digitalisering er derfor høyt prioritert i forslaget til statsbudsjett, som nå er ved- tatt. Vi øker den digitale satsingen med over 20 pst. fra 2023, med et budsjettforslag på om lag 1,6 mrd. kr til helt nye digitaliseringstiltak i 2024.

Budsjettforslaget vil gjøre det mulig å realisere digi- taliseringstiltak som vil bidra til fornying og forbedring i offentlig sektor, bedre offentlige tjenester, velferds- tjenester, økt IT-sikkerhet og bedre rammebetingelser for norsk næringsliv.

Skal vi lykkes, er vi helt avhengige av en god digital grunnmur. Forslaget om 400 mill. kr til bredbånd i 2024 innebærer en økning på nesten 40 mill. kr sammenlig- net med saldert budsjett for 2023. Vi fortsetter også en betydelig satsing på sikkerhet og beredskap i nettene med et forslag om 188 mill. kr i 2024.

Arbeidet med etablering av felles IKT-tjenester for SMK, alle departementene, utenriksstasjonene og DSS er en viktig satsing. Program for felles IKT-tjenester skal etablere en felles, sikker, kostnadseffektiv og moderne IKT-løsning for behandling og deling av digital informa- sjon, både internt og eksternt. Dette er et tiltak som kommer til å bidra til å gjøre forvaltningen vår enda mer sømløs i årene framover.

Arbeidet med å etablere det nasjonale minnestedet etter 22. juli i regjeringskvartalet er i gang. Det er satt av 8,7 mill. kr til det arbeidet fram til og med 2024. Etter at en vinner er kåret våren 2025, vil det bli fremmet forslag om kostnadsramme for etablering av minnestedet. Det- te er et viktig prosjekt som vi snart skal få på plass.

Regjeringens budsjettforslag er et klart signal om at vi tar digitaliseringen på alvor. Fra å forsvare våre digita- le løsninger til å tilby nye og innovative tjenester er bud- sjettforslaget et skritt mot en framtid der teknologien skal tjene folket og samfunnet, ikke omvendt.

Presidenten [11:00:28]: Det blir replikkordskifte.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:00:40]: Sist uke spurte jeg digitaliseringsministeren om hvorfor regjering- en har kuttet StartOff, et svært vellykket og prisvinnen- de prosjekt som har skapt innovasjon og spart offentlig sektor for store midler. Statsråden svarte da at hun ikke hadde funnet midler til dette. Nå vil jeg gjerne høre stats- rådens mening om DSOP, Digital Samhandling Offentlig Privat, som ble opprettet under Solberg-regjeringen i 2016. Også dette er et svært lønnsomt prosjekt, både for det norske samfunnet og for norske skattebetalere.

Hvordan vurderer digitaliseringsministeren dette samarbeidet mellom offentlige instanser og private leverandører, og hvilket potensial mener ministeren at DSOP har?

Statsråd Karianne O. Tung [11:01:24]: Tusen takk til representanten for et godt spørsmål. Samarbeid mellom offentlig og privat sektor gjøres på mange måter, og DSOP er en av dem. Gjennom arbeidet med ny digitaliseringsstrategi ser vi på mulighetene for hvordan vi kan brede ut den typen samarbeid, for det kan gjøres på ulike måter. Vi gjør det også på andre måter, både gjennom medfinansieringsordning og Stimulab og det som ligger der. Der er næringslivet med i varierende grad. Men vi klarer ikke digitaliseringsarbeidet hvis ikke næringslivet er med, og vi må ha gode samarbeidsstrukturer for å få til det.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:02:03]: Takk for svaret. Nå vil jeg gå over til forvaltningsdelen av ministerens arbeidsfelt. Det er jo ikke bare innenfor digitalisering vi ser store forandringer. Det blir stadig flere og mer intrikate lover som vi innbyggere må kunne lese og forstå innholdet i. Da er et klart og forståelig juridisk språk helt grunnleggende. Dette er med på å styrke demokratiet og rettssikkerheten for oss alle, og prosjektet Klarspråk i juridisk forskning og undervisning skulle bidra til at lover og andre juridiske tekster skulle bli lettere forståelige for studenter og folk flest. På hvilken måte mener statsråden at rettssikkerheten til innbyggerne, og da særlig for dem som benytter tegnspråk, blir styrket når prosjektet blir skrotet to og et halvt år før tiden? Og mener hun at det styrker tilliten til politikere og offentlige tjenester når staten avslutter inngåtte avtaler før tiden?

Statsråd Karianne O. Tung [11:02:58]: Det er helt riktig at regjeringen over tid har hatt en avtale med Universitetet i Oslo om klart språk. Vi lever i svært krevende økonomiske tider hvor det er behov for å ta uvanlige grep, og et av grepene denne regjeringen har tatt, er å avslutte denne avtalen og prioritere midlene på andre tiltak. Når det er sagt, er vi svært fornøyde med måten Universitetet i Oslo har drevet avtalen på, og hvordan de har oppfylt sine forpliktelser i avtalen. Derfor fikk universitetet også i veldig god tid beskjed om at vi kom til å si opp avtalen, men vi håper at universitetet selv kan prioritere å fortsette prosjektet innenfor egne rammer.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:03:41]: Takk for svaret, som vel ikke egentlig var et svar på hvordan statsråden mener det styrker tilliten til politikere og offentlige tjenester. Men det skal jeg la ligge.

Etter regjeringens forslag om å kutte støtten til prosjektet Klarspråk i juridisk utdanning og forskning hadde representanten Jan Tore Sanner en interpellasjon om nettopp dette her i salen, og i svaret sitt uttalte digitaliseringsministeren følgende:

«Ved å informere universitetet så tidlig som mulig ønsket vi å gi universitetet mulighet til å planlegge for at avtalen avsluttes før opprinnelig planlagt, og dermed gi universitetet god tid til å finne andre finansieringskilder eller til å prioritere innenfor sitt eget budsjett.»

Da vil jeg spørre statsråden: Hvilke finansieringskilder hadde hun i tankene, og har hun oppfordret Universitetet i Oslo til å benytte disse?

Statsråd Karianne O. Tung [11:04:32]: Vi har i dialog med universitetet oppfordret universitetet til å bruke egne midler, som de får gjennom sine egne budsjetter, til å fortsette prosjektet. Vi er svært fornøyde med hvordan arbeidet med klart juridisk språk har skjedd. Det er viktig at både innbyggere, næringsliv og offentlig ansatte forstår de lovene og reglene som de skal forholde seg til. Vår oppfordring til å forsøke å fortsette prosjektet er gitt til universitetet, da vi ikke kunne fortsette å gi den støtten.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:05:04]: Jeg skal ikke tvære det ut lenge, men jeg må spørre om én ting til – språkloven. Språkloven § 1 sier at formålet med loven også er å sikre et ansvar for å verne og fremme tegnspråk. På hvilken måte vil statsråden følge opp lovens intensjon, og da særlig overfor de innbyggerne og studentene som er avhengige av tegnspråk, når regjeringen kutter 3 mill. kr til klarspråkprosjektet uten annen begrunnelse enn at statsråden ikke fant rom til de tre millionene som staten har avtalt i årlig støtte til Universitetet i Oslo fram til 2026.

Statsråd Karianne O. Tung [11:05:41]: Vi har også en forskrift om universell utforming, som også gjelder for digitale flater og plattformer. Den jobber vi med å følge opp, uavhengig av avtalen med Universitetet i Oslo og arbeidet med klart juridisk språk. Jeg har også lyst til å si at ny teknologi gir en helt unik mulighet til å bruke teknologien universelt. For eksempel er kunstig intelligens et verktøy som nå sørger for at svaksynte og døve også kan få tilrettelagt både undervisning og arbeidshverdag på en god måte, gitt at tilbyderne, skole- og barnehagene og andre, også tar det i bruk, noe jeg håper de gjør i årene framover.

Presidenten [11:06:21]: Replikordskiftet er omme.

Mari Holm Lønseth (H) [11:06:43]: Høyre vil at det skal være godt å bo og leve i hele landet, enten du bor i

byen eller på bygda. Da er det helt nødvendig at det er trygge arbeidsplasser i distriktene – ofte til to – og gode kommunale tjenester. Det leverer vi med Høyres alternative statsbudsjett.

I årene framover står distriktene ovenfor store utfordringer. Det står stadig færre yrkesaktive bak hver pensjonist, noe som gjør at bærekraften i velferdstjenestene kommer under press, utgiftene til helse og omsorg vil øke, samtidig som det er utfordringer med å rekruttere nok personell til både offentlig og privat sektor. Folk, kommuner og næringsliv skal gjennom krevende omstillinger i årene som kommer. Det er store utfordringer, men det er store utfordringer som kan løses hvis vi tar ansvar for fremtiden og setter inn langsiktige tiltak.

Statsråd Sande var oppe her i sted og etterlyste svar på hva som er de konkrete tiltakene fra Høyre for at flere skal bo og leve i distriktene. Jeg opplever at vi har svart på det i gjentatte debatter. Det er noe annet at svarene ikke er de Sande selv presenterer og står for. Vi har andre løsninger som vi mener er bedre for distriktene.

La meg ta et par eksempler: Vi trenger en skole der barns mestring og læring er det viktigste, og gode kommunale tjenester er også viktig for at folk skal velge å bosette seg i distriktene. Det å satse på læreren framfor å fjerne tiltak som satser på kunnskap og utdanning, mener Høyre er viktige prioriteringer. Vi er nødt til å sørge for at det bygges mer vei i landet vårt, ved å bygge by og land sammen, og vi er nødt til å gjøre mer for å trygge arbeidsplassene. Distriktene lever av verdiskaping i privat sektor, og regjeringen gjør det vanskeligere å drive med verdiskaping i privat sektor når den fører en politikk som gjør det dyrere å investere i og eie norske arbeidsplasser og ha folk ansatt ved å øke arbeidsgiveravgiften. Den politiske risikoen ved å investere i Norge har økt dramatisk, noe som gjør at flere utlendinger velger å ikke investere i Norge – noe som også truer distriktene.

Vi er også nødt til å bruke digitaliseringen på en god måte for å skape mer vekst og flere arbeidsplasser i distriktene. Jeg mener at pandemien har vist oss at det er fullt ut mulig å ta med seg arbeidsplassen sin i staten, fra en by og hjem til en kommune hvor man kommer fra. Det er en kjempemulighet for å skape flere arbeidsplasser – gjerne til to – i distriktskommunene.

I tillegg er vi nødt til å gjøre mer for å bygge ut mer kraft, slik at vi også skal få til vekst i distriktene. En ting er at det er viktig å sørge for at vi kutter nok i klimagassutslippene, noe annet er at næringsliv og arbeidsplasser rundt omkring i landet vårt nå får nei til å starte nye investeringer fordi det er mangel på kraft. Vi er nødt til å gjøre mer raskere for å få bygd ut den kraften som trengs, både gjennom bedre utnyttelse av vannkraft, mer utbygging av havvind, hvor vi har et mer ambisiøst forslag

enn regjeringen, bygge ut mer solkraft og også bidra mer til energisparing, for å nevne noe.

I tillegg tror vi det er viktig at det blir tryggere for folk å bo i distriktene, og at det er flere muligheter for å flytte – også for eldre, for å kunne bo hjemme lenger. Derfor har Høyre foreslått ordningen med trygghetsboliger i distriktene, sånn at eldre kan flytte fra boligen man har bodd i og heller bo i en tilrettelagt bolig, kanskje også i nærheten av aktiviteter og butikk. Det valgte regjeringen å fjerne med et pennestrøk. Det er også sånn at regjeringen har satt i gang med en del politikk som ikke er godt nytt for distriktene.

Statsråd Sande sa også at Høyre vil gjøre det dyrere for folk å bo i distriktene. Vi vil ha akkurat samme barnehagepris som regjeringen styrer på i dag, og som regjeringen også har tenkt å styre på fram til 1. august neste år. Det er helt riktig at vi ikke prioriterer å redusere barnehageprisene for alle. Vi prioriterer heller å øke barnestrygden for alle, redusere skattene og også bidra til at de som får barn i desember, får mulighet til å få en barnehageplass når barnet fyller ett år. Samlet sett kommer familiene helt likt ut eller bedre ut med Høyres forslag sammenlignet med regjeringens forslag. Så det er ikke riktig at Høyre vil gjøre det dyrere for folk å bo i distriktene.

Representanter fra regjeringspartiene har gjentatte ganger nevnt at det er stramme tider, og at man sliter med å få budsjettene til å gå opp. Da det ganske bemerkelsesverdig at man i det samme året velger å bruke nesten 1 mrd. kr på å opprette nye fylkeskommuner, noe som ikke løser et eneste problem eller skaper noe vekst og verdiskaping i distriktene.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:12:02]: Hva er det aller viktigste for alle samiske miljøer og lokalsamfunn, uavhengig av geografisk plassering? Det er å opprettholde og bevare de samiske språkene.

Den 5. juni vedtok Stortinget å dele inn forvaltningsområdet for samiske språk i tre ulike kommunekategorier: språkutviklingskommuner, språkvitaliseringskommuner og språkstimuleringskommuner. Formålet er å ta hensyn til ulikhetene i språksituasjonen og behovene de har i de ulike kommunene innenfor forvaltningsområdene. Alle de tre offisielle språkene er såkalt truede, og de bitte små språkene, som f.eks. skoltesamisk, pitesamisk og umesamisk, er på norsk side så godt som uten gode språkbærere og språkbukere. For det er med samisk som med alle andre språk og dialekter – det må brukes av flest mulig hver eneste dag og i alle livets situasjoner for å utvikles og bli bærekraftig.

Dersom vi skal klare å opprettholde de tre offisielle samiske språkene nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk, må det satses på utdanning av gode, samiskspråklige læ-

rere som samtidig må ha dybdekunnskap i de samiske kulturene og tradisjonene. Uten dette kan ikke de samiske språkene overleve over tid da de er helt uløselig knyttet til den samiske levemåten, som reindriften, duodji og tradisjonelt fiske, for å nevne noe.

Dersom stengselsfiske i Tana ikke lenger skal være mulig å drive, vil det nordsamiske språket forvitte. Det samme vil språket i Kautokeino dersom vi ikke klarer å legge til rette for at det tradisjonelle garnfisket etter sik blir opprettholdt. Språket er uløselig knyttet til utførelsen av samenes kultur og levemåte i og med naturen og under de værforholdene som råder.

Språket er ikke bare viktig for å utøve egen kultur og opprettholde næringslivet. Språket er også en viktig del av det å kunne benytte seg av velferdstilbudene vi har i Norge. I dag er det en utfordring at vi ikke har nok politifolk, sykepleiere, leger, lærere og barnehageansatte som er samiske språkbrukere. Vi som politikere kan ikke tvinge folk til å ta ulike yrker, men vi kan sammen finne ordninger som legger til rette for at flere samiske språkbrukere utdanner seg innenfor de yrkesgruppene vi trenger.

Vi i Høyre mener det språklige, kulturelle og samfunnsmessige mangfoldet er en berikelse for landet, og at vi må bevare og videreutvikle de tre samiske språkene og samenes kultur og samfunnsliv som en del av Norges felles kulturarv.

Jeg hadde trodd at jeg ikke skulle snakke om vann og avløp i denne debatten, men tradisjonen tro: Når både statsråden og representanten Støstad kommer inn på det eller blir spurt, må jeg si at Høyre den 9. november la fram et helhetlig forslag om hvordan vi kan gå sammen om løsninger for å finansiere vann- og avløpstjenestene våre. Det er ikke sånn at Høyre ønsker at vi primært skal gå bort fra selvkostprinsippet, men vi mener at det definitivt bør evalueres. Kanskje det er ting vi kan vri og vende litt på sånn at det fortsatt kan være bærekraftig over tid.

Det er ikke bare snakk om at vi skal ha nitrogenrensing for å redde Oslofjorden. Det gjelder jo alle kommunene i hele nedbørsfeltet, dvs. Lom og Vågå på lik linje med Sandefjord og Fredrikstad. For å spre enda litt mer – misforstå meg rett – julegleder vil jeg si at det kommer større utfordringer dersom avløpsdirektivet fra EU blir vedtatt, og det kommer det til å bli på en eller annen måte.

Det ligger altså enorme utgifter foran oss, også i form av at det skal være energinøytralitet i vann- og avløpsbransjen innen 2040. Det er på toppen av nitrogenrensing landet over, uavhengig av om det ligger inntil Barentshavet, innerst i Geirangerfjorden eller i Oslofjorden. Samlet blir det enorme kostnader for våre innbyggere, hver enkelt husstand, dersom vi ikke bidrar med å finne andre finansieringsløsninger.

Presidenten [11:16:29]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [11:16:45]: I går ble renten satt opp på ny. Det bekymrer mange som har boliglån, og det bekymrer dem som ønsker å kjøpe sin første bolig. Det bekymrer en nyutdannet sykepleier med jobb i Oslo, som ikke får kjøpt sin første bolig nær arbeidsplassen sin. Det bekymrer en nyutdannet lærer som ønsker å flytte tilbake til hjemlandet sin for å undervise. De risikerer å investere i en bolig som faller i verdi. Vi har en byggenæring som er dypt bekymret fordi ingen kjøper seg inn i nyboligprosjekter. Da bremses byggenæringen opp, og få boliger vil stå ferdig bygd om fem år, og presset på boligprisene drives ytterligere opp.

Regjeringen mener Husbanken skal være med og løse de boligpolitiske utfordringene vi står i, og derfor er Husbanken en av vinnerne i statsbudsjettet for 2024. Gjennom å styrke utlånsrammen til Husbanken legger vi til rette for at kommunene kan lykkes med sin boligpolitikk. Vi øker utlån både til bygging av studentboliger og til startlån og har 1 mrd. kr til kommunale utleiebøliger. Ved å bygge flere studentboliger frigjøres utleiebøliger i det ordinære leiemarkedet, og dermed dempes presset også i utleiemarkedet.

Vi gjør flere grep. Blant annet skal det bli lettere for de kommunene som ønsker det, å stille krav til utbygging om at de skal bidra til variert bomiljø i et område, gjennom å styre politisk hva slags type boliger som skal bygges i et prosjekt. Vi endrer regelverket sånn at flere kan kjøpe bolig via ulike former for boligkjøpsmodeller.

Siden valget har regjeringspartiene, i godt samarbeid med SV, prioritert å styrke Husbanken. Den totale økningen siden regjeringsskiftet er på 10 mrd. kr. 5 mrd. kr av disse kommer i 2024. Det bidrar til at flere over hele landet kan komme inn i boligmarkedet. Ja, vi gjenreiser Husbanken, og boligmeldingen vil sette ytterligere retning for Husbankens arbeid.

Når vi neste år styrker Husbanken, er det en viktig prioritering også for å sikre aktiviteten i byggenæringen i en tid hvor oppdragene stagnerer. Økte renter og levekostnader gjør det enda vanskeligere for mange å få lån i private banker. I tillegg til problemene det gir dem som skal inn på boligmarkedet, rammer det byggenæringen, som er en av våre viktigste næringer, hardt.

Husbanken ble bygd opp som fellesskapets virkemiddel for å utjevne forskjeller i boligmarkedet. Vi er opptatt av å ha politikk som senker forskjellene, og som bidrar til å løse ulike boligutfordringer. I dette arbeidet spiller Husbanken en nøkkelrolle for oss.

Takk til Senterpartiet og SV for godt samarbeid, som også sikrer en historisk økning til Husbanken i 2024.

Heidi Greni (Sp) [11:19:51]: Stortinget behandlet nettopp en distriktsmelding med et ambisiøst mål om folketallsvekst i distriktskommuner. Heldigvis følger regjeringen opp med viktige prioriteringer i budsjettet. Her kan jeg nevne

- bygdevekstavtaler
- bredbåndsatsing, der vi sikrer at alle husstander har høyhastighetsbredbånd innen 2025
- billigere barnehager i sentralitetsklasse 5 og 6
- halvering av FOT-rutepreiser
- gratis ferje
- reduserte bilkostnader
- økt pendlerfradrag

Dette er tiltak som vil bety noe i folks hverdag, og som gjør det mer attraktivt å bosette seg i distriktet.

Høyre og Fremskrittspartiet har til dels latterliggjort ambisjonen om folketallsvekst og sagt at det er urealistisk. Det er i alle fall ikke noen tvil om at det er helt urealistisk hvis man skulle styrt på bakgrunn av deres budsjett. Selv etter å ha lett med lys og lykte er det umulig å finne spor etter distriktpolitiske virkemidler, og kuttene i distriktsiltak er ikke godt skjult. De skal i alle fall ikke støtte noe som kan gjøre det lettere å bo i en distriktskommune.

Næringslivet i distriktet vil få det vanskeligere. De vil ikke få gratis ferje til øysamfunnene. Høyre kutter 1,25 mrd. kr i jordbruksavtalen og øker CO₂-avgiften – de svekker altså den viktigste distriktsnæringen og gjør maten dyrere for folk. De foreslår også økte drivstoffpriser. Det vil gjøre det verre for dem som er avhengig av bil og bor i en distriktskommune. Det vil også være en stor kostnad for næringslivet i distriktet.

Med Høyre vil barnehage og SFO bli dyrere, og det kuttes i bredbåndsatsingen i distriktet. De kutter også 1 mrd. kr i bevilgningene til fylkeskommunen, noe som vil gå ut over tilbudsstrukturen på videregående skole i distriktet. Hvordan det ville ha sett ut, tør jeg ikke tenke på.

Representanten Wiborg hadde en oppfordring til meg i replikkordskiftet om å se på utviklingen i distriktskommuner under rød-grønn regjering. Det var en lissepasning jeg setter veldig stor pris. I 2005 var det 249 kommuner med nedgang i folketallet. I 2013, etter 8 år med rød-grønn regjering, var det 112 kommuner med folketallsnedgang, altså en halvering. I 2018 var det 227 kommuner med folketallsnedgang. Det tok altså den blå-blå regjeringen bare fem år å doble antallet kommuner med folketallsnedgang. Det er ikke noen tvil om at rød-grønn distriktpolitikk virker. Det er heller ikke noen tvil om at blå-blå sentraliseringspolitikk virker.

Jeg er sikker på at vi vil lykkes med å legge til rette for økt bosetting og næringsaktivitet i distriktskommunene, men det forutsetter at dagens flertall har hånden på rattet i mange år framover.

Terje Sørvik (A) [11:23:07]: Samisk språk og kultur er under press. Det samme gjelder de andre nasjonale minoritetsspråkene våre: kvensk, romanes og romani. Vi har et nasjonalt politisk ansvar for å sikre gode rammevilkår for samisk språk, kultur, næringsliv og samfunnsliv. Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport viser også et stort behov for å gjenoppbygge tillit og skape forsoning mellom den samiske og kvenske befolkningen og majoritetssamfunnet. Arbeiderpartiet vil at Norge skal være et foregangsland når det gjelder ivaretagelse av nasjonale minoriteter og urfolks rettigheter.

Kommunene har en avgjørende rolle i å utvikle de samiske samfunnene, og en sterk kommuneøkonomi er derfor viktig for å ivareta samiske rettigheter. Et sterkt folkevalgt organ i Sametinget er viktig for den demokratiske legitimiteten nasjonalt og for å løfte spørsmål som berører urfolk, i internasjonale fora.

Vi må bevare og styrke samisk språk og kultur. Da er det helt avgjørende å utdanne flere samiskspråklige lærere og barnehagepersonell. Regjeringen foreslo derfor allerede i budsjettforslaget 37 mill. kr ekstra til bedre og mer fleksible studietilbud, utvikling av bedre teknologiske verktøy og økt kunnskap om samisk språk og kultur i majoritetsbefolkningen. Nå styrker vi satsingen på samisk språk og kultur ytterligere.

Sametinget får en betydelig styrking på 20 mill. kr, og Samisk høgskole får 7 mill. kr. I tillegg styrker vi mulighetene for fjernundervisning, som er viktig for å kunne gi et språkopplæringstilbud over hele landet, med 5 mill. kr.

Senter for samisk helseforskning, SAMINOR 3, får 17 mill. kr til å gjennomføre et viktig arbeid for å få mer kunnskap om helse og levekår i samisk, kvensk og norsk befolkning i utvalgte områder i Nord-Norge og Midt-Norge.

Kvensk språk og kultur er i likhet med samisk språk og kultur under hardt press, og det er veldig bra at også dette området styrkes med 5 mill. kr i budsjettet.

Lene Vågslid (A) [11:25:34]: Eg har lyst til å kommentere diskusjonen rundt Høgres valkampløfte. Representanten Kapur sa i replikkordskiftet her før i dag at Høgres valkampløfte når det gjaldt kommunale avgifter, var at dei samla avgifts- og skattenivåa skulle holdast nede. Det er feil. Ein kan lese i VG 1. juni:

«Dette er Høyres viktigste løfte for privatøkonomien til innbyggerne knyttet til kommunevalget: Nivået på eiendomsskatt, kommunale avgifter og gebyrer skal holdes nede der vi får ordfører.»

Vidare sa partileiar Erna Solberg:

«I de kommunene der Høyre får ordfører vil tiden hvor politikerne økte dine regninger for å få

sine egne budsjetter til å gå opp være forbi. Målet vårt er å gi folk og barnefamilier en mindre regning å tenke på».

La oss sjå litt på korleis det no ser ut i fleire Høgrestyrte kommunar. I Bærum aukar dei parkeringsavgiftene med 50 pst. I Lørenskog aukar dei dei kommunale avgiftene betydeleg – ingen tiltak frå Høgre-ordføraren der. I Sande kommune aukar dei dei kommunale avgiftene, men kuttar i formuesskatten – det skal Høgre ha. I Høgre er ein nok litt meir oppteken av skattekonkurranse mellom kommunane for rike innbyggjarar enn å hjelpe vanlege folk i kommunen. I Eidsvoll kommune aukar ein ikkje berre dei kommunale avgiftene, men ein gjer òg SFO dyrare.

Eg kunne hatt ei mykje lengre liste, men det er ein grunn til, trur eg, at VG på leiarplass i september skreiv «Erna bløffer velgerne».

Eg er glad for at Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV har klare prioriteringar i dette budsjettet, at me prioriterer gratis kjernetid i SFO òg for 3. klasse, billegare barnehage, tannhelse og auka studiestøtte – det er politikk som er viktig for å få ned forskjellane mellom folk. Med Høgre sitt alternative budsjett, om dei sat i regjering, ville beskjeden til småbarnsfamiliar no ha blitt at det blir seks timar mindre SFO frå januar. Det er ein politikk eg er ueinig i, og eg håpar veljarane merkar seg at det er forskjell på Høgre og Arbeidarpartiet.

Heilt til slutt har eg òg lyst til at Høgre skal ta utfordringa dei har fått frå både statsråden og fleire: Kan Høgre nemne eit einaste konkret distriktpolitisk tiltak frå sitt alternative budsjett? Me er spente på svaret.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:28:35]: Det er markedet, dvs. kunder og leverandører, som gjør den store jobben med å gi innbyggerne tilgang til bredbånd. Staten skal bidra til å fylle noen hull der det er spesielt langt mellom folk og bedrifter, noe som er lurt.

Når det gjelder de aller ytterste utkantene i landet vårt, der det er vanskelig å bygge ut bredbånd, skal distriktsrabatten som ble gitt under Solberg-regjeringen i 5G-auksjonen, bidra. De tre 5G-utbyggerne har allerede fått betalt for å dekke hele Norge med trådløst høyhastighetsbredbånd. De trenger ikke å få betalt en gang til.

Det regjeringen burde interessere seg for, er ikke hvordan man skal bruke mer penger på å dekke husstandene med bredbånd når dette allerede er i ferd med å skje. Det de burde interessere seg for, er hvordan næringsliv og industri skal utnytte mulighetene for innovasjon og nye forretningsmodeller ved å bruke 5G-teknologien på nye måter og til å dele data. Skal vi ha verdensledende industri, havbruk og helse- og omsorgstjenester, må vi ligge i forkant når det gjelder å utnytte de digitale mulighetene. Da må rammebetingelsene for

mer forskning og mer innovasjon i næringslivet prioriteres. Og skal vi lykkes i den digitale omstillingen, som skal sikre hver og en av oss bedre tjenester, må vi sørge for at alle gode ideer når fram til offentlig sektor.

Solberg-regjeringen etablerte StartOff, som satte nytenkende gründere i kontakt med offentlig virksomhet. De bidro med sunt mangfold i konkurransen om de offentlige innkjøpsmilliardene. Noe av det første regjeringen reverserte da de tok over regjeringskontorene i 2021, var den foreslåtte styrkingen av StartOff. De sveket den på nytt i 2022, og nå skroter de hele ordningen.

Vi må samarbeide på tvers av stat, kommune og næringsliv for å skape sammenhengende tjenester som løser brukernes behov. Høyre prioriterer derfor også Stimulab, som skal prioritere prosjekter som faller mellom flere stoler, men som vil gi innbyggerne bedre tjenester tilpasset nettopp deres behov. I Høyres budsjett satser vi på digitalisering, bedre tjenester og innovasjon i offentlig sektor. Og dessverre nedprioriterer dagens regjering gode ordninger som legger til rette for at vi skal kunne løse morgendagens utfordringer.

Rune Støstad (A) [11:31:17]: Jeg klarte ikke å dy meg. Høyre bruker ord som «distriktsfiendtlig» og «næringsfiendtlig» både i dag og under finansdebatten. Derfor måtte jeg ta en kikk på Høyres alternative budsjett. Hvordan prioriterer de distriktene og næringslivet i distriktene? Det er ganske interessant lesning.

Høyre ofrer folk i distriktene. De kutter gratis ferje, kutter 200 mill. kr i bredbåndsatsing, fjerner SFO, reverserer reduksjonen i barnehageprisene, og på toppen av det kutter de 1 mrd. kr til fylkeskommunene, som handler om folks tjenester.

Høyre ofrer distriktsnæringene. De kutter 1,2 mrd. kr i direkte overføringer til jordbruket. Det er 500 mill. kr i økte avgifter på melkekartonger, 450 mill. kr i økt klimaavgift på jordbruket, 780 mill. kr i økt veibruksavgift og 420 mill. kr i økt arbeidsgiveravgift. Ja, listen er lengre. Totalt tar Høyre 5,7 mrd. kr rett fra distriktsnæringer som jordbruk, transport og anleggsbransjen.

Høyres påstander blir derfor helt feil, for dagens regjering leverer nemlig på både distriktpolitikken og næringspolitikken. Vi har en offensiv næringspolitikk. Som jeg sa i mitt forrige innlegg: Det er 130 000 flere i arbeid nå enn før pandemien, og det blir etablert 6 000 nye arbeidsplasser, nye bedrifter, hver eneste måned. Derfor er Høyres påstander urimelige. Dagens regjering er opptatt av å legge til rette for folk og bedrifter over hele landet.

Terje Sørvik (A) [11:33:42]: Fylkeskommunen har ansvar for mange viktige tjenester for folk og lokalsamfunn, som bl.a. videregående skoler, fylkesveier, kultur,

kollektivtransport og tannhelse. I tillegg har fylkeskommunene ansvar for utviklingen i regionen gjennom bl.a. overordnet planarbeid, næringsutvikling og miljøoppgaver. Et velfungerende folkestyre på regionalt nivå er viktig, og regjeringen ønsker å styrke fylkeskommunen som samfunnsutvikler.

I statsbudsjettet for 2024 økes de frie inntektene til fylkeskommunene med 1,3 mrd. kr. Det blir også en styrking av regionale virkemidler til utvikling. Høyre foreslår i sitt alternative budsjett å redusere fylkeskommunenes inntekter med 1 mrd. kr. For eksempel for Trøndelag ville det utgjort vel 90 mill. kr. Det ville gått ut over fylkeskommunenes tilbud innenfor videregående opplæring i en tid hvor nærings- og samfunnsliv har stor etterspørsel etter kompetanse. Det ville gått ut over kollektivtilbudet både i distriktene og byene. Det ville også blitt mindre midler til fylkesveier med deres forslag.

Vi ønsker å utvide ordningen med rabatterte tannhelsetilbud til å omfatte 21–24-åringer med 420 mill.kr. Høyre vil kutte det.

Regjeringen har innført gratis ferje på mange ferjestrekninger ute i distriktene, noe som er viktige bidrag for både innbyggere og næringsliv. Høyre vil fjerne det, og i Rogaland gjør de også det.

Regjeringen har innført flyruter på kortbanenettet, FOT-ruter, som er et meget viktig kollektivtilbud i distriktene. Regjeringen halverer makspris på flybilletter på kortbanenettet.

Regjeringen mener at bredbånd til alle som grunnleggende infrastruktur er et statlig ansvar. Derfor må staten sørge for god dekning i de områdene som ikke får et godt markedsbasert tilbud. Regjeringen vil bevilge 400 mill. kr til bredbånd i statsbudsjettet. Høyre vil redusere det.

Distriktpolitikken skal forsterkes og fornyes. Regjeringen fremmer i budsjettet for 2024 forslag om virkemidler, styrket satsing på infrastruktur, flere arbeidsplasser og billigere og bedre tjenester i distriktene.

Mudassar Kapur (H) [11:36:16]: Aller først vil jeg si at jeg gleder meg til å følge med på våre lokalpolitikere de neste fire årene. Mange av dem har arvet et budsjett fra de avgående rød-grønne politikerne, som de har hatt noen uker på seg til å korrigere. Andre steder fortsetter Høyre å levere god Høyre-politikk, som de har gjort de siste årene. Blant annet i Oslo er det gledelig å se at eiendomsskatten skal ned.

Det som kjennetegner innleggene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet i dag, er først og fremst at man kommer opp, leser ferdig utleverte manus fra partikontoret og setter seg ned igjen – og lytter ikke så veldig mye til hva andre partier svarer, eller har å komme med. Det er

derfor jeg ser en gjentakende kritikk, selv om den har blitt svart ut flere ganger.

Sannheten er at denne regjeringen kom til dekket bord når det gjelder kommunepolitikken – kommunene hadde sterk økonomi, det var få kommuner på ROBEK-listen, man var i gang med viktige reformer – og så har man brukt all tiden sin på å reversere viktige reformer som svekker tjenestetilbudet, og som åpenbart kommer til å gå mest ut over nettopp de kommunene som sliter fra før. Så kaller de det for god distriktpolitikk.

Denne regjeringen har en radikal skattepolitikk, som selv Venstre i sin tid ville vært redd for å legge fram – og kaller det for god distriktpolitikk. Denne regjeringen øker formuesskatten, utbytteskatten, arbeidsgiveravgiften, de har en uforutsigbar næringspolitikk – og kaller det for god distriktpolitikk og lurer på om vi har konkrete tiltak.

Nei, vi har ikke slike konkrete tiltak. Det vi satser på, er en god utdanningspolitikk, en god helsepolitikk, en god næringslivspolitikk og en forutsigbar skatte- og avgiftspolitikk. Det er det som skaper arbeidsplasser og gode levevilkår i distriktene i hele landet. Der hvor denne regjeringen hele tiden først og fremst vil snakke om ting og strukturer, er vi opptatt av menneskene, helt uavhengig av hvor de bor i dette landet. Så denne kritikken blir veldig hul når man først ser på hva regjeringen selv leverer.

Så er det vel egentlig slik at det bare er i denne salen at noen i det hele tatt tror på den retorikken. Hvis man ser hva velgerne har svart etter et par år med denne regjeringen i sjefsstolen – og kanskje enda flere år lokalt med regjeringspartiene – er det et krystallklart svar: Man vil ikke ha denne såkalte distriktpolitikken, eller såkalte lokalpolitikken, eller kommunepolitikken eller fylkespolitikken fra nettopp disse partiene. Det er derfor de er sendt på dør, og nå er det rekordmange kommuner som styres av borgerlig styre. Det tror jeg kommer til å føre til god distriktpolitikk og lokalpolitikk, i godt samarbeid med partiene her i Stortinget.

Kathrine Kleveland (Sp) [11:39:33]: En av de aller viktigste distriktsnæringene er landbruket.

Senterpartiet er opptatt av norsk matproduksjon og selvforsyning. Representanten Lønseth utfordret meg i replikkordskiftet på endringer i konkurransefremmende tiltak i meierisektoren. Jeg er selvsagt opptatt av gode liv og arbeidsplasser på Røros og i Alvdal. Den eneste aktøren som henter melk i hele landet, er Tine. Det er Tine som henter melk i alle kriker og kroker i Alvdal. Det er Tine som tar imot melk og holder produksjonen i gang til jul og påske, ikke Q-Meieriene.

Det kan ikke påvises at Q-Meieriene eller Rørosmeieriet har høyere distribusjonskostnader fra meieri til

butikk enn Tine. Q-Meieriene har 40–50 pst. markedsandel for drikkemelk i sentrale strøk, og Rørosmeieriet er markedsleder for økologisk drikkemelk. Dette er en helt annen situasjon enn da distribusjonstilskuddet ble innført. Selv med endringene får Q-Meieriene 100 mill. kr i rene subsidier.

Representanten Lønseth snakket om at regjeringen vil gi forbrukerne dyrere mat. Det er derimot Høyre i sitt budsjettforslag som ville gitt oss dyrere mat og melk. Høyre vil innføre en CO₂-avgift for landbruket på 100 kr per tonn CO₂, som medfører en avgiftsøkning på 450 mill. kr. Høyre foreslår å fjerne fritak for miljøavgift på engangsemballasje med 525 mill. kr. Det gjelder for melk og kakaoprodukter. De to avgiftene betyr dyrere mat for folk. Melkekartongen vil bli 1,59 kr dyrere. Én krone her, og én krone der.

Senterpartiet mener at norsk matproduksjon skal styrkes, ikke legges avgift på. Regjeringen vil styrke norsk matproduksjon gjennom å opprettholde Norges viktigste distriktsnæring, landbruket.

Erlend Wiborg (FrP) [11:42:05]: I likhet med foregående taler skal også jeg begynne med å snakke om landbruket. For representanten Greni var på denne talerstolen nylig og skrøt av hvor godt det går i Distrikts-Norge og deriblant i landbruket. Da er det greit å vise til fakta.

Man kan feks. se at i perioden 2009–2013, forrige periode Senterpartiet satt i regjering, ble det lagt ned 449 bruk i Hedmark og Oppland, mot 179 i den neste perioden. Det ble altså lagt ned over dobbelt så mange gårdsbruk på landsbasis i perioden Senterpartiet satt i regjering som da Fremskrittspartiet satt i regjering.

Det er akkurat det dette handler om. Senterpartiet har grodd fast i en tanke om at alt blir så mye bedre bare man overfører noe mer penger og kommer med noen flere statlige føringer og pålegg, og at man skal styre dette byråkratisk eller politisk. Fremskrittspartiet ønsker heller å legge til rette for god næringsutvikling gjennom å ha lave skatter og avgifter og gjennom å ha gode veier, sånn at næringslivet kan klare seg selv i større grad.

Jeg må også litt innom innlegget til representanten Lene Vågslid, som delvis med rette kunne kritisere Høyre for noe innenfor skatter og avgifter. Men det er litt hult når det kommer fra representanten Vågslid, som representerer et parti som nå bidrar til historiske økninger i skatter og avgifter. Kommune etter kommune øker nå eiendomsskatten. Vann- og avløpsavgiftene vokser enormt, og øvrige skatter som vedtas her på dette huset, øker også. Så jeg vil anbefale representanten Vågslid og regjeringen å ta en tur utenfor denne sal å spørre vanlige folk: Føler man at man har fått bedre eller dårligere privatøkonomi under dagens regjering?

Statsråd Erling Sande [11:44:38]: Eg takkar for ein interessant debatt. Det var mykje i representanten Wiborg sitt innlegg eg kunne ha lyst til å kommentere, men eg må i alle fall få seie at viss ein er oppteken av betre vegar rundt om i fylka, er eit tips frå mi side at det kan vere lurt å ikkje fjerne dei midlane som fylkeskommunen skal bruke på å utbetre desse vegane, sånn som Framstegspartiet gjer. Det er ikkje ein fylkespolitikar eg har høyr, som har anbefalt eit kutt på 1 mrd. kr til fylkeskommunane som rett medisin for å få betre fylkesvegar, så her er det motstrid.

Det er spørsmålet om Høgre sin distriktspolitikk som er interessant. Eg skjønner at det openbert er eit ubehageleg spørsmål å få, kva konkrete distriktsiltak Høgre har – sjølv om eg synest det var litt respektlaust av representanten Kapur å seie at folk dukkar opp i denne salen med ferdigskrivne manus frå partikontora, det synest eg jo, men det får stå for Kapur si rekning. Eg skal prøve å presisere spørsmålet igjen, i håp om å få klarleik i det.

Då vi diskuterte storbymeldinga i denne salen, var noko av Høgre sin ganske gode retorikk at vi treng ein særskild storbypolitikk fordi storbyane har nokre utfordringar som vi ikkje har elles i landet. Det møter vi. Vi har områdesatsingane for større og mindre byar, og vi har ikkje minst byvekstavtalane, der vi går inn med statlege midlar og ein bevisst politikk for å hjelpe storbyane – heilt riktig, spør du meg. Men her argumenterer jo Høgre for at vi treng ein spesifikk politikk på desse områda, og så utfordrar vi frå regjeringspartia si side Høgre på kva den tilsvarende politikken for norske distrikt er, og då svarar Høgre med skatt og skule. Skatt og skule er viktig for både by og land, det, men kva er den spesifikke politikken for norske distrikt?

Her er det ei skiljelinje i Høgre sin politikk historisk òg. I ein debatt vi hadde tidlegare, viste ein Høgre-representant til at statsminister Syse i si tid hadde fleire viktige distriktspolitiske grep. Det hadde han sannsynlegvis, for då hadde Høgre også ein politikk for vekst og utvikling i norske distrikt. Men no står vi altså i ein situasjon der det i løpet av i alle fall ein to–tre debattar ikkje har kome eitt eksempel på spesifikke verkemiddel for også å sikre ei positiv utvikling i distrikta utanom dei store byane.

Mahmoud Farahmand (H) [11:47:30]: Jeg har sittet på kontoret og med glede fulgt denne debatten som har pågått her, og det sies mye spennende.

Der hvor regjeringspartiene er mest opptatt av det regjeringen kan dele ut gratis eller gi til folk, har vi i Høyre vært opptatt av å sikre folks økonomiske frihet gjennom å gi dem bedre privatøkonomi. Der hvor regjeringen har brukt penger som har bidratt til økte renter, har

vi i Høyre vært opptatt av å holde offentlig pengebruk nede og prioritere hardt for å holde rentene nede.

Når vi ser de pengepolitiske rapportene fra Norges Bank, er det ingen tvil om at regjeringens pengebruk bidrar til økte renter.

Jeg har fra kontoret merket meg at det er flere som har vært opptatt av teknologi og slikt ute i distriktene, og snakket om bredbånd. Representanten Linnestad påpekte det veldig godt. Der hvor regjeringen og partiene på venstresiden tenker at teknologien fortsatt er slik den var på 1990-tallet, så vet vi nå at 5G og 6G og til og med 7G kommer til å rulles ut over tid, og det vil bidra til at man kan få bredbånd uten å måtte grave opp halve bygda eller byen.

Så er det slik at enkelte har vært på talerstolen og påpekt regjeringens fan tastiske innsats for å bidra til at flere arbeidsplasser skapes. En artikkel i Nettavisen fra tidligere i år viser at hittil i år – hittil i år – er det 11 407 virksomheter i minus. Det vil si at det antallet som er skapt, minus det antallet som er lagt ned, gir oss et minustall. Det er ikke flere virksomheter som er skapt i helheten, og det er faktisk over 10 000 som er lagt ned. Det er interessant å ha med seg.

Avslutningsvis vil jeg ønske alle dem som er på vakt i kommunene i julen for å trygge borgerne i norske byer og bygder både i helsevesenet og i brannvesenet, en god jul og takke for deres innsats.

Presidenten [11:49:33]: Representanten Erlend Wiborg har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Erlend Wiborg (FrP) [11:49:44]: Jeg vil bare rette opp noe statsråden feilaktig sa. Han prøvde å skape inntrykk av at når Fremskrittspartiet kutter i budsjettet til fylkeskommunene, vil det medføre mindre penger til vei. Det er feil.

Ja, vi tar kutt noen steder for å kunne styrke de områdene som er viktigst, noe jeg også sa tydelig i mitt innlegg. Hvis statsråden faktisk går inn og leser Fremskrittspartiets forslag, vil han se at det legges opp til 500 mill. kr mer til fylkesveiene enn det regjeringspartiene kommer til å stemme for i dag. I vårt alternative statsbudsjett fremmer vi forslag om 200 mill. kr ekstra til ras- og skredsikring, altså 200 mill. kr mer enn regjeringen. Vi foreslår også 200 mill. kr ekstra til trygge skoleveier – mer enn regjeringen.

Presidenten [11:50:47]: Representanten Mudassar Kapur har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Mudassar Kapur (H) [11:51:00]: Jo lenger debatten blir, jo mer skjønner jeg at det blir veldig vanskelig for

Høyre å levere på Senterpartiets ambisjoner om distriktspolitikk. For dette handler egentlig først og fremst om Senterpartiets drøm om å ta Norge tilbake igjen til 1960-tallet – og som nummer to å bygge et Norge hvor man aktivt jobber for å ha et skille mellom by og bygd, slik at man kan presentere seg selv som et redningsparti for distriktene.

Sannheten er at verden har gått videre. By- og distriktspolitikk henger sammen. Det viktigste elementet i den politikken er og blir menneskene. Dem snakker ikke disse partiene om, heller ikke statsråden. Kanskje er det ganske bevisst.

Det å skape gode arbeidsplasser, en god skole, god utdanning og gode kompetansemiljøer er det som skaper verdier i distriktene. Det har vi gjentatt flere ganger med mange konkrete eksempler, og det er det som er fremtiden.

Lene Vågslid (A) [11:52:11]: Me nærmar oss slutten på del 1 av debatten til kommunalkomiteen, og me kan nok berre erkjenne at synet Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV har på distriktspolitikken, er fundamentalt annleis enn synet til Høgre og Framstegspartiet. Det er jo ei heilt ærleg og reieleg sak. Om ein meiner at utvikling i Distrikts-Noreg på ein måte vil skje heilt av seg sjølv, er det ei ærleg sak. Det har me ganske mange års erfaring med at ikkje er tilfellet. Me veit at for å få til gode satsingar rundt omkring i heile landet, treng me verktoy og verkemiddel. Sentralisering har ein tendens til å skje heilt av seg sjølv. Det andre trengst det politisk kraft bak. Det er berre å registrere at Høgre ikkje har eit einaste konkret tiltak eller verkemiddel for distriktspolitikk.

Så meiner eg at Framstegspartiet kanskje skal gå litt stille i dørene når me snakkar om avgifter. I dei kommunane eg nemnde i mitt førre innlegg, der Høgre no styrer, er Framstegspartiet med. Der aukar dei kommunale avgiftene. Det kan kanskje Wiborg sjekke ut.

Til innlegget til Mahmoud Farahmand, som kom inn frå kontoret og finanskomiteen: Det er ingen tvil om at det budsjettforliket som Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV står bak her, er innanfor trygge økonomiske rammer. Det var eit stort tema i finansdebatten òg. Eg ser at Høgre prøver å skape eit inntrykk av at det er denne regjeringa sin feil at renta aukar og situasjonen er som han er. Det viktigaste målet til denne regjeringa er å få kontroll på både inflasjonen og prisstiginga. Eg meiner at dei prioriteringane me har gjort for barnefamiljar, som ein særleg vil merke i kommunane, er noko av det viktigaste me gjer no.

Heidi Greni (Sp) [11:54:32]: Jeg tror vi kan slå fast at Høyre ikke har et eneste distriktspolitisk verkemiddel. Jeg tror de må google hva det egentlig er. Distriktspoli-

tiske virkemidler er særskilte tiltak som skal tilgodese geografiske områder som betraktes som perifere, bl.a. for å opprettholde folketallet i de områdene. Da går det ikke an å snakke om generelle tiltak for barnefamilier, næringsutvikling eller andre ting.

Forrige regjering satte ned et utvalg for å se på distriktspolitikken. Det ble ledet av tidligere Høyre-statsråd Victor Norman. Etter at det utvalget avgav sin innstilling, er det vel stort sett bare jeg som har sitert fra utvalgets konklusjoner her i salen. Det er ganske interessant at Høyre aldri har nevnt den innstillingen. Det er kanskje fordi dette utvalget slo fast at det er helt nødvendig med særskilte distriktspolitiske virkemidler hvis vi skal klare å opprettholde bosettingen i distriktskommunene. De er tydelige på at det må tiltak til, både økonomiske og andre typer tiltak, hvis vi skal klare å opprettholde folketallet og få tilflytting. De er også tydelige på at det må legges til rette for at kommunene skal få dyrke sin særegenhet, og at kommunesammenslåing på ingen måte vil være svaret på distriktutfordringene. Så det er kanskje ikke så rart at Høyre aldri nevner denne innstillingen her i salen, for det som Norman-utvalget foreslår, er stort sett det dagens regjering på mange områder gjennomfører.

Representanten Wiborg gikk veldig langt i å spørre om det var noen som hadde fått en bedre privatøkonomi under denne regjeringen – ergo var det regjeringens skyld at det er spesielle tider her i Norge. Jeg må bare minne representanten Wiborg om at det er en litt spesiell verdenssituasjon. Det er en krig i vårt nærområde. Det er en tilstrømming av flyktninger som vi aldri har sett noe liknende til før. Så det å si at det er dagens regjeringens skyld at det er en spesiell økonomisk politikk og en spesiell verdenssituasjon, er akkurat like logisk som å si at det ble en enorm flyktningetilstrømming i 2015 fordi det var en justisminister fra Fremskrittspartiet.

Presidenten [11:57:41]: Dermed er del 1 av debatten avsluttet, og Stortinget går da til del 2. Presidenten viser i den forbindelse til det tidligere vedtatte debattopplegget.

Lene Vågslid (A) [11:57:45] (leiar i komiteen): Det er over 100 millionar menneske på flukt i verda i dag. Dei siste åra har dei store konfliktane som sender millionar av folk på flukt, gått føre seg utanfor Europa, utanfor Noregs nærområde. Men i februar 2022 førte Russlands angrepskrig i Ukraina den brutale verkelegheita nærare oss. Krigen i Ukraina har ført over 4 millionar menneske på flukt i Europa, og til no har 68 000 av dei kome til Noreg. Aldri før har me teke imot så mange flyktningar på så kort tid.

Her i Noreg har det i det store og heile gått veldig bra til no. Fagmyndigheiter, kommunar, frivillige og vanlege

folk har gjort ein enorm innsats for å ta imot flyktningane på ein trygg og god måte og hjelper dei òg til rette i lokalsamfunna over heile landet. Etter sommaren har likevel innkomstane auka kraftig, og Noreg har den siste tida teke imot fleire enn alle dei nordiske landa til saman. Det er klart at det set mottakssystemet og velferdstenestene i kommunane under press. Me i kommunalkomiteen reiser mykje rundt om i landet. Me har snakka med mange av desse kommunane, og dei er tydelege overfor oss om at det no knirkar meir enn det har gjort tidlegare. Det er meir utfordrande for kapasiteten i kommunane, anten me snakkar om fastlegar og psykisk helsestøtte eller at barnehagane og skulane no må ta imot eit langt større antal enn det dei eigentleg er rigga for.

Med mange flyktningar i Noreg no er det òg eit stort press på bustader. Kommunane har arbeidd offensivt og kreativt, meiner eg, med å skaffe nok hus og bustader. Regjeringa har sørgt for fleksibilitet i regelverket, slik at kommunane kan gje unntak frå plan- og bygningslova, slik at f.eks. hytter kan nyttast. Eg er glad for at regjeringa har lansert boligdugnaden.no, som er ei rettleiingstøtte og ei nettside som hjelper private som kan ha eit ledig rom eller hus å leige ut.

I denne situasjonen har òg det me no gjer i samband med Husbanken når det gjeld bygging og – kanskje mest av alt – istandsetting av utleigebustader, vore viktig for mange. Difor er eg glad for at me styrkjer Husbanken med 5 mrd. kr i dette budsjettet, og at me i tillegg har tilskot til utleigebustader med 20 mill. kr i nysalderinga for inneverande år.

Til tross for at det blir satsa betydeleg gjennom dette budsjettet og det er gjort ei rekkje grep for å handtere innkomstane, vil det bli krevjande framover dersom dei auka innkomstane fortset. Noreg skal vere ei trygg hamn for menneske som flyktar frå krigen i Ukraina, men skal me framleis klare å ta imot dei som kjem, på ein god måte, må me òg bidra til at kommunane har kapasitet til å følgje opp. Difor meiner eg det er bra og riktig at regjeringa no tek grep gjennom bl.a. innstramningar i økonomiske ordningar og innkvarteringsløyseringar der me skil oss vesentleg frå naboland. Regjeringa foreslår òg avgrensingar for dei som no kjem hit, når det gjeld å reise fram og tilbake mellom Ukraina og Noreg. Ikkje minst er det arbeids- og inkluderingsministeren no gjer, òg viktig for å sikre at introduksjonsprogrammet blir meir arbeidsretta, slik at vegen ut i arbeidslivet blir kortare for den enkelte.

Dette handlar ikkje om å gjere det vanskelegast mogleg for dei som kjem hit og har behov for beskyttelse. Både samfunnet og den enkelte flyktningen tener på at dei som kjem, får ein god start, at ungane finn seg til rette i barnehagane og skulane og opplever at lokalsamfunnet tek dei godt imot, og at dei vaksne som kjem, òg

får den hjelpa dei treng for å lære språk, kome seg raskt ut i arbeid, kunne forsørge seg sjølv og delta i fellesskapet. Det me veit, er at viss me ikkje gjer dei grepa som regjeringa no foreslår – det er varsla fleire grep, om nødvendig – kan me få ein situasjon der kapasiteten i mottakssystemet blir så pressa at legitimiteten i befolkninga endrar seg når det gjeld busetjing, og dit vil me ikkje.

Sjølv om krigen i Ukraina er det som har størst betydning for flyktningssituasjonen i Noreg no, kan me ikkje tillate oss å gløyme dei andre flyktningkrisene utanfor Noregs nærområde. Av alle verdas flyktningar oppheld 70 pst. seg i dag i naboland til regionar i konflikt, og me veit at desse vertslanda er under stort press. Arbeidarpartiet meiner at dagens internasjonale asylsystem slettes ikkje er rettferdig. Retten til å søkje asyl ved grensa føreset som regel menneskesmugling, og mange flyktningar har heller ikkje moglegheita til å betale smuglarar dei store summene det kan vere for å kome seg til Europa for å søkje asyl.

Likevel er det internasjonale asylsystemet det beste me har per no. Difor er det viktig at Noreg bidreg til å oppretthalde og styrkje dei institusjonane og ordningane som faktisk fungerer. Arbeidarpartiet meiner at FNs kvotesystem er den tryggaste og mest rettferdige måten å ta imot menneske med behov for beskyttelse på. Difor meiner eg det er riktig at me i dette budsjettet framleis prioriterer å ta imot 1 000 kvoteflyktningar, sjølv i ei tid der me har teke imot 68 000 ukrainarar, og at me fortset den særskilde innsatsen for flyktningar i nærområda på utviklingsbudsjettet.

Noreg kan ikkje løyse utfordringane knytte til migrasjon åleine, og dei aller fleste asylsøkjjarar som kjem til Noreg, kjem hit via eit anna europeisk land. Sjølv om me har god kontroll på yttergrensene våre, betyr ikkje det at nabolanda har like gode rutinar eller like god praksis ved grensene sine. Difor er Noreg tent med auka europeisk samarbeid og felles reglar for asylbehandling og kontroll ved Europas yttergrenser. Me er òg tente med ein mest mogleg harmonisert asylpraksis med europeiske land for å unngå sekundærmigrasjon.

Noreg har lykkast meir enn mange andre land med integrering. Likevel er det altfor mange av dei som kjem hit til Noreg, som står utanfor arbeidslivet, eller som fell ut av det etter altfor kort tid. Forskjellane i det norske samfunnet aukar, og altfor mange ungar av innvandrarar veks opp i fattigdom utan dei same moglegheitene til å delta på trygge fellesskapsarenaer. Difor må integreringspolitikken handle om å få fleire i arbeid og bygge sterke fellesskap. Integreringspolitikken må innrettast på ein måte som gjev ein raskare veg til arbeid og sjølvforsørging. Difor er eg glad for at regjeringa, som eg nemnde tidlegare, vil gjere introduksjonsprogrammet meir arbeidsretta.

Kommuneøkonomien har òg mykje å seie i integreringsarbeidet. Det har mykje å seie for integreringa at me – Arbeidarpartiet og Senterpartiet, saman med SV – prioriterer pengar til gratis kjernetid for 3. klasse og lågare barnehagepris.

I det norske samfunnet set me alle saman vår individuelle fridom veldig høgt. Alle skal ha fridom til å vere seg sjølv og velje korleis ein vil leve sitt eige liv. Samtidig veit me at det er mange som opplever sosialt og kulturelt press som avgrensar den fridomen. Dette budsjettet inneber styrkingar av viktige område knytte til bl.a. æresvald og negativ sosial kontroll. Kompetanseteamet og bu- og støttetilbodet for personar utsette for negativ sosial kontroll blir styrkt. Det blir òg sett i gang ein pilot med eit nytt tilbod til personar som er utsette for ufrivillig opphald i utlandet, som i dag dessverre opplever å ikkje falle inn under dei eksisterande hjelpetilboda. Eg er òg glad for at me styrker ordninga med mangfaldsrådgjevarar i skulen med seks nye stillingar.

Innvandringstakten har betydning for evna til å ta imot og integrere dei som kjem hit, på ein god måte. Dei høge asylinnkomstane frå Ukraina har vist oss kor krevjande det kan vere i praksis å balansere dei forpliktingane me har, samtidig som me skal sikre berekrafta i mottaksapparatet og velferdstenestene. Det er ingen enkel oppgåve å vege desse omsyna opp mot kvarandre, men me har ikkje noko anna val enn å klare det. Eg meiner det er ein stor styrke at me hittil i denne salen har greidd å samle oss om dei viktigaste tiltaka og grepa når det gjeld mottak av flyktningar frå Ukraina. Eg håpar me kjem til å sjå det same i arbeidet framover.

For Arbeidarpartiet handlar det om at me framleis skal føre ein rettferdig, berekraftig og ansvarleg innvandringspolitikk der me må ta ansvar for menneske på flukt samtidig som me må bevare velferdsstaten og sikre god integrering.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten [12:07:31]: Det vert replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [12:07:43]: Representanten Vågslid sa at kommunene har jobbet og tenkt kreativt for å skaffe nok boliger til alle de flyktningene som er kommet, og det er jeg helt enig i. Mange kommuner har gjort en fantastisk innsats for å klare å ta imot de mange som er kommet, og de har vært nødt til å tenke kreativt – også fordi regjeringen ofte ikke har svart på de spørsmålene og de utfordringene som kommunene har stått i, f.eks. når det gjelder tilskudd til utleieboliger. KS var f.eks. ekstremt tydelig i høringen til komiteen da de sa at det var en kritisk situasjon da regjeringen foreslo å

avvikle det målrettede tilskuddet for kjøp av utleieboli-ger.

Hvorfor har ikke regjeringspartiene villet lytte til KS i denne saken?

Lene Vågslid (A) [12:08:35]: Det KS melder, både til komiteen og til Arbeidarpartiet og Senterpartiet, lyttar me til. Me er veldig godt kjende med utfordringane knytte til både bustad, transport og andre forhold ute i kommunesektoren. Det er me nøydde til å ta på alvor, og me er òg nøydde til å gjere meir enn det me gjer no. Det eg meiner er bra i det budsjettet me no legg fram, er for det fyrste at me gjennomfører ei historisk styrking av Husbanken – 5 mrd. kr. Eg meiner òg det er veldig bra at regjeringa gjennom bustaddugnaden vil rettleie alle som kan ha ledige hus, hytter eller rom akkurat no. Det hastar for veldig mange kommunar å finne fleire bustader, og det er fleire ordførarar som melder til meg at dei ikkje har tid til å vente på at dei får bygd nye hus. Veldig mange behøver dei mellombelse reglane me har i plan- og bygningslova, og meiner det er viktig at ein bidreg til å få fleire til å kunne leige ut bustadene sine.

Mari Holm Lønseth (H) [12:09:31]: Jeg er enig i at det er veldig bra at man også har gjort andre tiltak for å sørge for at man kan bygge og ta over boliger raskere enn man har kunnet med det normale regelverket. Det er også verdt å nevne – og det er prisverdig – at hver eneste gang er det SV som har klart å presse regjeringen til å gi kommunene økt tilskudd til boliger. Så det at Arbeiderpartiet og Senterpartiet har lyttet til kommunene og gitt kommunene den støtten de trenger for å skaffe tak over hodet til de mange flyktningene som kommer, er jeg rett og slett ikke enig i.

Et annet tema som er viktig, som også representanten var inne på, er at flere innvandrere må komme seg ut i arbeid. Det var særlig mer arbeidsretting og introduksjonsprogrammet som var viktig. Er det noe jeg mener også er viktig, er det at vi sørger for at de som har bodd her over lang tid, kommer seg mer ut i jobb. Derfor har Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslått å styrke Jobbsjansen, som er et utrolig viktig tiltak for lengværende innvandrerkvinner som står langt unna arbeidslivet, og som må bli bedre integrert enn i dag. Hvorfor vil ikke regjeringen også bli med på Høyres forslag om å styrke Jobbsjansen?

Lene Vågslid (A) [12:10:34]: Me er heilt einige i at arbeid er nykelen til integrering, og skal me få til god integrering – anten me no snakkar om dei nyleg komne frå Ukraina eller dei som representanten viser til, som har vore her i mange år, og som me enno ikkje har fått ut i arbeid – er noko av det viktigaste me gjer, å styrkje dei universelle velferdsordningane. Er det noko som

hindrar folk frå å vere i arbeid, er det jo det. Difor meiner eg at grep som billegare barnehage og gratis kjerne-tid i SFO er veldig viktige integreringstiltak for mange av dei som Holm Lønseth viser til her, som ikkje er komne seg ordentleg ut i arbeid.

Erlend Wiborg (FrP) [12:11:21]: Norge har veldig sjenerøse ordninger for flyktninger som kommer til landet vårt. Fremskrittspartiet har bedt Stortingets utredningsseksjon om å sammenligne velferdsytelsene i Norge, Sverige og Danmark, og vi ser jevnt over at en som velger å flykte til Norge, får over dobbelt så mye som det man får i Sverige og Danmark, i noen tilfeller hele ni ganger så høye økonomiske ytelser. Det fører selvfølgelig til at veldig mange velger Norge av økonomiske grunner, altså er velferdsmigranter. Jeg er veldig glad for de forslagene regjeringen nå har kommet med, om å gjøre justeringer på barnetrygd og innkvartering, men man tar ikke tak i ytelsene. Hva er grunnen til at regjeringen ikke vil harmonisere og sørge for at Norge ikke har bedre ytelser enn Sverige og Danmark?

Lene Vågslid (A) [12:12:24]: Takk for spørsmålet.

Eg er glad for at både justisministeren og arbeids- og inkluderingsministeren tydeleg har både lagt fram forslag no og varsla at det er mogleg at ein må kome med fleire tiltak i tida framover, når me no ser at me i Noreg tek imot like mange frå Ukraina som heile Norden til saman.

Det eg meiner Framstegspartiet ofte hoppar over i denne debatten, er effekten av tiltaket. Lat oss seie at me gjorde noko av det Framstegspartiet føreslår no. Å kutte i nokre av dei statlege ytingane ville fort berre føre til at ein flyttar flyktningane over på meir sosialhjelp.

Det me gjer, må ha effekt, og då trur eg veldig på det regjeringa no gjer, som handlar om å kutte etterbetaling av barnetrygd, tolv månader etterbetaling, og at ein strammar inn på innkvarteringstilbodet. Eg meiner, og eg trur Framstegspartiet er einig i det, at det òg er riktig at me må avgrense moglegheita til å reise fram og tilbake. Slik er det f.eks. ikkje i det ordinære asylsystemet.

Erlend Wiborg (FrP) [12:13:26]: Jeg registrerer at representanten ikke tar tak i det jeg tok opp om ytelsesnivået. Når man får dobbelt så mye penger utbetalt når man velger Norge kontra Sverige og Danmark, vil det selvfølgelig gjøre at flere velger Norge. Jeg mener det er relativt naivt å mene noe annet.

Et annet spørsmål: For å få stopp på dødsreisene over Middelhavet og de store utfordringene dagens asylsystem generelt gir Norge og Europa, har Fremskrittspartiet tatt til orde for asylmottak i tredjeland, noe Danmark, Storbritannia, Italia, Tyskland osv. vurderer. Tidligere innvandringspolitisk talsperson i Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, sa følgende for noen år siden:

«Vårt utgangspunkt er at vi også ønsker tredjelandssamarbeid (...)». Hva har egentlig skjedd når Arbeiderpartiet var for dette, men stemmer imot når Fremskrittspartiet fremmer forslag om det?

Lene Vågslid (A) [12:14:26]: Ganske mykje har skjedd, faktisk.

Det er heilt riktig at det som står i partiprogrammet, og som Gharahkhani uttalte den gongen, handla om at Arbeidarpartiet var positive, og er for så vidt positive, til felleseuropeiske løysingar. Men sidan den gongen har me jo sett land som representanten refererer til, Danmark og no Italia og fleire land, som ønskjer å etablere egne asylmottak i Rwanda. Det er noko anna. Me ser òg at det i Storbritannia no har blitt litt utfordrande, mildt sagt, med den løysinga dei har føreslått.

Dette er juridisk, politisk og praktisk veldig kompliserte spørsmål, og eg meiner det er andre politiske tiltak som er langt viktigare no, f.eks. ein effektiv returpolitikk, som regjeringa er oppteken av.

Erlend Wiborg (FrP) [12:15:15]: Jeg registrerer at representanten sier at man i prinsippet er for så lenge det er felleseuropeiske ordninger. Da er det jo ganske interessant at den norske regjeringen har takket nei til å ha et samarbeid om dette med f.eks. Danmark. Hvis man ønsker et felleseuropeisk samarbeid om asylmottak i tredjeland, hadde det vært naturlig at den norske regjeringen hadde tatt kontakt med andre europeiske land og diskutert dette, ikke sånn man har gjort det, å si nei til å ha en dialog og samarbeid med andre land. Hvordan skal man få til et felleseuropeisk samarbeid når man ikke ønsker å ha samarbeid?

Lene Vågslid (A) [12:16:00]: Eg meiner representanten snur problemstillinga heilt på hovudet. Arbeidarpartiet, Senterpartiet og regjeringa følgjer sjølvsgatt både debatten og alt som skjer i EU og Europa, veldig tett, og når me no ser det arbeidet som skjer rundt EUs migrasjonspakt og andre element i det, er det ikkje først og fremst dette som er på agendaen der. Dette kjem frå fleire enkeltland.

Når det gjeld problemstillinga Framstegspartiet kjem med, deler eg problembeskrivinga knytt til dei farlege fluktrutene over Middelhavet. Arbeidarpartiet er absolutt opptekte av internasjonalt samarbeid og vil gjerne sjå på mange løysingar, men akkurat no framstår ikkje ideen om eit norsk asylmottak i f.eks. Rwanda som ein spesielt god idé.

Presidenten [12:16:43]: Replikordskiftet er avslutta.

Mari Holm Lønseth (H) [12:16:53]: I år slår vi nok en gang rekorden i antall mennesker på flukt i verden.

Over 110 millioner mennesker er på flukt. De fleste av dem er internt fordrevne. Krigen i Ukraina og krig i Midtøsten tvinger nå, i tillegg til det vi har sett tidligere i år, millioner av mennesker til å forlate hjemmet sitt. Det er helt klart at vi i Norge har et ansvar for å bidra til å hjelpe mennesker som er på flukt. Det skal vi gjøre ved å ta imot flyktninger til Norge, men det viktigste vi gjør, er likevel å hjelpe i nærområdene.

Norge opplever nå et svært høyt antall ankomster. Mye har blitt bedre siden flyktningekrisen i 2015/2016, da vi også fikk på plass bedre beredskapsplaner og nytt mottakssenter på Råde, for å nevne noe. Europa har siden den gang kommet mye lenger med sin asyl- og migrasjonspakt, som er utrolig viktig for å få en bedre og samlet håndtering av migrasjonsproblematikken i hele Europa.

Fleire land i Europa har den siste tiden gjort eller varslet innstramninger i sin innvandringspolitikk. Det bør vi også være våkne for og begynne arbeidet med å gjøre det samme i Norge. Vi må sørge for at innvandringen til Norge skal være kontrollert og bærekraftig. Vi kan ikke ta imot flere enn vi klarer å integrere på en god måte. Det er også viktig at Norge ikke blir å anse som et mer foretrukket land å søke beskyttelse i enn andre europeiske land. Derfor fremmet Høyre nylig et forslag her i Stortinget som jeg ser fram til å behandle over jul, om nettopp å få til et bredt asylforlik på Stortinget som gjør at vi kan få til en bærekraftig innvandringspolitikk, og at vi er forberedt på en eventuell ny flyktningekrise dersom den skulle komme. Vi ser nå at ankomstene til Europa øker. I fjor var det nesten én million mennesker som søkte asyl i Europa, en vekst på 50 pst. fra året før.

De siste årene har vi tatt imot svært mange flyktninger til Norge. Ukraina kjemper en brutal kamp for sin frihet og for demokrati. Ukraina er i vårt nærområde, og vi skal fortsette med å bidra og ta imot mange flyktninger fra Ukraina til Norge. Det skal også andre europeiske land bidra med, og det er bra om vi kan få en jevnere fordeling i Norden.

De innstramningene regjeringen har foreslått, gjør samtidig ikke noe nytt for å hjelpe kommunene som allerede står i en krevende situasjon med å håndtere dem som allerede har kommet. Det er mange kommuner som sier at de nærmer seg et bristepunkt. Det er press på skole, barnehage og helsetjenester og boligmangel mange steder i landet. Det trengs tiltak for å møte de utfordringene på en bedre måte enn hva vi gjør i dag. Derfor vil jeg anbefale forslaget fra Høyre i denne innstillingen, om at regjeringen må komme med en tiltaksplan for å sørge for at bosettingstempoet også holdes oppe, f.eks. gjennom økt tilskudd til utleieboliger, som vi har foreslått i vårt alternative budsjett.

I tillegg er det viktig at vi gjør mer for å få de flyktningene som har kommet fra Ukraina, ut i arbeid. Det er

utrolig mange som deltar i introduksjonsprogrammet, og som får kvalifisering for å komme seg ut i arbeid. Det er veldig bra, men vi vet også at det er mange av dem som kommer fra Ukraina som har utdanning fra før, og som har gode forutsetninger for å komme seg raskere ut i arbeid enn andre som har flyktet og ikke har den samme kompetansen med seg i bagasjen.

Derfor er det nødvendig at vi får mer arbeidsretting av introduksjonsprogrammet som et tiltak. Det er positivt at regjeringen har sendt ut et forslag om det på høring, men i høringsnotatet fra regjeringen viser man til at det er mange som allerede i dag ikke får den arbeidsrettingen de skal få gjennom programmet, og man trenger også andre tiltak. Vi foreslår mer digital lærerstyrt norskopplæring enn det regjeringen legger opp til i sitt budsjett, og styrking av norskopplæringsordningen, for å nevne noen ting.

Selv om mange piler peker i riktig retning når det gjelder integrering, har vi fortsatt utfordringer. Arbeidsdeltagelsen blant innvandrere er lavere enn i befolkningen ellers. Bedre norskkunnskaper og mer kvalifisering er en viktig nøkkel for å få flere varig ut i arbeid. Det gjelder særlig kvinner som har kommet til Norge, som står lenger unna arbeidslivet. Vi vil også foreslå flere tiltak for å styrke kampen mot negativ sosial kontroll.

Avslutningsvis vil jeg si at det også er nødvendig at vi stiller tydelige krav og forventninger til den enkelte som skal integreres i Norge. Vi skal stille opp med gode ordninger og god opplæring for å kunne komme seg ut i det norske samfunnet og delta aktivt, men den viktigste personen for å bli godt integrert i Norge, er den enkelte innvandrer selv.

Presidenten [12:21:57]: Det vert replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [12:22:10]: Eg trur representanten Holm Lønseth og eg har eit felles engasjement for at det er viktig å få til god integrering, og at flyktningar som kjem til Noreg, kjem i arbeid. Som eg svara i replikkordskiftet i stad, meiner Arbeidarpartiet at noko av det viktigaste me kan gjere for å få folk i arbeid, er å sikre gode velferdstenester. Difor lurar eg på kvifor Høgre foreslår å kutte i gratis kjernetid i SFO for 2024. Ser representanten at det å gå frå 12 til 6 timar gratis kjernetid i SFO til neste år ville vere negativt i eit integreringsperspektiv?

Mari Holm Lønseth (H) [12:22:48]: Vi foreslår heller å redusere prisene for dem som har dårlig råd, for dem som har lave inntekter. Vårt forslag legger opp til at man aldri skal betale mer enn 6 pst. av egen inntekt i kostnader til SFO. Tilsvarende foreslår vi også å prisjustere barnetrygden. Vi foreslår å øke gratis kjernetid for barn som går i barnehage, for alle familier som har en samlet inntekt på under 800 000 kr. Jeg mener det er et

viktigere tiltak at vi målretter ordninger mot dem som har minst, framfor at vi bruker de store pengene på å gi noe gratis eller billigere til dem som ikke har behov for det.

Lene Vågslid (A) [12:23:26]: Dette er ein klassisk forskjell mellom Arbeidarpartiet og Høgre. Det som bekymrar meg med Høgres politikk på dette området, er at ein ikkje tek høgde for at det òg er barnefamiliar i det midtre sjiktet som ville nytte godt av ein slik type tilbod.

Når det gjeld barnehage: Der er det òg ein forskjell mellom Høgre og Arbeidarpartiet. Me foreslår lågare makspris. Det er ikkje Høgre einig i. Tenkjer Høgre at det er ein samanheng mellom pris på barnehageplass, kven som nyttar seg av barnehageplassen, og integrering?

Mari Holm Lønseth (H) [12:24:00]: Ja, det er en klassisk forskjell her. Høyre foreslår å prioritere mest til dem som har minst fra før, framfor å gi likt til absolutt alle. Jeg mener at det er en mye viktigere prioritering.

Og ja, jeg tror absolutt det er en sammenheng mellom hvor billig barnehage man får, og hvor mange som velger å la barna gå i barnehage. Derfor prioriterer vi å gi billigere barnehage til dem som har aller minst. Jeg vet ikke hvordan det er for representanten Vågslid, men jeg mener at når familier som samlet tjener under 800 000 kr, får billigere barnehage med oss, sammenlignet med regjeringspartiene og SVs forslag, og kommer bedre ut, er det faktisk bedre for å bli godt integrert. Jeg mener at det er mye mer sosialt utjevne enn å prioritere mer til alle.

Lene Vågslid (A) [12:24:43]: Det er me ueinige i. Universelle velferdsordningar veit me tener samfunnet godt, så det kan ein merke seg er ein klassisk forskjell.

Det siste spørsmålet mitt handlar eigentleg om det me no ser rundt i Kommune-Noreg. Eg nemnde tidlegare, i førre debatt, at Høgre bl.a. er med på å setje opp SFO-prisen i ein kommune no. Tenkjer representanten at det er bra for integreringa?

Mari Holm Lønseth (H) [12:25:10]: Jeg må bare få understreke at de som har minst, kommer bedre ut med Høyres forslag til alternativt statsbudsjett enn med regjeringspartiene og SVs, som følge av at vi foreslår å øke barnetrygden for dem som har barn under seks år, prisjustere barnetrygden for dem som har barn over seks år, og at vi også foreslår gratis kjernetid for flere. I tillegg vil barn som er født i desember, få rett til barnehageplass, noe man ikke vil få med regjeringens forslag. Totalt sett kommer altså de som har minst, bedre ut med Høyres forslag.

Jeg har også tidligere svart på spørsmålet knyttet til SFO-pris. Det er helt klart at det å ha muligheten til å del-

ta på SFO er viktig også for å sikre god integrering. Derfor foreslår Høyre gratis kjernetid for flere – man skal aldri betale mer enn 6 pst. av egen inntekt til SFO.

Heidi Greni (Sp) [12:26:18]: Representanten Holm Lønseth var inne på det i innlegget, og vi deler selvsagt målet om raskest mulig integrering og å få flyktninger raskest mulig ut i jobb eller utdanning.

Fylkeskommunene har ansvaret for videregående opplæring. Vi har reist rundt i mange fylker og fått tilbakemelding fra fylkene om at det er veldig krevende for fylkeskommunene å håndtere introduksjonsklasser for ukrainere, at det er veldig krevende både kompetansemessig og økonomisk.

Når Høyre nå foreslår å redusere fylkeskommunenes budsjett med 1 mrd. kr, hvordan mener de at fylkeskommunene da skal klare å gjøre en bedre jobb på integreringssiden når budsjettene vil bli barbert så kraftig?

Mari Holm Lønseth (H) [12:27:16]: Som regjeringen har skrevet i gjentatte dokumenter, er dommen etter åtte år med Høyre i regjering at kommunene har veldig god økonomi. De siste årene har fylkeskommunene klart å sette opp store disposisjonsfond. Vi mener at i en tid hvor det er krevende, hvor vi må finne muligheter for å prioritere mer for bl.a. å sikre en bedre skole og sørge for å styrke sykehusene med 1 mrd. kr, har det vært riktig at også fylkeskommunene må ta noe mer ut av eget disposisjonsfond, som de har bygd opp over tid, også for at vi kan prioritere andre satsinger.

Erlend Wiborg (FrP) [12:28:01]: Nylig kunne vi lese i Aftenposten at Høyre lanserte flere forslag som en invitasjon til et eventuelt forlik her på Stortinget. Flere av de forslagene er noe Fremskrittspartiet er helt enig i, og de er også i tråd med forslag vi har fremmet tidligere.

Det ene forslaget gikk ut på å etablere asylmottak i tredjeland. Det er et forslag Fremskrittspartiet har lansert og fremmet helt siden 2001, men vi har dessverre blitt nedstemt. Hvis det er sånn at Høyre nå er positive til det, er det gledelig. Men Fremskrittspartiet har allerede fremmet et forslag om det som akkurat nå ligger til behandling i kommunalkomiteen, så mitt spørsmål er om Høyre nå kan bekrefte at de vil støtte det forslaget som er fremmet?

Mari Holm Lønseth (H) [12:29:02]: Vi skal komme tilbake til behandlingen av det forslaget. Fremskrittspartiet har tidligere i perioden også fremmet det. Da fremmet Høyre et forslag om at vi skulle utrede en ordning for å få sikre asylmottak i trygge land. Jeg mener at det vil være viktig for å kunne gi bedre hjelp til dem som trenger det mest, også ved å kunne hjelpe i nærområdene. Det er klart at det er noen spørsmål som må ses

nærmere på før vi kan rulle ut en sånn avtale også i Norge. Men jeg er veldig positiv til at vi nå begynner å stille disse spørsmålene, får på plass utredningene og tar samtalene med andre land for at dette også skal kunne bli en realitet, så vi klarer å hjelpe flere på en bedre måte enn hva vi har lyktes med til i dag.

Presidenten [12:29:39]: Då er replikkordskiftet avslutta.

Heidi Greni (Sp) [12:30:11]: Vi lever i en urolig tid, og selv om migrasjonsfeltet bestandig har vært preget av usikkerhet og lite forutsigbarhet, er usikkerheten nå ekstra stor. Asylankomstene til Europa har ikke vært høyere siden 2016. Hvor mange som kommer til Norge i 2024, vil historien vise. Vi kan bare konstatere at prognosene er usikre. Finansieringen må justeres i tråd med de faktiske tallene og eventuelle store avvik fra prognosene i revidert nasjonalbudsjett for 2024, hvis det blir nødvendig.

Med usikre ankomsttall er det bra at statsbudsjettet som blir vedtatt, inneholder økninger til UDI. Vi må sikre en fortsatt god administrativ håndtering og sørge for at mottak og innkvartering av dem som kommer, blir så god som mulig.

Et av våre naboland fører en grusom krig mot et av sine naboland. Det er helt forferdelig, og det var sterkt å høre Ukrainas president, Zelenskyj, tale til oss her i stortingssalen tidligere i uken. Norge støtter Ukraina, og fordrevne fra Ukraina er hovedårsaken til høye ankomsttall til Norge. Vi har aldri før tatt imot så mange.

Jeg må berømme alle som har lagt ned en innsats for at dem som har kommet til Norge, har blitt godt mottatt, bosatt og raskt blitt en del av lokalsamfunnet. Særlig kommunene og frivilligheten må få en stor takk. Innsatsen som er lagt ned, er historisk. Det norske samfunnet har stått sammen slik at bosettingen av ukrainske flyktninger har gått på best tenkelig vis, og vi må fortsette å stå sammen. At mange ønsker å komme til Norge, tyder på at ukrainere ser på Norge som et godt land å bli integrert i.

Denne høsten har vi sett at ankomstene har økt. Over halvparten av ukrainerne som kommer til Norden, kommer til Norge. Mottaksapparatet og kommunene er under press. Det er ikke bærekraftig over tid. Med så høye mottakstall er det ikke vanskelig å se for seg at bosettingsarbeidet kan bremse opp. Vi kan nå en grense for hva systemet klarer å håndtere, og for hvor mange vi klarer å ivareta på en god måte. Det er en viktig erkjennelse at det ikke er sikkert at vi klarer å opprettholde et like godt tilbud som i dag dersom ankomsttallene fortsetter å øke.

Vi skal stille opp og ta vår del av ansvaret, men nivået på ankomster må være bærekraftig over tid. Jeg mener

det er rimelig at vi har noenlunde like ankomsttall som nabolandene i Norden, sett i forhold til folketallet. Jeg mener derfor det var rett av regjeringen å iverksette tiltak for å bidra til et mer bærekraftig ankomstnivå. Tiltakene som ble kjent i forrige uke, var innstramming av muligheten til å reise fram og tilbake mellom Norge og Ukraina, innstramming av bruken av innkvarteringssteder med høy standard, som f.eks. hoteller, og en omlegging til at alle må innom ankomstsenteret i Råde. Det var også en innstramming når det gjelder etterbetaling av barnetrygd.

Boligreservene begynner å bli brukt opp. Kommunene gir tilbakemeldinger om press på kapasiteten i barnehage, skole, SFO, fastlege og helsehjelp innen psykisk helse. For bosettingen framover er det viktig at boligreserven blir brukt, ikke bare det som er sentrumsnært. Da må vi se på transportløsninger som gjør det mulig med enda mer spredt bosetting. Her har vi i komiteen hørt om ulike løsninger, som bestillingsbuss og kommunalt innkjøp av bruktbiler til flyktninger.

Det viktigste i integreringspolitikken er å få folk i arbeid, og at en blir en del av lokalsamfunnet. 80 pst. av ukrainske fordrevne i Norge som er ferdige med introduksjonsprogrammet, er enten i arbeid, i utdanning eller i gang med videre kvalifisering. Det mener jeg viser at vi gjør mye rett. Arbeidsministeren har flere ganger uttalt at arbeidsrettingen for de fordrevne må forsterkes. Jeg ser fram til at det kommer flere arbeidsrettede tiltak på plass.

Avslutningsvis vil jeg nok en gang få lov å takke Kommune-Norge og frivilligheten for at de stiller opp. De skal ha hovedæren for at det har gått så godt som det har gjort.

Presidenten [12:35:01]: Det vert replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [12:35:12]: Nylig kunne vi lese et intervju i Nettavisen med representantens partifelle og nylig avgåtte nestleder Ola Borten Moe, der han i forbindelse med velferdssystemet vårt bl.a. uttalte:

«Det er en vanskelig diskusjon det her. Vi er veldig stolte av velferdssystemet vårt. Men er det kompatibel å ha så rause fellesskapsordninger og så høy innvandring fra grupper som er vanskelige å integrere? Jeg tror ikke det.»

I det samme intervjuet åpnet han opp for å gjøre det mer lønnsomt å jobbe, og stramme inn på pengeytelsene vi gir til flyktninger. Så mitt spørsmål er: Er representanten Greni enig med sin partifelle Ola Borten Moe i at vi må stramme inn på pengeytelsene til flyktninger?

Heidi Greni (Sp) [12:36:09]: Jeg er enig i at det er en veldig viktig diskusjon å ta. Når det gjelder f.eks. ukrainske flyktninger, ble det jo, som jeg nevnte i innlegget mitt, gjort grep i forrige uke, der det ble redusert etter-

betaling av barnetrygd til ukrainske flyktninger. Det blir gjort grep som gjør at vi blir mer harmonisert med nabolandene våre, og det tror jeg det er viktig at vi fortsetter følger med på videre. Vi kan ikke ha det sånn at vi fortsetter å motta over halvparten av dem som kommer til Norden, og det føler jeg meg veldig trygg på at regjeringen jobber videre med. Vi må se om det kan være andre tiltak der vi også må se på harmonisering med nabolandene. Men så må vi også ha med i denne diskusjonen at det er et annet kostnadsnivå i Norge enn i andre land, så det må ses i relasjon til det.

Erlend Wiborg (FrP) [12:37:12]: Det om barnetrygd har vi allerede tatt, og der er det ganske bred enighet, tror jeg. Men spørsmålet gikk på øvrig pengeytelse, hva man konkret får, f.eks. når man går inn i introduksjonsprogrammet. Så hører jeg at svaret fra regjeringen er at dette er viktige diskusjoner, og at dette skal den se nøye på, men det er noe jeg ofte får til svar, nesten uansett hva man stiller spørsmål om i denne sal.

Fremskrittpartiet har fremmet et konkret forslag om at pengeytelsene man gir til flyktninger som kommer, skal ha et makstak som er på svensk og dansk nivå. For som jeg tidligere har vært inne på: Når vi i Norge gir over dobbelt så mye penger til dem som kommer, også justert for kostnadsnivå, og i noen tilfeller opp mot ni ganger så mye i velferdsytelser, påvirker det selvfølgelig hvem som kommer. Er det et forslag Senterpartiet vil støtte?

Heidi Greni (Sp) [12:38:18]: Vi skal selvsagt se til våre naboland, men når det gjelder introduksjonsprogrammet, tenker jeg det er viktig at de faktisk har en inntekt å leve av og kan lære seg språket raskt. Vi må gjerne se til Sverige, men jeg tror jeg og representanten fort kan bli enige om at det ikke er all integreringspolitikk i Sverige som har vært veldig vellykket, og det er ikke sikkert vi skal følge alle de tiltakene som Sverige har. Jeg tror det er bra at når de er i introduksjonsprogram, får de bruke kreftene sine på å lære seg det norske språket. Jeg tror det er inngangsbilletten for å bli integrert i Norge og for å få delta i arbeidslivet. Og jeg håper vi begge er enige om at det viktigste er å komme raskt i arbeid eller utdanning og raskt bli en del av det norske samfunnet. Da må vi kanskje gjøre justeringer, men vi må ikke gjøre justeringer som hindrer integrering.

Mudassar Kapur (H) [12:39:30]: Vi vet at noe av det som skaper de største forskjellene i Norge i dag, er dem som står utenfor arbeidslivet, opp mot dem som er innenfor arbeidslivet. For barn handler det selvfølgelig om ikke å falle ut av skoleløpet.

Vi ser at veldig mange av dem som gjerne er overrepresentert i statistikken over lavinntektsfamilier, er

dem som gjerne har kort botid i Norge, som ofte har én inntekt, eller kanskje at ingen i familien har inntekt, som sliter med å komme seg inn i arbeidslivet. Barna vil dermed også slite i skolen og står i fare for å droppe ut.

Noe av det viktigste vi kan gjøre, er å få flere kvinner med minoritetsbakgrunn inn i arbeidslivet. På den bakgrunn vil jeg gjerne spørre statsråden – jeg mener representanten – om hvorfor det er slik at vi ikke får god nok støtte fra regjeringen til de forslagene som kan få flere kvinner inn i arbeidslivet, og da kvinner med minoritetsbakgrunn?

Heidi Greni (Sp) [12:40:36]: Det var en forsnakkelse jeg kan leve med.

Jeg deler helt det synet at det viktigste vi kan gjøre for integreringen er å sørge for at vi får dem fortest mulig inn i arbeid og flest mulig inn i arbeid. I innvandrerfamilier – som i alle andre familier – går skillet mellom fattige og rike familier stort sett på arbeidsdeltakelse. Derfor er jeg veldig fornøyd med at vi nå har tatt grep i introduksjonsprogrammet, særlig overfor ukrainske flyktninger, som gjør at det blir enklere å kombinere jobb med språkopplæring, introduksjonsprogram og utdanning. Det vil gjøre at hvis en først får en fot innenfor arbeidslivet, vil det også være mye enklere å få en fast jobb.

Norge trenger kompetanse, og jeg tror at vi skal klare å få det... (Presidenten klubber.) Unnskyld hostingen!

Presidenten [12:41:47]: Tida er ute. Eg trur me gjev representanten Kapur ordet, så kan representanten Greni få svara vidare.

Mudassar Kapur (H) [12:41:50]: Jeg håper ikke det var det at jeg nesten kalte representanten for statsråd som gjorde at ettervirkningene fortsetter langt inn i neste replikkrunde. Det var ikke meningen å legge så stort press på representanten!

Men over til spørsmålet: Neste spørsmål handler fortsatt om samme tema. Vi vet jo, som representanten også er enig i, at arbeid er nøkkelen til å utjevne sosiale forskjeller. Vi ser veldig ofte at det i mange kommuner kanskje ikke alltid er like god koordinering mellom f.eks. Nav, de som jobber med integrering og bosetting og frivilligheten, for å nevne noe. Dessverre blir de kanskje sittende litt på hver sin tue og får ikke samordnet planene sine godt nok. Dette er et spørsmål som jeg tror alle partiene er opptatt av, på tvers av partilinjene, så jeg vil bare spørre representanten: Hvordan mener representanten vi kan jobbe bedre for å få en sterkere samordning mellom fagmiljøene i kommunen, slik at flere kommer inn i arbeid?

Heidi Greni (Sp) [12:42:52]: Jeg tror representanten har rett i at det i hvert fall er ganske ulikt rundt omkring

i Kommune-Norge hvordan det samarbeidet fungerer. Mitt inntrykk er at i de minste kommunene, med et litt mindre fagmiljø, er det et veldig godt samarbeid mellom flyktningtjenesten, mellom Nav, mellom kommunene osv. De ser dette i sammenheng og ser hele situasjonen til innvandrerens og innvandrerens familie.

Jeg er absolutt mottakelig for alle gode tiltak som kan styrke det samarbeidet, for jeg er helt enig i at det er samarbeid på tvers av sektorer som er løsningen for at vi skal få flest mulig raskest mulig ut i jobb.

Presidenten [12:43:40]: Replikordskiftet er avsluttet.

Erlend Wiborg (FrP) [12:43:56]: Det har aldri vært viktigere å føre en streng og ansvarlig innvandrings- og integreringspolitikk enn nå. Det er over 110 millioner mennesker på flukt, og krigen i Ukraina fortsetter for fullt.

For å gjøre det klinkende klart: Fremskrittspartiet har ment og mener fortsatt at ukrainske flyktninger skal ha kollektiv beskyttelse, og vi skal ta imot dem som kommer. Likevel ser vi at vi den siste perioden har tatt imot 50 pst. flere enn Danmark, Sverige og Finland har tatt imot til sammen, og vi har et stort press.

Vi må da stille spørsmålet: Hvorfor velger så mange ukrainere Norge i stedet for de øvrige nordiske naboland? Hovedgrunnen til det er det grunn til å tro er ytelsesnivået vi har i Norge, som er over dobbelt så godt som det man har i nabolandene. Da er det ikke rart at så mange velger Norge. Og det er grunnen til at Fremskrittspartiet har fremmet forslag om å innføre et maks-tak – ikke bare for ukrainere, men for alle flyktninger til Norge – der velferdsordningene i Norge aldri skal være bedre enn de er i våre naboland.

Et annet viktig mål er at de som kommer til Norge og skal bli, blir integrert og kommer seg ut i arbeid. Også der ser vi at Norge gjør det vesentlig dårligere enn våre naboland. Det er grunnen til at Fremskrittspartiet har fremmet forslag om å endre introduksjonsprogrammet og heller innrette systemet slik at det er arbeidssporet man skal inn i raskest mulig etter ankomst, og at opplæring i språk og samfunn skal skje utenom arbeidstid for ukrainere. Det er noe man har gjort i Danmark. Der er yrkesdeltakelsen for ukrainere på 56 pst., mens vi i Norge ligger på 18,8 pst.

For Fremskrittspartiet handler innvandringspolitikk om bærekraft og rettferdighet. Mens kommunene opplever et stort press på kommunale tjenester og boligmangel, krangler flere partier her i denne sal om man skal hente 1 000, 2 000 eller 5 000 kvoteflyktninger, som vil legge et ekstra press på kommunene i en allerede krevende situasjon. Fremskrittspartiet foreslår at når vi får så mange ukrainere som kommer til Norge, bør vi ta

imot null kvoteflyktninger det neste året for at vi heller skal hjelpe de ukrainerne som kommer. Folk som kommer fra andre steder i verden, skal vi fortsatt hjelpe, men da i deres nærområder. På den måten vil vi kunne få hjulpet langt flere enn det man gjør med den politikken man fører i dag.

Hva er resultatene av den asylpolitikken Norge og Europa i stor grad har ført gjennom mange år? Vi ser at tusenvis av mennesker drukner eller blir savnet på sin ferd over Middelhavet, og det er store mørketall. Vi har latt det være opp til kyniske menneskesmuglere å være med og avgjøre hvem som skal få komme inn til Europa og Norge, og altfor ofte ser vi også at de som kommer, ikke nødvendigvis er de som har størst behov for hjelp og beskyttelse.

Det er derfor Fremskrittspartiet nok en gang tar til orde for å innføre asylmottak i tredjeland. Vi var ganske alene da vi lanserte dette opprinnelig. Så ser vi at Danmark, Storbritannia og Italia har kommet etter. Selv i Tyskland diskuteres asylmottak i tredjeland. Det er en effektiv modell som sørger for at de som har et reelt behov for beskyttelse, får det, men den vil være til ulempe for de kyniske menneskesmuglerne og for velferdsmyndigheter.

Det å lukke øynene for realitetene hjelper ingen. Det å videreføre en naiv innvandrings- og integreringspolitikk hjelper ingen. Det å føre en streng innvandringspolitikk handler om å ta ansvar, for nå står Kommune-Norge overfor en krevende tid. Det å føre en streng innvandringspolitikk handler om å ta de flyktningene som kommer til Norge, på alvor, for en naiv integreringspolitikk rammer de skikkelige innvandrerne vi har i Norge, som har et mål om å jobbe og skape et bedre liv for seg og sin familie.

Petter Andreas Wadstensvik (SV) [12:49:24]: I dag er det rekordmange mennesker på flukt. Over 100 millioner mennesker har måttet flykte fra hjemmene sine og forlate det hverdagslivet de kjenner. Disse menneskene har det vanskelig og trenger desperat hjelp. Da mener vi i SV at det er viktig at de som har mulighet til det, stiller opp.

Kommunene har tatt imot over 65 000 ukrainske flyktninger siden Russlands fullskala invasjon i 2022. Det er en formidabel innsats. Nå ser vi at etatene i kommunene opplever kapasitetsproblemer. SV mener at vi må bistå kommunene med ekstra ressurser, slik at de kan fortsette å gjøre den gode og viktige jobben med mottak og integrering av flyktninger.

Verden er større enn Europa. Når historisk mange flykter fra krig og konflikt, må Norge ta imot flere, ikke færre, kvoteflyktninger. SV legger fram et alternativt budsjett der vi følger FNs anbefaling om å ta imot 5 000

kvoteflyktninger. Å komme som kvoteflyktning er en trygg måte å komme til Europa og Norge på og står i sterk kontrast til de mange menneskene som legger ut over Middelhavet på en livsfarlig flukt.

SV mener, i likhet med UNHCR, at den beste måten å redusere de livsfarlige reisene over Middelhavet på er nettopp å styrke de trygge fluktrutene, kvoteordningen og familiegjenforening. Familieliv er en menneskerett. SV mener vi burde senket, ikke økt gebyrene for familiegjenforening.

Det er ingen tvil om at SVs syn i flyktning- og integreringspolitikken er i mindretall her på Stortinget. Derfor er hvert steg i riktig retning et stort steg. Vi er veldig glade for at vi har fått gjennomslag for at det for enkelte typer utvisningssaker som omfatter utlendinger med barn i Norge, som hovedregel skal ilegges krav til tilleggs tid for permanent oppholdstillatelse i stedet for utvisning. Det betyr at færre barn trenger å være redde for å miste sine foreldre.

Vi er også veldig glad for at støtten til NOAS, Jussbuss og andre aktører som bidrar med viktig rettshjelp for asylsøkere, økes i neste års statsbudsjett. Det er et stort behov for økt rettssikkerhet på asylfeltet, og satsingen på såkalte spesielle rettshjelpstiltak er et steg i riktig retning.

Tobias Drevland Lund (R) [12:52:35]: Krigen i Ukraina går snart inn i sitt andre år, og det virker dessverre som om den heller ikke vil ta slutt med det første. Europa har opplevd den største flyktningkrisen siden annen verdenskrig, og dette har selvfølgelig preget oss alle, men først og fremst de menneskene som har måttet legge ut på flukt. Jeg er veldig glad for at Norge har stilt opp for Ukraina og for ukrainerne i den situasjonen de nå befinner seg.

Derfor vil jeg også oppfordre regjeringen til ikke å redusere dette til en konkurranse med våre naboland i Norden om å ha lavest mulige ankomsttall. Så lenge krigen i Ukraina pågår, bør vi i Norge gjøre det vi kan, og ta imot vår andel av dem som flykter fra krigen. Da må kommunene vite at de har staten i ryggen økonomisk. Det må komme flere og bedre tiltak for å sikre boliger til alle, og alle ekstra utgifter kommunene får, må det garanteres for at staten skal dekke – det skal dekkes av fellesskapet. Dette, som så mye annet, kan vi løse hvis vi gjør det i fellesskap.

Fellesskap fungerer, men da må fellesskapet stille opp. Derfor vil Rødt styrke kommunenes budsjetter slik at de kan tilby gode tjenester til befolkningen og til dem som kommer fra Ukraina. Samtidig mener vi at det er viktig og riktig å sikre at de som får opphold i Norge, gis et best mulig utgangspunkt til å klare seg. Arbeid er en viktig nøkkel til integrering og et godt liv i Norge, men

veien til arbeidslivet kan være vanskelig for mennesker som kommer hit på flukt fra krig. De må lære et nytt språk, bli kjent med et nytt samfunn, med nye normer, lover og regler og en helt ny kultur. Vi må satse på integrering fra første dag. Derfor øker vi introduksjonsstønden og antallet norsktimer for beboere på mottak. Rødt styrker også flere av organisasjonene som jobber med integrering, og vi styrker overføringene til områdesatsingene.

Det å bo på asylmottak er virkelig ikke et luksusliv. De som bor der, merker også den priskrisen vi står i. Stønadene til dem som bor på mottak, enten de har inkludert kantine eller ikke, er lave – milevis unna det som må kunne anses å være en fattigdomsgrense. Matpriser og prisene på nødvendige hverdagsartikler stiger i været og setter stadig nye rekorder. Dette merker særlig de som har aller, aller minst. Det er derfor helt forferdelig å se at i mange av de matkøene som er rundt omkring i landet, står det mange som nettopp er flyktninger fra Ukraina. Derfor øker Rødt stønadssatsene for alle som bor på mottak, for vi mener at ingen som kommer hit på flukt fra krig, skal måtte stå i matkø. Vi øker alle satsene med 30 pst. sammenlignet med det som er dagens nivå.

Barn og unge mennesker er sårbare, og barn og unge som kommer hit til Norge som enslige mindreårige asylsøkere, er særlig sårbare og særlig utsatte. På få år har flere hundretalls enslige mindreårige asylsøkere forsvunnet tilsynelatende sporløst, uten at man vet hva som har skjedd. Politiet har fått hard kritikk for ikke å ha oppklart disse forsvinningene – dette til tross for at Stortinget har vedtatt at alle forsvinninger som involverer barn og unge, skal etterforskes på lik linje. Hvert barn som blir borte, er en tragedie, men det minste vi skal kunne forvente, er at det blir etterforsket skikkelig.

Så er spørsmålet hvordan vi best skal kunne forhindre at flere enslige mindreårige asylsøkere forsvinner i fremtiden. Slik det er i dag, er det barnevernet som har ansvaret for dem som er under 15 år, mens UDI har ansvaret for dem mellom 15 år og 18 år. Rødt mener dette er et kunstig skille. Vi mener at barnevernet burde ha ansvar for alle de unge enslige mindreårige asylsøkerne. Det setter vi også av penger til i vårt alternative statsbudsjett. Vi har lagt inn en gradvis overføring av dem mellom 15 år og 18 år til nettopp barnevernet.

Det finnes en veldig stor verden der ute, utenfor denne stortingssalen, en verden som dessverre nå er preget av konflikt, av krig og av klimaendringer som kommer i en rasende fart – en verden der over 100 millioner mennesker er på flukt. Så klart kan ikke Norge hjelpe alle. Det mener heller ikke Rødt, men som et minimum kan vi følge anbefalingen fra FN's høykommissær for flyktninger når det gjelder hvor mange kvoteflyktninger vi bør ta imot. Derfor legger vi i vårt budsjett

opp til at vi skal ta imot 5 000 kvoteflyktninger, som er det FN's høykommissær for flyktninger ber oss om.

Det er veldig uheldig at regjeringen nok en gang reduserer antallet kvoteflyktninger Norge forplikter seg til å ta imot, og at andre partier, f.eks. Fremskrittspartiet, foreslår å stramme helt inn – at Norge skal ta imot null kvoteflyktninger. Det mener jeg er feil. Vår solidaritet med mennesker på flukt kan ikke og skal ikke begrense seg til Europa. Vi står overfor veldig mange utfordringer på dette feltet, men utfordringer er til for å løses, og de løses best i fellesskap.

Presidenten [12:57:34]: Då er det klart for replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [12:57:43]: Det er mye man kan si om Rødts politikk, og spesielt innenfor innvandring og integrering, men det å fremme forslag om å femdoble antall kvoteflyktninger fra regjeringens forslag tror jeg er meget uheldig.

Tidligere i dag har vi diskutert ytelsesnivået, altså ytelsene Norge gir til flyktninger, som er særdeles sjenerøst sett opp mot hva man mottar i nabolandene. De fleste er enige om at det er en stor utfordring, for det tiltrekker seg flere. Derfor har Fremskrittspartiet fremmet forslag om å kutte, så man ikke skal ha høyere velferdsgoder i Norge enn man får i Sverige og Danmark.

Representanten Drevland Lund var inne på at Rødt foreslår å øke introduksjonsstønden med 12 000 kr. Hvilket signal tror representanten det vil gi? Vil det gjøre Norge enda mer attraktivt å dra til i stedet for å dra til Sverige eller Danmark?

Tobias Drevland Lund (R) [12:58:45]: Jeg takker for spørsmålet.

For det første er det ingen overraskelse at Fremskrittspartiet har lyst til å føre en streng og det jeg vil kalle en urettferdig innvandrings- og asylopolitikk. Det at man foreslår å ta imot null kvoteflyktninger i en tid da det er over 100 millioner mennesker på flukt, er i seg selv veldig usolidarisk.

Men til spørsmålet om nivået på ytelse: Jeg og Rødt vil advare mot at man gjør dette til en konkurranse, et slags «race to the bottom», der vi hele tiden skal prøve å konkurrere med våre nordiske naboland om å ha de dårligste ordningene. Hvis man ser på hvordan det er i f.eks. Sverige og Danmark, er det jo også veldig mange problemer der når det gjelder bl.a. integreringspolitikken.

Jeg mener at vi må gi alle som kommer til Norge, gode forutsetninger for å kunne leve et godt liv. Når vi også vet at mange av dem som kommer hit på flukt fra Ukraina, ender opp i matkø, er jo ikke spørsmålet om de

får for mye penger. Spørsmålet – og det kan rettes tilbake til representanten – er om de får for lite penger.

Erlend Wiborg (FrP) [12:59:50]: Jeg må si at jeg synes det er en smule underlig av Drevland Lund å mene at vi har så utrolig dårlige velferdsordninger i Skandinavia. Med respekt å melde er det vel ingen steder i verden der flyktninger og asylsøkere får bedre velferdsordninger enn man får i Norge og Skandinavia.

Jeg er helt enig med representanten i at dagens asylsystem er urettferdig, for i dag er det de som har mulighet til å betale kyniske menneskesmuglere enorme summer, som får muligheten til å komme til Europa – i stedet for å gjøre som Fremskrittspartiet ønsker, i større grad å hjelpe folk i sine nærområder. Men arbeid er nøkkelen, og Fremskrittspartiet har et konkret forslag som går på å endre introduksjonsprogrammet til en mer dansk modell, som har vist seg vellykket, der man går rett ut i arbeid, og så får man språkopplæring på kveldstid og i helger. Er det et forslag Rødt kan støtte, når vi vet det virker?

Tobias Drevland Lund (R) [13:00:53]: Jeg tror det er veldig viktig at man gjør introduksjonsprogrammet lettere å kombinere med arbeid. Det tror jeg er viktig. Men introduksjonsprogrammet er også viktig, mener Rødt, og derfor har vi også vært mot de midlertidige endringene på dette feltet, for vi mener at alle burde gjennom introduksjonsprogrammet. Vi vet ikke hvor lenge ukrainske flyktninger skal befinne seg i Norge. Så lenge krigen vedvarer, burde vi legge til rette for at de skal være her en stund. Derfor er det også viktig å lære seg språket, for å være en del av det norske samfunnet. Så jeg vil advare mot at man skal gjøre opplæringen dårligere, men at det skal være lettere å kombinere med f.eks. arbeid, tror jeg er smart.

Presidenten [13:01:32]: Replikkordskiftet er avsluttet.

Statsråd Emilie Mehl [13:01:53]: Aldri før har Norge tatt imot så mange flyktninger og fordrevne på kort tid. De siste to årene har 78 000 personer søkt om beskyttelse i Norge, 70 000 av disse fra krigshandlingene som herjer Ukraina. Norges solidaritet med Ukraina er stor. Kommunene og frivilligheten har lagt ned en enorm innsats, og over 60 000 flyktninger er bosatt på under to år.

Forrige vinter gjennomførte Russland målrettede angrep mot sivil energiinfrastruktur. Ukraina forbereder seg nå på nok en vinter der store områder kan bli stående uten strøm og varme. Frontlinjene har utviklet seg til et utmattelsesbilde, og det er lite som tyder på at konflikten får en løsning i nær framtid. Derfor må vi forbere-

de oss på at det vil komme mange ukrainere til Norge også i tiden framover.

Den ukrainske flyktnings situasjonen skjer i en kontekst der store deler av Europa opplever et stort migrasjonspress. Hittil i 2023 har over én million personer søkt om asyl i Europa. Asylankomstene til Europa har ikke vært høyere siden 2016. Det er veldig usikkert hvordan ankomstbildet vil se ut i året som kommer, med tanke på både fordrevne fra Ukraina og andre asylsøkere. Norge skal vise solidaritet og ta sin del av ansvaret for mennesker på flukt.

Da regjeringens forslag til statsbudsjett ble utarbeidet, lå det til grunn en prognose på 25 000 asylsøkere i 2024, hvorav 20 000 var fordrevne fra Ukraina. Dette er et lavere nivå enn ankomstnivået i år. Siden august har vi sett en økning i antallet asylsøkere til Norge, særlig sammenliknet med andre nordiske land. Det er derfor risiko for at det vil komme flere asylsøkere enn det som er lagt til grunn i regjeringens budsjettforslag. Dette vil vi komme tilbake til Stortinget med dersom det blir behov, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. I tillegg har vi lagt fram tiltak – og vurderer flere – som vil kunne bidra til at ankomstene til Norge blir mer på samme nivå som ankomstene til øvrige nordiske land.

Migrasjonsfeltet er alltid preget av høy grad av usikkerhet om framtidige ankomstnivåer og store svingninger i ankomsttallene. I 2024 er usikkerheten ekstra stor, både knyttet til Ukraina og knyttet til asylsøkere for øvrig. UDIs siste prognoser spenner fra lave 8 000 ankomster til 120 000 i scenarioet med høyest tall.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til UDI med 1,6 mrd. kr i 2024. Økningen er i hovedsak knyttet til innkvartering av asylsøkere, medregnet utgifter til mottak, tilskudd til vertskommuner for asylmottak og stønader til mottaksbeboere. Regjeringen foreslår også å bevilge 307,6 mill. kr i 2024 til å videreføre det meste av den kapasiteten politiet og UDI har hatt i år til å håndtere asylankomster fra Ukraina. Dette skal sikre at utlendingsforvaltningen administrativt kan håndtere de mest sannsynlige ankomstnivåene på en god måte, i tillegg til å ha beredskap for å håndtere ankomstnivåer utover det som ligger i prognosen.

På grunn av de høye asylankomstene de siste to årene har regjeringen foreslått å redusere kvoten for overføringsflyktninger fra 2 000 til 1 000. Regjeringen mener at vi må se tallet på overføringsflyktninger i sammenheng med det totale ankomstbildet og migrasjonssituasjonen i Norge.

Flere stater bruker sine etterretningstjenester til å overvåke og påvirke egne borgere som er bosatt i Norge. Utlendingsmyndighetene forvalter informasjon som mange aktører ønsker tilgang til. Derfor foreslår regjeringen å bevilge 12 mill. kr til å styrke informasjonssikkerheten i utlendingsforvaltningens systemer.

Det pågår også utvikling av felleseuropeiske IT-systemer for styrket grensekontroll og bedre informasjonsdeling mellom Norge og de andre Schengen-landene. Arbeidet gjør oss bedre rustet til å forebygge, avverge og motarbeide grensekryssende kriminalitet, ulovlig migrasjon og terrorisme. Politiet og UDI er ansvarlige for systemutviklingen, den største delen av utviklingsarbeidet gjennomføres av politiet. Regjeringen foreslår å bevilge 64,5 mill. kr for å videreføre implementeringen i UDI og Utlendingsnemnda i 2024.

De siste årene har UDI gjennomført tiltak og utredninger for gradvis å gjøre en helt nødvendig modernisering av utlendingsforvaltningens databaser og systemer. Dette arbeidet fortsetter i 2024. Forprosjekt for modernisering av utlendingsforvaltningens grunnsystemer vil i løpet av vinteren 2024 levere et oppdatert sentralt styringsdokument. Dette vil være gjenstand for en ekstern kvalitetssikring i 2024, med sikte på å komme videre til gjennomføringsfasen.

Til slutt vil jeg igjen benytte anledningen til å takke kommuner, frivillige og andre som har vist stor velvilje og engasjement i møte med flyktninger og fordrevne. Dette er en innsats som kommer til å bli viktig også i året som kommer. Regjeringen vil føre en politikk som gjør oss i stand til å håndtere ankomstene på en best mulig måte.

Presidenten [13:06:58]: Det vert replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [13:07:04]: Innvandringspolitikken skal etter Høyres mening være streng, rettferdig og bærekraftig over tid. Jeg håper det også er et politikkområde hvor vi kan sikre en god og langsiktig bred enighet. Jeg mener det er viktig at vi også jobber for å opprettholde tilliten til asylsystemet på sikt. Det mener jeg handler om bl.a. å sikre rask behandling av asylsøknader, effektiv retur av dem som ikke har krav på beskyttelse, og god integrering av dem som får opphold her. Derfor er det viktig at vi sikrer rask uttransport av dem som av ulike årsaker ikke skal få opphold i Norge. Det kan også gjelde personer som begår ulike former for kriminalitet. Det kan også være aktuelt å utvise personer som har fått asyl i Norge, dersom de begår kriminelle handlinger. Det synes jeg er rimelig for å opprettholde tilliten til systemet på sikt.

Etter enigheten med SV går regjeringen inn for å innføre fritt rettsråd for flyktninger som har barn, og som er dømt for brudd på straffeloven. Mitt spørsmål er: Hvorfor er det en riktig prioritering for Senterpartiet?

Statsråd Emilie Mehl [13:08:10]: Det er viktig at vi har flere tanker i hodet samtidig på utlendingsfeltet. Vi må sikre at vi har god rettsikkerhet for personer som er avhengige av den saksbehandlingen og de vedtakene

man blir underlagt fra bl.a. utlendingsforvaltningen. Vi må også bruke penger og innsats på å ha en effektiv returpolitikk – det vi gjør både i Norge og i samarbeid med andre land. I Schengen-området er det et stort potensial for at flere land kan bli bedre på retur. Det er noe av det vi mener er viktig å jobbe for.

Mari Holm Lønseth (H) [13:08:45]: Jeg er enig i at det er viktig at vi jobber for å få til bedre retur, men mitt spørsmål var mer om hvorfor det er riktig å bruke skattebetalernes penger på fritt rettsråd for personer som er dømt for brudd på straffeloven, og som eventuelt skal sendes ut av landet. De må selvfølgelig gjerne få retts hjelp, men det var altså knyttet til det.

Jeg har et annet spørsmål også, knyttet til noe av det statsråden tok opp i sitt innlegg, som handler om budsjettering med omsyn til antallet flyktninger. Som statsråden var inne på, styrer regjeringen egentlig etter et budsjett som ikke går opp med den virkeligheten man ser for seg at skal skje. UDI sier at det kommer til å komme mellom 25 000 og 45 000 flyktninger, men det har man altså ikke budsjettert for. Vi har sett eksempler fra Vest politidistrikt, hvor man nå nedbemanner fordi man planlegger for et ankomsttall som ikke stemmer overens med virkeligheten.

Det er bra at regjeringen vil komme tilbake til det i revidert budsjett, men de kunne ha kommet tilbake før jul. Hvorfor synes regjeringen det er en god idé å styre etter et budsjett som man vet at ikke går opp?

Statsråd Emilie Mehl [13:09:49]: Til det forrige spørsmålet, som ble tatt opp på nytt i dette spørsmålet: Dette handler om å ivareta barna. Uansett om man har brutt straffeloven eller ikke, så er det å skille foreldre og barn veldig inngripende. Vi må være sikre på at det er rettsikkerhet også for de familiene.

Til det som handler om budsjettet: Det er ingen tvil om at ankomstsituasjonen er usikker. Vi vet ikke nå hvordan den kommer til å se ut om tre måneder, og vi mener derfor det er klokt å følge med på dette underveis og komme tilbake til det i revidert nasjonalbudsjett hvis det er behov for å endre bevilgningene.

Erlend Wiborg (FrP) [13:10:38]: Dette er litt en oppfølging av den foregående replikkvekslingen, for i budsjettet står det at budsjettforslaget i Prop. 1 S bygger på prognosene fra Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen, BGU, fra juni. Ifølge disse prognosene er det beregnet at det kommer 20 000 fordrevne fra Ukraina i 2024, i tillegg til 5 000 asylsøkere fra andre land. Samtidig var det flere av oss som med en gang regjeringen la frem sitt budsjett, mente at anslagene var altfor lave. Regjeringen har nå bedt norske kommuner om å bosette 37 000 flyktninger neste år.

Mitt spørsmål er: Har regjeringen underbudsjettet i statsbudsjettet, når budsjettet bygger på prognoser på 25 000, ikke 37 000, som regjeringen har signalisert? Hvordan skal kommunene forholde seg til dette?

Statsråd Emilie Mehl [13:11:37]: Akkurat dette spørsmålet svarte jeg på i innlegget mitt. Jeg sa at vi måtte bruke tall fra juni da vi la statsbudsjettet, men at prognosene nå har endret seg. Videre sa jeg at vi kommer til å komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett, dersom det er behov for å endre bevilgningene. Ankomstsituasjonen er usikker når det gjelder både personer fra Ukraina og asylsøkere for øvrig.

Erlend Wiborg (FrP) [13:12:03]: Ja, statsråden sa akkurat det samme i innlegget sitt som hun nå sa, og egentlig i forrige replikkveksling også, men hun besvarer ikke hvorfor regjeringen ikke har kommet med f.eks. en endringsproposisjon eller en tilleggsproposisjon allerede nå, sånn at kommunene kan få en større forutsigbarhet.

Man ser at kommunene nå mener situasjonen er komplisert ikke bare på grunn av antallet som kommer, men mye på grunn av usikkerheten man nå ser. Nordland fylkesting vedtok nylig en uttalelse som var ganske krass. Det gikk på asylmottak og kostnadene knyttet til det. De mener at ikke alle reelle kostnader dekkes, og de har derfor vedtatt en uttalelse der de ber om større forutsigbarhet, og det skaper jo ikke dette. Statsråden må vel være enig i at det er en fordel at kommunene, som allerede er i en anstrengt situasjon, får størst mulig forutsigbarhet også på kostnadssiden.

Statsråd Emilie Mehl [13:13:06]: I budsjettet ligger det også en overskridelsesfullmakt på 3 mrd. kr under Justis- og beredskapsdepartementet, bl.a. knyttet til den uforutsigbarheten som er rundt disse tingene. Det er viktig for regjeringen at vi har ordninger som tar vare på asylsøkerne, men også at kommunene får forutsigbarhet. Derfor er vi opptatt av tett og god dialog med dem.

Vi har i høst vært ganske tydelig ute og sagt at dette kan bli ganske tøft i 2024. Det var viktig for oss å gjøre tidlig oppmerksom på at ankomstbildet mot Norge har endret seg, altså at det kommer flere hit fra Ukraina enn det gjorde før. Derfor har vi også vært nødt til å ta noen grep, for vi mener vi må lengre ned mot et nordisk nivå.

Så er det sånn at tallene fortsatt kan være i forandring, og hvis vi hadde lagt fram en proposisjon nå, er det ikke sikkert at den hadde stemt om tre måneder.

Erlend Wiborg (FrP) [13:14:02]: Kommunene har ikke forutsigbarhet i det hele tatt. Det er også en stor bekymring ute i Kommune-Norge rundt regjeringens for-

slag knyttet til at kommunene nå kan bli pålagt å etablere og drifte asylmottak. Det er noe kommunene reagerer ganske sterkt på, da de mener at det skaper uforutsigbarhet.

Neste spørsmål går på et litt annet tema, som ikke har vært omtalt, men som er en stor og også økende utfordring. Det er kampen mot negativ sosial kontroll. Jeg er helt sikker på at statsråden er enig i at negativ sosial kontroll må bekjempes med alle mulige virkemidler, da det er uakseptabelt at vi har flere som bor i Norge som ikke nyter de samme frihetene som alle oss andre. Når vi vet at problemet øker, ber jeg statsråden redegjøre for hvilke konkrete tiltak for å bekjempe negativ sosial kontroll man nå har i budsjettet.

Statsråd Emilie Mehl [13:15:06]: Det er en god del av de tiltakene som ikke hører hjemme i denne debatten. For eksempel diskuterte vi justis- og beredskapsbudsjettet i går. Der var en av regjeringens sentrale satsinger og prioriteringer i 2024 en opptrappingsplan mot vold i nære relasjoner og vold og overgrep mot barn. Negativ sosial kontroll og æresvold er en del av det. Dette ligger under flere andre departementer. I tillegg er det selvfølgelig en viktig del av utlendingsforvaltningen at man skal sørge for trygghet for dem som kommer hit. Der vi klarer å fange opp omgåelsesekteskap, tvangsekteskap og den type ting, må det også skje gjennom de systemene vi har på utlendings- og innvandringsiden.

Presidenten [13:15:57]: Replikordskiftet er avsluttet.

Statsråd Tonje Brenna [13:16:13]: Siden Russlands fullskala invasjon av Ukraina har nesten 70 000 ukrainere søkt beskyttelse i Norge. Til nå er rundt 55 000 fordrevne fra Ukraina bosatt i små og store kommuner over hele landet. Bosettingen har gått rekordraskt, og jeg er dypt imponert over den solide innsatsen som er lagt ned fra kommuner, frivillige organisasjoner, arbeidsgivere og lokalsamfunn for å integrere ekstraordinært mange de siste årene.

Situasjonen i Ukraina er usikker. Vi vet ikke hvordan krigen vil utvikle seg, eller når retur til Ukraina er mulig. I høst har ankomstene til Norge økt. Vi må også forvente et høyt antall ankomster i 2024. Nøyaktig hvor mange som kommer, er det umulig å vite nå. Det avhenger av utviklingen i krigen og hvor mange av dem som flykter, som velger å komme til Norge.

Vi skal fortsatt ha kontroll på innvandringen til og integreringen i Norge. At antall ankomster skal komme nærmere nivået i våre naboland, er viktig for regjeringen. Hvis vi skal sikre at fordrevne fra Ukraina får et godt opphold og kommer raskt i jobb, må vi bidra til at kom-

munene har tilstrekkelig kapasitet til å følge opp. Nivået på ankomstene må være bærekraftig over tid. Regjeringen vil på vanlig måte komme til Stortinget med oppdaterte anslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Fordrevne fra Ukraina med kollektiv beskyttelse er i Norge midlertidig. Det skal tilrettelegges for at de returnerer til Ukraina. Regjeringens mål er at ukrainere får et godt opphold i Norge mens de er her. Vi forventer samtidig at alle voksne fordrevne gjør det de kan for å komme seg raskt i jobb. Det er bra for den enkelte, og det er bra for familiene. Deltakelse i arbeidsmarkedet kan også gi kompetanse for den enkelte som kan være verdifull ved retur til Ukraina, og som er verdifull for Norge. Vårt hovedmål i integreringspolitikken er å få flere i jobb, bygge sterke fellesskap og gode fellesarenaer, fremme likestilling og motvirke negativ sosial kontroll. Arbeid er nøkkelen til integrering, og veien til arbeid går gjennom kvalifisering og utdanning. Innvandrere skal få bidra med sine ressurser.

Til sammen foreslår vi nesten 29 mrd. kr til bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere i 2024. Regjeringen foreslår å videreføre den midlertidige ekstrabevilgningen til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet på 55 mill. kr. Dette skal bidra til å håndtere et fortsatt høyt antall ankomster og i tillegg følge opp den rekordhøye bosettingen de siste to årene.

Norskunnskaper er viktig for integrering og selvforørgelse. Norskopplæring skjer i mange kommuner på dagtid, noe som kan være til hinder for å komme i jobb. Derfor foreslår regjeringen 30 mill. kr til å etablere et nasjonalt tilbud om digital norskopplæring. Opplæringen skal kunne gjennomføres på dagtid, på kveldstid eller i helgen og kan dermed enklere kombineres med jobb eller annen utdanning. Arbeidsplassen er den viktigste integreringsarenaen for voksne. Regjeringen har derfor også foreslått å øke arbeidsrettingen i introduksjonsprogrammet, for at flere fordrevne fra Ukraina raskt skal kunne komme ut i arbeid.

Mange innvandrere møter barrierer som hindrer deltakelse i samfunnet og i arbeidslivet. Det taper samfunnet og den enkelte på. Antall saker om negativ sosial kontroll og æresrelatert vold har økt de siste årene. Vi vil sørge for at flere får den hjelpen de trenger. Derfor foreslår vi å øke antall mangfoldsrådgivere i skolen, som gir råd og veiledning til elever og driver forebyggende arbeid. Vi styrker også Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. I tillegg styrker og utvider vi bo- og støttetilbudet for personer over 18 år utsatt for negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

Regjeringen lanserte nylig en handlingsplan mot rasisme og diskriminering. Som et tiltak i planen foreslår vi å bevilge 10 mill. kr i tilskudd til kommuner som jobber aktivt for mangfold og mot rasisme og diskriminering.

Vi ønsker et samfunn der alle stiller på lik linje og opplever samme mulighet til å bidra i samfunnet og være en del av fellesskapet. I 2024 går vi inn i tredje år på rad med høye ankomsttall og stort bosettingsbehov. Det vil kreve mye av mange. Vi skal fortsette å stille opp og ta vår del av ansvaret. Jeg er trygg på at regjeringens budsjettforslag ruster oss til å håndtere situasjonen på en god måte, og at vi skal få til dette sammen.

Presidenten [13:20:35]: Det vert replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [13:20:47]: Hvis jeg hørte statsråden riktig i innlegget hennes nettopp, sa hun at regjeringen skulle komme tilbake til Stortinget med tilleggsbevilgninger på vanlig måte. Da vil jeg bare si at jeg ikke synes dette er en vanlig måte å håndtere den slags økte kostnader på. Det en måte Støre-regjeringen har valgt å gjøre det på. Da det var flyktningkrise i 2015–2016, var det også veldig stor usikkerhet knyttet til kostnader, både for kommuner, politiet og alle i mottaksapparatet, altså knyttet til hvor store kostnadene ville være. Da valgte Solberg-regjeringen å komme til Stortinget med en tilleggsproposisjon, og resultatet av det var selvfølgelig at man måtte legge bort noen av de prioriteringene man i normalår ville ha gjort. Nå styrer man egentlig etter et budsjett der man vil gå i minus, og man er usikker på om dette kommer til å føre til økt press på renten framover. Og da vil jeg stille litt det samme spørsmålet til statsråd Brenna som jeg stilte til statsråd Mehl:

Hvorfor synes regjeringen det er en god idé å styre etter et budsjett som man egentlig vet ikke går opp?

Statsråd Tonje Brenna [13:21:51]: Det kunne vært fristende å spørre representanten tilbake om hvordan hun mener det er relevant å sammenligne antall mennesker som kom i 2015, med antall mennesker som har kommet de senere årene, og som kanskje kan komme i 2024. Dette er en helt ekstraordinær situasjon – det er hele poenget. Derfor er vi helt tydelig på at vi følger den tett og vil komme tilbake til Stortinget hvis det er behov for det.

Det er mulig jeg i innlegget mitt burde sagt «som vanlig i den situasjonen vi befinner oss i», for jeg er enig i at situasjonen er uvanlig, men at vi har håndtert den over flere år. Vi får anslag i mai måned, hvis ikke jeg husker feil, på hvor mange vi må planlegge for at kommer i påfølgende år. Vi ber kommunene bosette og svare på hvor mange de tror de kan bosette, tidlig på året etter, og vi vedtar statsbudsjettet mot slutten av året. Det gjør at vi må justere bevilgningene underveis. Det gjør vi på vanlig måte, når det er behov for det, gjennom revidert nasjonalbudsjett. Skulle det være andre behov, kommer regjeringen selvfølgelig tilbake til Stortinget med det.

Ingen skal være urolig for at vi ikke har dekning for dem vi mottar i løpet av 2024.

Mari Holm Lønseth (H) [13:22:55]: Jeg har ikke noe problem med å forstå hvorfor man legger juni-anslagene til grunn i statsbudsjettet. Det vil jeg si er vanlig, hvis vi kun skal snakke om det. Det som er uvanlig, er at man ikke velger å komme til Stortinget med en tilleggsproposisjon for å kunne gjøre opp den regningen som vi antakelig vet kommer. Det er ikke sånn at disse kostnadene bare kan løpe helt frikoblet fra alle andre utgifter i statsbudsjettet. Det er engang sånn at man har penger å fordele. Det har i dag vært mye snakk om at det er et stramt budsjett, og det må jo bety at man eventuelt må nedprioritere noen andre ting.

For å stille et annet spørsmål: Regjeringen har sagt at de ønsker å arbeidsrette introduksjonsprogrammet mer. Det tror jeg kan være klokt, og jeg ser fram til å se høringsvarene for det også. Men i høringsbrevet skriver regjeringen også at det er mange som i dag ikke mottar de arbeidsrettede elementene som skal være en del av introduksjonsprogrammet. Da er spørsmålet:

Hva mer vil regjeringen gjøre for at de som trenger det, faktisk får de arbeidsrettede elementene de allerede i dag skal ha?

Statsråd Tonje Brenna [13:23:58]: Det er kommunene som har ansvaret for introduksjonsprogrammet, og det viktigste vi gjør fra regjeringens side, er både å sørge for de nødvendige bevilgningene og å sørge for at vi justerer når vi ser det er behov for det. Det er derfor vi nå endrer introduksjonsprogrammet og arbeidsretter det mer.

Vi har tett dialog med kommunene – vi har jevnlig møter – og som jeg også pleier å si til alle ordførere og lokalpolitikere jeg er i kontakt med: Husk på at dere, med større intensitet enn i dag, også kan ta eierskap til deres eget Nav-kontor og kan være den døråpneren lokalpolitikere kan være, dere kan koble arbeidssøkere med arbeidsgivere og fra kommunens side bidra på mange måter også til å få folk raskere i jobb.

Det er en helt klar forventning fra regjeringens side at den enkelte selv også bidrar til å komme raskt i jobb. Introduksjonsprogrammet er ett element i dette og er kanskje det viktigste kvalifiseringstiltaket vi har i møte med nyankomne. Men man må også gjøre en jobb fra kommunenes side for å sørge for at de ambisjonene som ligger i reglene knyttet til introduksjonsprogram, oppfylles, og at hver enkelt får den kvaliteten på introduksjonsprogrammet hun eller han skal ha.

Erlend Wiborg (FrP) [13:25:08]: Jeg er glad for at statsråden var såpass tydelig i sitt innlegg når det gjaldt viktigheten av å få flyktninger og andre som kommer

hit, ut i arbeid. Det er noe jeg tror alle deler, men samtidig ser vi at Norge har vært og fortsatt er altfor dårlig på det. SSB-tallene for oktober 2023 viser at sysselsettingsgraden for ukrainske flyktninger var på 18,8 pst., og tallene for september var lavere. I Danmark er sysselsettingsgraden for ukrainske flyktninger på 56 pst. Samtidig vet vi at Norge har et skyhøyt ytelsesnivå sett opp mot hva man kan få i Sverige og Danmark.

Så mitt spørsmål er om statsråden mener det er en sammenheng mellom hva man kan få i ytelser, og hvor stor arbeidsdeltakelsen er.

Statsråd Tonje Brenna [13:26:06]: Jeg har registrert en viss «halvelegant» dobbelthet i representantens spørsmål og innlegg her i dag. På den ene siden advarer man, både som parti og representanten Wiborg selv, jevnt og trutt mot svenske tilstander, men i denne debatten refererer man konsekvent til Sverige som dem vi skal se til når det gjelder integrering.

Det skal være en ambisjon at vi som land har et nivå på ytelser og hjelp og støtte man får når man kommer til Norge som flyktning, som gjør at det er mulig å leve et anstendig liv, uten at det ligger på et nivå som gjør at det i seg selv gjør at flere enn de som strengt tatt trenger det, velger seg Norge som land man ønsker å bosette seg i.

Vi må gjøre alt vi kan for å få flere i jobb, og det handler om måten vi innretter introduksjonsprogrammet på, og hvilke andre insentiver vi har for å koble arbeidsgivere med potensielle arbeidstakere. Åtte av ti av dem som fullfører introduksjonsprogrammet, er enten i arbeid, utdanning eller annen kvalifiserende aktivitet. Det er bra, men vi kan bli enda bedre.

Erlend Wiborg (FrP) [13:27:10]: Jeg må bare korrigere statsråden. Det var Danmark jeg viste til som har en sysselsettingsgrad på 56 pst., mens Norge ligger på 18,8 pst. Det er fint om statsråden sier korrekt når hun skal gjengi hva jeg har sagt.

Mitt neste spørsmål går faktisk på barnehage. Vi vet at ukrainerne som kom, i hvert fall de som kom i den første delen, i veldig stor grad var kvinner og barn. Danmark har en annen modell for barnehageopptak enn vi har i Norge. Fremskrittspartiet ønsker helst å få på plass et løpende barnehageopptak, for når man reiser og kommer til et nytt land med barn, er manglende barnehageplass et hinder for å komme seg ut i arbeid.

Er statsråden enig med Fremskrittspartiet i at hvis vår modell med løpende barnehageopptak hadde blitt gjennomført, ville det ha hjulpet enda flere ukrainere ut i arbeid?

Statsråd Tonje Brenna [13:28:15]: Jeg er enig i at vi ideelt sett skulle hatt et løpende barnehageopptak, men det koster rundt 7 mrd. kr, hvis ikke jeg tar helt feil.

Og hvis vi skal ha løpende barnehageopptak for noen, må vi ha det for alle, som jo er rett og rimelig. I lovverket vårt gjør vi ikke forskjell på folk ut fra deres bakgrunn, og da vil det koste omtrent den summen. I tillegg måtte vi da hatt en bemanning tilsvarende det vi til enhver tid måtte planlagt for, altså måtte vi da ha holdt av folk for å sørge for å ha nok folk i tilfelle noen skulle søke barnehageplass. Jeg er usikker på om det er rett bruk av ressurser.

Når det er sagt, er barnehage helt avgjørende for integrering av både ungene og foreldrene. Derfor har regjeringen i hvert eneste statsbudsjett vi har lagt fram, redusert barnehageprisen. Vi har i statsbudsjettet for neste år sørget for å redusere den ytterligere, i motsetning til Solberg-regjeringen, som også representantens parti var enten en del av eller støtteparti for, som økte barnehageprisen år for år. Det er dårlig for familiene, det er dårlig for ungene, og det er dårlig for å få flere i arbeid.

Tobias Drevland Lund (R) [13:29:26]: I høst har det rast en debatt om matkøer, som statsråden har vært særdeles aktiv i. Regjeringen varsler nå at man skal gjøre grep med tanke på ukrainske flyktninger, og da er kutt i barnetrygden forslaget som ligger på bordet der. Aftenposten har intervjuet en av de mange ukrainerne som står i matkø. Det var tobarnsmora Alvina, som sa til avisen: «Det er dumt at barna må stå i kø. Det er kaldt ute.» Dette viser den harde brutaliteten og virkeligheten, nemlig at veldig mange av dem som står i matkø, er ukrainske flyktninger.

Mitt spørsmål til statsråden er om ikke statsråden frykter at disse matkøene kan bli enda lenger hvis man gjør de grepene som regjeringen nå varsler.

Statsråd Tonje Brenna [13:30:15]: Regjeringen har ikke foreslått å kutte i barnetrygden. Vi har foreslått å slutte å etterbetale barnetrygd for det første året man har oppholdt seg i Norge. Det mener jeg egentlig er helt rimelig, for man får jo fortsatt utbetalt barnetrygd fra første dag i år nummer to, som er en raus ordning for alle som bor i Norge.

Min bekymring knyttet til matkøene er akkurat den representanten peker på: Jeg er bekymret for at vi får flere som står i matkø, at vi får flere som får behov for å ta imot gratis mat. Det er først og fremst krevende for dem som står i den køen, men det er også et uttrykk for at vi ikke klarer å gjøre det på den måten vi historisk har gjort det i Norge, nemlig ved at vi har en velferdsstat som tar så godt vare på hver og en oss at vi ikke trenger å gå og ta imot gratis mat, som noen velger å dele ut til oss. Derfor er jeg ved enhver anledning opptatt av å si at hvis man har behov for økonomisk hjelp fordi man ikke kan kjøpe mat, må man henvende seg til Nav. Det er den måten vi har innrettet førstelinjen i velferdsstaten vår på. Det

står seg, men folk må også både tørre og ville oppsøke Nav for å få økonomisk nødhjelp.

Tobias Drevland Lund (R) [13:31:19]: Jeg er helt enig med statsråden i at det er viktig at vi har en sterk velferdsstat, og den kan bare styrkes ytterligere, etter Rødts syn. Derfor øker vi minsteytelsene i velferdsstaten i vårt alternative statsbudsjett, men det var ikke det jeg hadde tenkt å ta opp med statsråden nå. Grunnen til at jeg sa kutt i barnetrygden, er, som statsråden også sa, at til forskjell fra i dag, hvor man har fått barnetrygd fra første dag, skal man altså måtte være i Norge et år før man får barnetrygd. Det vil jo gi et effektivt kutt for disse ukrainerne, som trenger disse pengene, og som nå står i veldig mange av landets matkøer. Så mitt spørsmål, som jeg ikke helt fikk svar på, er likevel:

Er ikke statsråden redd for at de grepene som tas nå, kommer til å gjøre disse matkøene enda lenger?

Masud Gharakhani hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Tonje Brenna [13:31:57]: Premisset for spørsmålet er ikke riktig, for det første året man er i Norge, får man ikke en eneste krone utbetalt i barnetrygd. Det betyr at for dem som har vært i Norge i under ett år, er ikke nivået på barnetrygden relevant for hvor godt eller dårlig husholdningsbudsjettet ditt er.

Så mener jeg vi må gjøre alt vi kan for at folk skal slippe å stille seg i matkø, enten de er født i Ukraina, et annet sted på kloden eller i Norge. Vi må gjøre det vi kan for at velferdsstaten vår skal fungere i møte med den enkelte. Derfor er jeg opptatt av at folk tør og vil henvende seg til Nav for å få økonomisk hjelp, hvis det er det de har behov for, for å klare å spise seg mett før de legger seg om kvelden.

Det viktigste vi gjør for å få folk ut av fattigdom, er å få dem i jobb. Grunnen til at jeg har vært opptatt av den Fafo-rapporten som sier noe om hvem som står i matkø, er at de har én ting til felles, og det er at 97 pst. av dem ikke har en fast jobb å gå til. Det er arbeid som er veien ut av fattigdom og til å sikre seg en inntekt for seg og familien sin. I Norge skal ingen måtte stå i matkø, og da må vi få flere i arbeid, enten man er født i Ukraina eller et annet sted.

Presidenten [13:32:53]: Replikordskiftet er avsluttet.

Mudassar Kapur (H) [13:33:17]: Det er viktig å legge til rette for at innvandrere raskt blir integrert i det norske samfunnet, og det krever derfor at integrerings tiltak blir prioritert. Det er et mål at flest mulig kan delta aktivt i samfunns- og arbeidslivet, og det å være i jobb eller utdanning har en egenverdi for den enkelte

og for lokalsamfunnet man bor i. Det er også nødvendig for vårt velferdssamfunn at de som kan jobbe, jobber. Høyre har derfor foreslått en integreringspakke i sitt opplegg, det har det vært redegjort for tidligere, og i tillegg er det også andre tiltak som vil bidra til bedre integrering, inkludering og å motarbeide levekårsutfordringer.

Kvinner med minoritetsbakgrunn er i mindre grad i jobb enn menn, særlig flyktningsmødre deltar i mindre grad i arbeid. Årsaken til at kvinner står utenfor arbeidslivet er jo selvfølgelig sammensatt, men omsorgsansvar, dårlige språkkunnskaper, lav eller noen ganger ingen utdanning er noen årsaker. Det er derfor viktig med treffsikre tiltak for å få flere i denne gruppen i arbeid. For å komme i arbeid er selvfølgelig gode språkkunnskaper grunnleggende, og derfor har Høyre prioritert mer midler til to ulike norskopplærings tiltak. Det første tiltaket er fleksibel digital lærerstyrt opplæring som har som mål å bedre tilgangen på fleksible tilbud for norskopplæring, der deltakerne kan kombinere opplæring med jobb på dagtid. Høyre foreslår å styrke denne ordningen med 10 mill. kr. Det andre vi vil satse på, er norskopplæringsordningen som tidligere het klippekortordningen. Frivillige organisasjoner, næringslivet, Nav og flere andre som jeg nevnte i replikkvekslingen, er viktige aktører i arbeidet med integrering, og det å ha gode, målrettede tiltak for å få god samhandling mellom disse er også viktig framover.

I noen områder i våre største byer finner vi levekårsutfordringer som er sammensatte, komplekse og ganske annerledes enn i andre deler av landet. Et viktig virkemiddel for å motvirke levekårsutfordringene i storbyområdene er områdesatsinger. Der vil jeg gi honnør til regjeringen for å ha valgt å fortsette satsingen fra forrige regjering, og at man også nå ønsker å utvide til flere byer. I denne sammenheng vil regjeringen møte et konstruktivt Høyre. Jeg håper særlig at vi framover kan følge løpende med på nye samarbeidsformer når man fornyer prosjektene, utfra hvordan samfunnet utvikler seg, og særlig når man skal utvide disse ordningene til andre byer, kan det være lurt å trekke lærdom av f.eks. Oslo eller andre byer som har holdt på med dette lenge.

For Høyre er det viktig å skape et inkluderende og mangfoldig samfunn, og derfor er det viktig med gode integreringstiltak som motvirker levekårsutfordringene. Mye av det som mange partier er innom, tror jeg i sum kan dra utviklingen i riktig retning, men det må skje i tett samarbeid med kommunene.

Så vil jeg bruke bitte litt tid på en litt overraskende reaksjon fra statsråden i replikkvekslingen, da man pekte på en liknende situasjon fra 2015. Statsrådets reaksjon var at det kanskje ikke var helt på sin plass å gjøre den type sammenligning. Men jeg vil si at selvsagt er det

viktig å sammenligne slike situasjoner, hvis ikke får vi et ekstremt kortsiktig arbeid med integreringspolitikken framover. Jeg mener at fra det arbeidet som den gang ble gjort med både bosetting og integrering, hvordan man løste budsjettmessige konsekvenser, bevilgninger, hvordan man fant sammen i brede forlik og løsninger både her i salen og på tvers av partigrensene i kommunepolitikken, og den store dugnaden man fikk til både i det offentlige og i det private, er det veldig mye god lærdom å trekke. Jeg synes ikke man trenger å la seg provosere av at noen peker på den type løsninger fra fortiden, i hvert fall når fortiden vi snakker om, er ganske nær. Jeg kan forstå at for denne regjeringen er disse hendelsene veldig spesielle, men hvis man løfter blikket og er mottakelig for innspill fra andre partier, f.eks. dette forliket som Høyre har tatt til orde for, tror jeg at vi helt reelt kan få til en god politikk som vil sørge for at avstanden fra å være nyankommet flyktning til å være en skattebetalende borger, blir kortest mulig.

Anne Kristine Linnestad (H) [13:38:32]: De første ukrainske flyktningene som kom til Norge våren 2022, håpet akkurat som oss at krigen skulle være kortvarig, og at de snart skulle kunne få reise hjem til et fritt Ukraina.

Krigen pågår dessverre fremdeles. De aller færreste har reist tilbake til Ukraina, samtidig som det hver dag kommer nye flyktninger til Norge. Dette krever at vi må klare å få til en rask integrering og inkludering i arbeidslivet, men dessverre ser vi at altfor få har kommet ordentlig i gang med livet i Norge til nå.

En viktig nøkkel til vellykket integrering er å kunne snakke norsk, men må alle sitte i et klasserom for å følge norskundervisning og introduksjonsprogram?

Follo Futura er en arbeids- og inkluderingsbedrift i Ås som er eid av Follo-kommunene. De jobber nå med Ås og Nordre Follo kommuner for å tilby flyktningene som er bosatt i eierkommunene, et skreddersydd arbeidsrettet tilbud der de, sammen med tett og god oppfølging av rådgivere fra Follo Futura, får prøve seg i reelle jobber for på den måten å bli arbeidstakere og bidragsytere som deltar aktivt i lokalsamfunnet raskest mulig. Follo Futura har for øvrig Norges beste resultater når det gjelder å hjelpe dem som av ulike årsaker har falt ut av arbeidslivet, tilbake til aktiv deltakelse.

Når komiteen er på reise, er det ett tema som går igjen, og det er mangel på arbeidskraft. Det gjelder både offentlig og privat virksomhet, og derfor er det ekstra viktig at vi gjør det vi kan for at flyktninger og asylsøkere skal komme ut i jobb eller utdanning raskest mulig. De yrkesfaglige opplæringsprogrammene og opplæringsmateriellet, veiledningstjenester og vurderingssystemer bør tilpasses slik at de imøtekommer mangfoldet av

bakgrunner og erfaringer som flyktninger bringer med seg.

Høyre har i sitt alternative budsjett foreslått både en jobbpakke for å få flere i jobb og en integreringspakke med mange tiltak for at flere skal lære seg bedre norsk og få en jobb å gå til. Her vil jeg trekke fram at Høyre satser over 25 mill. kr mer på Jobbsjansen enn regjeringen gjør, noe som betyr 150 flere plasser. Dette vil bidra til at hjemmeværende kvinner som i dag står langt fra arbeidsmarkedet, og som har behov for kvalifisering for å komme i jobb og/eller ordinær utdanning, vil få et individuelt tilpasset program som vil gi flere kvinner en egen inntekt.

Vi må ta alle gode krefter i bruk for at flest mulig skal få et godt liv i Norge, med en fast jobb de trives i, og en god bolig for seg og familien sin.

Presidenten [13:41:20]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [13:41:37]: En av vår tids store frihets- og likestillingskamper foregår i krysningen mellom friheten til å leve eget liv på forskjellig måte og det sosiale og kulturelle presset som mange står overfor når de skal velge hvordan de vil leve sitt liv. Negativ sosial kontroll og fysisk og psykisk æresvold har ingen plass i vårt samfunn. Når individene krenkes, krenkes også samfunnet. Da skal fellesskapet og samfunnet reagere. Alle skal ha frihet til å være seg selv, til å delta og til å bryte dersom de opplever begrensninger i sin frihet.

Kampen mot negativ sosial kontroll har mange likhetstrekk med kampen arbeiderbevegelsen og kvinnebevegelsen har kjempet tidligere. Det er kampen for frihet til å velge hvem man er, til å elske den man vil, til å bli det man ønsker, og til å kunne delta og bidra.

Det å bekjempe negativ sosial kontroll og æresvold er et av regjeringens og Arbeiderpartiets viktigste mål i integreringspolitikken, og nå styrker vi viktige områder knyttet til æresvold og negativ sosial kontroll. For de unge styrker vi antallet mangfoldsrådgivere i skolen med seks nye stillinger. Vi styrker Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, og vi styrker bo- og støttetilbudet for personer utsatt for negativ sosial kontroll. Og for dem som utsettes for ufrivillig opphold i utlandet, setter vi i gang en pilot med et nytt tilbud.

Regjeringen skal utarbeide en ny handlingsplan mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold etter at gjeldende plan utløper i 2024. En ny handlingsplan er et viktig verktøy for å videreutvikle innsatsen mot negativ sosial kontroll og sikre at tematikken er høyt på dagsordenen, og at den prioriteres på tvers av sektorer.

Den forrige regjeringen satte ned et lovutvalg om negativ sosial kontroll. Lovutvalget utreder de samlede

juridiske problemstillingene i saker som gjelder negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og psykisk vold. Utvalget skal bl.a. avklare hvorvidt gjeldende regelverk gir et tilstrekkelig godt rettsvern for utsatte, eller om det er behov for å endre eller ytterligere regulere. Dette er bra, men Arbeiderpartiet ønsket at dette lovutvalget skulle utrede mer og ba derfor utvalget i tillegg fremme forslag om endringer i straffeloven for familievold og for grov familievold, slik at disse er bedre tilpasset særtrekk ved æresvoldssaker, og sikre at det totale kontrollregimet offeret har blitt utsatt for, kan tillegges vekt i vurderingen av straffespørsmålet. Videre skal utvalget vurdere om tvangsekteskap og æreskontroll på tvers av landegrenser under gitte omstendigheter skal kunne anses som organisert kriminalitet og/eller menneskehandel. Når dette utvalget er ferdig, har vi flere verktøy i verktøykassen.

Lene Vågslid (A) [13:44:44]: Mange har i sine innlegg vore inne på at me er i ein ekstraordinær situasjon – 68 000 flyktningar til Noreg frå Ukraina på to år. Enkelte har samanlikna det med Syria og situasjonen i Noreg i 2015. I 2015 kom det 31 150 asylsøkjjarar til Noreg. No har det kome 68 000 på to år, innan ei ordning for kollektiv beskyttelse som eg er glad for at det er brei einigheit om at me skal ha. Situasjonen er slik sett ikkje samanliknbar.

Eg merka meg òg i finansdebatten at Høgre gjorde eit stort poeng ut av budsjettekniske spørsmål. Eg meiner at i den tida me er i, der me har krig i nærområda i Europa, og der me skal ta imot flyktningar frå Ukraina, skulle det berre mangle at me ikkje både gjorde det og òg justerte det i dei nødvendige budsjetta. Eg opplever at både justisministeren og arbeids- og inkluderingsministeren har vore tydelege på det i dag.

Men som eg starta innlegget mitt med, er eg glad for at dei tiltaka me har innført dei siste to åra, famnar breitt i Stortinget, og at dei tiltaka regjeringa kjem med no for at me kan handtere dei som kjem på ein god måte, ser ut til å ha god støtte i Stortinget.

Eg vil òg bruke anledninga til å takke komiteen for godt samarbeid i året som snart er gått, og takke komitéråd og komitésekretariatet for at me i det heile teke kan stå her og debattere. Så vil eg ynskje alle saman god jul!

Presidenten [13:46:17]: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 10 og 11.

Sak nr. 12 [13:46:21]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (Innst. 127 S (2023–2024), jf.

Prop. 15 S (2023–2024), kap. 670, 671, 672, 3671 og 3672)

Presidenten [13:46:40]: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det ikke bli gitt anledning til replikker, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [13:47:02] (ordfører for saken): Jeg vil vise til Prop. 15 S for 2023–2024, der det er gjort rede for flere endringsbehov for statsbudsjettet for 2023, herunder Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV viser i innstillingen til budsjettenigheten mellom disse partiene i nysalderingen, og vi er enige om å øke tilskuddet til Norsk Folkehjelp, Norges Røde Kors, Caritas, Redd Barna og Frivillighet Norge til arbeidet deres på integreringsfeltet. Vi foreslår derfor å øke kapittel 671 post 71 med 5 mill. kr, og vi viser for øvrig til inndekningen i finanskomiteens innstilling til Prop. 30 S for 2023–2024.

Presidenten [13:47:41]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 12.

Sak nr. 13 [13:47:44]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 128 S (2023–2024), jf. Prop. 19 S (2023–2024) kap. 490, 491 og 3490)

Presidenten [13:47:58]: Ingen har bedt om ordet.

Etter ønske fra næringskomiteen vil sakene nr. 14, 15 og 16 behandles under ett.

Sak nr. 14 [13:48:18]

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))

Sak nr. 15 [13:48:18]

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 122 S (2023–2024), jf. Prop. 24 S (2023–2024), unntatt kap. 1137)

Sak nr. 16 [13:48:18]

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 123 S (2023–2024), jf. Prop. 25 S (2023–2024), unntatt kap. 916, romertall III kap. 916, 920, 923, 926, 3923, 3926, 2440, 5440 og 2540)

Presidenten [13:48:20]: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Willfred Nordlund (Sp) [13:49:50] (komiteens leder): Folk er med rette bekymret for seg og sine, bedriftene våre er urolige og de ansatte likeså.

Økonomisk vekst i næringslivet er avgjørende for velferden vår. Tilgang på trygge, gode arbeidsplasser i hele landet er viktig for denne regjeringen, og i nord i særdeleshet. Arbeidsledigheten er historisk lav, og aldri har flere vært i jobb. Det må vi søke å få til i fortsettelsen også. Vi må jobbe hardere for de riktige reguleringene og for mulighetene for at flere av dem som kan litt eller mye, kommer seg i arbeid. Det er en egenverdi som ikke bare kan måles i kroner for den enkelte.

Den økonomiske politikken må bidra til å stabilisere økonomien. Norges Bank har hevet renten til et nivå som merkes. Det rammer dem med minst og privat næringsliv mest. Da må vi prioritere så renten ikke går unødig oppover. Alternativet er dårlig for folk og dårlig for norsk næringsliv.

At det oppleves krevende med endringer i rammebetingelsene, er likevel ikke vanskelig å forstå. Vi skal ha et mangfoldig privat næringsliv og sikre folks inntekter og arbeidsplasser. Det krever at vi har styring på økonomien og driver sosial og geografisk utjevning. Vi har og skal ha en aktiv nærings-, kompetanse- og utdanningspolitikk som utnytter de ulike mulighetene i hele landet og sikrer velferdsstaten framover.

Norske bedrifter investerer mer enn noen gang. Det er viktig at vi holder fram med en aktiv næringslivspolitik som gir næringslivet verktøy for vekst og utvikling. Samtidig øker fastlandseksporten voldsomt under denne regjeringen.

Grønt industriløft er et godt eksempel som kan gi stor verdiskaping og velferd for fremtiden. Gjennom lagspill med næringslivet vil denne regjeringen løfte industrien og legge rammer for utvikling av lønnsomme

og attraktive distriktsarbeidsplasser. Vi mobiliserer mye privat kapital ved å drive aktiv næringspolitikk og styrke ulike ordninger for næringslivet. Det handler ikke om at staten skal overta selskaper.

Med nysalderingen og statsbudsjettforslaget, siden vi diskuterer begge under ett, styrker vi ordningene for næringslivet med over 15 mrd. kr – til Siva, Innovasjon Norge, Investinor, Bionova, Nysnø og Eksportfinansiering Norge, for å nevne noen ordninger som næringslivet roper etter mer penger til. Budsjettforliket har ytterligere styrket dette, samtidig som vi har redusert skatte- og avgiftstrykket med 4,5 mrd. kr.

Næringslivet kan ikke få både mye lavere skatter og sterkere insentivordninger. Vi har hørt på dem som har ønsket seg mye kraftigere ordninger for omstilling, slik at våre eksportbedrifter kan styrke sin posisjon i markeder som stadig etterspør varer med lavere karbonavtrykk.

Innstillingen framviser for dårlig de ulike politiske prioriteringene, og man må lete i sammenligningstabellene for å se hvordan flere av opposisjonspartiene prioriterer. Der framkommer det at vi ikke snakker om noen samlet opposisjon, selv om inntrykket i media kan være annerledes. Det er derfor her i debatten disse forskjellene kunne ha kommet tydelig fram.

Høyre kutter kraftig i distriktsrettet næringsliv i ulike tiltak både innenfor næringskomiteens budsjettområde og innenfor andre. Samlet øker det skatte- og avgiftstrykket for distriktsrettet næringsliv med 5,5 mrd. kr. Man reduserer norsk landbruks og matproduksjons inntektsmuligheter. Man øker avgiftene som også ville rammet det ordinære næringslivet, om de kjører grave-maskin eller kjører bil. Man kutter i gratis ferge, som sparer norsk næringsliv for over 390 mill. kr i året. Det er en politikk Senterpartiet ikke er enig i, og heller ikke budsjettpartnerne.

Videre er det stor forskjell mellom opposisjonspartienes prioriteringer og kuttforslag. Høyre ønsker f.eks. alltid at vi skal snakke om gründerbedrifter, men kutter samtidig i Innovasjon Norges ordning med nesten 100 mill. kr til dette. I nettolønnsordningen – som denne regjeringen helt riktig har valgt, og som er viktig for å sikre norsk maritim konkurransekraft framover – øker Fremskrittspartiet, mens Høyre kutter.

Venstre går målrettet til angrep på norsk næringsliv og eksport ved f.eks. å legge på moms på strøm. Fremskrittspartiets motstand mot strategiske satsinger som Høyre er for, framkommer tydelig i sammenstillingstabellene, men nevnes ikke med et eneste ord.

Historien om Norge er en historie om spredt bosetting, store spredte naturressurser, om det er vann, minerale eller matjord, om folk som så muligheter, og om storsamfunnet som bygde hele landet. Skal vi ta denne

suksesshistorien inn i framtiden, krever det at det bor folk lokalt. Alternativet er dårlig. Å legge til rette for bosetting med grunnleggende tjenester i hele landet koster relativt lite, men sikrer et godt liv, enorm verdiskaping og spredt bosetting. Dette budsjettforliket bidrar til det.

Anniken Huitfeldt (A) [13:55:11]: Arbeiderpartiet og Senterpartiet i regjering har lagt fram et rettfærdig, omfordelende og klimaambisiøst budsjett. Sammen med vår gode budsjettpartner SV har vi blitt enige om et budsjett som skal sikre viktige velferdstjenester, og som fortsatt skal ta oss trygt gjennom urolige tider, med en ansvarlig økonomisk politikk som sikrer folks arbeidsplasser og sikrer lommeboka til folk.

Det er nå mange som har det tøft i landet vårt. Det må vi ta på alvor, og vi skal stille opp for dem som trenger det. Vi har den høyeste inflasjonen siden jappetiden, og både bedrifter og privatpersoner merker dette på kroppen. Derfor er det ekstra viktig å prioritere trygghet, få ned prisveksten og sikre at folk fortsatt skal ha en jobb å gå til. Samtidig er det viktig at vi, selv om vi er midt i mørke desember, ikke mister helt gangsynet på hva som egentlig er stoda i norsk næringsliv i dag. Vi har lav arbeidsløshet, og det er rekordmange som er i jobb. 120 000 mennesker har kommet i jobb på denne regjeringas vakt, og vi har rekordinvesteringer i fastlandsbedriftene våre. Vi har også tatt inn over oss at vi har lønnsomme sektorer som olje og gass, hvis vi ser det utenfor. Sjømateksperten når også nye høyder, og det er viktig for meg å presisere dette, all den tid opposisjonen bruker mye tid på å svartmale tingenes tilstand med selektive henvisninger til bedriftsundersøkelser.

Samtidig må vi omstille samfunnet vårt til et lavutslippssamfunn, noe som krever store investeringer, og her må vi spille på lag med bedriftene. Mange bedrifter trenger drahjelp for å klare overgangen inn i det grønne skiftet, og det gir vi dem med dette budsjettet. Dette budsjettet har derfor en veldig tydelig grønn industriprofil, og vi har en storsatsing på grønn industrifinansiering. Det er en naturlig oppfølging av det grønne industriløftet. Slik vil vi sikre støtte til prosjekter med stor verdiskaping og stort eksportpotensial basert på omstilling og bærekraft. Vi sikrer nå 20 mrd. kr i en grønn omstillingspakke for næringslivet i dette budsjettet. Dette er en massiv styrking av kapitalvirkemidlene som trengs for å lykkes med den grønne omstillingen.

Jeg merker meg at det er stor uenighet i opposisjonen om hvilken rolle staten skal ta for at vi skal få til en grønn omstilling. Vi har lansert eksportreformen Hele Norge eksporterer, og i løpet av de neste sju årene skal vi øke eksporten utenom olje og gass med 50 pst. Dette har vi klokkeetro på at bedriftene faktisk skal klare, men også her må vi spille på lag med bedriftene, slik at vi kan

nå dette ambisiøse målet. Virkemidler for eksportfremme er en veldig viktig del av det å ha en aktiv næringspolitikk. Jeg merker meg at Fremskrittspartiet vil kutte over 100 mill. kr på eksportfremmetiltak, noe jeg mener er ganske så oppsiktsvekkende. Dette handler ikke bare om økt eksport for eksportens egen skyld, men også om at vi forbereder oss på framtidens næringsliv og hva vi trenger å leve av etter oljen. Vi er også godt i gang med klimapartnerskap med næringslivet. For Arbeiderpartiet er det en selvfølge at vi setter oss klare mål sammen med næringslivet for å klare den grønne omstillingen.

Den høye prisstigningen på mat og drikke understreker også hvor viktig det er med fungerende konkurranse i dagligvaremarkedet. Her har vi nå heldigvis en næringsminister som tar styring og har iverksatt svært mange tiltak, og i dag har han altså lansert enda flere. Dette er så viktig, for mangel på konkurranse kan føre til både høyere priser og dårligere utvalg for forbrukerne. Jeg registrerer at opposisjonen også er veldig utålmodig på dette området, men det var ikke så mye som skjedde de åtte årene de selv satt med ansvaret.

Vi vet at vi må skape verdier for å kunne dele dem. Etter hvert som vi blir stadig flere eldre, kommer helse-tjenesten og pensjonssystemet under større press enn det vi har sett fram til nå. Dette er bakteppet vi må forholde oss til i regjering, og derfor fører vi en aktiv næringspolitikk for å få fart på omstillingen og verdiskapingen. Dette til forskjell fra opposisjonspartiene, som etter min mening spriker i alle retninger i næringspolitikken. Det eneste de ser ut til å enes om, er skattelette til dem som tjener aller mest. Dette kommer aldri til å være Arbeiderpartiets politikk.

Med dette budsjettet legger vi grunnlaget for trygge arbeidsplasser over hele landet og sikrer forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser for bedriftene våre.

Linda Hofstad Helleland (H) [14:00:21]: Høyre vil prioritere å ta fatt på de viktigste utfordringene Norge står overfor. En av dem er å legge til rette for et levedyktig næringsliv som bidrar til nye, lønnsomme jobber og skatteinntekter til fellesskapet vårt. Flere må få den kompetansen de trenger for å delta i arbeidslivet, og trykket for å nå klimamålene våre må holdes oppe.

Høyre prioriterer i dette budsjettet forutsigbare og gode rammevilkår og et skattesystem som skal stimulere til levedyktige bedrifter, arbeidsplasser og norsk privat eierskap. Derfor foreslår Høyre å fjerne hele den økningen i arbeidsgiveravgiften som skulle være midlertidig, og at verdsettelsesrabatten i formuesskatten på aksjer og driftsmidler økes. Vi er bekymret for den midlertidige økningen av arbeidsgiveravgiften, som rammer alle bedrifter uavhengig av om virksomheten går med over-

skudd eller underskudd. Vi frykter at den ikke bidrar til å gjenopprette den forutsigbarheten som bedriftene trenger, og at det i realiteten er en skatt på kompetanse. Vi reduserer også det samlede skattetrykket for bedrifter og norsk privat eierskap. Det er viktig for at kapital kan gå til å skape arbeidsplasser, utvikle bedriftene videre og få fart på den grønne omstillingen.

Mange bedrifter og virksomheter opplever mangel på kompetanse. Høyre prioriterer derfor investering i forskning og utvikling. Det er nødvendig for at man skal legge til rette for et næringsliv som trenger mer kunnskap for å lykkes med utfordringene Norge står overfor. I vårt alternative budsjett styrker vi næringsrettet forskning. Vi styrker også samarbeidet mellom offentlige og private. For at man skal lykkes med den grønne og digitale omstillingen Norge må gjennom, er det avgjørende at vi sikrer næringslivet ressurser til forskning, innovasjon og utvikling.

Høyre er også opptatt av alle dem som står utenfor arbeidslivet. Vi ønsker en kraftfull politikk for at flere kommer seg i jobb. Under regjeringen Solberg leverte vi en sterk vekst i bevilgninger til høyere utdanning og forskning. Det fortsetter Høyre å gjøre også i opposisjon. Det er avgjørende for Norges fremtid at vi satser på kunnskap og kompetanse for å håndtere de utfordringene vi står overfor, og bidrar til å styrke verdiskaping og trygghet for fremtidig velferd.

Høyre vil understreke at det er bred politisk enighet om viktigheten av å bevare norsk landbruk, ivareta forsyningsikkerhet og sikre bøndenes inntekter, men at det ikke er gitt at alle dagens markedsreguleringer er nødvendige for å ivareta de målene. Av hensynet til beredskap, ressursutnyttning, verdiskaping, sysselsetting og klima er det viktig at norsk jordbruk produserer de fôr- og matvarene som det ligger til rette for å produsere i Norge, og i et omfang som kan dekke innenlands etter-spørsel og eksport. Samtidig er det bekymringsfullt at man ikke tar inn over seg at norsk landbruk i større grad må tilpasse seg endrede forbruksvaner og endrede markedsforhold i fremtiden, og at flere partier ikke i større grad legger til rette for at dette skal være en næring som leverer det forbrukerne etterspør, i et stadig mer krevende internasjonalt marked.

Høyre vil også sikre gode og forutsigbare rammevilkår for sjømatnæringen. Det gjør vi ved å legge til rette for at Norge skal øke bærekraftig produksjon av sjømat, bidra til å nå våre bærekraftsmål og etablere mange flere arbeidsplasser i havbruksnæringen. Sjømatnæringen er en av Norges aller viktigste kyst- og distriktsnæringer. Den er blant de viktigste fremtidsnæringene våre og vil skape lønnsomme arbeidsplasser i hele landet. Det er få næringer som vokser mer enn sjømatnæringen, og potensialet for ytterligere vekst er svært stort.

Det aller viktigste vi kan gjøre i næringspolitikken, er å sikre stabilitet og forutsigbarhet for bedriftene og å holde skatte- og avgiftsnivået nede, sånn at man kan være internasjonalt konkurransedyktig.

Med det tar jeg opp Høyres forslag.

Presidenten [14:04:59]: Da har representanten Linda Hofstad Helleland tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:05:17]: Det er fint at det er anledning til å ta replikk.

Norges sjølforsyningsgrad av jordbruksmat er den dårligste i Europa. Den er på 40 pst. Den som er nest dårligst, er Sveits, som har 50 pst.

Høyre skriver i sin merknad at medlemmene mener det av hensyn til beredskap er viktig å ha et omfang av planteproduksjon i norsk jordbruk som dekker innenlandsk etterspørsel. Så foreslår Høyre å redusere bevilningene med 1 473 mill. kr. Mitt spørsmål er knyttet til prisene, for det står videre at det skal være mer konkurransedyktig i et internasjonalt marked. Ønsker Høyre å redusere avstanden mellom norske priser til gårdbruker og EU-priser, sånn at det blir en lavere avstand der i tida framover?

Linda Hofstad Helleland (H) [14:06:18]: Jeg ble litt overrasket, for vi ble enige i komiteen om at vi ikke skulle ha replikker, men jeg svarer selvfølgelig representanten Lundteigen.

Det man kan lese ut av Høyres budsjett, er at vi ønsker å omstille norsk landbruk mer ut fra det forbrukerne ønsker, og i en grønnere retning, ikke minst for å nå klimamålene våre. Det tror vi er helt avgjørende, og derfor ser man at vi går i en retning der vi ønsker å endre innretning på støtten som staten gir til jordbruket.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:07:07]: Dette er en debatt i Stortinget, ikke i komiteen, så når det er satt opp adgang til replikk, benytter vi oss sjølsagt av det.

Det er veldig lett å forstå Høyres budsjettforslag, for der ønsker en å redusere bevilgningen med 1 473 mill. kr. En mener altså at det kommer for mye penger over statsbudsjettet. Den delen av inntektsdannelsen hos gårdbrukeren er for god, så en ønsker å svekke den. Spørsmålet mitt gikk på markedspriser og internasjonale forhold.

Er det Høyres mening framover at avstanden mellom de norske prisene til gårdbruker og eksempelvis de danske prisene til gårdbruker, skal reduseres i tida framover?

Linda Hofstad Helleland (H) [14:07:53]: Høyre starter det nye året med å ta fatt på endringen av vår landbrukspolitikk. Vi ser at sånn vi har hatt det frem til nå,

verken er gunstig for de kuttene i klimagassutslipp vi trenger å nå, for å endre landbruket til å tilby mer av det forbrukerne ønsker, eller for å få et grønnere landbruk. Det vil vi komme tilbake til i Stortinget, og vi kommer til å bruke neste år på å svare ut flere av de spørsmålene som representanten Lundteigen stiller.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:08:47]: Det er ganske interessant å høre på fortellingen fra Høyre – altså at det å produsere mat i Norge innebærer klimagassutslipp. Det er om å gjøre å redusere produksjonen. Da høres det ut som om det gir klimagasskutt. Det er en fullstendig feil fortelling. Fotosyntesen er jo hele poenget, og den fanger CO₂. Jordbruket er en del av den fangsten.

Mitt spørsmål var veldig enkelt. Når Høyre vil bruke mindre penger på bevilgninger, er alternativet å få mer inntekter til jordbruket fra markedet. Mitt enkle spørsmål er: Er Høyres linje framover at avstanden mellom norske priser i jordbruksavtalen og danske priser skal bli mindre ved at norske priser blir lavere enn i dag, relativt sett?

Linda Hofstad Helleland (H) [14:09:45]: Det kan representanten Lundteigen glede seg til å få svar på neste år, for som jeg sier: På nyåret starter vi med å utvikle vår landbrukspolitikk, som kommer til å gi svar på mange av de spørsmålene som representanten stiller, nettopp fordi vi mener det ikke er bærekraftig å fortsette som vi har gjort til i dag. De første signalene på det ser man i vårt alternative statsbudsjett, men vår landbrukspolitiske talskvinne Lene Westgaard-Halle har satt i gang et omfattende arbeid med mange aktører på landbruksfeltet, og dette skal vi svare ut gjennom en bred og omfattende sak som partiet skal legge frem neste år.

Presidenten [14:10:30]: Replikkordskiftet er omme.

Det er viktig at komiteen gir beskjed til presidenten når det er en endring. Da har jeg forstått at vi ikke trenger å gjennomføre replikker på hovedtalspersoner, men vi beholder replikkene på statsrådene.

Sivert Bjørnstad (FrP) [14:10:51]: Politikk handler om å prioritere, også i Norge, selv om diskusjonene her er helt annerledes enn i de fleste andre sammenlignbare land. I Norge handler veldig mye av debatten om hvor mye vi skal øke en post eller et kapittel. I utlandet er det stort sett hvor mye man skal kutte.

Fremskrittspartiet gjør noen reelle prioriteringer i vårt alternativ, både i den innstillingen vi behandler i dag, og også i de andre innstillingene. Vår viktigste satsing i denne innstillingen er at vi bevilger drøyt 600 mill. kr til tilskuddsordningen for sjøfolk, også kalt nettolønnsordningen. De norske sjøfolkene, et eller an-

net sted mellom 15 000 og 20 000, er ryggraden i den norske maritime næringen. Det er en av få næringer som er en fullverdig klynge. Vi har stort sett all kompetanse vi trenger i Norge knyttet til den maritime næringen. Det er det viktig å ta vare på, og det er viktig å styrke konkurransekraften til norske sjøfolk.

Dette er det ikke bare Fremskrittspartiet som mener. Det mener også LO. Det mener NHO, Rederiforbundet og andre. Det mente også Arbeiderpartiet og Senterpartiet da de satt i opposisjon, før de kom i regjering i 2021. Nå legger vi merke til at de beholder taket i ordningen. De inflasjonsjusterer det ikke, og dermed svekker de konkurransekraften til norske sjøfolk. Det synes vi er synd.

Vi registrerer også at SV, som tidligere har hatt forslag om det samme, igjen har glemt det i forhandlingene med regjeringspartiene og ikke fått på plass en styrking av konkurransekraften til norske sjøfolk.

Vi fremmer også i finansinnstillingen et forslag om å stille i bero de sakene som gjelder at brønnbåtneringen blir kastet ut av rederiskatteordningen. Det setter mange hundre norske sjøfolk i fare. Hvis disse rederiene flagger ut, betyr det ikke bare at mange hundre mister jobben, men det betyr også at norske verft vil få færre oppdrag. Det er sånn i den næringen at alt påvirker alt.

Den andre store satsingen vi gjør på dette feltet, er på mineralnæringen. Det er en svært viktig framtidssatsing som vil være viktig i generasjoner framover, og det er viktig med økt kartlegging. Derfor prioriterer vi 20 mill. kr ekstra til NGU for å få fart på kartlegginger. Men vi må også få fart på utvinningen. Det tar for lang tid. Søknadsprosessene, konsesjonsprosessene tar ofte tiår. Heldigvis foregår det et arbeid ikke bare i regjeringen, men også i EU med Critical Raw Materials Act, som kanskje kan hjelpe oss framover. Vi håper i hvert fall det.

Vi gjør også noen kutt for å få til dette. Vi reduserer overføringene til landbruket med 2 mrd. kr. Ingen har hatt en så eventyrlig vekst i budsjettene som landbruket de siste årene. Til tross for at regjeringen på inn og utpust forteller om hvor trange budsjettene er, har overføringene til jordbruket på kun få år økt fra ca. 17 mrd. kr til ca. 27 mrd. kr neste år. Det er ikke bærekraftig, og man trenger et nytt og bedre system for hvordan dette skal foregå i framtiden. Man kan begynne med prinsippet om tilbud og etterspørsel. Det bør være en god start.

Vi prioriterer heller ikke bevilgninger til eksportfremmende tiltak, som representanten Huitfeldt var inne på. Det er sikkert både fint og flott i seg selv, men vi mener det er bedre å la næringslivet beholde mer av sin egenkapital for eventuelt selv å prioritere dette til eksportfremme eller bruke kapitalen på andre investeringer.

Vår oppgave som næringskomité bør være å legge best mulig til rette for næringslivet vårt. Det er i og for seg ikke noe mål i seg selv, men det er viktig for å bake den økonomiske kaken større. Går næringslivet godt, går AS Norge godt, og vi som er politikere, kan øke bevilgningene til mer eller mindre gode formål. Jeg er ganske trygg på at helheten i vårt alternative budsjett er det som er best for norsk næringsliv, og det som legger mest til rette for vekst i årene som kommer.

Så vil jeg varsle at vi kommer til å støtte forslagene nr. 1–3.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [14:15:48]: Det er ei soleklar utfordring som bør prege all næringspolitikk til alle partia, og det er grønn omstilling. Alle våre verkemiddel, alle våre støtteordninger, all vår reguleringsiver må handle om å hjelpe norsk næringsliv over den store kneika. Klarer vi ikkje det tidsnok, kan det få katastrofale konsekvensar for generasjonane etter oss. Det vil sette grunnlaget for heile det norske samfunnet i spel. Det handlar om miljø, om sikkerheit, og så handlar det om folk, for dei vala vi gjer eller ikkje gjer, vil påvirke folk og arbeidsplassar. Difor må all grønn omstilling alltid bli følgt av sosial rettferd og sikring av arbeidsplassar. Det er ansvarleg politikk og økonomi, for miljø, folk og arbeidsplassar.

Dette har vore det overordna utgangspunktet for SV sitt alternative statsbudsjett. Her vil den ivrige lesaren nettopp sjå at alle våre miljøatsingar og tiltak samtidig også fører til sikring av arbeidsplassar og reduserte sosiale forskjellar. For SV er rettferdig grønt skifte den einaste måten vi kan skape oppslutning om store grønne satsingar på, og samtidig ha ei omstilling som er på folk sine premisser.

Når det gjeld forliket, vil eg takke regjeringspartia for eit godt samarbeid, ei heftig forhandling, men vi landa ein veldig god avtale. Det er eit omfattande forlik. Vi etablerer for første gong ein eigen grønn investeringsbank som vi har gitt namnet Grøn industrifinansiering, under Eksfin. Ordninga får ein startkapital på 5 mrd. kr. Det som er spesielt med denne ordninga, er at ho kan brukast i grønne industriprosjekt i tidleg fase, som vi veit er avgjerande for å realisere ny industri, både batteri, sol, hydrogen og andre, men også omstilling av eksisterande industriproduksjon i retning av nullutslepp.

I tillegg har vi fått på plass ei omfattande satsing som gjeld punktutslepp – 1,5 mrd. kr til tiltak for å kutte utsleppa frå våre største industriprosjekt. Det styrkjer konkurransekrafta til norsk industri, samtidig som det bringar oss nærmare våre klimaforpliktingar og tar vare på industriarbeidsplassar.

Til saman har dette forliket ei satsing på klima, miljø og natur – på omstilling av natur, for å seie det slik – på

10 mrd. kr. Plutselig har dette budsjettet fått ein veldig, veldig klar grønfarge med SVs forlik med regjeringa.

Vi har fått på plass gode og store, viktige satsingar, men det er eit stort «men» i dette. Det er at dei store investeringane i Noreg framleis går til olje og gass i næringspolitikken, og midt i ei tid der alle andre strammar inn gjennom auka renter, ser vi at det aldri har vore forventa å bli investert meir i olje og gass som neste år. 240 mrd. kr er det no justert opp til, og alle som er einig i at vi står i ei klimakrise, bør også skjønne at vi ikkje kan fortsetje å tildele stadig nye leitelisensar til olje og gass som om det ikkje er ei miljøkrise. Det er totalt uansvarleg å leggje opp til ein slik politikk.

Vi kan ikkje ha ein aktiv grøn næringspolitikk for alt bortsett frå den desidert største delen av norsk næringsliv. Vi må få den aktive næringspolitikken også inn der. Det er ansvarleg politikk i ei klimakrise å kanalisere kapasiteten som i dag er i olje og gass, over til grøn industri og næring. Vi må fylle ordrebøkene til leverandøriindustrien med grønne prosjekt. Vi må bruke kompetansen til dagens oljeindustriarbeidarar på nye grønne industrieventyr. Det er ansvarleg politikk overfor alle dei 150 000 menneska som jobbar i denne næringa, og det er ansvarleg politikk i ei tid med klimakrise og dyrtid.

Når SV er fornøgd med forliket og satsinga, er det fordi at alle dei tinga som vi fekk på plass, dei store satsingane, er heilt nødvendige i den grønne omstillinga, men på same måte som den store elefanten i rommet i Dubai var olje og gass, kjem dette til å bli den store elefanten i rommet også det neste året i samarbeidet med regjeringa.

Til slutt vil eg seie at vi i SV er veldig fornøgde med å få overgang til prosenttoll på potet, og eg vil sitere ein kjend song frå Nord-Noreg, som går slik:

«Men fesk og potedes Kan ikkje etes uten potedes falleri og ra»

Presidenten [14:20:54]: Presidenten ga tillatelse til å gå litt over tiden for den.

Geir Jørgensen (R) [14:21:11]: Vi er inne i den tredje budsjettdebatten av en fireårig regjeringserklæring. Innledningsvis vil jeg si at vi i Rødt som kommer nordfra, er et tålmodig folk, men hvor har det blitt av fiskeripolitikken i de årene som har gått, og hvor har det blitt av de varslede landbrukspolitiske grepene – plan om økt selvforsyning og opptrappingsplanen for inntektene? Vi diskuterer i år tre av en regjeringsplattform som skal vare i fire år, og vi har en regjering som i større og større grad opererer som en borgerlig sentrumsregjering, som søker flertall fra enkeltsak til enkeltsak i Stortinget, uten at vi har fått det linjeskiftet som brorparten av velgerne som stemte fram en annen regjering, ønsket. Derfor har vi i Rødt lagt fram et radikalt og

godt budsjett som vi dessverre ikke kommer til å få flertall for, men vi er opptatt av at Norge fremdeles er det dårligste landet i Europa på selvforsyning.

Vi setter av midler til å ta mer av matjorda vår i bruk – 50 mill. kr setter vi av til å sette i stand dyrket mark i Nord-Norge, hvor det er et enormt potensial. Vi dobler tilskuddssatsen til drenering av jord, som kan sikre bedre og mer effektiv bruk av matjord, gjøre jordbruket mindre sårbart ved ekstremvær og kutte klimagassutslippene.

Skal vi nå målet om 50 pst. selvforsyning, korrigert for importert førråvare, slik som Stortinget har bestemt, må det tas sterkere grep enn det budsjettforliket regjeringen har lagt fram. Vi må komme i inngrep med den store importen av førråvarer, og i vårt budsjett svekker vi derfor nedskrivingsordningen for korn, en ordning som gjør at vi i større og større grad får problemer med å nå selvforsyningsmålet. For at det ikke skal slå dårlig ut for de områdene i landet der det ikke er så mye annet å gjøre enn å dyrke eget grovfôr, øker vi distriktstilskuddet for melkebruk i Nord-Norge og på Vestlandet, og vi innfører en tilskuddsordning for nødvendig bruk av kraftfôr på førseddelen.

Samtidig importerer vi altfor mye soya, så vi legger i vårt budsjett fram en tollavgift og et prisutjevningsbeløp på soyamel på 10 øre/kg. Disse inntektene bruker vi til å styrke det landbruket som vi i Norge har best forutsetninger for å drive med, nemlig dyr på utmarksbeite.

For fiskerierne forventer vi at kvotemeldingen, som vi endelig har fått både dato og et sted for, skal tilgodese kystflåten. Situasjonen langs kysten er nå sånn at et av de viktigste flåteleddene vi har, altså gruppen mellom 11 og 21 meter, i all hovedsak er strukturert bort. Det har noe å si for demografien langsmed kysten, for disse båtene er store nok til å drive helårsdrift, men er samtidig små nok til å høre til på et sted og ha tilknytning til kysten og eget hjemsted. Dette er vi nødt til å få tilbake. Vi begynner i det små med å sette av 40 mill. kr – om ikke annet for å vise vilje til å få tilbake dette flåteleddet, som vi nå har mistet i den fiskeripolitikken som har vært ført, og som Riksrevisjonen med rette har kritisert på det groveste.

Til industrien: Vi er enig med regjeringen i bruk av ordene «aktiv industripolitikk», men denne kan utføres på så mange måter. Hvis en aktiv industripolitikk skal være å åpne felleskassa for globale kapitalister, som senere viser at de ikke leverer det de har lovet, er vi ikke med på det. Vi setter av 300 mill. kr til bl.a. Grønn plattform, 75 mill. kr til miljøteknologiordningen og en rekke andre gode tiltak for industrien. Vi må altså eie dette selv.

Med det tar jeg opp forslaget Rødt har alene, og forslagene vi har sammen med andre.

Presidenten [14:26:15]: Representanten Geir Jørgensen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:26:27]: Norsk næringsliv og dermed heile det norske samfunnet skal gjennom nokre enorme omstillingar og endringar i åra framover. Den eine delen av det handlar om det representanten Knag Fylkesnes snakka om, nemleg at vi faktisk no må begynne å snakke høgt om at vi om ikkje veldig mange år skal slutte med olje og gass, både i Noreg og i verda. Vi skal over til ein norsk økonomi som om nokre år fram i tid må klare seg utan dei enorme petroleumsinntektene som har vore drivande for økonomien vår fram til no. Dette er noko som dei store partia på begge sider, Arbeidarpartiet, Høgre, Framstegspartiet og Senterpartiet, framleis ikkje synest det er heilt komfortabelt å snakke om. Venstre kjem til å snakke om det, og vi veit alle det er den vegen det går.

Det handlar sjølvsagt om å ta den fantastiske kompetansen vi har i petroleumsnæringa, over i andre næringar, omstille energisystema våre, kraftig utbygging av fornybar energi, nye energiformer osv., men det handlar også om ei total omlegging av tenkinga rundt den andre næringspolitikken i Noreg. Det å få fram eit mangfald av nye bedrifter og nye næringar som kan vekse raskt, gje store eksportinntekter til Noreg og ta over mest mogleg av den verdiskapinga som i dag ligg i petroleumsnæringa, blir enormt viktig.

Det handlar den nye næringspolitikken om. Det handlar om å ha eit skatteregime som gjer Noreg til eit konkurransedyktig land for desse bedriftene og desse etableringane. Difor er ein meir næringsvenleg og nyskapsvenleg skattepolitikk ei hovudprioritering i Venstre sitt alternative statsbudsjett. Vi føreslår å ta vekk heile den ekstra arbeidsgjevaravgifta på løn over 850 000 kr. Vi føreslår å redusere dei særnorske skattane for norske private bedriftseigarar, som blir stadig meir problematisk med eit fleirtal på Stortinget som no har skrudd desse skattane kraftig opp. Vi føreslår også andre skattegrep som gjer det enklare å byggje nye bedrifter.

I tillegg er det ein del andre prioriteringar i Venstre sitt statsbudsjett som også er inne i denne meir nyskapsvenlege retninga for framtidens næringsliv. Vi føreslår å styrkje næringsretta forskning på område utanfor petroleum. Vi vil ta vare på dei regionale forskingsfonda. Vi vil styrkje katapultordninga, som handlar om felles testfasilitetar for småbedrifter, nystarta bedrifter i mange næringar, eksempelvis i helsenæringa som er ei av dei store næringane vi skal leve av i framtida. Vi vil styrkje miljøteknologiordninga, og vi vil styrkje Grøn plattform, i tillegg til at vi vil gjere tydelege prioriteringar som vi veit er viktige for mangfaldet av distriktsnæringslivet, slik som ei kraftig satsing på å styrkje opprustinga av fylkesvegnettet over heile landet og meir pengar til å byggje ut breiband og fiber i Distrikts-Noreg. Denne profilen er

ein næringsprofil for framtida, som eg er stolt av at Venstre har fått til i vårt alternative statsbudsjett.

Så er det snart jul, og eg har lyst til å nytte høvet til å seie at vi i mange tilfelle er ute og kritiserer regjeringa og næringsministeren for det som ikkje er godt nok, og det er nok ein viss fare for at vi vil halde fram med det i det nye året, men eg har lyst til å trekkje fram to område som eg er glad for at næringsministeren er med og set sterkt på dagsordenen. Det eine er den varsla stortingsmeldinga om gründerpolitikk. Det er eit godt initiativ, eit etterlengta initiativ og eit område som kanskje vil få fram ein del politiske forskjellar. Eg trur likevel det er viktig for det nye vi skal gjere i Noreg no, at vi får den meldinga om gründerpolitikk til Stortinget.

Det andre er at eg opplever at næringsministeren brukar mykje tid og er aktiv med å jobbe opp mot EU for at vi skal vere kopla på når toget går på ulike område, i dette stadig meir haltande utanforskapet vi står i, der vi ikkje sit rundt bordet når avgjerdene blir tekne. Vi har ein såkalla distriktsminister som seier at hans hovudfiende nummer éin i distriktspolitikken er EU. Det er eit krevjande utgangspunkt, ikkje minst for eit distriktsnæringsliv som er veldig avhengig av EU. Difor er eg veldig glad for at næringsministeren er så på ballen og på hogget for å gjere det beste ut av den situasjonen som er. Så alt er ikkje heilsvart. Det må vi kunne slå fast.

Rasmus Hansson (MDG) [14:31:45]: Det er mange som er trøtte av å høre MDG snakke om utfasing av olje, men for noen dager siden begynte også klimatoppmøtet for første gang å ta ordet «utfasing» i sin munn, etter 27 mislykkede forsøk. De sa det fordi det er nødvendig for å få utslippene ned, og de sa det også fordi det er nødvendig for å gjennomføre det grønne skiftet.

Kontroll over framtidens grønne markeder er nå blitt et sentralt strategisk mål for de største aktørene i den internasjonale kampen om de globale markedene. Mens verden har sittet temmelig sløvt og sett på, har Kina, med enorme ulovlige subsidier, kapret markeder for miljøteknologi i veldig stor grad. Men nå går USA og EU til motangrep med grovt kaliber. Dette nye grønne subsidiekappløpet ser ikke noe pent ut sett gjennom WTO-briller, men det er virkeligheten.

Straks kommer vi til å få høre næringsministeren ramse opp i rasende fart alle de nye grønne virkemidlene som skal løfte fram det grønne næringslivet, og det er bra virkemidler. Men Freyrs batterisatsing i Mo i Rana blir slukt av USAs IRA. Norsk solindustri – med Rec Solar, Norwegian Crystals og NorSun – er i ferd med å klappe sammen. Equinor bremser vindsatsingen og er slett ikke det grønne lokomotivet som vi er blitt lovet. Det kladder stygt i Sørlike Nordsjø II.

Norsk oljesektor, derimot, satte ny investeringsrekord samme dag som det 28. klimatoppmøtet tok i bruk ordet «utfasing». Samtidig skrev Norge i Dubai under en erklæring som forplikter oss til å stoppe direkte offentlig støtte til internasjonale prosjekter i kull, olje og gass. Men i 2023 har Eksportfinans gitt 8 nye milliarder i støtte til internasjonale fossilprosjekter. Den finurlige forklaringen til regjeringen på dette er altså at å støtte ny internasjonal fossil energi er greit allikevel, hvis det ikke er i strid med vertslandenes forpliktelser under Parisavtalen. Men det er en forklaring som ser helt bort fra at summen av landenes Paris-forpliktelser gir oss en global oppvarming på nærmere 2,9 grader, ikke Paris-målets 1,5 grader.

Det grønne skiftet i Norge går tregt fordi næringslivet hører godt. Næringslivet hører at oljeminister Aasland forsikrer at avtalen i Dubai ikke forandrer noen ting for norsk olje- og gassvirksomhet. Næringslivet hører ikke at regjeringen og stortingsflertallet sier: Nå er det grønt næringsliv for alle penga.

Store, norske grønne industrier blir feid av banen fordi andre satser enda mer enn oss. Skal vi komme opp på samme nivå, skal privat kapital tørre å satse grønt i Norge, må det offentlige gå foran med mer risikovilje og større investeringer på et nivå som matcher Kina, USA og EU. Derfor har Miljøpartiet De Grønne foreslått et grep som gjør det, et grep som økonomisk vil løfte den grønne satsingen dit den må, nemlig til oljenivå, altså en grønn investeringsordning, som er diskutert tidligere her i Stortinget, etter modell av Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

Så kan vi drive tautrekking om støtte, skatt, krav og miljøavgifter for å hjelpe fram det grønne næringslivet. Miljøpartiet De Grønne kutter f.eks. hele økningen i arbeidsgiveravgiften og letter dermed skattetrykket på næringslivet betydelig. Men det viktigste hinderet for et grønt skifte i Norge er ikke økonomien. Det viktigste hinderet sitter her, de representantene som fortsatt insisterer på at Norge skal forbli en oljeøkonomi, og de representantene får det de ber om.

Så har pandemi, klima og krig løftet fram et begrep i norsk debatt som lenge var traust og kjedelig, men som nå er påtrengende, nemlig beredskap. Beredskap er ekstra viktig i fiskeriene, i oppdrett og landbruk, for det er næringene som sikrer vår grunnleggende matberedskap. Derfor kommer Miljøpartiet De Grønne med tiltak for å sikre at dette er næringer som forvalter ressursene sine langsiktig og trygt, og hvor det er aller viktigst å sørge for at ressursene er der i morgen – viktigere enn høy avkastning i dag. Og så har vi konkrete grep som å kutte i CO₂-kompensasjonen i fiskeflåten, sånn at ikke fiskeriene bidrar til den største trusselen mot havet, og vi stopper Havbruksfondets perverse subsidiering av kommuner som stiller lave miljøkrav til oppdrett.

Jeg tar opp Miljøpartiet De Grønnes forslag.

Presidenten [14:34:21]: Representanten Rasmus Hansson har tatt opp de forslagene han refererte til.

Statsråd Jan Christian Vestre [14:37:08]: Regjeringens mål er størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi. Det betyr at all næringsvirksomhet må være sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig og ikke gå ut over jordens tåleevne. Vi legger FNs bærekraftsmål til grunn for denne politikken.

Næringspolitikken oppgave er derfor å legge til rette for at grønne, lønnsomme bedrifter og arbeidsplasser kan skapes, og at de fortsetter å skape verdier for hele vårt samfunn. Det er hele ideen om å skape og dele: Verdiene skapes, de kan deles, og de kan distribueres i et samfunn med like muligheter, små forskjeller og tillit, og der vi også har rettferdighet på tvers av ulike lag av befolkningen og på tvers av landsdelene. Det er Norge.

Denne regjeringen har klare mål for næringspolitikken som skal bygge opp under at verdiene må skapes før de kan deles, og derfor sier vi at vi skal bidra til å få flere i arbeid i lønnsomme arbeidsplasser. Og det har aldri vært flere i arbeid i Norge enn nå. Det er 130 000 flere på vår vakt. Vi sier videre at vi skal øke investeringene på fastlandet. Det handler om å omstille oss for framtiden. Og det har aldri vært investert mer i fastlandsnæringslivet enn nå. Vi skal videre styrke eksporten utenom olje og gass med 50 pst. innen 2030, som en del av en offensiv satsing for å gi Norge flere bein å stå på. Og det har aldri vært eksportert mer fra fastlandsbedriftene våre enn nå. Så skal vi redusere Norges klimagassutslipp med 55 pst. Norge ligger bak skjemaet, men nå er utslippene heldigvis på vei ned.

Vi lever i en tid med krig i Ukraina, med en voldelig konflikt i Midtøsten – det er forferdelige bilder vi ser derfra – og rivalisering mellom USA og Kina. Dette er en ny sikkerhetspolitisk virkelighet som også har betydning for norsk næringsliv.

Vi har klimautfordringene, som er enorme og globale. Vi skal gå fra å være en fossil, lineær, naturødeleggende økonomi til å bli en fornybar, sirkulær og naturpositiv økonomi. Samtidig skal vi bidra til å holde forskjellene nede, beholde tillitssamfunnet og sikre at det finnes lønnsomme og attraktive jobber også i framtiden. Dette er den største omstillingen i Norges historie, og vi skal gjøre det sammen. Det krever en aktiv nærings- og omstillingspolitikk som spiller på lag med alle de fantastiske små, mellomstore og store bedriftene vi har over hele landet vårt, både de etablerte og de nye.

For ett år siden la regjeringen fram et veikart for grønt industriløft. Veikartet har nå ni innsatsområder: havvind, batteri, hydrogen, CO₂-håndtering, prosessindustri, maritim industri, skog- og trenæring og bio-

økonomi, manufacturing og solindustri. Av de 100 tiltakene som ble lansert i fjor, er 96 allerede igangsatt. I sommer slo vi til med 50 nye tiltak og foreslo for Stortinget en historisk pakke på 15 mrd. kr i økte kapitalvirkemidler, garantier, lån, egenkapital og tilskudd for å hjelpe næringslivet vårt gjennom omstillingen.

Sammen med vår fremragende budsjettpartner SV, som pusher på, har vi sammen tatt et historisk grep gjennom at det snart skal etableres en helt ny ordning med en ramme på 5 mrd. kr for grønne tidligfaseprosjekter med eksportpotensial og verdiskapingspotensial – grønn industrifinansiering. Jeg vil takke partiet SV og representanten Knag Fylkesnes mfl. for et fremragende samarbeid om dette.

Regjeringen vil gjøre Norge til en grønn global industri- og energigigant fordi vi har naturressurser, vi har den industrielle kompetansen, vi har kunnskapsmiljøene, vi har fremragende forsknings- og utviklingsmiljøer, og vi har også historiske fortrinn. Det er derfor vi legger fram en lang rekke grønne prioriteringer i dette budsjettet – totalt 1 mrd. kr i innovasjonstilskudd til prosjekter av felles europeisk interesse, fordelt over fem år, og 220 mill. kr i en egen gründerpakke. Det etableres nå 6 000 nye bedrifter hver eneste måned. Heia jobbskaperne, sier jeg, og vi skal hjelpe jobbskaperne med å vokse seg store og sterke også internasjonalt.

Vi øker rammen for innovasjonslån med 1 mrd. kr. Vi styrker satsingen på Hele Norge eksporterer, et offentlig-privat samarbeid, med 45 mill. kr, og vi følger opp mineralstrategien med 15 mill. kr for å kartlegge mer og få raskere saksbehandling, «one-stop shop» og mer sirkulære forretningsmodeller. Sammen med SV øker vi bevilgningene til næringsrettet forskning med nesten 90 mill. kr.

Dette er aktiv næringspolitikk. Det er slik vi utløser potensialet for verdiskaping i hele vårt land, og det er slik vi jobber på lag med næringslivet for å sikre at Norge skal være verdens beste land å starte og drive bedrift i.

Presidenten [14:42:11]: Det blir replikkordskifte.

Linda Hofstad Helleland (H) [14:42:28]: Posten for næringsrettet forskning blir redusert. Statsråden trakk selv frem dette i sitt innlegg: En mekanisk bedrift på Røros eller Kongsberg, eller Nammo, oppstartsbedrifter innenfor helse eller robotikk, eller oppdrettsbedrifter langs kysten – ja, alle typer bedrifter – kan søke på disse midlene, alle de som jobber seriøst med å utvikle grønne løsninger, som da blir så konkurransedyktige at de kan eksporteres til hele verden.

Er ikke næringsministeren enig i at dette er en post det er viktig å styrke for at Norge skal lykkes med strategien, og at mye mer av vår teknologi og kunnskapsbedrifter også skal eksporteres ut i verden?

Statsråd Jan Christian Vestre [14:43:22]: Bevilgningene til næringsrettet forskning for grønn omstilling foreslås økt med nesten 90 mill. kr sammenlignet med fjoråret, så det er ikke et kutt, det er en styrking. Og på toppen av det kommer andre viktige satsinger gjennom Innovasjon Norges ordinære virkemiddelapparat. Vi har aldri tilført mer kapital til Nysnø og SIVA, som også investerer og er med og risikoavlaster i prosjekter som gjerne har veldig høy FoU-andel, og dermed også høy teknologirisiko.

Det er også andre tiltak i dette budsjettet som i sum innebærer en satsing på det grønne skiftet og på grønn omstilling som vi aldri har vært i nærheten av tidligere, og det er jeg stolt over. Jeg er glad for å se at Høyre i stort støtter opplegget. Vi kan være uenige i skatte- og avgiftspolitikken, og det får vi sikkert rikelig anledning til å diskutere også det neste året. Men jeg synes det er positivt at Høyre støtter mange av regjeringens satsinger, fordi de er riktige og bra for Norge, og de er utviklet sammen med næringslivet.

Lene Westgaard-Halle (H) [14:44:36]: Jeg vil gjerne starte med å rose statsråden, for i dag har han fulgt opp deler av Stortingets matmaktforklik. Det synes jeg er veldig bra. Han har varslet å sende på høring forskrift om prisdiskriminering, så det blir interessant.

Vi ønsker jo egentlig å regulere dagligvaremarkedet minst mulig, men samtidig må vi sørge for at det fungerer så godt som mulig. Flere ganger har statsråden understreket at debatten om dagligvaremarkedet må være mest mulig faktabasert, og det er en oppfatning som Høyre deler. Men samtidig er regjeringen litt selektiv på dette med å forholde seg til fakta, for når Konkurransetilsynet, Forbrukerrådet, Landbruksdirektoratet og Regelrådet samlet er tydelige på at grep som regjeringen tar i denne sektoren, vil svekke konkurransen og øke prisene, og heller ikke er utredet riktig, velger regjeringen altså å ikke forholde seg til det. Så grepene regjeringen tar i meieri-sektoren, vil altså gjøre det motsatte av det næringsministeren selv ønsker, å ha bedre utvalg og lavere priser. Mitt spørsmål er da om statsråden deler bekymringen til disse aktørene, eller om han mener at de tar feil.

Statsråd Jan Christian Vestre [14:45:43]: Regjeringen fører og skal føre en kunnskapsbasert politikk. Så er det slik at ulike fagmiljøer av og til peker på ulike løsninger, rett og slett fordi vi snakker om næringer og verdikjeder som er komplekse og sammensatte. Vi gjennomfører nå historisk mange tiltak. Vi følger tipunktsplanen til punkt og prikke, for å være bokstavelig, når det gjelder økt konkurranse i dagligvaremarkedet, og den er basert på nettopp kunnskap.

Når det gjelder konkurransefremmende tiltak i meierisektoren, er jeg helt sikker på at landbruks-

ministeren, som er til stede, gjerne vil uttale seg om det, men regjeringen foreslår altså å videreføre 70 pst. av disse tiltakene, og foreslår å fjerne en del av pakken fordi Landbruksdirektoratet ikke ser at det er forskjeller i distribusjonskostnadene. Vi snakker også om tilskuddsmottakere som etter hvert har fått en ganske stor markedsandel i sentrale deler av landet vårt, og derfor mener regjeringen at den politikken vi samlet fører, bidrar til å opprettholde konkurransen.

Sivert Bjørnstad (FrP) [14:46:55]: En sen novemberkveld i år ble det funnet 9 mrd. kr bak en sofa eller under en pult i statsrådets eget departement. SV har lært oss at store deler av de pengene skal gå til GIF, grønn industrifinansiering. SVs ønske har vært en mer aktiv næringspolitikk, hvor staten får flere millioner – for ikke å si milliarder – å dele ut til bedrifter, uten at man helt vet hva man får igjen. Men hvis statsråden hadde funnet disse pengene selv, uten SVs hjelp, hva ville han egentlig selv ha brukt dem på?

Statsråd Jan Christian Vestre [14:47:39]: Jeg er veldig stolt av og fornøyd med det budsjettforliket som er inngått, og det er, som representanten Knag Fylkesnes helt riktig sa, en historisk satsing på det grønne skiftet. Jeg er ikke så urolig som denne representanten er, for at vi ikke vet hva pengene brukes til. Jeg har langt mer tillit til norsk næringsliv enn det. Og så er jeg stolt over at vi i Norge – istedenfor som mange andre land har gjort: vært med på et tilskudds- og subsidiebonanza – har lagt opp til en veldig ansvarlig politikk, der vi først og fremst gir lån til grønne prosjekter, vi gir garantier til grønne prosjekter, og vi kan være medinvestor der hvor det er privat investeringsvilje. Det er fordi vi tror at privat kapital er bedre enn oss til å finne ut hva som gir lønnsomhet og ikke.

Tapsavsetningen til Eksfin er faglig vurdert. Den ble finansiert 100 pst. over streken i tidligere statsbudsjett, og vi mener det er faglige grunner til nå å trekke den inn. Det har embetsverket pekt på, og jeg har svart Stortinget at det er 7–9 mrd. kr, og vi har en hypotese om at resterende 1 mrd. kr kan trekkes inn i løpet av neste år.

Geir Jørgensen (R) [14:48:49]: Statsråden framhevet i sitt innlegg regjeringens tre ansvarsområder i industripolitikken, spesielt det med økologisk bærekraft og at prosjektene skal være innenfor naturens tålegrense. Vi vet at mineralnæringen er et satsingsområde for denne regjeringen, men dessverre ser vi at de to flaggskipene som per i dag er nærmest realisering, gruveselskapet Nussirs prosjekt i Repparfjord og Nordic Minings prosjekt i Førdefjorden, er alt annet enn innenfor naturens tålegrense. Våre fremste havforskere, alle havnæringene og også internasjonale investorer – i stadig

større grad – går vekk fra å investere i gruveprosjekter som dumper i sjø. Spørsmålet til statsråden er: Hvis statsråden skal komme videre med denne satsingen, hadde det ikke gått an å bare kvittere ut disse prosjektene?

Statsråd Jan Christian Vestre [14:49:52]: Det er ikke riktig av meg å kommentere prosjekter, verken de som ligger til behandling i Oslo tingrett, eller som er klagesaker. Det jeg kan uttale meg om, er helt generelt.

Regjeringen har lagt fram en mineralstrategi med mål om at Norge skal utvikle verdens mest bærekraftige mineralnæring, og der har vi skjerpet miljøkravene betydelig. Vi har innført en lang rekke nye prinsipper og regler, bl.a. at om en skal åpne et nytt mineralprosjekt, må en først dokumentere at det er behov for å ta ut jomfruelige ressurser, altså at det ikke finnes nok i sirkulært omløp. Deponering skal reduseres til et absolutt minimum, også basert på beste tilgjengelige teknologi. Det er strenge krav til nullvisjonen om bruk av kjemikalier som ikke er miljøsertifisert, og krav om elektriske maskiner, og vi styrker nå forsknings- og utviklingsaktiviteten betydelig for å lage mer sirkulære forretningsmodeller. Målet vårt er at vi skal komme ned på et så lite behov for deponering at det praktisk talt ikke lenger er et problem. Men dette tar altså tid. Det er ti år siden første mineralstrategi, og jeg er glad for at vi nå følger opp med nye tiltak.

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:51:09]: Eg vil også nytte høvet her no til å sjå lite grann framover og halde fast i temaet forskning og betydninga av at vi greier å få eit løft i den samla norske forskinga om vi skal lykkast med denne veldige næringsomstillinga som vi har. Eg vil nok ikkje heilt dele statsråden sitt syn på at det er ei veldig satsing på næringsretta forskning i dette statsbudsjettet. Det er også kutt i budsjettforliket, dei regionale forskingsfonda blir lagde ned og så vidare. Men la oss no vere litt snille og seie at det er noko i nærleiken av eit slags nullbudsjett utan altfor dramatiske kutt, bortsett frå i dei regionale forskingsfonda, på næringsretta forskning. Samtidig ser vi at andre land no girar om innan forskning, som ein del av den heilskaplege næringspolitikken, mens vi i Noreg kanskje enno er der at kvart sektordepartement held på med sine sektorsatsingar på forskning. Er statsråden einig i at vi er nøydde til å få til ei ny og meir heilskapleg, kraftfull satsing på forskning som del av ein framtidsretta næringspolitikk i åra framover?

Statsråd Jan Christian Vestre [14:52:14]: Takk for spørsmålet. Regjeringen har jo lagt fram en veldig offensiv langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Vi skal om ikke så lang tid legge fram 2-prosentsstrategi-

en, som er et samarbeid med næringslivet og akademien, for å øke næringslivets andel av forskningsbudsjettet til 2 pst. av bruttonasjonalproduktet.

Så har representanten rett i at forskning kan vi egentlig bevilge uendelig mye til, fordi behovene er så store, og jeg vil jobbe for at vi skal øke bevilgningene til næringsrettet forskning framover. Samtidig handler politikk om å prioritere. Regjeringen fører en ansvarlig politikk som skal få kontroll på inflasjonen, med en ansvarlig oljepengebruk og en ansvarlig budsjettimpuls, og da må vi prioritere. Nå har vi så kort tid igjen til 2030. Vi må forske fram nye løsninger, men vi må også rekke å implementere klimaløsninger i næringslivet og industrien. Derfor har vi prioritert en sterkere satsing på risikoavlastning for kjapt å kunne ta i bruk den teknologien som allerede er forsket fram, slik at vi når vårt mål fram mot 2030.

Rasmus Hansson (MDG) [14:53:29]: I Dubai underskrev Norge en erklæring som forplikter oss til å stoppe direkte offentlig eksportstøtte til internasjonale prosjekter innen kull, olje og gass. Det kom ikke ut av det blå, for det har veldig lenge vært enighet om at den typen investeringer nettopp er med på effektivt å bremse det grønne skiftet og holde liv i fossilsektoren – lenger enn nødvendig. Men ifølge statsrådens eget departement har altså Eksfin i år gitt til sammen 8 mrd. kr i lån og garantier til slike prosjekter i utlandet. Og da er spørsmålet: Mener statsråden at dette er forenlig med erklæringen fra Dubai?

Statsråd Jan Christian Vestre [14:54:14]: Det å støtte prosjekter innenfor olje- og gassnæringen som f.eks. bidrar til å utvikle lavkarbonløsninger som er i tråd med Parisavtalen og 1,5-gradersmålet, vil være innenfor. Noe av det aller første jeg gjorde da jeg ble næringsminister, var å få regjeringen og Stortinget med på et nytt prinsipp om at alle prosjekter som får støtte fra det næringsrettede virkemiddelapparatet, og det utgjør vel om lag 30 mrd. kr i året, skal ha sin plass på veien til lavutslippssamfunnet. Det betyr at alle aktørene i virkemiddelapparatet nå må justere sine ordninger for nettopp det. Eksfin har også lagt om sine ordninger og kommer til å legge om sine ordninger, fordi prosjekter skal være i tråd med Parisavtalen. Vi må ikke glemme at dette er ikke hvitt-svart. Det er prosjekter innenfor petroleumssektoren – f.eks. blått hydrogen, som jeg bruker mye tid med representantens partifelle, visesekretær Robert Habeck i Tyskland, med å få på plass – som er prosjekter som vokser ut av vår olje- og gassnæring, og som vi ønsker å støtte, for de tar oss til lavutslippssamfunnet og ultimativt til fornybarsamfunnet.

Presidenten [14:55:16]: Replikordskiftet er avsluttet.

Statsråd Geir Pollestad [14:55:30]: Me behandlar eit budsjett som er eit trygt og godt budsjett i møte med auka prisar og renter, og me behandlar eit budsjett som er eit trygt og godt budsjett i møte med ei farlegare verd, og òg der verda har vorte ein meir utriveleg stad.

Då eg var finanspolitisk talsperson for Senterpartiet, vart eg alltid litt irritert når folk brukte uttrykket «eit godt budsjett er vorte betre», men når eg ser på landbruksbudsjettet og budsjettavtalen på det felte, støttar eg dei endringane som er gjorde, og då er det vel slik at ein vert tvunga til den konklusjonen. Eg skal ikkje uttala det, men meininga ligg der. For dette er eit budsjett som sikrar eit landbruk i heile landet, og som styrkjer norsk matproduksjon. Det er viktig av omsyn til beredskapen vår. Det er viktig for verdiskaping, arbeidsplassar og busetjing. Det er viktig for klimapolitikken og miljøpolitikken. Det gjer at dyra får god dyrevelferd, og at folk får trygg mat og opne kulturlandskap.

I går kom det tal som viste at inntektsutviklinga i 2022 var på pluss 22 pst. for jordbruket. Det viser at det me har gjort, og gjorde i 2022, gjennom tilleggsforhandlingar og straumstønad, har hatt betydning. Det har òg hatt betydning at det var gode avlingar og godt vør i 2022. 2023 har vore eit krevjande år for norske matproducentar, med tørke og flaum. Desto viktigare er det at me både i nysalderinga og i statsbudsjettet følgjer opp med tiltak for dette.

Men det er utfordringar i landbrukssektoren. Veterinærdekninga må me jobba med. Det vert bygd ned for mykje dyrka mark. Det er for lite rekruttering og nyinvestering i landbruket. Difor er det heilt avgjerande at den store satsinga på landbruksfeltet er ein kraftig auke i jordbruksavtalen. Me har auka overføringane med 54 pst. i løpet av to år. Og ei styrking av tollvernet på fem varegrupper av grønnsaker er eit viktig tiltak for å ta ut potensialet for produksjon av meir grønt i Noreg. Nokon prøver å seia at det er for lite, nokon prøver å gjera narr av det, men det er eit viktig grep som Stortinget tek her, for det handlar om verdiskaping og ein styrkt beredskap.

I budsjettavtalen og i budsjettet vert Bionova styrkt. Det er ein viktig reiskap for at utsleppa frå jordbruket kan kuttast. Me har ein offensiv politikk for å styrkja skogbruket, me har politikk for å rydda opp etter Solberg-regjeringa når det gjeld pelsdyroppdrett, og me følgjer opp ein reindriftsavtale på 200 mill. kr.

Det vart sagt tidlegare i dag i debatten, frå Høgres fraksjonsleiar, at det var brei politisk einigheit om å satse på landbruk. Det stemmer ikkje. Me beheld nok budsjettet på eit av dei områda, der dei politiske skiljelinene

i Stortinget er absolutt klarast. Det er betydeleg avstand mellom regjeringspartia og SV på den eine sida og Høgre og Framstegspartiet på den andre. At ein prøver å dekkja over det, endrar ikkje på realitetane. Eg er svært overras-ka over det Høgre gjer i sitt forslag. Det er altså eit kutt og auka avgifter for landbruket på til saman 2,5 mrd. kr. Det vil svekkja den norske matproduksjonen, og det vil gje norske forbrukarar dyrare mat. Det overraskar meg at Høgre kuttar så kraftig i Bionova. Det overraskar meg at Høgre ikkje respekterer ein inngått jordbruksavtale.

Så me må ikkje la oss lura til å tru at det er brei einigheit om landbrukspolitikken. Det er beinhard kamp om landbrukspolitikken, der regjeringa står saman med SV på den eine sida, og der Høgre og Framstegspartiet er dei som angrip den norske matproduksjonen mest. Det vil ramma moglegheita til å ha eit landbruk i heile landet, og det vil gje dyrare og dårlegare mat til forbrukarane.

I nysalderinga av statsbudsjettet legg me til rette for å styrkja norsk matproduksjon, og det er til glede for både bønder flest og folk flest.

Presidenten [15:00:16]: Det blir replikkordskifte.

Lene Westgaard-Halle (H) [15:00:32]: Jeg forstår at statsråden har sitta lenge i opposisjon, og jeg forstår at han fører konflikten, men det er bred enighet i landbrukspolitikken. Man kan trikse så mye man vil med tall – 4 pst. forskjell er det på overføringene som Høyre foreslår versus det regjeringen foreslår, så den karakteristikken synes jeg kanskje var litt voldsom.

Regjeringen bremser nå konkurransen i en av de sektorene som er viktig for landbruks- og meierisektoren. Det betyr høyere priser og dårligere utvalg på 15 pst. av din og min handlekurv. Næringsministeren mente at Landbruksdirektoratet var positive til dette, så la meg da sitere hva de skriver i sin rapport:

«Dagens konkurransesituasjon er i betydelig grad et resultat av tiltakene»,

«Tiltakene har lagt grunnlag for dynamikk i dagligvarehandelen» og

«Avvikling av tiltakene vil svekke konkurransen».

Jeg synes ikke dette er så positivt. Konkurransetilsynet sier at det fortsatt er behov for å styrke konkurransen, og at tiltakene bør videreføres.

Hvilke fagmiljøer er det regjeringen støtter seg til når de tar de grepene de tar nå?

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Geir Pollestad [15:01:37]: Det er stor ueinighet om landbrukspolitikken både i tal og òg i det prinsipielle. Det Høgre gjer i sitt alternative budsjett, er

at dei ikkje respekterer ein inngått jordbruksavtale. Jordbruksavtalen og retten bøndene har til å forhandla om sine eigne vilkår, er ein av byggjesteinane og grunnbjelkane i heile landbrukspolitikken.

Landets 40 000 bønder vil merka ei tilleggsrekning på 2,5 mrd. kr. Det går det ikkje an å snakka seg vekk frå. Når det gjeld det som vart teke opp knytt til prisutjammingsordninga, er det gjennom åra gjeve 2 mrd. kr i stønad for å hjelpa konkurrentane til Tine med å konkurrera. Det er me for, og me vidarefører ikkje, som næringsministeren sa, 70 pst. av tilskota, me vidarefører 75 pst. av tilskota. Det vil òg i framtida gje eit godt grunnlag for ein rettferdig konkurranse i meierisektoren.

Lene Westgaard-Halle (H) [15:02:42]: Det stemmer ikke at regjeringen er for å videreføre deler av dette, for regjeringen har i Hurdalsplattformen skrevet at de har tenkt å fjerne alle disse tiltakene. Så regjeringen er ikke for det regjeringen har lagt fram nå. Det er åpenbart et kompromiss. Jeg antar at det har vært en diskusjon internt i regjeringen, men jeg prøver meg igjen: Hvilke fagmiljøer støtter regjeringen seg til når regjeringen nå fjerner deler av de konkurransefremmende tiltakene for meierisektoren?

Statsråd Geir Pollestad [15:03:12]: Eg brukte det fyrste svaret til å svara på ein premiss som openbert var feil, så eg skal bruka dette til å svara på det konkrete spørsmålet.

Det faglege rådet me støttar oss til, er at ein del av desse tilskota er tilskot til distribusjon av mjølk frå meieri og ut til butikk – det såkalla distribusjonstilskotet. Det seier Landbruksdirektoratet at det ikkje er grunnlag for, og difor har me valt å fjerna det. Men me har valt å styrkja andre delar av dei konkurransefremjande midlane, så realiteten er at i sum vidarefører me 75 pst., og me har òg varsla at me ikkje kjem til å gjera ytterlegare endringar i denne ordninga i denne stortingsperioden. Det står me ved. Q-Meieriene vil framleis behalda 70 pst., og det er om lag 100 mill. kr, mens Synnøve Finde vil få ein auke i dette. Rørosmeieriet mistar distribusjonstilskotet sitt.

Sivert Bjørnstad (FrP) [15:04:27]: Senterpartiet har i det siste brukt mye tid på å kritisere Høyre for avgifter på melkekartonger og økninger i ulike avgifter som gir dyrere mat. Det synes jeg for så vidt er en rettmessig kritikk.

I budsjettforliket med SV har regjeringen gått med på at potet skal gå fra å ha kronetoll til prosenttoll. Til NRK sier matforsker Ivar Pettersen at han frykter poteten kan bli dobbelt så dyr som følge av dette. Vi vet at vi har hatt ekstremvær i år, og mye potet gikk tapt. Det er naturlig at vi må importere mer til neste år hvis vi skal

oppretholde konsumet av potet. Til NRK sier Pollestad at han ikke tror poteter blir noe særlig dyrere: Dette vil føre til priser om lag som før.

Kan statsråden garantere at prisen på potet ikke blir særlig mye dyrere?

Statsråd Geir Pollestad [15:05:21]: Det er bra at det er fleire som kritiserer Høgre for å innføra ein halv milliard kroner i avgift på mjølkekartongar. Det trur eg ikkje norske familiar treng i den situasjonen me har.

Å eta meir potet er viktig. Det å produsera meir potet og ein større del av potetane våre i Noreg er òg viktig, både for verdiskaping og av omsyn til beredskapen. Eg trur representanten Knag Fylkesnes framførte eit forsøk på støtte for potet og sild i beredskapsføremål.

Når det gjeld potet, har me noko som heiter målpris, som er avtalt i jordbruksavtalen. Viss prisane på potet når det nivået, vil ein opna for generelle tollnedsetjingar. Det er det som regulerer prisen. Det Ivar Pettersen har gjort som er heilt feil, er at han føreset at det vert selt potet i butikkar i Noreg til full toll. Det er det ingen grunn til å tru.

Alfred Jens Bjørlo (V) [15:06:34]: Dei virtuelle angrepa frå landbruksministeren på Høgre for ikkje å respektere den framforhandla jordbruksavtala illustrerer etter mitt syn eit av hovudproblema med norsk mat- og landbrukspolitik, nemleg at Stortinget er sett på sidelinja.

Vi har to saker i året der vi behandlar jordbrukspolitik. Den eine er landbruksmeldinga, som er eit fait accompli – ein ferdigforhandla avtale mellom partane i lukka rom, med Senterparti-folk på dei fleste sidene av bordet, som Stortinget må seia ja eller nei til. Så kjem vi til budsjettet. Viss ein prøver å drive landbrukspolitik der, blir angrepet at ein endrar på ei framforhandla jordbruksavtala. Med andre ord – Stortinget er sett på sidelinja på eit politikkområde som er eit av dei viktigaste i vår tid, og der veldig mykje har endra seg dei siste åra.

Vil statsråden ta initiativ til at Stortinget faktisk får eit høve til å diskutere dei store linjene i mat- og jordbrukspolitikken, f.eks. med ny stortingsmelding om mat- og jordbrukspolitik?

Statsråd Geir Pollestad [15:07:38]: I landbrukspolitikken er det viktig med planlegging på lang sikt og at det er føreseieleg.

Sist Stortinget hadde ei samla behandling av jordbrukspolitikken, var våren 2017. Det var stortingsmeldinga til den førre regjeringa, men Stortinget behandla ho. Det var eit godt samarbeid mellom fleire parti som enda opp i Innst. 251 S for 2017–2018, som gjev veldig gode føringar for landbrukspolitikken, og som eg òg meiner er aktuelle den dag i dag.

I løpet av våren kjem det til å bli moglegheit til å få diskutert landbrukspolitik, både når me skal leggja fram ein inntektsopptrappingsplan for jordbruket, og når me skal leggja fram ein plan for auka sjølvforsyning. Eg trur det er innanfor dette me kan dekkja behovet. I tillegg vil det i løpet av 2024 koma ei ny dyrevelferds-melding som òg har direkte innverknad på korleis landbrukspolitikken skal utformast.

Eg trur det er ein fordel at jordbruksforhandlingane går føre seg mellom partane i lukka rom og innanfor dei rammene som Stortinget har trekt opp.

Alfred Jens Bjørlo (V) [15:08:42]: Eg takkar for svaret. Då konstaterer eg at statsråden meiner at denne landbruksmeldinga som er utarbeidd kanskje rundt 2014/2015 og vedteke i 2017, er eit godt nok verktøy, og at vi ikkje treng noko nytt overordna verktøy for dei store linjene i landbrukspolitikken. Eg må seie at det overraskar meg stort når vi veit kor mykje som har skjedd i landbruket og i verda etter 2017. Vi har ein krig i Ukraina, som har snudd opp ned på mykje av tenkinga rund mat og beredskap, vi har hatt ei FN-einighet om ein ny mat- og landbrukspolitik der ein tenkjer heilt nytt rundt berekraft, og vi har ei eskalerande klimakrise som både påverkar landbruket sterkt som næring og set nye krav til korleis vi må tenkje klimapolitik i landbruket.

Eg har berre lyst til å spørje statsråden ein gong til om eg verkeleg høyrde riktig i stad: Meiner statsråden at den gjeldande stortingsmeldinga frå 2017 er eit godt nok verktøy for landbruks- og matpolitikken vi skal føre i Noreg i åra fram mot 2040?

Statsråd Geir Pollestad [15:09:47]: Den stortingsmeldinga er ikkje særleg godt eigna. Ho er utarbeidd av ein Framstegsparti-statsråd, men innstillinga frå Stortinget har nokre retningslinjer som framleis gjeld i dag, og som seier noko om tetting av inntektsgap, som er viktig, og som seier noko om auka sjølvforsyning. Men som eg òg har sagt, skal me leggja fram to meldingar om kvart av dei temaa.

Me jobbar med ting som er dagsaktuelle. Me har etablert beredskapslager for matkorn. Det er viktig og er tilpassa situasjonen. Me styrkjer jordvernet og har eit nytt jordvernmål. Det er ei oppdatering av dette. På ei rekkje felt gjer me sjølvstilt omstillingar. Når me nå styrkjer tollene på fem utvalde grønnsaker, er det eit grep for å styrkja beredskapen og for å auka og leggja til rette for auka matproduksjon i Noreg. Eg trur Venstre bør snakka med Høgre og Framstegspartiet, som er deira vener, om korleis ein kan få dei til betre å forstå det eg trur me i stor grad har forstått i fellesskap.

Rasmus Hansson (MDG) [15:10:02]: Det har etter hvert oppstått en rørende enighet i denne salen om betydningen av å ta vare på matjorda, som er forutsetningen for at vi kan produsere mat, og som er en ressurs vi har behandlet veldig lite ansvarlig opp gjennom mange år.

Et av partiene som har skjerpert seg, er statsrådets parti, Senterpartiet, som har vært med på å sette skarpe mål for bevaring av matjord. Men der den matjorda er, ute i fylker og kommuner, er virkeligheten en helt annen. Der er planene for utbygging og nedbygging av matjord, fra både statlige og lokale aktører, ikke minst tilhørende statsrådets eget parti, av et omfang som sprenger alle regjeringens matjordmål i små biter.

Hva vil statsråden gjøre for å få jordvernet i Norge inn på et mye mer effektivt spor og få stoppet de veldig store utbyggingsplanene som finnes veldig mange steder i landet, for faktisk å nå det målet som er satt i Hurdalsplattformen?

Statsråd Geir Pollestad [15:12:08]: Det er for det første fint å kunna snakka med representanten Hansson om noko anna enn katter i band.

Jordvern er svært, svært viktig for denne regjeringa. Eg trur me skal ta oss tid til å gle oss litt over utviklinga som har vore, for me har altså gått frå eit nivå på rundt 12 000 dekar i året og ned til rundt 3 000. Så har me sett eit nytt mål på 2 000 dekar. Det kjem til å verta veldig krevjande, særleg når ein veit at det i arealplanane til kommunane ligg planar om nedbygging av rundt 140 000 dekar. Det kan ikkje byggjast ned. Difor har me lagt fram ein jordvernstrategi som har konkrete verkemiddel, og det er mange punkt der som me jobbar med å følgja opp. Saman med kommunalministeren skal eg òg senda eit brev til dei nye kommunestyrepolitikarane fordi jobben i stor grad må gjerast lokalt. Eg meiner kommunestyrerepresentantane frå både Miljøpartiet Dei Grøne, Senterpartiet, Høgre og Framstegspartiet har eit ansvar for å følgja opp det nasjonale jordvernmålet.

Presidenten [15:13:13]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Cecilie Myrseth [15:13:31]: Regjeringen vil fortsatt legge til rette for at vi skal sikre at fellesskapets ressurser i havet skal gi økt aktivitet, større verdiskaping og flere trygge helårsarbeidsplasser langs hele kysten vår. Vi er også opptatt av at vi skal sikre en grønnere skipsfart og sikre gode arbeids- og lønnsbetingelser for fagfolkene, enten de jobber på land eller på havet.

Regjeringen er opptatt av at mer av verdiskapingen fra havbruksnæringen skal bli igjen i lokalsamfunnene langs kysten og igjen skal komme fellesskapet til gode. I budsjettforslaget som regjeringen la fram, ble det foreslått en utbetaling på i alt 1,2 mrd. kr til havbrukskom-

munene fra Havbruksfondet. Det er utrolig viktig at de kommunene langs kysten som stiller areal til disposisjon, også får mer igjen for det. Det har vært, og er, viktig for denne regjeringen. Dersom miljøsituasjonen tillater det, vil man også kapasitetsjustere dette, noe som gjør at man kan få enda flere inntekter til kommuner og fylkeskommuner. Det må selvfølgelig skje på en bærekraftig og klimavennlig måte.

Selv om det tilhører et annet budsjett, altså transportbudsjettet, som jeg også har et ansvar i, synes jeg det er riktig her å si at regjeringen er opptatt av å styrke satsingen på tiltak for kyst, for fiskerihavner og farleder. Skal man sikre å få til den utviklingen og veksten man vil ha fra havets ressurser, må vi også ha infrastrukturen på plass både på havet, i havnene og på kaiene våre, noe det var full stopp i under den forrige regjeringen.

Regjeringen er også opptatt av at Norge må ha en lederrolle i utforskningen av Polhavet. Vi har en lang og stolt tradisjon som havforskere. Norges forskning, kartlegging og aktivitet i det høye nord handler om å ivareta norske interesser. Derfor foreslår vi fortsatt 10,6 mill. kr til det internasjonale polhavforskningsprogrammet GoNorth i 2024.

Det å ha tilgang på trygt og sunt fôr med lave klimagassutslipp er en forutsetning for å sikre en bærekraftig matproduksjon. Det gjelder både til lands og for det som vokser og lever i havet. Derfor har man fra regjeringens side lansert et målrettet samfunnsoppdrag for bærekraftig fôr som samler både næringsaktører, beslutningstakere og forskningsmiljøer i et blå-grønt utviklingssamarbeid. Det er utrolig viktig, og for regjeringens del er vi opptatt av at alt fôr, både til oppdrettsfisk og husdyr, skal komme fra bærekraftige kilder. I tillegg er det viktig at vi sikrer en bedre fiskehelse og dyrevelferd. Vi skal ha streng kontroll. Derfor er det viktig at også Mattilsynet har blitt styrket på begge disse feltene. Ikke minst er jeg glad for at vi styrker den innsatsen i samarbeid med SV i det som ble framforhandlet her i Stortinget. Det er utrolig viktig, og det har jeg som fiskeri- og havminister tenkt å følge nøye opp framover.

Sammenlignet med andre deler av fiskeflåten er altså kystrekeflåten fremdeles i en særlig krevende situasjon på grunn av de høye drivstoffprisene og ikke minst nedgang i tilgjengelige rekekvoter. Derfor har regjeringen ønsket å videreføre det ekstraordinære tilskuddet til kystrekeflåten som ble innført i 2023.

Helt til slutt har jeg lyst til å si at jeg ser veldig fram til det nye året når det kommer til saker på fiskeri- og havfeltet. På nyåret kommer den evinnelige kvotemeldingen som jeg tror mange har ventet på. Den blir det viktig for regjeringen å få lagt fram. Den kommer 12. januar. I tillegg har vi lansert at vi starter opp arbeidet med en egen melding om havbruk. Jeg ser også fram

til å jobbe videre med norske lønns- og arbeidsvilkår på havet og norsk sokkel, som jeg har et håp om at vi skal legge fram forslag om i 2024. Forhåpentligvis blir det også et godt år for disse sektorene.

Presidenten [15:18:31]: Det blir replikkordskifte.

Linda Hofstad Helleland (H) [15:18:48]: Mitt spørsmål handler om forskriften for prisrådet, som gjør det mulig for Norges havbruksnæring å vite hva de må betale i grunnrenteskatt neste år. Kan statsråden si noe om når den vil komme?

Statsråd Cecilie Myrseth [15:19:08]: Jeg tror representanten vet veldig godt – jeg sa det også sist jeg sto her i salen – at det ligger på en annen statsråds bord. Det er vårt mål at den skal komme før jul.

Linda Hofstad Helleland (H) [15:19:24]: Jeg regner med at det er før jul i 2024. Hvis det kommer i 2023, i løpet av noen dager, er det veldig bra, siden vi har ventet at det skulle komme til våren.

Neste spørsmål er knyttet til havbruksutvalget, som sa nei til en tidsbegrensning som følge av innføring av grunnrenteskatten. Jeg er klar over at mange av disse tingene ligger til finansministerens portefølje, men det har jo først og fremst konsekvenser for havbruksnæringen, som statsråden er konstitusjonelt ansvarlig for. Spørsmålet mitt er: Vil fiskeriministeren ta initiativ til at regjeringen revurderer punktet i Hurdalsplattformen som sier at man skal gjøre oppdrettstillatelser tidsbegrenset?

Statsråd Cecilie Myrseth [15:20:19]: For det første står jeg inne for det som både jeg og finansministeren har sagt opp til flere ganger når det gjelder både prisråd og andre saker rundt grunnrenteskatten, som det nå ble spurt om. Det burde det egentlig ikke være så veldig mye tvil om.

Når det gjelder havbruksutvalget og det vi har sendt ut på høring, som har høringsfrist i starten av januar, har jeg allerede varslet at vi skal bruke både det som kommer inn av innspill, og NOU-en som er lagt fram, til å lage en egen havbruksmelding. Jeg tenker det ville vært rart om jeg skulle konkludert nå om hva som skal komme der.

Det ville også vært veldig rart om jeg som statsråd i denne regjeringen skulle stått her og avlyst det punktet som er framforhandlet i vår regjeringsplattform.

Sivert Bjørnstad (FrP) [15:21:20]: Den siste budsjettdebatten statsråd Myrseth, da som stortingsrepresentant, og jeg var i, var i 2020, om statsbudsjettet for 2021. Vi satt i samme komité. Da hadde Solberg-regjeringen foreslått kutt i nettolønnsordningen gjennom innføring av et

tak. Det fikk Fremskrittspartiet stoppet, og jeg opplevde at Myrseths parti og mitt parti kjempet en felles kamp for å styrke tilskuddsordningen. Derfor synes jeg det er overraskende at dagens regjering for tredje gang på rad foreslår svekkelser i ordningen gjennom å ikke inflasjonsjustere taket. Det setter norske arbeidsfolk til sjøs i fare, de blir rett og slett mindre konkurransedyktige sammenlignet med utenlandske arbeidstakere. Hva er det som har skjedd siden 2021, siden Arbeiderpartiet nå har endret syn på nettolønnsordningen?

Statsråd Cecilie Myrseth [15:22:12]: Dette var en beskrivelse som får stå for representanten Bjørnstads egen regning. Jeg ville kanskje ikke brukt de ordene om denne saken. Det som er en sannhet, er jo at det kuttet som Solberg-regjeringen la inn, videreførte vi ikke da vi kom i regjeringskontorene. Så er det viktig å si at vi har også økt retten til å motta sjømannsfradraget. Det betyr at enda flere har kommet inn i denne ordningen, og det betyr at man bruker betydelige summer på det. Og vi har klart å holde det på det nivået som det er. Vi har ikke kommet i en posisjon hvor vi har foreslått kutt, for vi er opptatt av ordningen. Og vi gjør enda mer enn det, vi jobber nå med lønns- og arbeidsvilkår, en sak som jeg håper skal komme til Stortinget om ikke altfor lenge. Det kommer også til å være viktig for norske sjøfolk.

Sivert Bjørnstad (FrP) [15:23:06]: Da har jeg bare et ganske enkelt oppfølgingsspørsmål. Når statsråden sier at det ikke er foreslått kutt i ordningen, betyr det at man mener at et ikke-inflasjonsjustert tak i ordningen er en like god ordning neste år som i år?

Statsråd Cecilie Myrseth [15:23:21]: Jeg tror de aller fleste av oss, enten man er statsråd eller sitter på Stortinget, alltid skulle ønske at man hadde mer penger. I en krevende tid vil man særlig ønske det. Jeg er fornøyd med den satsingen som regjeringen jeg er en del av, har – også for norske sjøfolk.

Geir Jørgensen (R) [15:23:51]: Jeg vil tilbake til NOU 2023: 23, fra havbruksutvalget, som det er nevnt her at nå er ute på høring. De har en interessant konklusjon. De mener prinsipielt at havbrukskonsesjoner bør hjemfalle til staten etter en viss tid, men det skal ikke gjelde for laks, ørret og sjøørret. Sjelden har vi vel sett lakselobbyens avtrykk inn i en NOU som vi ser her.

I forrige stortingsperiode leverte Arbeiderpartiet et glimrende representantforslag som nettopp gikk ut på at de enorme verdiene som ligger på fellesskapets arealer, altså havbrukskonsesjonene, skal ha hjemfallsrett. Kan statsråden si noe om det er aktuelt for Arbeiderpartiet å skifte politikk her, og om de vil stå på det opprinnelige forslaget fra forrige stortingsperiode?

Statsråd Cecilie Myrseth [15:24:55]: Jeg husker arbeidet med det representantforslaget veldig godt. Da satt jeg i komiteen og var med på arbeidet med det.

Det å gå inn på de ulike forslagene som nå er fremmet i NOU-en, som har en høringsfrist i starten av januar, synes jeg er for tidlig. Jeg vil komme tilbake til det når vi har kommet i gang med det arbeidet.

Alfred Jens Bjørlo (V) [15:25:31]: Dei sterke kystnæringane våre heng veldig tett saman. Fiskeri- og havbruksnæringa, den maritime næringa og leverandørnæringa rundt dei maritime næringane utgjør ei veldig spesiell og sterk norsk klynge, det trur eg vi kan vere einige om.

Noko vi får mange tilbakemeldingar om no, spesielt frå dei maritime næringane og leverandørnæringane, er at grunnstammen av norsk og lokalt eigarskap vi har hatt i desse næringane, held på å rakne. Alle dei store norske ferjereiarlaga er f.eks. no selde til utlandet, og det som blir halde fram, også offentleg, som ein viktig grunn til det, er tilstrammingane i særskattar på norsk eigarskap. Det er rett og slett for kostnadskrevjande for desse bedriftene å ha norsk eigarskap. Det er billegare for dei å ha utanlandsk eigarskap. Er statsråden uroleg for det utsalet vi no ser av norsk eigarskap langs kysten vår? Og er statsråden einig i at skattepolitikken dei siste to–tre åra har vore ei medverkande årsak til det?

Statsråd Cecilie Myrseth [15:26:33]: Jeg stiller meg bak skattepolitikken som har vært ført de siste tre årene. Den er tross alt fra den regjeringen jeg er en del av.

Når det gjelder maritim sektor og maritim næring, mener jeg det er viktig at næringen har gode vilkår, og at vi må gjøre enda mer for å styrke maritim industri. Det har jeg også tenkt å ta initiativ til. Ikke minst jobber vi nå med å sikre grønn skipsfart. Da må vi ha gode virkemidler på flere områder enn det som ligger til mitt konstitusjonelle ansvarsområde, og det har vi tenkt å jobbe med. Ikke minst jobber vi nå med maritimt klimapartnerskap, som jeg kommer til å jobbe mye med og fokusere på. At den maritime næringen og industrien, ikke minst verftene våre, har en særlig viktig plass langs vår kyst og i våre tradisjoner og er viktige for arbeidsplassene, er det ingen tvil om, og det skal vi også ha stort fokus på framover.

Presidenten [15:27:34]: Replikordskiftet er omme.

Før vi går videre på talerlisten, vil komitéleder Willfred Nordlund få ordet til en kort saksopplysning.

Willfred Nordlund (Sp) [15:27:53]: Ved en inkurie i Innst. 123 S for 2023–2024, som foreligger for Stortinget, er ikke romertallsvedtak III, tilsagnsfullmakter, tatt med, som var med i komiteens avgivelse. Det er derfor

trykt opp en beriktiget innstilling, som Stortinget må forholde seg til når vi skal gå til votering. Det dreier seg om tilsagnsfullmakter, bl.a. under kap. 2421 post 75, Grønn plattform, om en samlet ramme. Det betyr at det romertallsforslaget som foreligger i den opprinnelige innstillingen, får et nytt nummer og blir forskjøvet.

Presidenten [15:28:31]: Da er de opplysningene gitt.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Olav Tyldum (Sp) [15:28:53]: I en urolig tid skal en aktiv næringspolitikk bidra til å skape flere arbeidsplasser i hele landet, øke fastlandseksporten og samtidig bidra til omstilling i det grønne skiftet. Næringspolitikken er en viktig grunnpilar for vår velferd. Derfor skal vår næringspolitikk støtte opp under en utvikling som gir rom for å sikre vår velstand.

Landet har et sterkt og varierende næringsliv spredt over hele landet. Ulike aktører samarbeider, konkurrerer og utvikler seg til det beste for eiere, ansatte og samfunn. Mange er ledende i sine felt og markeder, også i verdenssammenheng.

For mange bedrifter er søken etter ny kompetanse ofte den største utfordringen. Derfor er det viktig at bedriftene eksponerer seg i et arbeidsmarked for å kjempe om de kloke hoder.

Oftest er det slik at en sommerjobb i en bedrift er spiren for senere utdanning og retur til bygda eller byen. I min hjemkommune var et samarbeid mellom kommunen og næringslivet en løsning for å kunne sikre ungdom sommerjobb. Samarbeidet har utviklet seg godt, og vi ser en positiv effekt av en tidlig kontakt mellom bedriften og en mulig framtidig ansatt. I tillegg er det arrangert «heimkjær»-samlinger i Trondheim, der de aller viktigste utdanningsinstitusjonene for oss ligger. Der samles studenter, næringslivsledere og namdalske ordførere for å vedlikeholde kontakten med sine kommuner og forhåpentligvis en framtidig arbeidsplass for de unge som for tiden da er studenter.

Det er et uttrykk som sier at Namdalen er rik på natur, men fattig på folk. Samtidig er det slik at det meste av verdiskapingen skjer ute i landet, i slike kommuner som min hjemkommune. Der har samarbeid og lokalt, sterkt og dyktig eierskap preget utviklingen. Jeg tør påstå at næringslivets utvikling sammen med en framsynt kommune har vært avgjørende for at en kommune «mot normalt» har en befolkningsvekst på over 5 pst. de siste ti årene. Det skjer i en liten kommune, uten utdanningsinstitusjoner, havbruksfond eller statlige arbeidsplasser.

Privat eierskap er og skal være hovedregelen i næringslivet. Lokal samhandling mellom privat og offentlig

næringsliv forutsetter oppmerksomhet og nærhet til lokale problemstillinger, men god utviklingskraft forutsetter at fylke og stat leverer på eksempelvis viktig infrastruktur og utdanningsinstitusjoner.

Per Ivar Lied (Sp) [15:31:59]: Budsjettet for 2024 må bidra til lågare prisvekst og sikre at folk har arbeid. Det er ei uroleg tid, men overordna klarar norsk økonomi seg likevel godt. Arbeidsløysa er framleis låg, og aktiviteten i næringslivet er høg, sjølv om veksten er rolegare, og enkeltbedrifter har utfordringar. Sysselsetjinga aukar. Det er rekordmange i jobb.

Noreg har eit sterkt, mangfaldig og geografisk spreidd næringsliv. Industrien i Noreg er verdslende innan fleire felt. Gjennom eksportreforma «Hele Norge eksporterer» har regjeringa lagt grunnlaget for at fleire bedrifter skal få støtte og hjelp til å eksportere endå meir.

Verfta langs norskekysten er ein viktig del av den maritime verdikjeda. Regjeringa fører ein langsiktig og målretta politikk for grøn skipsfart og legg til rette for auka aktivitet ved norske verft og at framtidens skip kan bli bygde ved norske verft. Gjennom fleire tiltak og større satsingar viser budsjettforslaget til regjeringa tydeleg retning og ambisjon for grøn omstilling av næringslivet.

Regjeringspartia vidarefører tilskotsordninga for sysselsetjing av sjøfolk i budsjettforslaget og har lagt inn 182 mill. kr i auke samanlikna med budsjettforslaget for 2023. Det er også sendt på høyring eit forslag om å utvide det særskilte frådraget for sjøfolk, som inneber at sjøfolk i trevekes turnus som seglar korte distansar, også kan ha rett til sjømannsfrådrag.

Gode transportårer er viktig for næringslivet. Det gjeld spesielt skip, fly og veg langs kysten. Regjeringa foreslår 43 mrd. kr til vegføremål, ein auke på 3,3 mrd. kr frå saldert budsjett for 2023. Ein vidarefører ordningane med reduserte ferjetakstar og gratis ferjer til øyer og andre samfunn utan vegsamband, både riks- og fylkesveg. Senterpartiet og Arbeidarpartiet har gradvis redusert ferjetakstane i stortingsperioden. I august i år var dei halvparten av takstane som gjaldt 1. januar 2021. Dette er viktig for næringslivet langs kysten.

Hamnene er viktige for verdiskaping, aktivitet og busetjing langs kysten. Regjeringspartia vil ruste opp hamner og farleier, slik at vi kan få meir gods frå veg til sjø og sikre vidare utvikling av kystsamfunn der fiskeri er viktig.

1,9 mrd. kr er foreslått til kjøp av innanlands flyruter. Det inneber halvering av maksimaltakstane på billettar, fleire ruter og meir kapasitet i dei nye kontraktane, med oppstart i 2024. Dette er også viktig for næringslivet.

Tellef Inge Mørland (A) [15:35:03]: Statsbudsjettet for 2024 betyr ett skritt nærme batterier stemplet «made in Arendal». Et statsbudsjett fra regjeringen med

en aktiv og framtidsrettet næringspolitikk er blitt ytterligere styrket i arbeidet med grøn industriomstilling etter et par runder med SV her på Stortinget.

Arbeiderparti- og SV-styrte Arendal er en rød by, der det offentlige er med på å legge til rette for at private bedrifter skal lykkes, slik at vi sikrer velferden for morgendagen. Nå får regionen også nasjonal drahjelp.

Regjeringen og SVs avtale om statsbudsjettet for 2024 betyr historiske muligheter for oppstartsbedrifter som batterifabrikken Morrow. Sammen med SV fylles nå regjeringens batteristrategi og Grønt industriløft med innhold – i motsetning til Høyre, som kortslutter hele batterisatsingen i sitt alternative budsjett, som heldigvis er bare det: alternativt.

SV og regjeringen oppretter en egen ordning på 5 mrd. kr med lån til grønne industribedrifter i en tidlig oppstarts- og eskaleringsfase, gjennom Eksportfinans. Morrow har i dette arbeidet kanskje vært den viktigste grunnen til at vi trenger å få plass en slik ordning. Samtidig sørger vi for at fellesskapets penger blir forvaltet skikkelig, når alle søknader skal behandles av kompetente fagfolk.

I tillegg inneholder avtalen om statsbudsjettet et punkt der man ber det statlige selskapet Siva gjennomføre forsøk med å finansiere produksjonsutstyr til ny grøn industri og omstilling av eksisterende industri.

Morrow-sjefen jubler var overskriften i Agderposten etter at budsjettenigheten ble kjent. Han kalte satsingen vår «viktig og gledelig» og var tydelig:

«Denne ordningen tetter et hull i virkemiddelapparatet som hjelper den grønne omstillingen vi sammen skal gjennomføre.»

Og han la til:

«Skal du lykkes med å etablere batteriproduksjon i Norge kreves samarbeid og partnerskap. Mellom private som bidrar med mesteparten av kapitalen, og staten som legger til rette (...) Dette er en del av den norske suksessoppskriften. Det er slik vi har bygget prosessindustri, metallindustri og ikke minst olje- og gassnæringen.»

Jeg er helt enig med Lars Christian Bacher i det.

En aktiv næringspolitikk handler om vekst, beholde eksisterende og skape nye arbeidsplasser, og ikke minst er det den beste medisinen mot levekårsutfordringer, som vi bl.a. opplever i Agder og Arendal.

Senest i revidert skal regjeringen komme tilbake med innretningen av den nye Eksfin-ordningen, men det må gjerne skje før, for dette er et verdensmesterskap der tid er penger. Og på Agder er vi mer enn klare for å komme i gang med produksjonen av de første grønne batteriene stemplet «made in Arendal», til en verden som virkelig trenger framtidsrettede miljø- og klimaløsninger nå.

Per Olav Tyldum (Sp) [15:38:07]: Norge er forpliktet gjennom FN-konvensjonen til å sikre og produsere mat til egen befolkning. Matsituasjonen i verden er blitt svært så usikker etter at Russland invaderte Ukraina. En større produksjon og eksport av korn ligger nettopp i dette området.

Med et slikt bakteppe er det viktig at Norge legger til rette for en så stor matproduksjon som mulig. Fram til dette punktet mener jeg å registrere en viss politisk enighet her på Stortinget – altså at vi må sørge for å sikre mat til egen befolkning, spesielt i et beredskapsperspektiv.

Så er det slik at en nasjonal matproduksjon, basert på våre naturressurser, ikke er en gigantisk fabrikk som kan startes og stoppes alt etter behov. Matjorda, bonden, driftsmidler, organisering og ikke minst et lagspill med fotosyntesen og med tilpassede klimaforhold er eksempler som krever oppmerksomhet og godt samspill for å sikre norsk matproduksjon over tid.

Vi må ta utgangspunkt i hva som finnes av naturgitte ressurser og forhold rundt en dyktig bonde som produserer vår mat. Næringen er i høyeste grad politisk og skaper tydelige skiller i retning og valg. Riktig oppgjørpris i markedet, tollvern som sikrer norsk produksjon, budsjettstøtte fra staten og ikke minst god agronomi hos flinke bønder skal sørge for norsk matproduksjon.

Senterpartiet og Arbeiderpartiet har overtatt regjeringskontorene etter åtte år med blå-blå politikk, der det meste av svaret på utfordringene i norsk landbruk var at bare ting ble stort nok og rasjonelt nok, ble det også en framtidsrettet næring.

Jeg mener noe av utfordringen er å sikre bondens inntektsmuligheter ved å ta ut riktig produsentpris i verdikjeden, tilpasse tollvernet ut fra prioriterte produkter, bidra med budsjettmidler for matproduksjon i hele landet og sist, men ikke minst støtte opp om en næring som ønsker å tilpasse seg framtidige forventninger og krav.

Vi kan umulig gjøre oss mer avhengig av mat fra utlandet. Skulle Riksrevisjonens rapport om matsikkerhet og beredskap i landbruksområdet bli møtt med en enkel skulderheving fra opposisjonen, er det faktisk en beklættelse på at de tror det finnes en av-og-på-knapp for norsk matsikkerhet og beredskap.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [15:41:02]: Det snakkes mye om klima i denne salen, og det snakkes mye om grønt skifte. De fleste er enige om at det gjelder karbondioksid – og så stopper forståelsen. Karbondioksid kan skapes fra fossilt karbon og fra fornybart karbon. Så er vi dessverre kommet i den situasjonen at mange ikke ser forskjell på det fossile karbonet og det fornybare karbonet.

Det snakkes som om det er et problem at vi bruker skauen – dess mer vi bruker skauen, dess større klimaut-

slipp blir det, og dess mer vi bruker jorda, dess mer klimautslipp blir det. Når menneskene da ikke skal få karbon til det de trenger fra skauen, fra jorda eller i den forstand fra fiskeriene, og en heller ikke skal få det fra olje og gass, blir mitt spørsmål: Hvor skal en få det fra? Det henger ikke sammen.

For Senterpartiet innebærer det grønne skiftet og klimapolitikken at en ikke minst må satse på primærnæringene, en må satse på fotosyntesen, og en må satse på produksjon og foredling av fornybart karbon. Det er det som er framtida. Og da må vi ha sterke primærnæringer, vi må ha sterk foredlingsindustri, og vi må ikke minst ha lønnsomhet. Det er så mange som snakker om klima uten å snakke om lønnsomhet. Vi får ikke til disse klimaendringene uten at vi får endring i lønnsomheten. Det er enestående lønnsomhet i produksjon og foredling av olje og gass, men det er jamt over en elendig lønnsomhet i foredling og produksjon av fornybare naturressurser, fornybart karbon. Det er regjeringens ansvar å legge til rette for dette, men det er liksom ikke så moderne å snakke om primærnæringene når en kan snakke om batterier, om hydrogen og om havvind. Og når en snakker om havvind – der det rette ordet er subsidier, for å få det fram – snakker en om differansekontrakter. En bruker språk for å tilsløre de faglige sammenhengene.

Jeg håper at det fra regjeringens side vil komme et klart skille mellom det fossile og det fornybare, en klar satsing på fotosyntesen og på primærnæringene og økt produksjon og foredling av fornybare naturressurser. Det er den viktigste delen av det grønne skiftet.

Mimir Kristjánsson (R) [15:44:19]: Jeg beklager å forstyrre i næringskomiteens debatt, men det må være noen som ikke har Per som første dobbeltnavn fra Senterpartiet som også får et ord i debatten (munterhet i salen)!

Det dreier seg om noe som ligger på Landbruksdepartementets budsjett, men som egentlig angår veldig mye av det vi arbeider med i arbeids- og sosialkomiteen, nemlig støtten til Matsentralen. Matsentralen er den organisasjonen som organiserer og distribuerer mat til alle dem som står for matutdeling landet over, det være seg Frelsesarmeen, Evangeliesenteret, Kirkens Bymisjon eller andre mer lokale initiativ.

Opprinnelig fikk Matsentralen støtte fra Landbruksdepartementets budsjett, fordi det var et tiltak mot matsvinn. Tanken var at ved å dele ut overskuddsmat kunne man gjøre noe for å motvirke matsvinn hos de store produsentene og de store butikkjedene. Men etter hvert som dyrtiden har slått inn over oss, har Matsentralen faktisk blitt en ganske sentral del av hjelpen som fattige får i Norge. Det er altså ikke lenger

hovedsakelig eller primært et matsvinntiltak, men faktisk en ganske stor nødvendighet for å demme opp for en del av de hullene som finnes i velferdsstaten. Da er det underlig at Matsentralen forblir på Landbruksdepartementets budsjett, for det har både i år og i fjor vist seg å utløse en spesiell type arbeidsuhell. I fjor fikk Matsentralen opprinnelig et kutt, som riktignok ble reversert da regjeringen oppdaget arbeidsuhellet. For Landbruksdepartementet gjorde jevnlig kutt i støtten til nærmest alle organisasjonene, uten å ta høyde for at det var veldig stor økning i matkøene. Til slutt fikk Matsentralen økte bevilgninger, og de fikk også en ekstra julepakke i fjor.

I år har det også kommet en julepakke til de frivillige organisasjonene, men av en eller annen merkverdig grunn har Matsentralen opprinnelig falt ut av den. Kan hende er det nok et arbeidsuhell – man har gitt til religiøse organisasjoner, og man har gitt til dem som står for matutdelingen, men de som distribuerer maten, og som mangler penger og er i ferd med å gå tom for mat, har i utgangspunktet ikke skullet få noe ekstra. Så har SV i forhandlingene om saldert fått inn 2 mill. kr til, men fremdeles er det 3 mill. kr for lite, hvis Matsentralen skal få det samme beløpet i julestøtte i år som de fikk i fjor. Dette er penger som Matsentralen har behov for, og som det er et sterkt behov for at de får blant alle dem som mangler mat i Norge, for dette er med på å sikre en form for sikkerhetsnett som ligger under det som velferdsstaten kan tilby. Jeg synes det merkelig at flertallspartiene ikke her har klart å bli enige om å gi Matsentralen den samme støtten i år som man gjorde i fjor, til tross for at behovet for matutdeling bare øker.

Presidenten [15:47:24]: Da er det en Per fra Senterpartiet – Per Ivar Lied.

Per Ivar Lied (Sp) [15:47:34]: Mitt navn er Per, men eg lyg ikkje.

Gjennom fleire tiltak og større satsingar viser budsjettforslaget til Senterpartiet og Arbeidarpartiet tydelig retning og ambisjon for grønt omstilling av næringslivet. Det er satsing på gründerar, «Virkemiddelapparatet 2.0: Én vei inn», grønt industriløft, batteristrategien, mineralstrategien, eksportreforma «Hele Norge eksporterer» og «Veikart Helsenæringen». Samla i budsjettforslaget og nysalderinga ligg det 20 mrd. kr i satsingar og nye tiltak.

Dette gjeld styrkt innsats for oppstartsselskap med stort vekstpotensial gjennom Innovasjon Noreg, som skal bidra til grønt omstilling. Løyvinga til næringsretta forskning for grønt omstilling gjennom Forskningsrådet blir auka, og regjeringa føreslår å auke tildelinga til nasjonal eksportfremme under «Hele Norge eksporterer» med 45 mill. kr.

Senterpartiet og Arbeidarpartiet i regjering styrkjer kapitalverkemidla, og dei har i «Veikart 2.0: Grønt industriløft» varsla ein betydeleg auka kapitaltilførsel til Nysnø og Siva. Nysnø blir tilført 1,85 mrd. kr, og Siva 1 mrd. kr. Regjeringa har sett av totalt 15 mrd. kr. for å styrkje kapitalverkemidla. Sånn følgjer regjeringa opp den grønne satsinga med en kombinasjon av eigenkapitalverkemiddel, låneordningar, garantiar og tilskot.

Regjeringspartia føreslår i budsjettet for 2024 å tilføre Investinor 150 mill. kr, og Eksfin si alminnelege garantiordning blir føreslått auka med 10 mrd. kr. I tillegg kjem 1 mrd. kr i auka ramme for lågrisikolån i Innovasjon Noreg.

I budsjettforslaget ligg også ei styrking av Innovasjon Noreg si innsats for oppstarts- og vekstselskap med 70 mill. kr. Auken skal i hovudsak brukast til ordningane Landsdekkande etablerartilskot og oppstartslån og Innovasjon Noreg sitt arbeid med kompetanse- og nettverkstenester og andre etablerarordningar.

Regjeringspartia føreslår å auke tilskotet til næringsretta forskning under Noregs forskingsråd med 100 mill. kr. Auken går i hovudsak til ordninga med innovasjonsprosjekt i næringslivet, IPN, og til grunnløyvinga til dei teknisk-industrielle institutta. Totalt føreslår regjeringa ca. 95 mill. kr til satsingar på eksportfremme i 2024.

Eksportreforma Hele Norge eksporterer er eit offentleg-privat samarbeid som skal bidra til å auke norsk eksport, flagge eksportnæringane og styrkje arbeidet med eksport. Eksportsatsinga på havvind har ei ramme på 50 mill. kr for 2023, og eksportsatsinga på grønt maritim eksport har ei ramme på 25 mill. kr. Dei neste satsingane er helse og reiseliv.

Runar Sjøstad (A) [15:50:35]: Vi opplever en tid med rekordhøy sysselsetting. Vi har rekordlav arbeidsledighet. Likevel er det veldig mange som står utenfor det ordinære arbeidsmarkedet. Det er viktig at budsjettet på alle områder også legger til rette for at de som trenger ett eller flere tiltak for å komme ut i arbeid eller tilbake i arbeid, får det. Men til tross for dette ser vi at det er mange som opplever dyrtid. Det er mange som opplever usikkerhet – usikkerhet for egen arbeidsplass, usikkerhet for om de klarer sine økonomiske forpliktelser, både på kort og lang sikt. Budsjettet må møte alle disse utfordringene.

Samtidig gjør det det krevende at vi står i en situasjon hvor også Europa er i krig. Vi ser store lidelser, vi ser store flyktningstrømmer. Norge støtter og skal fortsette å støtte Ukraina økonomisk, både militært og sivilt, i tillegg til at vi selvfølgelig må legge til rette gjennom budsjettet for at kommunene våre kan ta imot flyktningstrømmen som finner veien til Norge.

Det er stort fokus på matproduksjon og høsting fra naturen. Vi har fokus på selvforsyning, matproduksjon og matsikkerhet. Vi har store muligheter innenfor både havbruk, fiskeri og jordbruk, men vi må legge til rette gjennom en aktiv politikk også i budsjettssammenheng. Det er da merkelig å se at Høyre i sitt alternative statsbudsjett ønsker å kutte i forpliktelsene som ble inngått i jordbruksoppgjøret. De ønsker å pålegge jordbruket flere avgifter. Det er også merkelig å se den satsingen som var totalt fraværende under forrige regjering på farleier og fiskerihavner, når vi vet at fiskeriene er så viktige.

Samtidig har fiskeriministeren varslet at vi får forslag til ny kvotemelding 12. januar. Det ser vi fram til, for den vi har i dag, som er rimelig fersk, er ikke brukende til å gi nødvendig forutsigbarhet i denne viktige næringen. Innenfor havbruk har man i det alternative budsjettet til Høyre også klart å foreslå en økt produksjonsavgift, uten bunnfradrag, uten å ta hensyn til enkeltbedrifters økonomi. Det mener jeg er en alvorlig mangel i Høyres forslag til statsbudsjett. Jeg mener at vi har et mye bedre forslag i det budsjettforslaget som nå ser ut til å få flertall, og ser fram til at vi vedtar det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [15:53:40]: Når det er krig i Europa, kan det ikke sies ofte nok at vi har en sjølforsyningsgrad av mat fra jordbruket i Norge på 40 pst. Seks av ti kalorier blir importert. Det landet som ligger nærmest oss, er Sveits, som har 50 pst. Nå snakkes det i EU generelt om sikring av tilgang til råvarer. En snakker om å øke egenproduksjon. Dette er sjølsagt en konsekvens av krigene og den mer anspente situasjonen mellom Vesten og Kina. Det står på dagsordenen i alle møter. Det nødvendige moteordet er nå deglobalisering, ikke globalisering. En går altså inn for økt produksjon av varer i eget land for å få mindre sårbarhet. For å få til det er det lønnsomheten i et privat næringsliv som er avgjørende.

Hva skjer her hjemme når det gjelder Høyres jordbrukspolitikk? Jo, de reduserer bevilgningene over statsbudsjettet i 2024 med 1 473 mill. kr, pluss en rekke avgiftsøkninger. Jeg har da tenkt: Vil Høyre så kompensere for noe av dette med økte inntektsmuligheter fra markedet, f.eks. på melk og korn? Nei, det er ingen kompensasjon i årets jordbruksavtale. I fjor stemte Høyre, sammen med Fremskrittspartiet, mot enhver økning av avtaleprisene på melk og korn, og framover vet ikke representanten Helleland hva som er Høyres mening. Økt sjølforsyning innebærer at det blir økt planteproduksjon i Norge, og det å produsere flere planter i Norge i forhold til i utlandet, hvor det er bedre vekstvilkår og elendige lønns- og arbeidsvilkår, innebærer at det er dyrere. Da må en ha en økt planteproduksjon med større arealer, og det må tas ut i form av en betaling over både

statsbudsjett og markedspriser. Høyre fører altså en uansvarlig politikk overfor lønnsomheten, og de fører også en uansvarlig politikk overfor forbrukerne, for det blir enda større utrygghet for nok og trygg mat hver dag.

Til slutt et lite poeng rundt det som Høyre og Fremskrittspartiet har snakket mye om, nemlig konkurransen i meierisektoren. Det er bare Q-Meieriene og Tine som kjøper melk direkte fra gårdbruker. Q-Meieriene har en forretningsidé som går ut på at en betaler mer for melka enn Tine, og så selger en melka billigere enn Tine. Da forstår de fleste at en har behov for økte subsidier. Det er logisk – ja. Men er det riktig? – Nei. Q-Meieriene må endre sin forretningsmodell, og det bør Høyre og Fremskrittspartiet ta inn over seg.

Willfred Nordlund (Sp) [15:56:58]: Det er med litt glimt i øyet, for vi har ikke vært så mye innom poteten i denne debatten. Før dette statsbudsjettet ba Stortinget regjeringen om å vurdere overgang fra kronetoll til prosenttoll for bl.a. tollinjene storfe, svin, sau, lam og potet. Det var det man kan kalle en god settepotet.

Senterpartiet er opptatt av poteten, og vi kan vel på mange måter si at vi er potetens parti. Det kan ha sammenheng med at landbrukspolitisk talsperson i Senterpartiet, Per Olav Tyldum, er født og oppvokst i en potetfår i Overhalla, stedet hvor mesteparten av norsk sertifisert settepotet har sitt utspring.

Når vi nå først skal innføre prosenttoll på potet, gjør vi det derfor i skikkelig god norsk ånd, ja, opphøyd i flere potenser. Til næringskomiteens store sorg ble dette behandlet i finanskomiteen – så stor sorg at kun Høyre har funnet grunn til å nevne ordet potet i vår innstilling, én gang. Vi andre trøster oss med at det var mange som var opptatt av det allikevel, for i innstillingen til finanskomiteen, som ble debattert i går, er ordet potet nevnt ikke mindre enn 23 ganger, og i Prop. 1 S ble potet nevnt 22 ganger. Dersom man ser på hvilke andre komiteer som også har vært opptatt av potet, blir det sikkert nok poteter til hele Stortinget.

Det minner meg for øvrig om at mandelpoteten har fått sitt navn av en grunn, og det kan jo hende at den snart blir utsatt for et forsøk på å gi den et kjønnsnøytralt navn. Ifølge NTB tidligere i dag er det mandelpotet fra nord som skal berge julemiddagen i sør i år. Det burde vi kanskje også tollagt ved nærmere ettertanke.

I hovedsak skal denne tollendringen omfatte det som kalles matpoteter. Men en potet kan som kjent brukes til alt. Budsjettinnstillingen tar for seg nypoteter, avrenspoteter, frasorterte poteter, potetsprit, potetmel, potetpulver, potetflak, potetgranulat, potetpelleter, tørkede poteter, oppdelte eller knuste, og litt mer. Det som ikke kommer fram, er hvordan man skal håndtere gam-

le poteter. De kalles som kjent også morpoteter, og er ofte litt gamle.

Fra spøk til alvor: Poteten er viktig og illustrerer en diskusjon som delvis har vært i dag også. Den har gitt mat på bordet til oss nordmenn i generasjoner og er en viktig del av det norske kostholdet og beredskapen. Den er en naturlig kilde til vitamin C, kalium og kostfiber, som er viktige næringsstoffer for kroppen. Kalium bidrar som kjent til normal muskelfunksjon, og vitamin C til normalt immunforsvar, i tillegg til å redusere trøtthet og utmattelse – og denne debatten har jo ikke vært utmattende. Poteter gir høy avling per arealenhet i forhold til andre vekster, og dermed også lavt klimaavtrykk i produksjonen. Den er derfor klimavennlig og bærekraftig mat. Poteter kan dyrkes over alt i hele Norge og kan derfor være svært så kortreiste. Så med det, riktig god jul og nyt potet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:00:04]: Dette blir ein kamp om potet. Eg vil berre seie at når det gjeld isalat, kålrot, raudbetar og sellerirot, har regjeringa verkeleg tatt viktige grep for å få dei varelinjene på plass. Men så måtte det eit SV til for å ta «pottitlandet» tilbake til landet. Og den songen som eg refererte frå, Fesk Og Potedes, er veldig artig. Han seier eigentleg berre at «fesk og potedes kan ikkje etes uten potedes». Altså: Ein kan ikkje ete fisk og potet utan potet. Ein kan ete kjøt og potet utan potet, men aldri fisk og potet.

Det er ein underliggjande diskusjon her, og det er: Kva vil skje med eksport av fisk? Som også fiskeripolitisk talsperson – det er jo berre ein person frå SV i denne komiteen, så eg blir talsperson for alt mogleg rart – vil eg seie at det er ekstremt viktig at vi no skjermar avgjerande innsatsfaktorar for matforrådet i Noreg. Det er den nye sikkerheitspolitikken. Og da må forhandlarane for Noreg internasjonalt jobbe og sørgje for at vi får på plass gode ordningar også for fisk. Dette er den nye situasjon-

Presidenten: Under debatten har Mimir Kristjánsson satt fram et forslag på vegne av Rødt. Forslaget lyder: «I statsbudsjettet 2023 blir det gjort følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
571		Rammetilskot til kommunar	
	60	Innbyggartilskot, blir auka med.....	857 220 000
		frå kr 160 745 998 000 til kr 161 603 218 000»	

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling til I, kap. 571, post 60. Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

en, vi må sikre og tryggje norsk matproduksjon, og da må forhandlarane jobbe endå betre med å få på plass ordningar for fisk. Det kan ikkje vere motsetnad – at vi skal ofre matsikkerheit fordi vi skal kunne tene endå meir på å eksportere fisk. Sånn kan vi ikkje ha det.

Vi skulle hatt fantastisk mange store spennande diskusjonar i dag, men det er diverre fredag, og det er snart nytt år, så eg tenkjer at dette er ting vi kjem tilbake til med full kraft over nyttår. Eg vil berre takke resten av opposisjonen og regjeringspartia for godt samarbeid, for store ueinigheiter og for at vi framleis har mykje å krangle om og bli einige om etter kvart.

Presidenten [16:02:17]: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 14–16.

Det blir ringt til votering.

Votering

Presidenten [16:10:38]: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sakene nr. 1–8

Presidenten: Sakene nr. 1–8 er andre gangs behandling av lover og gjelder lovvedtakene 16 til og med 23.

Det foreligger ingen forslag til anmerkning. Stortingets lovvedtak er dermed godkjent ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 9, debattert 15. desember 2023

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2023 under Kommunal- og distriktsdepartementet (Innst. 126 S (2023–2024), jf. Prop. 22 S (2023–2024) unntatt kap. 505, 541, 542, 3505, 3506, 3507 og 5607)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
500		Kommunal- og distriktsdepartementet	
	21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttast under post 70</i> , blir auka med.....	234 000
		frå kr 87 470 000 til kr 87 704 000	
	45	(NY) Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir løyvd med.....	11 800 000
	70	Diverse føremål, <i>kan overføres, kan nyttast under post 21</i> , blir reduert med.....	200 000
		frå kr 3 256 000 til kr 3 056 000	
502		Tariffavtalte avsetningar mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttast under post 70</i> , blir reduert med.....	1 000 000
		frå kr 2 000 000 til kr 1 000 000	
	70	Kompetanseutvikling mv., <i>kan overføres, kan nyttast under post 21</i> , blir reduert med.....	1 000 000
		frå kr 16 500 000 til kr 15 500 000	
	72	Pensjonskostnader tenestemannsorganisasjonane, blir auka med.....	5 450 000
		frå kr 39 050 000 til kr 44 500 000	
510		Trygging- og serviceorganisasjonen til departementa:	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	39 000 000
		frå kr 738 090 000 til kr 777 090 000	
	45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir reduert med	8 000 000
		frå kr 103 539 000 til kr 95 539 000	
530		Byggeprosjekt utanfor husleigeordninga	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , blir auka med.....	2 500 000
		frå kr 95 000 000 til kr 97 500 000	
	36	Kunstnarisk utsmykking, <i>kan overføres</i> , blir reduert med	4 000 000
		frå kr 4 000 000 til kr 0	
	45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir reduert med	85 000 000
		frå kr 588 500 000 til kr 503 500 000	
540		Digitaliseringsdirektoratet	
	22	Bruk av nasjonale fellesløysingar, blir reduert med.....	12 600 000
		frå kr 191 200 000 til kr 178 600 000	
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløysingar, <i>kan overføres</i> , blir auka med.....	27 400 000
		frå kr 341 702 000 til kr 369 102 000	
	71	IT-standardisering, blir auka med.....	400 000
		frå kr 886 000 til kr 1 286 000	
553		Regional- og distriktsutvikling	
	65	Omstilling, blir auka med.....	4 000 000
		frå kr 77 689 000 til kr 81 689 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
567		Nasjonale minoriteter	
	72	Det Mosaiske Trossamfund, blir auka med..... frå kr 10 736 000 til kr 10 936 000	200 000
571		Rammetilskot til kommunar	
	60	Innbyggartilskot, blir auka med..... frå kr 160 745 998 000 til kr 161 503 218 000	757 220 000
	64	Skjønstilskot, <i>kan overførast, kan nyttast under kap. 572, post 64</i> , blir auka med..... frå kr 950 000 000 til kr 2 650 000 000	1 700 000 000
572		Rammetilskot til fylkeskommunar	
	60	Innbyggartilskot, blir auka med..... frå kr 44 426 956 000 til kr 44 756 956 000	330 000 000
573		Kommunestruktur	
	62	Delingskostnader, blir auka med..... frå kr 404 669 000 til kr 581 526 000	176 857 000
575		Ressurskrevjande tenester:	
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 11 818 938 000 til kr 11 621 795 000	197 143 000
	61	Tilleggskompensasjon, blir redusert med..... frå kr 84 200 000 til kr 82 800 000	1 400 000
578		Valdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 117 573 000 til kr 109 573 000	8 000 000
	70	Informasjonstiltak, blir redusert med frå kr 5 786 000 til kr 5 665 000	121 000
581		Bustad- og bumiljøtiltak	
	70	Bustøtte, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 4 696 246 000 til kr 4 745 000 000	48 754 000
	76	Utleigebustader og forsøk med nye bustadmodellar, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 267 278 000 til kr 287 278 000	20 000 000
595		Statens kartverk	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 21 og 45</i> , blir auka med frå kr 936 604 000 til kr 968 393 000	31 789 000
	21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under post 1 og 45</i> , blir auka med..... frå kr 268 520 000 til kr 332 204 000	63 684 000
2445		Statsbygg	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 122 700 000 til kr 118 700 000	4 000 000
	32	Prosjektering og igangsetjing av brukarfinansierte byggeprosjekt, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 277 000 000 til kr 177 000 000	100 000 000
	34	Vidareføring av brukarfinansierte byggeprosjekt, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 850 000 000 til kr 700 000 000	150 000 000
	39	Renter på byggelån, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 490 000 000 til kr 460 000 000	30 000 000
	49	Kjøp av eigedomar, <i>kan overførast</i> , blir auka med..... frå kr 833 632 000 til kr 1 098 632 000	265 000 000

Kap.	Post Formål	Kroner
Inntekter		
3540	Digitaliseringsdirektoratet	
	5 Bruk av nasjonale fellesløsninger, blir redusert med.....	12 600 000
	frå kr 191 200 000 til kr 178 600 000	
3595	Statens kartverk	
	1 Gebyrinntekter tinglysning, blir redusert med.....	10 000 000
	frå kr 463 000 000 til kr 453 000 000	
	2 Sal og abonnement m.m., blir auka med.....	32 386 000
	frå kr 132 902 000 til kr 165 288 000	
	3 Samfinansiering, blir auka med.....	61 587 000
	frå kr 179 120 000 til kr 240 707 000	
	4 Sal av anleggsmiddel, blir løyvd med.....	1 500 000
5615	Husbanken	
	80 Renter, blir redusert med.....	489 000 000
	frå kr 5 244 000 000 til kr 4 755 000 000	

II

Stikkordsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at stikkordet «kan overførast» tilføyast følgjande postar i 2023:

kap. 581 Bustad- og bomiljøtiltak, post 60 Energiltak i utleigebustader, omsorgsbustader og sjukeheim

kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 64 Pilot nærtenesesenter.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
581	Bolig- og bomiljøtiltak	
	76 Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller	280,4 mill. kroner

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Rødt ble innstillingen vedtatt med 91 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.11.43)

Presidenten: Det voteres over I, kap. 573, post 62.

Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 71 mot 27 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.12.09)

Presidenten: Det voteres over I, kap. 581, post 76.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 86 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.12.31)

Presidenten: Det voteres over resten av I og II.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voteres over III.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 86 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.12.58)

Votering i sak nr. 10, debattert 15. desember 2023

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram ni forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Mudassar Kapur på vegne av Høyre
- forslagene nr. 2–5, fra Erlend Wiborg på vegne av Fremskrittspartiet og Rødt
- forslagene nr. 6–9, fra Tobias Drevland Lund på vegne av Rødt

Det votes over forslag nr. 6, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en helhetlig plan for å ta tilbake privatiserte tjenester i egenregi i statlig sektor samt å pålegge statlige virksomheter å redusere bruken av private tilbydere på områder der virksomhetene kan utføre oppgaver med egne ansatte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 95 mot 4 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.13.48)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en konsekvensutredning med mål om å innlemme brukere over 67 år i ordningen for ressurskrevende tjenester.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 93 mot 6 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.14.07)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 7 og 8, fra Rødt.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge kommunenes behov for revidering av arealplanverket og komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan kommunene kan styrke kompetansen og saks-

behandlingskapasiteten om arealforvaltning, natur og friluftsliv i kommunene.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en evaluering av barnevernsreformen og av hvordan reformen har påvirket norske kommuners økonomi og tilbud av tjenester.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 89 mot 10 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.14.28)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2–4, fra Fremskrittspartiet og Rødt.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å gi strømstøtte til kulturhistoriske eiendommer og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide Merkur-ordningen til å omfatte servicehandel.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere situasjonen for småbutikkene i lys av strømprissituasjonen og vurdere å styrke og utvide Merkur-ordningen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2024.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Rødt ble med 82 mot 17 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.14.45)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet og Rødt.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen til revidert nasjonalbudsjett 2024 vurdere å innlemme båtruter til øysamfunn uten omkjøringsvei i gratisfergeordningen.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Rødt ble med 77 mot 22 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.15.03)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskt legge frem en tiltaksplan for å sikre at bosettingstakten holdes

oppe, for eksempel gjennom et forslag om å øke bevilgningene på kap. 581 Bolig- og bomiljøtiltak, post 76 Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 75 mot 24 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.15.36)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 1

(Statsforvaltning mv.)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
				Utgifter
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1	Apanasje.....	14 768 000	
	50	Det kongelige hoff.....	258 482 000	
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff....	6 000 000	
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1	Apanasje.....	12 292 000	
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter.....	107 671 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter.....	180 299 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter.....	119 438 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	16 553 000	
577		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter.....	7 891 000	
	70	Sentrale organisasjoner.....	364 019 000	
	71	Kommunale organisasjoner.....	39 201 000	
	73	Fylkesorganisasjoner.....	85 668 000	
	75	Fylkes ungdomsorganisasjoner.....	31 036 000	
	76	Sentrale ungdomsorganisasjoner.....	12 349 000	
1500		Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	251 356 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70.....	24 251 000	
	50	Forskningsmidler til Norges forskningsråd m.m.	101 700 000	
	51	Gjennomstrømningsmidler til forskningsinstitutter.....	48 437 000	
	70	Diverse formål, kan overføres, kan nyttes under post 21.....	600 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	762 891 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	76 066 000	
	22	Fellesutgifter	151 491 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	66 510 000	
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	12 958 000	
1511		Prosjekter tilknyttet nytt regjeringskvartal		
	25	Prosjektstyring, <i>kan overføres</i>	4 520 000	
	30	Ombygging av Ring 1, <i>kan overføres</i>	545 000 000	
1512		Diverse fellestjenester		
	23	Husleie for fellesarealer m.m.	129 809 000	
	27	Sak- og arkivløsning, <i>kan overføres</i>	66 447 000	
1520		Statsforvalterne		
	1	Driftsutgifter	2 271 829 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	89 047 000	
1530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	169 000 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	4 385 000 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	59 081 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 146 900 000	
1531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	31 788 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	42 523 000	
1533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	27 947 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
1540		Digitaliseringsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	159 610 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 370 000	
	22	Bruk av nasjonale fellesløsninger	179 000 000	
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i>	422 308 000	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	136 329 000	
	26	Stimulab, <i>kan overføres</i>	5 202 000	
	27	Tilsyn for universell utforming av ikt, <i>kan overføres</i>	19 133 000	
	29	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn, <i>kan overføres</i>	137 500 000	
	71	IT-tilskudd	8 922 000	
1550		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	82 241 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1551		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	2 778 000	
1560		Tariffavtalte avsetninger mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	1 000 000	
	70	Kompetanseutvikling mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	1 000 000	
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	233 100 000	
	72	Pensjonskostnader tjenestemannsorganisasjonene	43 000 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-6 364 000 000	
	2	Driftsutgifter	2 695 358 000	
	3	Avskrivninger	1 614 000 000	
	4	Renter av statens kapital	1 720 000 000	-334 642 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	439 000 000	
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	277 000 000	
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	5 306 140 000	
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	850 000 000	
	39	Byggelånsrenter, <i>kan overføres</i>	667 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	352 985 000	
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	77 019 000	
		Totale utgifter		20 932 813 000
Inntekter				
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	22 237 000	
4510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Diverse inntekter	44 293 000	
	3	Brukerbetaling	73 446 000	
4520		Statsforvalterne		
	1	Inntekter ved oppdrag	89 047 000	
4533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Diverse inntekter	5 366 000	
4540		Digitaliseringsdirektoratet		
	3	Diverse inntekter	2 285 000	
	5	Bruk av nasjonale fellesløsninger	179 000 000	
	7	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn	137 500 000	
		Totale inntekter		553 174 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1500 post 1	kap. 4500 post 1
kap. 1510 post 1	kap. 4510 postene 2 og 3
kap. 1520 post 1	kap. 4520 post 2
kap. 1520 post 21	kap. 4520 post 1
kap. 1533 post 1	kap. 4533 post 2
kap. 1540 post 1	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 21	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 22	kap. 4540 post 5
kap. 1540 post 23	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 27	kap. 4540 post 4
kap. 1540 post 29	kap. 4540 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride bevilgninger til investerings tiltak

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

IV

Fullmakt til å omdisponere bevilgninger til investerings tiltak

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan omdisponere:

1. under kap. 1530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33.
2. under kap. 1531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 1533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

V

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan:

1. følge opp fullmakter under andre departementer om oppstart av byggeprosjekt ved å:

bestille og forplikte staten utover budsjettåret i disse investeringsprosjektene:	budsjettkapittel og post	innenfor en kostnadsramme på:
NTNU Campussamling	kap. 1530 post 31	7 239 mill. kroner
Rehabilitering av Bergen tinghus	kap. 2445 post 31	1 180 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår. Samlede utbetalinger og gjenstående forpliktelser skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen for det enkelte prosjekt. Kostnadsram-

mene er oppgitt i prisnivå per 1. juli 2024. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

2. følge opp allerede igangsatte byggeprosjekter ved å:

bestille og forplikte staten utover budsjettåret i disse prosjektene:	budsjettkapittel og post	innenfor tidligere vedtatt kostnadsramme på:
UiO Livsvitenskapsbygget	kap. 1530 post 33	13 014,9 mill. kroner
UiO Vikingtidsmuseet	kap. 1530 post 33	3 903,4 mill. kroner
Norsk havteknologisenter	kap. 1530 post 33	5 393,6 mill. kroner
Oslo fengsel, avdeling Ullersmo	kap. 2445 post 33	642,7 mill. kroner
Fagskole for brann- og redningspersonell	kap. 2445 post 33	746,0 mill. kroner
Blått bygg ved Nord universitet	kap. 2445 post 33	638,8 mill. kroner
22. juli-senteret	kap. 2445 post 33	541,9 mill. kroner
Samlokalisert nybygg for Samisk videregående skole og reindriftsskole i det samiske nasjonalteateret Beaivvás i Kautokeino	kap. 2445 post 33	536,5 mill. kroner
Byggetrinn 1 av nytt regjeringskvartal	kap. 2445 post 33	23 971,5 mill. kroner
Energiløsningen for nytt regjeringskvartal	kap. 2445 post 33	3 211,0 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår. Samlede utbetalinger og gjenstående forpliktelser skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen for det enkelte prosjekt. Kostnadsrammene er oppgitt i prisnivå per 1. juli 2024. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VI

Brukerutstyrprosjektet for nytt regjeringskvartal, byggetrinn 1

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan bestille og forplikte staten utover budsjettåret for gjennomføring av brukerutstyrprosjektet for prosjekt nytt regjeringskvartal, byggetrinn 1, innenfor tidligere vedtatt kostnadsramme på 351,9 mill. kroner (prisinivå per 1. juli 2024) på kap. 1530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, post 45 Større utstyranskaffelser og vedlikehold. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VII

Ombygging av Ring 1

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan følge opp ombygging av deler av Ring 1 i Oslo kommune ved å bestille og forplikte staten utover budsjettåret innenfor tidligere vedtatte kostnadsramme på 3 597 mill. kroner (prisinivå per

1. juli 2024) på kap. 1511 Prosjekter tilknyttet nytt regjeringskvartal, post 30 Ombygging av Ring 1. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VIII

Brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at de er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. foreta bestillinger og pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 400 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1540	Digitaliseringsdirektoratet	
	25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	131,2 mill. kroner

X

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen i Statsbygg

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. postere til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger knyttet til bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.
4. føre innbetalinger fra oppdragsgiver som delfinansierer innbetalinger mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene blir nettoført på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

XI

Diverse fullmakter vedrørende eiendom

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2024 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

B.

Rammeområde 6**(Innvandring, regional utvikling og bolig)**

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter	
490	Utlendingsdirektoratet		
	1 Driftsutgifter.....	1 297 957 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	2 274 108 000	
	22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse.....	31 542 000	
	23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	7 079 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	45 416 000	
	46 Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i>	64 520 000	
	60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	515 463 000	
	70 Stønader til beboere i asylmottak.....	563 887 000	
	71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer.....	9 519 000	
	72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>kan overføres</i>	32 298 000	
	73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak.....	14 325 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	74 Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	87 894 000	
	75 Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, <i>kan overføres</i>	20 313 000	
	76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overføres</i>	27 220 000	
491	Utlendingsnemnda		
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	287 951 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	7 382 000	
500	Kommunal- og distriktsdepartementet		
	1 Driftsutgifter	296 275 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> ...	53 144 000	
	50 Forskningsmidler til Norges forskningsråd m.m.....	73 741 000	
	70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 293 000	
553	Regional- og distriktsutvikling		
	60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene	62 940 000	
	61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling.....	802 091 000	
	63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet	145 403 000	
	64 Pilot nærtjenestesentre, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer.....	120 559 000	
	66 Bygdeveksttaler, <i>kan overføres</i>	76 931 000	
	67 Utviklingstiltak i Andøy kommune	20 000 000	
	69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.....	66 332 000	
	71 Investeringstilskudd for store grønne investeringer	101 528 000	
	74 Klynger og innovasjon	28 322 000	
	76 Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	18 659 000	
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1 Driftsutgifter	35 599 000	
	73 Merkur, <i>kan overføres</i>	69 531 000	
560	Samiske formål		
	50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv	661 721 000	
	51 Divvun.....	12 919 000	
	55 Samisk høgskole	8 150 000	
563	Internasjonalt reindriftssenter		
	1 Driftsutgifter	6 613 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 141 000	
567	Nasjonale minoriteter		
	60 Romer, <i>kan overføres</i>	6 937 000	
	70 Nasjonale minoriteter, <i>kan overføres</i>	10 117 000	
	72 Jødiske samfunn i Norge	14 806 000	
	73 Kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur, <i>kan overføres</i>	17 679 000	
	74 Kultur- og ressurs-senter for norske romer	18 266 000	
	75 Romanifolket/taterne, <i>kan overføres</i>	5 825 000	
581	Bolig- og bomiljøtiltak		
	70 Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	3 968 246 000	
	76 Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller, <i>kan overføres</i>	162 720 000	
	78 Boligtiltak, <i>kan overføres</i>	26 799 000	
	79 Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	27 810 000	
585	Husleietvistutvalget		
	1 Driftsutgifter	40 150 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	127 708 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling, <i>kan overføres</i>	36 370 000	
590		Planlegging og byutvikling		
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	152 650 000	
	71	DOGA	43 813 000	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 870 000	
	81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	6 714 000	
595		Statens kartverk		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	967 776 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	360 308 000	
	30	Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	31 500 000	
670		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	377 140 000	
671		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	48 940 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	23 627 135 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 788 725 000	
	62	Kommunale integreringstiltak	291 393 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 645 000	
	71	Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner	217 493 000	
	72	Kvalifiseringsordninger for tolker	21 513 000	
	73	Tilskudd.....	20 150 000	
672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	85 665 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere ...	34 225 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 262 211 000	
	61	Kompetansekartlegging i mottak før bosetting.....	1 045 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	382 678 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 431 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	83 730 000	
	71	Tap på lån.....	30 100 000	
	72	Rentestøtte	400 000	
Totale utgifter			43 304 449 000	
Inntekter				
3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-god- kjente utgifter	2 192 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgif- ter	33 201 000	
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	2 634 796 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	5 Refusjonsinntekter	2 878 000	
	6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter.....	14 325 000	
	7 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	29 588 000	
	8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	34 839 000	
3563	Internasjonalt reindriftssenter		
	2 Diverse inntekter.....	3 141 000	
3585	Husleietvistutvalget		
	1 Gebyrer	3 271 000	
3587	Direktoratet for byggkvalitet		
	4 Gebyrer	42 705 000	
	85 Diverse inntekter.....	115 000	
3595	Statens kartverk		
	1 Gebyrinntekter tinglysing	477 700 000	
	2 Salg og abonnement m.m.....	149 106 000	
	3 Samfinansiering.....	204 439 000	
3671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	4 Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	12 779 000	
3672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	40 261 000	
5312	Husbanken		
	1 Gebyrer m.m.	6 890 000	
	11 Diverse inntekter.....	86 652 000	
5615	Husbanken		
	80 Renter	5 602 000 000	
Totale inntekter			9 380 878 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

IV

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2024 kan inngå avtaler med varighet utover 2024 om midlertidig drift av innkvartering for

utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Dersom behovet for innkvartering av asylsøkere og flyktninger blir større enn forutsatt i statsbudsjettet for 2024 eller det oppstår behov for å gjennomføre tiltak for forsvarlig innkvartering utover det som der er lagt til grunn, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten eller iverksette nødvendige tiltak, selv om dette medfører et bevilg-

ningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3,0 mrd. kroner i 2024, og forpliktelsene utover 2024 skal ikke overstige en samlet ramme på 3,0 mrd. kroner.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med

betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

VII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 mill. kroner.

VIII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressursenter for norske romer	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller	77,2 mill. kroner
	78	Boligtiltak	26,3 mill. kroner

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
590	Planlegging og byutvikling	
	72 Bolig- og områdeutvikling i byer	22,3 mill. kroner

IX

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet, post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer og post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.
2. tildele midler til Innovasjon Norge som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 71 Investeringstilskudd for store grønne investeringer og post 74 Klynger og innovasjon.

X

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet gis fullmakt til å overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romanifolket/taterne fra 2024 til 2025.

XI

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen i Husbanken

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024 kan gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen samt tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.

XII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 670 post 1	kap. 3670 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

C.

Rammeområde 18**(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
571	Rammetilskudd til kommuner		
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres	23 165 000	
	60 Innbyggertilskudd.....	170 591 756 000	
	61 Distriktstilskudd Sør-Norge.....	874 619 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	62 Distrikstilskudd Nord-Norge.....	2 429 852 000	
	64 Skjønnstilskudd	1 000 000 000	
	65 Regionsentertilskudd	221 555 000	
	66 Veksttilskudd.....	282 395 000	
	67 Storbytilskudd	671 333 000	
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60 Innbyggertilskudd.....	47 936 308 000	
	62 Nord-Norge-tilskudd.....	773 174 000	
573	Kommunestruktur		
	62 Delingskostnader	213 674 000	
575	Ressurskrevende tjenester		
	60 Toppfinansieringsordning <i>overslagsbevilgning</i>	12 983 505 000	
	61 Tilleggskompensasjon	88 409 000	
578	Valgdirektoratet		
	1 Driftsutgifter.....	61 265 000	
	Totale utgifter		238 151 010 000

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.16.18)

Votering i sak nr. 11, debattert 15. desember 2023

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentanten Erlend Wiborg om stans i mottak av kvoteflyktninger så lenge krigen i Ukraina vedvarer (Innst. 132 S (2023–2024), jf. Dokument 8:27 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten har Erlend Wiborg satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse mottak av kvoteflyktninger så lenge krigen i Ukraina vedvarer.»

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:27 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentanten Erlend Wiborg om stans i mottak av kvoteflyktninger så lenge krigen i Ukraina vedvarer – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen vedtatt med 85 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.17.10)

Votering i sak nr. 12, debattert 15. desember 2023

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (Innst. 127 S (2023–2024), jf. Prop. 15 S (2023–2024), kap. 670, 671, 672, 3671 og 3672)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
Utgifter		
670	Integrerings- og mangfaldsdirektoratet:	
	1 Driftsutgifter, blir auka med frå kr 372 249 000 til kr 373 849 000	1 600 000
671	Busetting av flyktningar og tiltak for innvandrara:	
	60 Integreringstilskot, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 18 405 872 000 til kr 18 310 846 000	95 026 000
	61 Særskilt tilskot ved busetting av einslege, mindreårige flyktningar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 1 195 015 000 til kr 1 238 982 000	43 967 000
	71 Tilskot til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjonar, blir auka med frå kr 223 052 000 til kr 228 052 000	5 000 000
	73 Tilskot, blir auka med..... frå kr 18 940 000 til kr 20 940 000	2 000 000
672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrara:	
	60 Tilskot til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrara, blir redusert med frå kr 2 363 075 000 til kr 2 307 463 000	55 612 000
	61 Kompetansekartlegging i mottak før busetting, blir redusert med frå kr 903 000 til kr 567 000	336 000
Inntekter		
3671	Busetting av flyktningar og tiltak for innvandrara:	
	4 Tilskot til integreringsprosjekt i asylmottak i regi av frivillige organisasjonar, ODA-godkjende utgifter, blir auka med frå kr 12 240 000 til kr 17 300 000	5 060 000
3672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrara:	
	1 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjende utgifter, blir auka med frå kr 40 034 000 til kr 52 233 000	12 199 000

Høyre og Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 64 mot 34 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.17.42)

Presidenten: Det voteres over resten av I.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 13, debattert 15. desember 2023

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2023 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 128 S (2023–2024), jf. Prop. 19 S (2023–2024) kap. 490, 491 og 3490)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
490		Utlendingsdirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 1 257 789 000 til kr 1 278 382 000	20 593 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak, reduseres med fra kr 3 331 686 000 til kr 3 310 745 000	20 941 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse, reduseres med..... fra kr 29 057 000 til kr 22 700 000	6 357 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , økes med..... fra kr 39 079 000 til kr 41 582 000	2 503 000
	46	Investeringer i Schengen IKT-systemer, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 75 748 000 til kr 73 245 000	2 503 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, reduseres med fra kr 684 451 000 til kr 451 951 000	232 500 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak, reduseres med fra kr 694 190 000 til kr 624 251 000	69 939 000
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer, reduseres med..... fra kr 13 278 000 til kr 13 104 000	174 000
	72	Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 33 085 000 til kr 31 905 000	1 180 000
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, reduseres med fra kr 20 328 000 til kr 18 275 000	2 053 000
	74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i> , økes med fra kr 57 398 000 til kr 70 595 000	13 197 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i> , reduseres med..... fra kr 33 150 000 til kr 28 348 000	4 802 000
491		Utlendingsnemnda:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i> , reduseres med fra kr 285 903 000 til kr 285 303 000	600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i> , økes med..... fra kr 7 415 000 til kr 8 015 000	600 000
Inntekter			
3490		Utlendingsdirektoratet:	
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter, reduseres med fra kr 2 549 000 til kr 2 449 000	100 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter, økes med fra kr 53 209 000 til kr 53 242 000	33 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter, reduseres med..... fra kr 3 947 065 000 til kr 3 621 396 000	325 669 000

Kap.	Post Formål	Kroner
	5 Refusjonsinntekter, økes med..... fra kr 2 678 000 til kr 3 271 000	593 000
	6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter, reduseres med..... fra kr 19 140 000 til kr 18 275 000	865 000
	7 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter, reduseres med..... fra kr 23 783 000 til kr 21 560 000	2 223 000
	8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter, reduseres med..... fra kr 40 284 000 til kr 40 116 000	168 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 14, debattert 15. desember 2023

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram ni forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Linda Hofstad Helleland på vegne av Høyre
- forslagene nr. 3–7, fra Geir Jørgensen på vegne av Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 8 og 9, fra Rasmus Hansson på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- Det voteres over forslagene nr. 8 og 9, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for en gradvis utfasing av CO₂-kompensasjon til fiskeflåten, med mål om full utfasing senest i 2030.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om å opprette et CO₂-fond for fiskeflåten.»

Votering:

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 97 mot 2 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.18.54)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 5–7, fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen klargjøre at hovedprinsippet om at prosjekter som mottar støtte gjennom det næringsrettede virkemiddelapparatet, skal

ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030, og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050, innebærer at det ikke skal gis støtte til olje- og gassprosjekter gjennom Innovasjon Norge.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utelukke mineralvirksomhet på havbunnen som støtteberettiget under kap. 2421, post 75 Grønn plattform, inntil det kan dokumenteres bærekraftige fremgangsmåter for utvinning av havbunnsmineraler.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen klargjøre gjennom tildelingsbrevet at Eksportfinansiering Norge ikke skal gi nye lån og garantier til olje- og gassprosjekter.»

Votering:

Forslagene fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 89 mot 10 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.19.16)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi ideelle aktører mulighet til å søke på ordninger som forvaltes av Innovasjon Norge.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 88 mot 11 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.19.37)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere bevilgningen på kap. 904 post 45 til etablering av et sannstids aksjeeierregister i tråd med anmodningsvedtak nr. 496, av 16. juni 2014.»

Fremskrittspartiet har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 75 mot 24 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 16.19.58)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig komme tilbake til Stortinget med forslag til en miljøteknologiordning og oppfølging av Havbruksutvalgets arbeid.»

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 9

(Næring)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter		
900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	1	Driftsutgifter	530 072 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	71 855 000	
	22	Nukleære utredninger og prosjektledelse, <i>kan overføres</i>	7 060 000	
	25	Drift og forvaltning av kompensasjonsordninger	16 042 000	
	26	Forvaltning av grunneiendom på Svalbard, <i>kan overføres</i>	9 515 000	
	27	Eablering av støtteregister	24 308 000	
	31	Miljøtiltak Svea og Lunckefjell, <i>kan overføres</i> ...	48 300 000	
	51	Tilskudd til Senter for hav og Arktis	5 961 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	48 000 000	
	71	Miljøtiltak Raufoss	2 600 000	
	72	Tilskudd til skipsfartsberedskap	4 158 000	
	73	Tilskudd til entreprenørskapsfremmende aktiviteter for ungdom	34 472 000	
	74	Tilskudd til Visit Svalbard AS	3 512 000	
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	20 534 000	
	76	Tilskudd til Standard Norge	47 132 000	
	77	Tilskudd til tiltak for økt sjømatkonsum, <i>kan overføres</i>	3 298 000	

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre de nødvendige endringene i regelverket slik at volum som er tatt i nedtrekk som følge av rødt trafikklys, kan produseres med teknologi som i liten grad påvirker lusepåslag på utvandrende villakssmolt.»
Fremskrittspartiet har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Høyre ble med 64 mot 35 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.20.18)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	81	Tilskudd til Leverandørutviklings-		
		programmet	10 020 000	
902		Justervesenet		
	1	Driftsutgifter	141 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	105 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan</i>		
		<i>overføres</i>	10 603 000	
903		Norsk akkreditering		
	1	Driftsutgifter	65 050 000	
904		Brønnøysundregistrene		
	1	Driftsutgifter	508 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	77 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan</i>		
		<i>overføres</i>	243 563 000	
905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Driftsutgifter	223 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	78 031 000	
	80	Geoparker	4 000 000	
906		Direktoratet for mineralforvaltning med		
		Bergmesteren for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	70 200 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	12 009 000	
	31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i>	4 838 000	
	32	Miljøtiltak Folldal, <i>kan overføres</i>	11 240 000	
907		Norsk nukleær dekommisjonering		
	1	Driftsutgifter	166 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	504 200 000	
	30	Opprydding Søve	35 000 000	
	60	Tilskudd til kommuner	5 400 000	
	70	Tilskudd til organisasjoner	1 600 000	
908		Institutt for energiteknikk		
	70	Tilskudd til drift av atomanlegg	415 395 000	
	71	Tilskudd til sikring av atomanlegg	49 259 000	
	72	Lån til flytting av laboratorier og		
		infrastruktur	80 000 000	
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk,		
		<i>overslagsbevilgning</i>	2 410 000 000	
910		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	481 950 000	
911		Konkurransetilsynet		
	1	Driftsutgifter	136 600 000	
	70	Tilskudd til konkurransefaglig forskning, <i>kan</i>		
		<i>overføres</i>	2 233 000	
912		Klagenemndssekretariatet		
	1	Driftsutgifter	38 150 000	
913		Dagligvaretilsynet		
	1	Driftsutgifter	10 450 000	
915		Regelrådet		
	1	Driftsutgifter	12 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
922		Romvirksomhet		
	50	Norsk Romsenter	99 000 000	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	291 400 000	
	71	Internasjonal romvirksomhet	642 400 000	
	72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	23 059 000	
	73	EUs romprogrammer	886 700 000	
	74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	133 221 000	
924		Internasjonale samarbeidsprogrammer		
	70	Tilskudd	371 700 000	
930		Design og arkitektur Norge		
	70	Tilskudd	27 800 000	
935		Patentstyret		
	1	Driftsutgifter	338 500 000	
936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Driftsutgifter	8 750 000	
940		Internasjonaliseringstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 130 000	
	70	Eksportfremmetiltak	94 700 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap		
	21	Spesielle driftsutgifter	33 100 000	
952		Investinor AS		
	50	Risikokapital	52 500 000	
	70	Forvaltningskostnader for særskilte oppdrag	8 159 000	
1473		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	79 152 000	
2421		Innovasjon Norge		
	50	Tilskudd til etablerere og bedrifter, inkl. tapsavsetninger	1 105 800 000	
	70	Basiskostnader	176 336 000	
	71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	126 320 000	
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i>	574 429 000	
	75	Grønn plattform, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50, 71 og 76</i>	245 795 000	
	76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i>	415 900 000	
2426		Siva SF		
	70	Tilskudd	48 063 000	
	71	Tilskudd til testfasiliteter	214 342 000	
2460		Eksportfinansiering Norge		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-209 500 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	312 000 000	102 500 000
	58	Grønn industrifinansiering	1 750 000 000	
		Totale utgifter		14 561 971 000

Inntekter

3900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	1	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til ordinære driftsutgifter		197 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	3	Inntekter fra forvaltning av grunneiendom på Svalbard.....	9 515 000	
3902		Justervesenet		
	1	Gebyrinntekter.....	21 802 000	
	3	Inntekter fra salg av tjenester.....	25 352 000	
	4	Oppdragsinntekter.....	105 000	
3903		Norsk akkreditering		
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter.....	57 506 000	
3904		Brønnøysundregistrene		
	1	Gebyrinntekter.....	715 065 000	
	2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter.....	34 541 000	
3905		Norges geologiske undersøkelse		
	3	Oppdragsinntekter og andre inntekter.....	78 274 000	
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Leie av bergrettigheter og eiendommer.....	105 000	
	2	Behandlingsgebyrer.....	835 000	
	86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt.....	1 000 000	
3908		Institutt for energiteknikk		
	80	Renter.....	3 400 000	
3909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
	1	Tilbakeføring av tilskudd.....	3 000 000	
3910		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR.....	243 456 000	
	2	Maritime personellsertifikater.....	22 065 000	
	3	Diverse inntekter.....	522 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS.....	69 400 000	
	86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt.....	4 800 000	
3911		Konkurransetilsynet		
	3	Refusjoner og andre inntekter.....	209 000	
	86	Lovbruddsgebyr.....	100 000	
3912		Klagenemndssekretariatet		
	1	Klagegebyr.....	689 000	
	2	Refusjoner og andre inntekter.....	209 000	
	87	Overtredelsesgebyr.....	100 000	
3935		Patentstyret		
	1	Inntekter av informasjonstjenester.....	6 000 000	
	2	Inntekter knyttet til NPI.....	4 900 000	
	3	Gebyrer immaterielle rettigheter.....	135 400 000	
3936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Gebyrer.....	731 000	
3940		Internasjonaliseringstiltak		
	71	Tilbakebetaling av støtte ved kapitalvareeksport.....	1 700 000	
5325		Innovasjon Norge		
	70	Låneprovisjoner.....	72 000 000	
5326		Siva SF		
	70	Låne- og garantiprovisjoner.....	7 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5329		Ekspportkredittordningen		
	70	Gebyrer m.m.	20 000 000	
5460		Ekspportfinansiering Norge		
	52	Tilbakeføring fra Eksfin av tidligere bevilget tapsavsetning	9 000 000 000	
	71	Tilbakeføring fra avviklede garantiordninger...	23 400 000	
	78	Inntekter fra midlertidig lånegarantiordning ifm. høye strømpriser	1 000 000	
5612		Renter fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS		
	80	Renter	29 400 000	
5613		Renter fra Siva SF		
	80	Renter	11 200 000	
5614		Renter under Ekspportfinansiering Norge		
	80	Renter fra lån til Alminnelig garantiordning....	180 000 000	
	81	Renter fra Norwegian Air Shuttle ASA	96 000 000	
5629		Renter fra ekspportkredittordningen		
	80	Renter	860 000 000	
Totale inntekter				11 740 978 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 1	kap. 3900 post 1
kap. 900 post 26	kap. 3900 post 3
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3 og kap. 5574 post 75
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 903 post 1	kap. 3903 post 1
kap. 904 post 1	kap. 3904 post 2
kap. 904 post 21	kap. 3904 post 2
kap. 905 post 21	kap. 3905 post 3
kap. 910 post 1	kap. 3910 post 3
kap. 912 post 1	kap. 3912 post 1
kap. 935 post 1	kap. 3935 post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

- overskride bevilgningen under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 71 Miljøtiltak Raufoss, for miljøtiltak innenfor gitt garantiramme på 168 mill. kroner.
- overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.
- overskride bevilgningen under kap. 905 Norges geologiske undersøkelse, post 21 Spesielle driftsutgifter, kap. 923 Havforskningsinstituttet, post 21 Spesielle

driftsutgifter og kap. 926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy, post 21 Spesielle driftsutgifter i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene under henholdsvis kap. 3905 Norges geologiske undersøkelse, post 3 Oppdragsinntekter og andre inntekter, kap. 3923 Havforskningsinstituttet, post 1 Oppdragsinntekter og kap. 3926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy, post 1 Oppdragsinntekter. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2025 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

4. overskride bevilgningen under kap. 912 Klagenemndssekretariatet, post 21 Spesielle driftsutgifter for å dekke eventuelle saksomkostninger knyttet til endring av påklagde vedtak til fordel for en part i medhold av forvaltningsloven § 36, i saker som behandles av klagenemndene som Klagenemndssekretariatet betjener.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
907		Norsk nukleær dekommisjonering	
	60	Tilskudd til kommuner	10,8 mill. kroner
	70	Tilskudd til organisasjoner	3,2 mill. kroner
2421		Innovasjon Norge	
	50	Tilskudd til etablerere og bedrifter, inkl. tapsavsetninger	1 200 mill. kroner
	71	Innovative næringsmiljøer	155 mill. kroner
	75	Grønn plattform	345 mill. kroner
	76	Miljøteknologi	655 mill. kroner
2426		Siva SF	
	71	Tilskudd til testfasiliteter	15 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd på 186 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning, for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 236 mill. euro.
3. gi tilsagn om tilskudd til tapsavsetning for norsk deltakelse i InvestEU med inntil 1 316,6 mill. kroner under kap. 924 Internasjonale samarbeidsprogrammer, post 70 Tilskudd, og fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene.

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger og lignende ut over bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.
2. gi Norsk nukleær dekommisjonering og Institutt for energiteknikk fullmakt til å foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger innenfor en samlet ramme på inntil 465 mill. kroner under kap. 907 Norsk nukleær dekommisjonering, post 21 Spesielle driftsutgifter.
3. gi Norsk nukleær dekommisjonering fullmakt til å inngå kontrakter for inntil 150 mill. kroner til opprydding ved Søve gruver under kap. 907 Norsk nukleær dekommisjonering, post 30 Opprydding Søve.

VI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 160 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 820 mill. kroner.
2. gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garan-

tier og gammelt ansvar på 155 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning. Videre gis departementet fullmakt til midlertidig å kunne øke garantirammen med ytterligere 10 000 mill. kroner dersom det blir nødvendig som følge av valutasingninger.

3. gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, samt innenfor en øvre rammebegrensning på syv ganger det til enhver tid inntilstående beløp på ordningens grunnfond.
4. gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 7 000 mill. kroner ved bygge-lån innenfor skipsbyggingsindustrien.
5. gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri.
6. gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 10 000 mill. kroner ved kjøp av skip fra verft i Norge når disse skipene skal brukes i Norge.

VII

Garantifullmakt og fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan inngå standardavtaler for leie av grunn til bolig- og næringsformål på Svalbard med garantier overfor långiver som har pant i bygg som står på statens grunn. Garantiansvar kan kun utløses dersom staten sier opp avtalen eller nekter overføring av leierett. Samlet garantiramme for avtalene begrenses oppad til 25 mill. kroner. Det kan utgiftsføres utbetalinger knyttet til garantiene uten bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 86 Lånesikringsordning, bolig- og næringsformål på Svalbard, innenfor en ramme på 10 mill. kroner.

VIII

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 mill. euro overfor tredjeperson for instituttets og Stats-

byggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om at omenergivirksomhet, kapittel III.

2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

IX

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 3 000 mill. kroner, herav inntil 400 mill. kroner til låneordning for bygging av miljøvennlige skip og inntil 900 mill. kroner til grønne vekstlån.
2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på 3 500 mill. kroner.
3. gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å gi tilsagn om lån under eksportkredittordningen uten en øvre ramme.
4. gi tilsagn om lån til Institutt for energiteknikk på inntil 18 mill. kroner ut over bevilgning under kap. 908 Institutt for energiteknikk, post 72 Lån til flytting av laboratorier og infrastruktur. Utbetaling av lånet aktiveres i statens kapitalregnskap.

X

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til særskilte prosjekter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for inntil 190 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak på Løkken.
2. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for inntil 225 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak i gruveområdet i Folldal.
3. starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret i investeringsprosjektet Brukervennlige registertjenester under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, innenfor en kostnadsramme på 515 mill. kroner. Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår. Samlede utbetalinger og gjenstående forpliktelser skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen for Brukervennlige registertjenester. Kostnadsrammen er oppgitt i 2024-kroner. Nærings- og fiskeridepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

XI

Fullmakt til å overføre ubrukte midler i reguleringsfond

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å overføre eventuelt mindreforbruk til forvaltning av eksportkredittordningen til et reguleringsfond, begrenset slik at maksimalt innestående på reguleringsfondet ved utløpet av budsjettåret er 5 pst. av bevilgningen på kap. 2460 post 24 i 2024.

XII

Fullmakt til å bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan bortfeste hjemfalte gruveieendommer til museale formål vederlagsfritt.

XIII

Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi Eksportfinansiering Norge anledning til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinningssaker. Eierskapet skal være midlertidig.

XIV

Endringer i statlige eier- og låneposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan:

1. redusere eierskapet i Akastor ASA helt eller delvis.
2. redusere eierskapet i Aker Solutions ASA helt eller delvis.
3. redusere eierskapet i Mesta AS delvis.
4. redusere deltakelsen i hybridlån og obligasjonslån utstedt av Norwegian Air Shuttle ASA helt eller delvis.

Nærings- og fiskeridepartementet gis i 2024 videre fullmakt til å utøve forkjøpsrett og utgiftsføre uten bevilgning under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer, og dermed erverve 30 pst. av aksjene i Telenor Fiber AS dersom Telenor ASA ikke ønsker å benytte denne retten og retten overføres til Nærings- og fiskeridepartementet, ved et eventuelt fremtidig salg av minoritetsandelen i Telenor Fiber AS.

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan delta i en eventuell egenkapitalemisjon i Akastor ASA og utgiftsføre uten bevilgning under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer for å opprettholde eierandelen på 12,08 pst. dersom det vurderes verdiskapende.

XV

Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsmkostninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan avhende ikke-aktive gruveieendommer. Utgifter knyttet til eventuell avhending kan trekkes fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 3900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 30 Inntekter fra salg av gruveieendom.

XVI

Fullmakt til å forvalte statens eierinteresser i holdingselskap

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å:

1. benytte holdingselskapet for å forvalte eierandeler som følge av misligholds- og gjenvinningssaker under Alminnelig garantiordning. Alminnelig garantiordning kan også gi lån til holdingselskap eller overføre andre verdier for oppkapitalisering. Holdingselskapet skal være midlertidig.
2. plassere aksjer eller andre verdier tilhørende Alminnelig garantiordning i holdingselskapet.
3. overføre utbytte fra holdingselskapet tilbake til Alminnelig garantiordning.
4. overføre inntekter fra salg av aksjer eid av holdingselskapet til Alminnelig garantiordning.
5. avvikle holdingselskapet, samt tilbakeføre eventuelle midler til eller dekke eventuelt kapitalbehov fra Alminnelig garantiordning.

B.

Rammeområde 10**(Fiskeri)**

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
917	Fiskeridirektoratet		
	1 Driftsutgifter	499 900 000	
	22 Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	127 900 000	
919	Diverse fiskeriformål		
	60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	1 197 000 000	
	61 Tilskudd til kommunale ungdomsfiskeprosjekt	2 131 000	
	71 Tilskudd til velferdsstasjoner	2 659 000	
	73 Tilskudd til kompensasjon for CO ₂ -avgift	346 800 000	
	74 Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 896 000	
	75 Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	22 105 000	
	76 Tilskudd til fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	7 300 000	
	77 Tilskudd til kystrekeflåten	22 343 000	
Totale utgifter			2 230 034 000
Inntekter			
3917	Fiskeridirektoratet		
	1 Diverse inntekter	1 253 000	
	5 Saksbehandlingsgebyr	40 049 000	
	86 Forvaltningssanksjoner	10 000 000	
Totale inntekter			51 302 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 917 post 1	kap. 3917 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 917 post 22 og kap. 919 post 76, slik at summen av overskridelser under kap. 917 post 22, kap. 919 post 76 og kap. 923 post 22 tilsvarer merinntekter under kap. 5574 post 74.

C.

Rammeområde 11

(Landbruk)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	Utgifter		
1100	Landbruks- og matdepartementet		
	1 Driftsutgifter	179 724 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 988 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 928 000	
	50 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	302 000	
1112	Veterinærinstituttet		
	50 Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap	113 008 000	
1115	Mattilsynet		
	1 Driftsutgifter	1 570 528 000	
	22 Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 986 000	
	71 Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	4 193 000	
1136	Norsk institutt for bioøkonomi		
	50 Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap	271 785 000	
1138	Støtte til organisasjoner m.m.		
	70 Støtte til organisasjoner	53 462 000	
	71 Internasjonalt skogpolitisk samarbeid – organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	1 415 000	
	72 Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk.....	9 715 000	
	73 Nasjonalt senter for fjellandbruk.....	4 246 000	
	74 Opplysningstiltak landbruket	1 000 000	
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		
	21 Spesielle driftsutgifter – Svalbard globale frøhvelv	11 934 000	
	50 Miljøregistreringer i skog.....	4 824 000	
	70 Tilskudd til bevaring og bærekraftig bruk av husdyr-, plante- og skogtregenetiske ressurser, <i>kan overføres</i>	7 457 000	
	71 Tilskudd til genressursforvaltning og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	9 140 000	
1140	Høstbare viltressurser – forvaltning og tilskudd til viltformål (Viltfondet) m.m.		
	1 Driftsutgifter	13 129 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 683 000	
	71 Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	39 778 000	
1141	Høstbare viltressurser – jegerprøve, tilskudd til organisasjoner m.m.		
	23 Jegerprøve m.m., <i>kan overføres</i>	4 071 000	
	75 Organisasjoner – høstbare viltressurser	8 404 000	
1142	Landbruksdirektoratet		
	1 Driftsutgifter	272 544 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter – Beredskapslagring av korn.....	63 409 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 976 000	
	50	Arealressurskart	8 039 000	
	60	Tilskudd til veterinærdekning	196 392 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	862 000	
	71	Tiltak for bærekraftig reindrift, <i>kan overføres</i>	5 286 000	
	72	Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, <i>overslagsbevilgning</i>	600 000	
	73	Tilskudd til erstatninger m.m. etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsbevilgning</i>	55 610 000	
	74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt.....	1 000 000	
	75	Stønad til jordbruks- og veksthusnæringen for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	102 300 000	
	77	Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold, <i>kan overføres</i>	250 000 000	
	78	Tilskudd til omstilling ved avvikling av pelsdyrhold, <i>kan overføres</i>	34 000 000	
1148		Naturskade – erstatninger		
	71	Naturskade – erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	140 400 000	
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket		
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket.....	3 571 000	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	54 223 000	
	73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i>	55 852 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 200 000	
	50	Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond.....	2 331 553 000	
	70	Markedstiltak, <i>kan overføres</i>	341 140 000	
	71	Tilskudd ved produksjonssvikt, <i>overslagsbevilgning</i>	102 400 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	5 529 918 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	16 139 630 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	346 470 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 914 969 000	
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen		
	51	Tilskudd til Reindrifftsens utviklingsfond	65 750 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	8 100 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	121 850 000	
	79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	4 300 000	
1152		Bionova		
	70	Tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket	171 184 000	
1161		Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn		
	70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	15 831 000	
	75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	17 969 000	
		Totale utgifter		30 752 028 000

Inntekter

4100	Landbruks- og matdepartementet	
	1 Refusjoner m.m.	141 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4115		Mattilsynet		
	1	Gebyr m.m.....	205 253 000	
	2	Driftsinntekter og refusjoner m.m.....	6 476 000	
	85	Gebyr og tvangsmulkt, m.m.	7 000 000	
4136		Norsk institutt for bioøkonomi		
	30	Husleie	20 935 000	
4141		Høstbare viltressurser – jegerprøve, tilskudd til organisasjoner m.m.		
	1	Jegerprøve, gebyr m.m.	4 071 000	
4142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.....	50 463 000	
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	85	Markedsordningen for korn.....	50 000	
Totale inntekter				294 389 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1115 post 1	kap. 4115 post 2
kap. 1141 post 23	kap. 4141 post 1
kap. 1142 post 1	kap. 4142 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, med et beløp som tilsvarer

merinntektene fra salg av eiendom, avgrenset oppad til 25 mill. kroner. Ubenyttede merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan overskride bevilgningen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 1 Driftsutgifter, med opp til 500 000 kroner i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer	
	70	Tilskudd til bevaring og bærekraftig bruk av husdyr-, plante- og skogtregenetiske ressurser	8,95 mill. kroner
1142		Landbruksdirektoratet	
	77	Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	250,0 mill. kroner
	78	Tilskudd til omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	10,0 mill. kroner

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1148	Naturskade – erstatninger	
	71 Naturskade – erstatninger	162,2 mill. kroner
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	
	71 Tilskudd til verdiskapningstiltak i skogbruket	72,2 mill. kroner
1152	Bionova	
	70 Tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket	302,0 mill. kroner

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan gi Landbruksdirektoratet fullmakt til å forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 21 spesielle driftsutgifter – Beredskapslagring av korn, med samlet ramme for gamle og nye forpliktelser på inntil 10 mill. kroner.

VI

Fullmakter eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan:

1. selge statseiendom for inntil 25,0 mill. kroner. Departementet kan trekke utgifter ved salget fra salgsinntektene før disse inntektsføres.
2. inngå festekontrakter på de eiendommene departementet forvalter.

VII

Fullmakt til postering mot mellomværende med statskassen

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2024 kan gi Landbruksdirektoratet fullmakt til regnskapsføring av a konto forskudd til slakteri og meieri, og til forskningsavgift, omsetningsavgift og overproduksjonsavgift, mot mellomværendet med statskassen.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.20.53)

Votering i sak nr. 15, debattert 15. desember 2023

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 122 S (2023–2024), jf. Prop. 24 S (2023–2024), unntatt kap. 1137)

Presidenten: Under debatten har Geir Jørgensen fra Rødt satt fram et forslag. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
1138	Støtte til organisasjoner m.m.	
	70 Støtte til organisasjoner, økes med..... fra kr 41 508 000 til kr 46 508 000»	5 000 000

Votering:

Forslaget fra Rødt ble med 95 mot 4 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.21.24)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1115		Mattilsynet:	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 1 516 017 000 til kr 1 517 517 000	1 500 000
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser, økes med..... fra kr 13 484 000 til kr 27 184 000	13 700 000
	71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med..... fra kr 44 193 000 til kr 28 193 000	16 000 000
1138		Støtte til organisasjoner m.m.	
	70	Støtte til organisasjoner, økes med..... fra kr 41 508 000 til kr 43 508 000	2 000 000
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer:	
	70	Tilskudd til bevaring og bærekraftig bruk av husdyr-, plante- og skogtregenetiske ressurser, <i>kan overføres</i> , reduseres med..... fra kr 7 190 000 til kr 190 000	7 000 000
1142		Landbruksdirektoratet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, beredskapslagring av korn, reduseres med..... fra kr 20 609 000 til kr 2 609 000	18 000 000
	72	Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra kr 520 000 til kr 570 000	50 000
	73	Tilskudd til erstatninger m.m. etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra kr 55 610 000 til kr 66 610 000	11 000 000
1148		Naturskade – erstatninger:	
	71	Naturskade – erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med..... fra kr 89 400 000 til kr 75 000 000	14 400 000
	72	Tilskudd til opprydding av avfall etter flomhendelsene i Sør-Norge høsten 2023, <i>kan overføres</i> , bevilges med.....	10 000 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:	
	71	Tilskudd ved produksjonssvikt, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra kr 96 500 000 til kr 492 600 000	396 100 000
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med..... fra kr 5 324 135 000 til kr 5 158 335 000	165 800 000
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen:	
	51	Tilskudd til Reindriftens utviklingsfond, økes med..... fra kr 66 657 000 til kr 68 657 000	2 000 000
1152		Bionova	
	50	Tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket, <i>kan overføres</i> , økes med fra kr 89 410 000 til kr 99 410 000	10 000 000

Kap.	Post Formål	Kroner
Inntekter		
4115	Mattilsynet:	
	1 Gebyr m.m., reduseres med	3 000 000
	fra kr 208 409 000 til kr 205 409 000	
(NY)	85 Gebyr og tvangsmulkt m.m., bevilges med.....	3 000 000
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:	
	70 Forskningsavgift på landbruksprodukter, økes med.....	40 000 000
	fra kr 190 000 000 til kr 230 000 000	

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Benevnelse	Samlet ramme
1142	Landbruksdirektoratet	
	77 Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	500,0 mill. kroner
	78 Tilskudd til omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	50,0 mill. kroner
1148	Naturskade – erstatninger	
	71 Naturskade – erstatninger	76,2 mill. kroner

III

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykker i at stikkordet «kan overføres» tilføyes kap. 1152, post 50 – Tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 57 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.21.46)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
Utgifter		
900	Nærings- og fiskeridepartementet	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med	29 100 000
	frå kr 525 856 000 til kr 496 756 000	
	21 Særskilde driftsutgifter, kan overføres, blir auka med.....	900 000

Votering i sak nr. 16, debattert 15. desember 2023

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 123 S (2023–2024), jf. Prop. 25 S (2023–2024), unntatt kap. 916, romertall III kap. 916, 920, 923, 926, 3923, 3926, 2440, 5440 og 2540)

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at innstillingen er beriktiget.

Kap.	Post Formål	Kroner
	frå kr 43 152 000 til kr 44 052 000	
	71 Miljøtiltak Raufoss, blir auka med.....	800 000
	frå kr 4 188 000 til kr 4 988 000	
	85 Midlertidig kompensasjonsordning for føretak med stort omsetningsfall som følge av koronapandemien, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	12 000 000
	frå kr 3 000 000 til kr 15 000 000	
903	Norsk akkreditering	
	1 Driftsutgifter, blir auka med	5 000 000
	frå kr 58 284 000 til kr 63 284 000	
904	Brønnøysundregistra	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med	4 000 000
	frå kr 458 868 000 til kr 454 868 000	
	21 Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	2 700 000
	frå kr 60 911 000 til kr 58 211 000	
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard:	
	30 Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	3 000 000
	frå kr 11 481 000 til kr 8 481 000	
907	Norsk nukleær dekommisjonering	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med	10 000 000
	frå kr 121 388 000 til kr 111 388 000	
	21 Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	130 000 000
	frå kr 345 037 000 til kr 215 037 000	
910	Sjøfartsdirektoratet	
	1 Driftsutgifter, blir auka med	9 500 000
	frå kr 474 352 000 til kr 483 852 000	
912	Klagenemndssekretariatet	
	21 Særskilde driftsutgifter, blir auka med.....	135 000
	frå kr 565 000 til kr 700 000	
917	Fiskeridirektoratet	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med	55 000
	frå kr 499 044 000 til kr 498 989 000	
	22 Fiskeriforskning og -overvaking, <i>kan overførast</i> , blir redusert med	6 000 000
	frå kr 146 805 000 til kr 140 805 000	
919	Ymse fiskeriføremål	
	60 Tilskot til kommunar og fylkeskommunar, blir auka med.....	906 600 000
	frå kr 503 000 000 til kr 1 409 600 000	
	74 Erstatningar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	1 900 000
	frå kr 1 900 000 til kr 0	
	76 Tilskot til fiskeriforskning, <i>kan overførast</i> , blir redusert med	350 000
	frå kr 6 900 000 til kr 6 550 000	
922	Romverksemd	
	70 Kontingent i European Space Agency (ESA), blir auka med.....	7 600 000
	frå kr 243 900 000 til kr 251 500 000	
	71 Internasjonal romverksemd, blir auka med.....	25 700 000
	frå kr 586 050 000 til kr 611 750 000	
	73 EU sine romprogram, blir auka med.....	46 200 000
	frå kr 831 100 000 til kr 877 300 000	
	95 Eigenkapital Space Norway AS, blir auka med.....	2 366 100 000
	frå kr 485 519 000 til kr 2 851 619 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogram	
	70	Tilskot, blir auka med..... frå kr 628 908 000 til kr 664 108 000	35 200 000
952		Investinor AS	
	50	Risikokapital, blir auka med..... frå kr 50 000 000 til kr 59 500 000	9 500 000
	51	Tapsfond såkørnkapital, blir løyvd med.....	
	(NY)		184 900 000
	95	Kapitalinnskot, blir auka med..... frå kr 92 000 000 til kr 109 500 000	17 500 000
953		Nysnø Klimainvesteringer AS	
	50	Risikokapital, blir auka med..... frå kr 210 000 000 til kr 860 000 000	650 000 000
	95	Kapitalinnskot, blir auka med..... frå kr 390 000 000 til kr 1 597 000 000	1 207 000 000
2421		Innovasjon Noreg	
	75	Grøn plattform, kan overførast, kan nyttast under post 50, 71 og 76, blir reduisert med.....	98 100 000
		frå kr 212 341 000 til kr 114 241 000	
	90	Lån frå statskassa til utlånsverksemd, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	4 050 000 000
		frå kr 65 200 000 000 til kr 61 150 000 000	
2426		Siva SF	
	72	Risikokapital, blir auka med..... frå kr 35 000 000 til kr 385 000 000	350 000 000
	95	Kapitalinnskot, blir auka med..... frå kr 65 000 000 til kr 715 000 000	650 000 000
2429		Eksporkredittordninga	
	90	Utlån, blir auka med.....	7 100 000 000
		frå kr 6 000 000 000 til kr 13 100 000 000	
2460		Eksportfinansiering Noreg	
	57	Tapsavsetjing for investeringar i og eksport til Ukraina, blir løyvd med.....	
	(NY)		126 000 000
	90	Utbetaling ifølge trekkfullmakt – Alminneleg garantiordning, blir auka med.....	420 000 000
		frå kr 400 000 000 til kr 820 000 000	
Inntekter			
3900		Nærings- og fiskeridepartementet	
	1	Ymse inntekter og refusjonar knytt til ordinære driftsutgifter, blir auka med....	900 000
		frå kr 188 000 til kr 1 088 000	
	70	Garantipremie frå garantiordning luftfart, blir redusert med.....	500 000
		frå kr 500 000 til kr 0	
3903		Norsk akkreditering	
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter, blir auka med.....	3 000 000
		frå kr 48 665 000 til kr 51 665 000	
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard	
	2	Handsamingsgebyr, blir auka med.....	300 000
		frå kr 800 000 til kr 1 100 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
3908 (NY)		Institutt for energiteknikk	
	80	Renter, blir løyvd med	300 000
3910		Sjøfartsdirektoratet	
	1	Gebyr for skip og flyttbare innretningar i NOR, blir redusert med	7 200 000
		frå kr 233 195 000 til kr 225 995 000	
	3	Ymse inntekter, blir auka med.....	9 500 000
		frå kr 500 000 til kr 10 000 000	
	4	Gebyr for skip i NIS, blir auka med.....	3 800 000
		frå kr 66 475 000 til kr 70 275 000	
3912		Klagenemndssekretariatet	
	87	Lovbrottsgebyr, blir auka med	1 500 000
		frå kr 10 100 000 til kr 11 600 000	
3917		Fiskeridirektoratet	
	5	Sakshandsamingsgebyr, blir redusert med	2 000 000
		frå kr 30 315 000 til kr 28 315 000	
	13	Inntekter frå sal av løyve til oppdrett, blir løyvd med.....	
(NY)			1 513 900 000
	86	Forvaltningssanksjonar, blir redusert med	6 000 000
		frå kr 10 000 000 til kr 4 000 000	
3935		Patentstyret:	
	1	Inntekt av informasjonstenester, blir redusert med	1 300 000
		frå kr 4 800 000 til kr 3 500 000	
	2	Inntekter knytt til NPI, blir auka med.....	3 400 000
		frå kr 4 600 000 til kr 8 000 000	
3950		Forvaltning av statleg eigarskap	
	96	Sal av aksjar, blir auka med	1 377 600 000
		frå kr 25 000 000 til kr 1 402 600 000	
3952 (NY)		Investinor AS	
	50	Tilbakeført kapital, pre-såkorfond m.m., blir løyvd med	23 100 000
	90	Tilbakeført kapital, såkorfond, blir løyvd med	100 800 000
3955 (NY)		Equinor ASA	
	96	Sal av aksjar, blir løyvd med	39 071 400 000
5325		Innovasjon Noreg	
	90	Avdrag på utestående fordringar, blir redusert med	1 650 000 000
		frå kr 63 300 000 000 til kr 61 650 000 000	
	92	Låneordning for pakkereisearrangørar – avdrag, blir auka med.....	13 200 000
		frå kr 34 400 000 til kr 47 600 000	
5329		Eksporthandlingsordninga	
	70	Gebyr m.m., blir auka med.....	6 000 000
		frå kr 20 000 000 til kr 26 000 000	
	90	Avdrag på utestående fordringar, blir auka med	1 180 000 000
		frå kr 8 800 000 000 til kr 9 980 000 000	
5460		Eksporthandlingsordning Norge	
(NY)	50	Tilbakeføring av tapsavsetjing for garantiordning for re-forsikring av kortsiktig kredittforsikring, blir løyvd med.....	60 000 000

Kap.	Post Formål	Kroner
	53 Tilbakeføring av tapsavsetjing under Luftfartsgarantiordninga, blir (NY) løyvd med.....	300 000 000
	77 Inntekter frå midlertidig lånegarantiordning i samband med krigen i Ukraina, blir redusert med	1 000 000
	frå kr 1 000 000 til kr 0	
	78 Inntekter frå midlertidig lånegarantiordning i samband med høge straumprisar, blir redusert med	955 000
	frå kr 1 000 000 til kr 45 000	
	90 Avdrag på lån knytt til bruk av trekkfullmakt under Alminneleg garantiordning, blir auka med	5 890 000 000
	frå kr 2 750 000 000 til kr 8 640 000 000	
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet	
	74 Fiskeriforskningsavgift, blir redusert med	17 200 000
	frå kr 417 200 000 til kr 400 000 000	
	76 Kontrollavgift fiskeflåten, blir redusert med.....	3 000 000
	frå kr 54 500 000 til kr 51 500 000	
5613	Renter frå Siva SF	
	80 Renter, blir auka med	9 000 000
	frå kr 11 700 000 til kr 20 700 000	
5614	Renter under Eksportfinansiering Noreg	
	80 Renter frå lån til Alminneleg garantiordning, blir redusert med.....	36 000 000
	frå kr 221 000 000 til kr 185 000 000	
	81 Renter frå Norwegian Air Shuttle ASA, blir auka med.....	26 800 000
	frå kr 68 000 000 til kr 94 800 000	
5625	Renter og utbytte frå Innovasjon Noreg	
	80 Renter på lån frå statskassa, blir auka med.....	40 000 000
	frå kr 500 000 000 til kr 540 000 000	
	82 Låneordning for pakkereisearrangørar – renter, blir auka med.....	1 200 000
	frå kr 3 400 000 til kr 4 600 000	
5628 (NY)	Renter frå Investinor	
	80 Renter frå såkornfond, blir løyvd med.....	132 200 000
5629	Renter frå eksportkredittordninga	
	80 Renter, blir auka med	140 000 000
	frå kr 830 000 000 til kr 970 000 000	

II

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykkjer i at stikkordet «kan overførast» blir tilføydd kap. 940 Internasjonaliseringstiltak, post 70 Eksportfremjetiltak.

III

Tilsegnfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan:

1. gi tilsegn om tilskot utover gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post Nemning	Samla ramme
2421	Innovasjon Noreg	
	75 Grøn plattform	688,1 mill. kroner

2. gi tilsegn om tilskot til tapsavsetjing for norsk deltaking i InvestEU med inntil 1 538,4 mill. kroner under kap. 924 Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogram, post 70 Tilskot, og fråvike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskot før det er behov for å dekkje de aktuelle utgiftene.

IV

Garantifullmakt

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og fiskeridepartementet kan gi Eksportfinansiering Noreg fullmakt til å gi tilsegn om nye garantiar innanfor ei ramme for nye garantiar og gammalt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringar i utviklingsland, samt innanfor ei øvre rammeavgrensing på sju gonger det som til kvar tid er inneståande beløp på ordninga sitt grunnfond. Av garantiramma kan inntil 630 mill. kroner nyttast i Ukraina utan krav om bankmedverknad.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 58 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.22.23)

Sak n r. 17 [16:22:31]

Referat

1. (138) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mímir Kristjánsson, Sofie Marhaug, Tobias Drevland Lund og Geir Jørgensen om å forlenge permitteringsperioden og holde byggeaktiviteten oppe for å beholde fagarbeidere i byggenæringen (Dokument 8:59 S (2023–2024))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
2. (139) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om å stenge ned oljefeltene Brage, Statfjord, Ula og Draugen (Dokument 8:58 S (2023–2024))
Enst. Sendes energi- og miljøkomiteen.
3. (140) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Andreas Sjalg Unneland, Kari Elisabeth Kaski og Kathy Lie om å styrke rettssikkerheten til barn i konflikt med loven (Dokument 8:60 S (2023–2024))
Enst. Sendes justiskomiteen.

Presidenten [16:22:53]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet. Riktig god helg!

Møtet hevet kl. 16.23.
